

አሪት ዘጉላቀጥ

መግቢያ

አስያሮ

መጽሐፉ ስያሜውን ያገኘው በም 1 እና 26 ላይ ከተወላው የትውልዶች ቁጠራ ነው። ለዚህ መጽሐፍ የተሰጠው የዕብራይስጡ ርእሰ (በሚድባር “በምድረ በጻ”) ይበልጥ የሚገልጸው ይዘቱን ነው። የዘጉላቀጥ መጽሐፍ የሚናገረው እስራኤላውያን በሲና ተራራ ከተደረገው ኪዳን በኋላ በምድረ በጻ ስላላለፉት 38 ዓመታት ነው (1፡13 ከዘጻ 1፡1 ጋር ያንጻጽሩ)።

ጸሐፊውና የተጻፈበት ጊዜ

በትውፊት እንደሚታወቀው የመጽሐፉ ጸሐፊ ሙሴ ነው። ይህ ደምዳሜ የተመሠረተው፣ (1) ስለ ሙሴ የጽሕፈት ሥራ የሚያወሱ ነገሮች አሉ። በሚለውና (33፡1-2፣ ዘፀ17፡14፣ 24፡4፣ 34፡7)፣ (2) የመጀመሪያዎቹ አምስት መጻሕፍት (አምስቱ ብሔረ አሪት) አንድ መጽሐፍ በመሆናቸው የተጻፉትም በአንድ ሰው ነው። በሚለው አመለካከት ላይ ነው። በዘፍጥረት መግቢያ ላይ፣ “ጸሐፊውና የተጻፈበት ጊዜ” የሚለውን ይመስል።

ይሁን እንጂ የዘጉላቀጥ መጽሐፍ ሙሉ በሙሉ ተጽፎ የተጠናቀቀውም ሆነ የመጨረሻውን መልክ የያዘው በሙሴ እጅ ነው ማለት አግባብ አይደለም። ጥቂት ክፍሎች በጥንት የእስራኤል ጸሐፍ ያን ወይም አርታዕያን የተጨመሩ ሊሆኑ ይችላሉ። ለምሳሌ በ12፡3 ላይ የተገለጸው የሙሴ ትሕትና የተነገረው በራሱ በሙሴ አንደበት ነው ብሎ መናገር በጣም ይከብዳል። ሆኖም የመጽሐፉ ርእሰ ነገር የተጻፈው በሙሴ መሆኑን መናገር አግባብነት ይኖረዋል።

ይዘቱ

የዘጉላቀጥ መጽሐፍ እስራኤላውያን ከሲና ተራራ ተነሥተው፣ በከነዓን ድንበር ላይ ወደሚገኘው ወደ ሞጎብ ምድር መንዛቸውን ከሲና ተራራ ሁነት ጋር ያዛምደዋል። ለሕዝቡና ለካህናቱ የተሰጠት ሕግ ጋት በዘፀአት፣ በዘሊቀውያንና በዘጻም መጻሕፍት ውስጥ ከተሰጡት ጋር በአብዛኛው ተመሳሳይ ናቸው። መጽሐፉ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ማጉረምረምና ማመፅ፣ በዚህም ሳቢያ የመጣባቸውን ፍርድ ይናገራል። እግዚአብሔር ከግብፅ ባርነት የተቤዣቸውና በሲና ተራራ ኪዳን የገባላቸው ሕዝቦች ለተደረገላቸው ነገር ምላሻቸው እምነት፣ ምስጋናና መታዘዝ ላይሆን አለማመን፣ አለማመስገንና ማመፅ ነበር። ይህም ተግባራቸው ከነዓንን አንወርስም እስከ ማለት አኋርሶአቸው ነበር (ም14)። ከዚህም የተነሣ ዘመናቸውን ሁሉ በምድረ በጻ እንዲያሳልፉ ተረገመ። ከእነርሱ ጋር የገባውን የተስፋ ቃል እንዲወርሱ የተፈቀደላቸው ልጆቻቸው ብቻ ሆኑ (ከዕብ 3፡7-4፡11 ጋር ያንጻጽሩ)።

ትምህርተ መለኮቱ

የዘጉላቀጥ መጽሐፍ ስለ እስራኤል ሕዝብ በምድረ በጻ መንከራተት ቢያትትም ብዙ ዐበይት ትምህርተ መለኮት ያዘለ መጽሐፍ ነው። እስራኤል ከግብፅ ባርነት በተቤዣቸው የመጀመሪያው ዓመት ለእግዚአብሔር የመንግሥቱ ሕዝብ እንድትሆን ከእርሱ ጋር በሲና ተራራ ኪዳን ገባች፣ እርሱም በመካከላቸው የሚያድርበትን ድንኳን ተከለች፣ የዘፀአትም ታሪክ ይኸው ነው። የዘጉላቀጥ መጽሐፍ ሲጀምር እግዚአብሔር የእስራኤልን ሕዝብ በጦር ሰፈሮች ሲያደራጅ ይታያል። የሲናን ተራራ ከለቀቀ በኋላ መንግሥቱን በተሰፋፋይ ምድርና በአሕዛብ መካከል ይመሠርቱ ዘንድ በእግዚአብሔር የተመራድል አድራጊ ሰራዊት ሆነው ወደ ፊት ይገኛሉ። መጽሐፉ እስራኤል በእግዚአብሔር የተዋጀች የኪዳን ሕዝብና መንግሥቱን በዚህ ምድር ለመመሥረት የተመረጠች የእግዚአብሔር አገልጋይ መሆኗን በሚገባ ይናገራል። የእግዚአብሔር ዓላማ በግልጽ ተወስኗል፣ ዓላማው በግጥሕነት የወደቀውን የሰውን ልጅ መዋጀትና ፍጥረቱን መታደግ ነው። በዚህ ተልእኮ ውስጥ ደግሞ ሕዝቡ ሙሉ በሙሉ ተሳታፊ ይሆናል።

የዘጉላቀጥ መጽሐፍ በእምቢተኞች ልጆቹ ላይ የእግዚአብሔር ቀጣሳ እንደሚመጣ ይናገራል። እስራኤል በዐመፀኝነቷ ምክንያት (በተለይም ከነዓንን አልወርስም በማለቷ) ከእግዚአብሔር ጋር የገባችውን ኪዳን አፍርሳለች። ከአምስቱ ብሔረ አሪት መካከል አራተኛ መጽሐፍ የሆነው አሪት ዘጉላቀጥ ስለ አንድ እውነት በግልጽ ያወሳል፣ ይኸውም ከአብርሃም ጋር ኪዳን የገባው (ዘፍ15፡17)፣ ሕዝቡን ከግብፅ ባርነት የተቤዣው (ዘፀ14-15)፣ እስራኤልን “የተመረጠ ርስት” አድርጎ (ዘፀ19፡ በተለይ ዘፀ19፡5 ይመስል) ከእርሷ ጋር ኪዳን የገባውና ከቸርነቱ የተነሣ ወደ እርሱ ለመቅረብ እንዲችሉ ቅድስናውን የገለጠው እምላክ (ዘሊ1-7) የቀጣሪ አምላክ ነው። ቀጣሪውም በእምቢተኞቹ ልጆቹም ሆነ ጠላት በሆኑት በግብፅና በከነዓን መንግሥታት ላይ ይገለጻል።

ታላቅ ነቢይና የጌታ አገልጋይ የነበረው ሙሴ እንኳ ለእግዚአብሔር ባለመታዘዙ ከቀጣው አላመለጠም። የሙሴን አለመታዘዝ የሚያወሳው ም 20 የማርያምን ሞት በመናገር ይጀምርና (20፡1) የኦሮንን ሞት በመዘግብ ይጨርሳል (20፡22-29)። እዚህ ላይ የሚነሣው ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ሕዝቡን ጨርሶ ተወውን (ከሮሜ 11፡1 ጋር ያንጻጽሩ)? ኪዳንን አበቃለትን? የሚለው ይሆናል። ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ የተሰጠው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እጅግ ተወዳጅ በሆነው ክፍል ነው (ም22-24)።

ክፍሉ የሚናገረው ስለ አረማዊው መተተኛ ስለ በለግም ነው። ሕዝቡ ታማኝ ባይሆንም እግዚአብሔር ግን ለሕዝቡ ታማኝ ነበር፤ ምሕረቱንና ችርጉቱን በግልጽ ያሳያቸው ነበር። በለግም በሞድር ሁሉ የታወቀ ነቢይ ሲሆን፤ የእስራኤል አምላክ ያህዌ እንደ ሌሎች አማልክት በጥንቄሳና በአስማት የሚሠራ መስሎት ነበር። ሆኖም በለግም ከእውነተኛው አምላክ ጋር ፊት ለፊት ከተገናኘ በኋላ (ም22)፤ እውነተኛው አምላክ ከዚህ በፊት ከሚያውቃቸው አማልክት ሁሉ ፍጹም የተለየ መሆኑን ሊረዳ ችሏል። በለግም በሞዳብ ገጉሥ በበላቅ አነሃሽነት እስራኤልን ለመርገም ሲነሣ አንደበቱ መርገም ተሳነው። ይልቁንም እስራኤልን ባርኮ ጠላቶቿን ረገመ (ም23-24)።

በለግም በሰባቱ ንግሮች ላይ እግዚአብሔር በታላቅ በረከቱ እስራኤልን እንደሚገብኝ ተናግሯል (23+20 ይመ)። ምንም እንኳ ይህን ታላቅ በረከት ለመቀበል ሕዝቡ ታማኝ ሆኖ መገኘት ቢኖርበትም፤ የኋላ ኋላ ግን ከእግዚአብሔር ባሕርይ የተነሣ በረከቱ እውን ይሆናል (23+19 ይመ)። እንግዲህ የዘጉላቀኢ መጽሐፍ የእግዚአብሔር ዓላማ ቀጣይ እንደ ሆነ ያረጋግጣል ማለት ነው። እግዚአብሔር ዐመፀ ኛውን ሕዝቡን ቢቀጣጣም፤ እስራኤል የተስፋዪቱን ምድር እንድትወርስ የወሰነውን ነገር አያጥፍም። ምክንያቱም ለእስራኤል ለመስጠት ያሰበው በረከት የተመሠረተው በሉዓላዊ ፈቃዱ ላይ ነው።

ይህ መጽሐፍ ለእስራኤልና ለቤተ ክርስቲያን ትልቅ ትምህርት አለው (ከሮሜ15+40፤ 1ቆሮ 10+6+11 ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔር በእምቢተኛ ሕዝቡ ላይ ቀጣውን ይገልጣል፤ ሆኖም ጸጋውን አትረፍር፤ ስለሚሰጥ የመቤዣት ዓላማው አይታጠፍም።

በመጽሐፉ ውስጥ የሚታዩ እክሎች

ከእስራኤል ነገዶች የተውጣጡትና ሰራዊቱን ለማደራጀት የተመለመሉት ወንዶች ቀጥሮ መብዛት በዘመኑ ምሁራን ዘንድ እንቅፅልሽ ሆኖአል (ለምሳሌ 1+46፤ 26+51 ይመ)። ይህን ያህል ሰራዊት ለማሰልፍ ጠቅላላው የእስራኤል ሕዝብ ቀጥሮ ከሁለት ሚሊዮን በላይ መሆን አለበት። የሰራዊቱ ብዛት ከነበሩበት ዘመንና ቦታ፤ ከበረሳው ጉዞና ከከነዓን ነዋሪዎች ቀጥሮ አንጻር ሲታይ እጅግ ብዙ ነው። የ3+43 ማብ ይመ።

ለዚህ እክል ልዩ ልዩ የመፍትሔ ሐሳቦች ተሰጥተዋል። አንዳንዶች የቀጥሮቹ ልዩነት የተፈጠረው በቅጅ ጊዜ ነው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ “ሺህ” ለሚለው አገዝ የገባው የዕብራይስጡ ቃል በተለይ እዚህ ላይ ከቀጥሮ አመልካችነቱ ይልቅ ሌላ ትርጉም አለው ይላሉ። ለምሳሌ በአንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ላይ “ሺህ” የሚለው አገዝ ብዙ ሰዎችን ለመግለጽ ገብቶአል (ኢሱ 22+14 “የቤተ ሰቡ አለቆች”፤ 1ሳሙ 23+23 “በይሁዳ ነገዶች ሁሉ”)። ሺህ የሚለውን ለመግለጽ የገባው የዕብራይስጡ ቃል አለቆች፤ 1ሳሙ 23+23 “በይሁዳ ነገዶች ሁሉ”)። ሺህ የሚለውን ለመግለጽ የገባው የዕብራይስጡ ቃል ሁለት ትርጉም (ማለትም “አለቃ” ወይም “ሺህ”) አለው የሚለውም አሉ (1+20 ይመ)። ይህ እክል በበቂ ሁኔታ መልስ ባያገኝም፤ የያዕቆብ ልጆች በግብፅ መጸተኛ ሆነው ባሳለፉበት አራት መቶ ዓመታት ውስጥ እጅግ ተባዛተው እንደ ነበር መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ዘፀ1+7-12 ይመ)። ያም ሆነ ይህ አገዝ የሚያመለክተን እግዚአብሔር ለሕዝቡ ምን ያህል ይጠነቀቅና ይጨነቅ እንደ ነበር፤ ታምራትም አያደረገ ሕዝቡን ይንከባከብና ይመራ እንደ ነበር ነው።

ውቅሩ

የእስራኤል ሕዝብ የሰፈረባቸውን ቦታዎች በመመርኮዝ መጽሐፉን በሦስት ዐበይት ክፍሎች መፈረጅ ይቻላል፤ እያንዳንዱም ክፍል ቀጥሎ በተመለከተው መሠረት ሦሥት ቦታ ይከፈላል፡-

- (1) እስራኤል ከሲና ተራራ በመነሣት ወደ ተስፋዪቱ ምድር ለመጓዝ በዝግጅት ላይ ነበረች (1+1-10+10)፤ ከዚያም ከሲና ወደ ቃይስ አመራች (10+11-12+16)፤ (2) እስራኤል በዐመፀኝነቷ ምክንያት በቃይስ ከረመች (13+1-20+13)፤ ከዚያም ከቃይስ ወደ ሞዳብ ምድር አመራች (20+14-22+1)፤ (3) እስራኤል የተስፋዪቱን ምድር ለመውረስ በሞዳብ ምድር ሰፈረች (22+2-32+42)፤ ከዚያም ልዩ ልዩ ጉዳዮችን የሚመለከቱ የመጨረሻ መመሪያ ተሰጣት (ም 33-36)።

አስተዋፅኦ

1. እስራኤል በሲና፤ ጉዞ ወደ ተስፋዪቱ ምድር (1+1-10+10)

ሀ. የሕዝብ ቁጠራ እንዲደረግ የተሰጠ ትእዛዝ (ም 1-4)

1. ከየነገዱ ለጦርነት የተመለመሉ ወንዶች ቀጥሮ (ም 1)
2. በማደሪያው ድንኳን ዙሪያ የየነገዱ አሰፋፈርና የጥዞው አሰላፍ (ም 2)
3. በማደሪያው ድንኳን ዙሪያ የሌዋውያኑ አሰፋፈርና የሌዋውያኑና የእስራኤል የበኩር ልጆች ቀጥሮ (ም 3)
4. በማደሪያው ድንኳን እግዚአብሔርን የሚያገለግሉ የሌዋውያን ቀጥሮ (ም 4)

ለ. ሕዝቡ እንዲነጻ የተሰጠ ትእዛዝ (5+1-10+10)

1. በሥርዐቱ መሠረት ስለ መንጻት የተሰጠ መመሪያ (ም 5)
2. የናዝራዊ ስእለትና የእርን ቡራኬ (ም 6)
3. በማደሪያው ድንኳን ሲመረቅ 12ቱ መሪዎች ያቀረቡት ስጦታ (ም 7)
4. የመብራቶቹ መተክልና የሌዋውያኑ መቀደስ (ም 8)
5. የፋሲካ በዓል አከባቢር (9+1-14)

6. የክብር ደመናው መውረድና የብር መለከቶች (9+15-10+10)
2. ከሲና ወደ ቃዴስ የተደረገ ጉዞ (10 +11-12+16)
 - ሀ. የጥዞው መጀመር (10 +11-36)
 - ለ. የሐዘን ጉዞ፤ እሳትና ድርጭቶች (ም 11)
 - ሐ. የማርያምና የአሮን ተቃውሞ (ም 12)
3. እስራኤል በቃዴስ፤ በዐመፅ ምክንያት ዘገዩ (13+1-20+13)
 - ሀ. ዐሥራ ሁለቱ ሰዓዮችና ስለ መልካሙ ምድር ያቀረቡት የተለያዩ አስተያየቶች (ም 13)
 - ለ. ሕዝቡ እግዚአብሔር የሰጠውን ተልእኮ አለመቀበሉና መሸነፉ (ም 14)
 - ሐ. ስለ ስጦታዎች፤ ስለ ሰንበትና በልብስ ጫፍ ላይ ስለሚደረግ ዘርፍ የተሰጡ ሕጎች (ም 15)
 - መ. የቆሬና የተባባሪዎቹ ዐመፅ (ም 16)
 - ሠ. የአሮን በትር ማቋጥቂጥ (ም 17)
 - ረ. ስለ ካህናት ተግባርና ስለሚያገኙት ድጉማ (ም 18)
 - ሰ. ቀይ ጊደርና የመንጃት ውሃ (ም 19)
 - ሸ. የሙሴ ንጢአት (20+1-13)
4. ከቃዴስ ወደ ሞዓብ የተደረገ ጉዞ (20+14-22+1)
 - ሀ. የኤዶም መገዳደር (20+14-21)
 - ለ. የአሮን መሞት (20+22-29)
 - ሐ. የዓራድ መደምሰስ (21+1-3)
 - መ. የናሱ እባብ (21+4-9)
 - ሠ. የምንጩ መዝሙር (21+10-20)
 - ረ. የሴዎንና የዐግ መሸነፍ (21+21-35)
 - ሰ. የእስራኤል ሕዝብ ወደ ሞዓብ ምድር መግባት (21+31-22+1)
5. እስራኤል በሞዓብ ምድር፤ የተስፋዪቱን ምድር ለመውረስ የተደረገ ዝግጅት (22+2-32+42)
 - ሀ. የሞዓቡ ባለት እስራኤልን እንዲረግምለት በለዓምን መቅጠሩ (22+2-41)
 - ለ. በለዓም በተናገረው ሰባት ንግር እስራኤልን መበረከት (ም 23-24)
 - ሐ. ብዔልፌኅርና የእስራኤል ክህደት (ም 25)
 - መ. የሕዝብ ቂጠራ ለሁለተኛ ጊዜ መካሄዱ (ም 26)
 - ሠ. ለአዲሱ ትውልድ የተሰጠ መመሪያ (ም 27-30)
 1. ለሴቶች የተሰጠው ርስት (27+1-11)
 2. የሙሴ ተተኪ (27+12-23)
 3. መሥዋዕቶችን በተመለከተ የተሰጠ ትእዛዝ (28+1-15)
 4. በዓሎችን በተመለከተ የተሰጠ ትእዛዝ (28+16-29+40)
 5. ስእለትን በተመለከተ የተሰጠ ትእዛዝ (ም 30)
 - ረ. ከምድያማውያን ጋር የተደረገ ጦርነት (ም 31)
 - ሰ. ከዮርዳኖስ ማዶ የሰፈሩ ነገዶች (ም 32)
6. ተጨማሪ ጉዳዮችን በተመለከተ (ም 33-36)
 - ሀ. በየደረጃው ያለ ጉዞ (ም 33)
 - ለ. የሚወርሷት ምድር (ም 34-35)
 - ሐ. ለሴቶች የተሰጠው ርስት (ም 36)

አንድ በአንድ ተጻፈ።²⁵ከጋድ ነገድ የተቋጠሩትም አርባ አምስት ሺህ ስድስት መቶ አምሳ ነበሩ።

²⁶ከይሁዳ ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።²⁷ከይሁዳ ነገድ የተቋጠሩትም ሰባ አራት ሺህ ስድስት መቶ ነበሩ።

²⁸ከይሳኮር ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።²⁹ከይሳኮር ነገድ የተቋጠሩትም አምሳ አራት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

³⁰ከዛብሎን ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ አመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።³¹ከዛብሎን ነገድ የተቋጠሩትም አምሳ ሰባት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

³²ከዮሴፍ ልጆች፡-
ከኤፍሬም ዝርያ ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።³³ከኤፍሬም ነገድ የተቋጠሩትም አርባ ሺህ አምስት መቶ ነበሩ።

³⁴ከምናሴ ዝርያዎች፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።³⁵ከምናሴ ነገድ የተቋጠሩትም ሠላሳ ሁለት ሺህ ሁለት

1:25 ዘፍ46+161
ዘጉ26+181:185
5+11
1:26 ቀ+71
ግቴ1+21:ፈገ7+5
1:27 ዘጉ26+22
1:28 ዘፍ30+181
ፈገ7+7
1:29 ዘፍ30+181
ዘጉ26+25
1:30 ዘፍ30+201
ፈገ7+8
1:31 ዘጉ26+27
1:32 ዘፍ49+261
41+52
1:33 ዘጉ26+1371
1:34 ዘፍ41+511
ፈገ7+6

መቶ ነበሩ።
³⁶ከብንያም ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።³⁷ከብንያም ነገድ የተቋጠሩትም ሠላሳ አምስት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

³⁸ከዳን ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።³⁹ከዳን ነገድ የተቋጠሩትም ሥልሳ ሁለት ሺህ ሰባት መቶ ነበሩ።

⁴⁰ከአሲር ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።⁴¹ከአሲር ነገድ የተቋጠሩት አርባ አንድ ሺህ አምስት መቶ ነበሩ።

⁴²ከንፍታሌም ዝርያ፡-
ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት ወንዶች ሁሉ በየጉሣቸውና፤ በየቤተ ሰባቸው መዝገብ መሠረት ስማቸው አንድ በአንድ ተጻፈ።⁴³ከንፍታሌም ነገድ የተቋጠሩትም አምሳ ሦስት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

⁴⁴በመሲና በአርን፤ እያንዳንዳቸውም ቤተ ሰባቸውን በወከሱት በዐሥራ ሁለቱ የእስራኤል አለቆች የተቋጠሩት ወንዶች እነዚህ ናቸው።⁴⁵እነዚህ እስራኤላውያን ሁሉ ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ሆኖ በእስራኤል ሰራዊት ውስጥ ለመዋጋት ብቁ የሆኑት በየቤተ ሰባቸው ተቋጠሩ።⁴⁶ጠቅላላ ፉጥራቸውም ስድስት መቶ ሦስት ሺህ አምስት መቶ አምሳ ነበር።

ቡድኖች ይገኛሉ። የእያንዳንዱን ነገድ ብዛት ለመግለጽ የተጠቀሱት ፉጥሮች መጨረሻቸው በሁለት መቶና በሰባት መቶ መካከል መሆኑን አንድ ልዩ ነገር ለማመልከት ነው እንጂ ብዛታቸውን አይደለም ብለው የሚያምኑ ሰዎች አሉ። “ለሺህ ፉጥሮ የቆመውን የብራይስጥን ቃል ትርጉም በተመለከተም የተለያዩ አሳቦች ተሰንዝረዋል። በዚህ ምዕራፍ ግን ቃሉ የገባው አጠቃላይ የቆመውን ድምር ለማሳየት ነው።
1:32-35፤ ከላይ ነገድ የሆኑ በቋጠራው ውስጥ ባለመግባታቸው (የፉ 47 ግብ ደመ) የዮሴፍ ዝርያ የሆኑት በሁለት ልጆቹ በኤፍሬምና (ፉ 32-33) በምናሴ (ፉ 34-35) ቤተ ሰብ መሠረት ዝርዝራቸው ተመዝግቧል። በዚህ ሁኔታ የዐሥራ ሁለቱ ነገድ ፉጥሮ ተጠብቆ ቆይቶአል፤ በውርሱም ውስጥ የሲፍ ሳጥና ድርጅት ተሰጥቶታል። (ከዘፍ 49:22-26፤ ከዘፍ 33:13-17፤ ከ2ገን 2:9 ጋር ያንጻጽር)።
1:46 ስድስት መቶ ሦስት ሺህ አምስት መቶ አምሳ፤ ከኤፍሱና ከካሴብ በስተቀር እነዚህ ሁሉ በምድር በዳ ጥቀዋል፤ የእነዚህ ፉጥሮች ስለት ትክክለኛነትና ውስብስብነትም አለው። ውስብስብነቱ፤ ጠቅላላ ድምሩን በሁለት መንገድ

ማግኘት ስለሚቻል ነው፡- (1) የዐሥራ ሁለቱን ነገድ ፉጥሮ አንድ በአንድ ማስቀመጥ (ፉ 20-43)፤ ከዚያ በኋላ ጠቅላላ ድምሩን ማስፈር (ፉ 46)፤ (2) ጠቅላላውን ሕዝብ በሦስት ሦስት ነገድ ድረስ ቦታ በመመደብ የእያንዳንዱን መደብ መለስተኛ አራጥ አትርብ ከዚያም በኋላ ጠቅላላ ድምሩን ማስቀመጥ (2:13-32)። እዚህ ላይ የተጠቀሰው አገዝ በዘፀ 12:37፤ 38+26 ላይ ከተጠቀሰው አገዝ ጋር ይስማማል። ይህ ለውትድርና የተመዘገበው የወንድ ብዛት የጠቅላላው ሕዝብ ፉጥሮ ከሁለት ሚሊዮን በላይ ሊሆን እንደሚችል ያመለክታል። ዕብራውያን አራት መቶ ዓመት ግብፅ አገር በቆዩበት ዘመን በሚያስገኙት ሁኔታ እንደ በዙ ዘፀ 1:7 ያስረዳል። ፉጥራቸው እጅግ ከመብዛቱ የተነሣ ለግብፅ ጸጥታ አሥጋ ደረጃ ላይ ደርሰው ነበር (ዘፀ 1:9-10:20)፤ ግብፅ ከገቡ ሰባ ሰዎች (ዘፀ 1:5) ተነሥቶ የእስራኤል ሕዝብ ፉጥሮ በአስገራሚ ሁኔታ ይህን ያህል መብዛቱ የእግዚአብሔርን ታላቅ በረከትና ከአረብም ጋር ለገባው ኪዳን (ዘፍ 12:2፤ 15:5፤ 17:4-6፤ 22:17) ታማኝ መሆኑን ያሳያል።

47 የሌዊ ነገድ ቤተ ሰቦች ግን ከሌሎች ጋር አብረው አልተቋጠሩም፤ 48 እግዚአብሔር (ሆዌ) ሙሴን እንዲህ ብሎት ነበርና፤ 49 “የሌዊን ነገድ አትቀጥጡ፤ በእስራኤላውያንም ቋጠራ ውስጥ አታስገባው፤ 50 በዚህ ፊንታ ሌዋውያንን በምስክሩ ማደሪያ፤ በውስጡ ባሉት በመገልገያ ዕቃዎች ሁሉ እንዲሁም ከዚህ ጋር በተያያዙ በማናቸውም ነገሮች ላይ ኅላፊዎች ይሁኑ፤ ማደሪያውንና በውስጡ ያሉትን የመገልገያ ዕቃዎች ይሸከሙ፤ በውስጡ ያገለግሉ፤ ድንኳናቸውንም በዙሪያው ይትከሉ።” 51 ማደሪያው በሚኑዝት ጊዜ ሌዋውያን ይንቀሉት፤ ማደሪያው በሚተክልበትም ጊዜ ሌዋውያን ያቀሙት፤ ሌላ ሰው ቢቀርብ ግን ይገደል። 52 እስራኤላው

1:47 ዘኑ3+17-20 14:3+49
1:50 ዘ016+341 25:9+261+11ዘኑ3+311
311ሐሥግ2+121 26:11ዘኑ3+381 4:5+15
1:52 ዘኑ10+141 ዘ20+51ዘኑ2+41 6+4
1:53 ዘ038+211 ዘኑ2+1013+23+29 38116+46118+24+51 29:38ዘሐ10+61ዘ9 9+22
2:2 መግ74+41 ሊ431+91ሊር4+21

ያን በየምድባቸው ድንኳናቸውን ይትከሉ፤ እያንዳንዱም ሰው በየሰፈሩና በየዐርማው ሥር ይሰፈር። 53 ሌዋውያን ግን በእስራኤላውያን ማግባሪያ ሰብ ላይ ቀጣ እንዳይወድ ድንኳናቸውን በምስክሩ ማደሪያ ዙሪያ ይትከሉ፤ የምስክሩ ማደሪያ ድንኳን ኅላፊዎች ሌዋውያን ናቸው። 54 እስራኤላውያንም እግዚአብሔር (ሆዌ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት ይህን ሁሉ አደረጉ።

የየነገሩ አስፋፈር

2 እግዚአብሔር (ሆዌ) ሙሴንና አርገን እንዲህ አላቸው፤ 2 “እስራኤላውያን ከምስክሩ ድንኳን ትይዩ ዙሪያውን ጥቂት ራቅ ብለው እያንዳንዱ ሰው በየዐርማውና በየቤተ ሰቡ ምልክት ሥር ይሰፈር።”

1:47፤ ሌዋውያን የተለየ ተግባር ስለ ነበራቸው በዚህ ወታደራዊ ቋጠራ ውስጥ አልገቡም። እነርሱም እግዚአብሔርን ማገልገል ይገባቸዋል፤ ይሁን እንጂ ልዩ ተግባራቸው የማደሪያውን ድንኳን የአምልኮ ሥርዐት ማስፈጸምና የድንኳኑን ሁኔታ መንከባከብ ነበር (የቀ 32-35 ማብ ይመ)።

1:50 በምስክሩ በታቦቱ ውስጥ የሚገኙትንና (ዘ0 25+16:21፤ 40+20) በድንጋይ ጽላቶች ላይ የተጻፉትን ዐሥርቱ ትእዛዛትን (ዘ0 31+18:18፤ 32+15፤ 34+29) የሚያመለክት ሲሆን፤ “የምስክሩ ታቦት” (ዘ0 25+22፤ 26+33:34) የሚለው ሐረግም ከዚሁ ቃል ጋር የተያያዘ ነው።

1:51 ሌላ ሰው ይህ ሐረግ በዕብራይስጥ “እንግዳ”፣ “ባዕድ” ወይም “መጽተኛ” የሚል ትርጉም አለው (ለምሳሌ ሊላ 1:71 ሆሴ 7:9 ይመ)። በዚህ ክስዊ ነገድ ያልሆነ እስራኤላዊ በማደሪያው ድንኳን ውስጥ ለሚከናወን ሃይማኖታዊ ተግባር እንደ ባዕድ ይቋጠር ነበር (ዘ0 29+33፤ 30+33፤ ዘሐ 22+12 ይመ)። ይገደል፤ 3+10:38፤ 18+7 ይመ፤ ከ16+31-33፤ 14ው 6+19 ጋር ያገኛል።

1:53 ቀጣ ሌዋውያን ያልሆኑ እስራኤላውያን ወደ ምስክሩ ማደሪያ በመቅረብ ንጡኦት እንዳይፈጽሙና የመለኮት ቀጣ እንዳይደርስባቸው ሌዋውያኑ በመክከል ገብተው መከላከል ሆኑ። ድንኳናቸውን በምስክሩ ማደሪያ ዙሪያ 3:21-38 ይመ።

1:54 እግዚአብሔር ሙሴን ባዘዘው መሠረት በዘኑ ሌቀ መጽሐፍ በስተ መጨረሻ ባሉት ምዕራፎች ከሚታዩው ከእ

ስራኤላውያን ታላቅ አለመታዘዝ እንጻር፤ መጀመሪያ ላይ የሚያሳዩት በጎ መታዘዝ ልብ የሚነካ ነው።

2:1-34፤ ይህ ምዕራፍ የያዘው ሐላብ ሚዛን በጠበቀ ሁኔታ የተዋቀረ ነው።

አጠቃላይ ትእዛዝ (ቀ 1-2)

የአፈጻጸም ዝርዝር (ቀ 3-33)

በምሥራቅ በኩል ያለው ሰፈር (ቀ 3-9)

በደቡብ በኩል ያለው ሰፈር (ቀ 10-16)

የመገናኛው ድንኳንና ሌዋውያን (ቀ 17)

በምዕራብ በኩል ያለው ሰፈር (ቀ 18-24)

በሰሜን በኩል ያለው ሰፈር (ቀ 25-31)

ጠቅላላ ብዛት (ቀ 32-33)

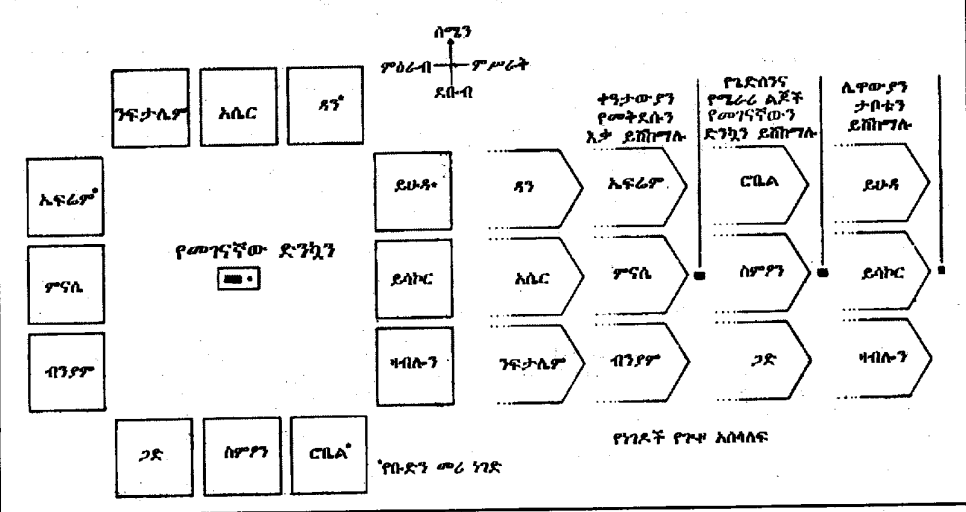
አጭር መደምደሚያ (ቀ 34)

በምዕራፍ አንድ ላይ ሕዝቡ ተሰብስበው ተመዝገበው የትውልድ ሐረግም ተገለጸ ይላል። በምዕራፍ ሁለት ላይ ደግሞ ሕዝቡ በየምድባቸው በጉዞ አስላሳቸውና በየሰፈራቸው በመሆን በሥርዐት ተዋቀሩ ይልና በምዕራፍ አንድ ላይ የተመዘገበው ቀጥሮ በምዕራፍ ሁለት ላይ እንደ ገና በአዲስ አቀራረብ ተጠቅሶአል፤ የመጀመሪያ መሪዎችም ስም በድጋሚ ተገልጸዋል።

2:2 ጥቂት ራቅ ብለው፤ 1:52-53 ይመ። እያንዳንዱ ሰው በሰፈሩ ውስጥ እያንዳንዱ ትክክለኛ ቦታውን ለይቶ ማወቅ ነበረበት። በየዐርማው... ምልክት እያንዳንዱ ነገድ የራሱ ምልክት ነበረው፤ እያንዳንዱም ሦስትዮስ የነገድ ምድብ የተለየ ዐርማ

የእስራኤል ነገዶች አስፋፈር

ዘኑ 2:1-31+10:11-33

3፡፱ምሥራቅ በኩል በፀሐይ መውጫ የይሁዳ ምድብ በየሰራዊቱና በዐርማቸው ሥር ይሰፈር፤ የይሁዳ ሕዝብ አለቃ የአሚናዳብ ልጅ ነአሶን ነው፤ ሃሰራዊቱም ብዛት ሰባ አራት ሺህ ስድስት መቶ ነው።

5፡፱ከአዚህ ቀጥሎ የይሳከር ነገድ ይሰፍራል፤ የይሳከር ሕዝብ አለቃ የሰገር ልጅ ናትናኤል ሲሆን፤ ሃሰራዊቱም ብዛት አምሳ አራት ሺህ አራት መቶ ነው።

7፡፱ከዚያም የዛብሎን ነገድ ይቀጥላል፤ የዛብሎን ሕዝብ አለቃ የኬሎን ልጅ ኢልያብ ሲሆን፤ ሃሰራዊቱም ብዛት አምሳ ሰባት ሺህ አራት መቶ ነው።

9፡፱የሰራዊታቸው ሆነው ከአይሁድ ምድብ የተመዘገቡ አንድ መቶ ሰማንያ ስድስት ሺህ አራት መቶ ናቸው፤ እነዚህ አስቀድመው ይወጣሉ።

10፡፱ደቡብ በኩል የሮቤል ምድብ ሰራዊት በዐርማቸው ሥር ይሆናል፤ የሮቤል ሕዝብ አለቃ የሰዲዮር ልጅ ኢሊሱር ሲሆን፤ 11፡፱የሰራዊቱም ብዛት አርባ ስድስት ሺህ አምስት መቶ ነው።

12፡፱ከአዚህ ቀጥሎ የሰምሶን ነገድ ይሰፍራል፤ የሰምሶን ሕዝብ አለቃ የሰራሰዳይ ልጅ ሰለሚኤል ሲሆን፤ 13፡፱የሰራዊቱም ብዛት አምሳ ዘጠኝ ሺህ ሦስት መቶ ነው።

14፡፱ከዚያም የጋድ ነገድ ይቀጥላል፤ የጋድ ሕዝብ አለቃ የራጉኤል ልጅ ኢሊሳፍ ሲሆን፤ 15፡፱የሰራዊቱም ብዛት አርባ አምስት ሺህ ስድስት መቶ አምሳ ነው።

16፡፱የሰራዊታቸው ሆነው ከሮቤል ምድብ የተመዘገቡት ወንዶች በሙሉ አንድ መቶ አምሳ አንድ ሺህ አራት መቶ አምሳ ናቸው፤ እነዚህ ቀጥለው ይመጣሉ።

17፡፱ከዚህ በኋላ የመገናኛው ድንኳንና የሊዋውያን ምድብ በመካከል ሆነው ይገነባሉ፤ እያንዳንዳቸውም አሰራፈራቸውን

2፥3 ዘፀ፥23
2፥5 ዘጥ፥10፥15፤
1፥8
2፥7 ዘጥ፥1፥9፤
10፥16
2፥9 ዘጥ፥10፥14፤
መዛ፥1
2፥10 ዘጥ፥1፥5፥53
2፥12 ዘጥ፥1፥6፤
10፥19
2፥14 ዘጥ፥1፥14፤
10፥20
2፥16 ዘጥ፥10፥18
2፥17 ዘጥ፥1፥50፤
10፥21

2፥18 ዘፍ፥48፥20፤
ዘጥ፥1፥10፥153፥አር
31፥18-20
2፥20 ዘፍ፥48፥20፤
ዘጥ፥1፥10
2፥22 ዘጥ፥1፥11፤
10፥24
2፥24 ዘጥ፥10፥22፤
መዘ፥80፥2
2፥25 ዘጥ፥1፥12፤
31፥10፥25
2፥27 ዘጥ፥1፥13፤
10፥26
2፥29 ዘጥ፥1፥15፤
10፥27
2፥31 ዘጥ፥10፥25፤
ኢሱ፥6፥9

በመከተል ስታቸውን ጠብቀው በዐርማቸው ሥር ይጓዛሉ።

18፡፱ምዕራብ በኩል የኤፍሬም ምድብ ሰራዊት በዐርማቸው ሥር ይሆናል፤ የኤፍሬም ሕዝብ አለቃ የዓሚሁድ ልጅ አሊሳማ ሲሆን፤ 19፡፱የሰራዊቱም ብዛት አርባ ሺህ አምስት መቶ ነው።

20፡፱ከአዚህም የምናሲ ነገድ ይቀጥላል፤ የምናሲ ሕዝብ አለቃ የፍዳሰር ልጅ ገማልኤል ሲሆን፤ 21፡፱የሰራዊቱም ብዛት ሠላሳ ሁለት ሺህ ሁለት መቶ ነው።

22፡፱ከዚያም የብንያም ነገድ ይቀጥላል፤ የብንያም ሕዝብ አለቃ የጋዴዮን ልጅ አቢዳን ሲሆን፤ 23፡፱የሰራዊቱም ብዛት ሠላሳ አምስት ሺህ አራት መቶ ነው።

24፡፱የሰራዊታቸው ሆነው ከኤፍሬም ምድብ የተመዘገቡት ወንዶች በሙሉ አንድ መቶ ስምንት ሺህ አንድ መቶ ናቸው፤ እነዚህ ሦስተኛ ሆነው ይመጣሉ።

25፡፱በሰሜን በኩል የዳን ምድብ ሰራዊት በዐርማው ሥር ይሆናል፤ የዳን ሕዝብ አለቃ የአሚሳዳይ ልጅ አኪዳ ዘር ሲሆን፤ 26፡፱የሰራዊቱም ብዛት ሥልሳ ሁለት ሺህ ሰባት መቶ ነው።

27፡፱የአሲር ነገድ ከአዚህ ቀጥሎ ይሰፍራል፤ የአሲር ሕዝብ አለቃ የኤክራን ልጅ ፋግኤል ሲሆን፤ 28፡፱የሰራዊቱም ብዛት አርባ አንድ ሺህ አምስት መቶ ነው።

29፡፱ከዚያም የንፍታሌም ነገድ ይቀጥላል፤ የንፍታሌም ሕዝብ አለቃ የዳናን ልጅ አኪሬ ሲሆን፤ 30፡፱የሰራዊቱም ብዛት አምሳ ሦስት ሺህ አራት መቶ ነው።

31፡፱የሰራዊታቸው ሆነው ከዳን ምድብ የተመዘገቡት ወንዶች ሁሉ አንድ መቶ አምሳ ሰባት ሺህ ስድስት መቶ ናቸው፤ እነርሱም በዐርማቸው ሥር በመጨረሻ ይመጣሉ።

14 ብኩ የግላሬቲክ፤ የኦሪት ሳምራውያንና የኤልጊት ቅጂች ጸዕኤል ይላሉ (ዘጥ 1፥14 ይመ)፤ አያሌ የግላሬቲክ ቅጂች 7ን ከዚህ ይወጣሉ።

ነበረው። የነገድ ምልክት (ሰንደቅ ዐላማ) ቀለም በሊቀ ካህናቱ የደረሰት ከሲሳ ላይ ከሰባት ዐሥራ ሁለቱ የድንጋይ ፈርመት (ዘፀ 28፥15-21) ቀለም ጋር እንደሚመሳሰል የአይሁድ ወገ ያወሳል። በይሁዳ የሚመራው ሦስትተኛ የነገድ ምድብ ዐርማው የአንበሳ ምልክት በሮቤል የሚመራው ሦስትተኛ ምድብ የሰው ምልክት በኤፍሬም የሚመራው ምድብ የበሬ ምልክት በዳን የሚመራው ምድብ ደግሞ የኦረር ምልክት እንደ ነበረባቸው በዘልማድ ይነገራል። (በሕዝ 1፥10 ላይ የተገለጹትን አራትን እንሰሳት ይመ፤ ከራሊ 4፥7 ጋር ያነጻጽሩ)። ሆኖም ይህ አባባል በትውፊት ከመነገሩ ውጭ ሌላ ተጨባጭ ማስረጃ የለውም።

2፥3-7 ይሁዳ ... ይሳከር ... ዛብሎን የያዕቆብና የልያ አራተኛ፤ አምስተኛና ስድስተኛ ልጆች ናቸው። ሮቤል የያዕቆብ የበኩር ልጅ መሆኑ እየታወቀ (1፥20) በአባላቱና ቅዱም ተከተል እነዚህ ነገዶች የመጀመሪያ መሆናቸው የሚያስደንቅ ነው። ታላላቅ ዓንድሮሞች ሮቤል፤ ስምያንና ሊዊ ሆነው ባለመገኘታቸው (ዘፍ 49፥3-7 ይመ) የሰራዊቱን መካከል የክብር ስፍራ ተሰጥቶታል (ዘፍ 49፥8)። ሆኖም ይህ የመጣበት ንጉሣዊ የትውልድ ሐረግ የተገኘው ከይሁዳ ነው (ዘፍ 49፥10፤ ሩት 4፥18-21፤ ማቴ 1፥1-16)።

2፥10-12 ሮቤል ... ስምያን፤ የያዕቆብና የልያ የመጀመሪያና ሁለተኛ ልጆች ናቸው።

2፥14 ጋድ፤ የያዕቆብ የልያ ገረድ ከነበረችው ከዘለፉ የወለደው የመጀመሪያ ልጅ ነው። የልያ ሦስተኛው ልጅ ሊዊ በሕዝብ ቁጠራና ምደባ ውስጥ አልገባም።

2፥17 የመገናኛው ድንኳን፤ እግዚአብሔር በሰፈሩ መካከል መገኘቱን ይገልጻል። (1፥1 እና ማገ ይመ)። ሊዊውያን በጥንታዊ አባላት የይሁዳና የሮቤል ምድብ ጎብረት ብሉን ይመራል፤ የማደሪያው ድንኳንም እንደ ዐጥር በከለሉት ሊዊውያን በመታጀብ ቀጥሎ ይሄዳል። (የ1፥53 ማገ ይመ)። በመጨረሻም በኤፍሬምና በዳን የሚመራው ምድብ ይመጣል።

2፥18-22፤ በምዕራብ በኩል የራሐል ነገዶች (የሲፍና ብንያም) ሰፍረው ነበር። የተሰሩ ሁለት ልጆች ምናሲና ኤፍሬም ከኤያታቸው ከያዕቆብ ልዩ ምርቃት ተቀብለዋል፤ ነገር ግን ታናሹ ሹዎች ኤፍሬም በምናሲ ላይ የበላይነት ተሰጥቶታል (ዘፍ 48፥5-20)። በዚህም ክፍል የያዕቆብ እንደ ተናገረው ኤፍሬም ከምናሲ ይልቅ ቀዳሚ ሆኖ ይገኛል። መጨረሻ ላይ የተሰለፈው ብንያም የያዕቆብ ልጆች ሁሉ ታናሹን ነው።

2፥25 ዳን የራሐል ገረድ የነበረችው የባላ የመጀመሪያ ልጅ ነው።

2፥27 አሊር፤ የራሐል ገረድ የነበረችው የዘለፉ ሁለተኛ ልጅ ነው።

2፥29 ጉፍታሌም፤ የባላ ሁለተኛ ልጅ ነው።

¹⁶በሰዚህ ሙሴ በእግዚአብሔር (መ) ቃል በታዘዘው መሠረት እነዚህን ቁጠራቸው።

¹⁷የሊዊ ልጆች ስም

ጌድሶን፣ ቀዓትና ሜራሪ ነው።

¹⁸የጌድሶን ልጆች ጉሣ ስም

ሎቢኒና ሰሜኢ ነው።

¹⁹የቀዓት ጉሣዎች፤

እንበረሞ፣ ደባር፣ ከብሮን፣ ዐዝኢል።

²⁰የሚራሪ ጉሣዎች፤

ሞሐሊና ሙሴ።

እንግዲህ የሊዊውያን ጉሣዎች በየቤተ ሰባቸው ሲቁጠሩ እነዚህ ናቸው።

²¹የሉቤናና የሰሜኢ ጉሣዎች ከጌርሶን ወገን ናቸው፤ እነዚህ የጌርሶን ጉሣዎች ነበሩ። ²²እንድ ወርና ከዚያ በላይ ሆኖአቸው የተቁጠሩት ወንዶች በሙሉ ብዛታቸው ሰባት ሺህ አምስት መቶ ነበር። ²³የጌርሶን ጉሣዎች በምዕራብ በኩል ከማደሪያው ድን ኳን ጀርባ ይሰፍራሉ። ²⁴የጌርሶን ጉሣዎች ቤተ ሰባት አለቃ የዳኤል ልጅ አሊሳና ይሆናል። ²⁵የጌርሶንዎችን ጉላፊነት በመጽናኘው ድንኳን ማደሪያውንና ድንኳኑን መደረቢያዎቹን እንዲሁም በመጽናኘው ድንኳን ደጃፍ ላይ ያለውን መጋረጃ፣ ²⁶የአደባባዩን መጋረጃዎች፣ ማደሪያ ድንኳኑንና መሠዊያውን የሚጋርደውን የአደባባዩን መሠዊያ መጋረጃ፣ ገመዶችንና ከነዚሁ ጋር ተያይዞ አገልግሎት የሚሰጠውን ሁሉ መጠበቅ ይሆናል።

²⁷የእንበረሞውያን፣ የደብዳቤውያን፣ የኪብሮናውያንና የዐዝኢልውያን ጉሣዎች ከቀዓት ወገን ናቸው፤ እነዚህ የቀዓት ጉሣዎች ነበሩ። ²⁸እንድ ወርና ከዚያ በላይ ሆኖአቸው የተቁጠሩት ወንዶች በሙሉ ብዛታቸው ስም ንት ሺህ ስድስት መቶ ሲሆን፣ ቀዓታውያንም መቅደሱን የመጠበቅ ጉላፊነት ነበራቸው። ²⁹የቀዓት ጉሣዎች ከማደሪያው ድንኳን

3÷17 ዘፍ29÷341
46÷111ዘበ6÷161
ዘጉ1÷471ኢላ2114፡
611ዘፍ515÷423161
2ዘፍ29÷12
3÷18 ዘበ6÷17
3÷19 ዘበ6÷18
3÷20 ዘፍ46÷111
ዘበ6÷19
3÷21 ዘፍ46÷111
ዘበ6÷17
3÷23 ዘጉ2÷18
3÷25 ዘፍ25÷91
ዘበ26÷1436104÷21
ዘጉ4÷2517÷1
3÷26 ቀ31ዘበ
27÷9135÷18ዘጉ
4÷26
3÷27 ዘፍ46÷111
ዘበ6118ዘጉ4÷15፡
3711ዘፍ26÷23
3÷28 ቀ15ዘጉ
44÷15ዘበ25÷81
30÷1312ዘፍ30÷191
ዘጉ15÷1120÷21
ዘገ44÷27
3÷29 ዘጉ1÷53
3÷30 ዘበ6÷22
3÷31 ቀ26ዘጉ
25÷10-2223÷31
26÷33ዘጉ1÷501
4÷515118÷3ዘገ10÷
1-811ዘፍ28÷152ዘፍ
512ኢላ33÷1652419
3÷32 ቀ28ዘበ6÷
23ዘጉ4÷19118÷3
3÷33 ዘበ6÷191
ዘፍ46÷11
3÷34 ቀ15
3÷35 ዘጉ2÷25
3÷36 ዘጉ4÷321
18÷31ዘበ26÷15-25፡
26-2935÷20-291
64÷36
3÷37 ዘበ2710-17÷19
3÷38 ዘጉ1÷531
2÷311ዘፍ9÷27123÷
321÷47÷10ዘጉ1÷
5118÷5

ኳን በደቡብ በኩል ይሰፍራሉ። ³⁰የቀዓት ጉሣዎች ቤተ ሰባት አለቃ የዐዝኢል ልጅ አሊሳ ሳፊን ይሆናል። ³¹እነርሱም ታቦቱን፣ ጠረጴዛውን፣ መቅረዙን፣ መሠዊያዎቹን፣ ለመቅደሱ አገልግሎት የሚሰጠውን ሁሉ ይጠብቃሉ። ³²ዋናው የሊዊውያን አለቃ የካህኑ የአርን ልጅ አልዓዛር ነው፤ እርሱም መቅደሱን ለመጠበቅ ጉላፊ በሆኑት ላይ ተሹሞ ነበር።

³³የሞሐሊውያንና የሙሴውያን ጉሣዎች ከሚራሪ ወገን ናቸው፤ እነዚህም የሚራሪ ጉሣዎች ነበሩ። ³⁴እንድ ወርና ከዚያ በላይ ሆኖአቸው የተቁጠሩት ወንዶች ሁሉ ብዛታቸው ስድስት ሺህ ሁለት መቶ ነበር። ³⁵የሚራሪው ጉሣዎች ቤተ ሰባት አለቃ የአቢካኢል ልጅ ሱሪኤል ይሆናል፤ የሚራሪው ጉሣዎች ከማደሪያው ድንኳን በሰሜን በኩል ይሰፍራሉ። ³⁶ሚራሪውያንም የማደሪያውን ድንኳን ሳንቃዎች፣ መወርወርያዎች፣ ምሰራዎች፣ ምስሎች የሚቆሙባቸውን እግሮች፣ የማደሪያ ዕቃዎችን ሁሉና ከነዚሁ ጋር ተያይዞ አገልግሎት የሚሰጠውን ሁሉ ለመጠበቅ ተሹመው ነበር። ³⁷እንዲሁም የአደባባዩን ዘራዊ ምሰራዎች ከነመቆሚያ እግሮቻቸው፣ ከነካሰማቸውና ከነገመዶቻቸው ይጠብቃሉ።

³⁸ሙሴ፣ አርንና ልጆቹ ከማደሪያው ድንኳን በምሥራቅ በኩል በፀሐይ መውጫ ከመገናኛው ድንኳን ፊት ለፊት ይሰፍራሉ፤ እነርሱም እስራኤላውያንን ወክለው ማደሪያ ድንኳኑን ለመጠበቅ ጉላፊዎች ይሆናሉ፤ ወደ ማደሪያው ድንኳን የሚቀርብ ማንኛውም ሌላ ሰው ግን ይገደዳል።

⁴²⁸ የዕብራይስጡ ትርጉም ከዚህ ጋር ይስማማ አንዳንድ የባለሊቃናት ቅጂና ግን ስምንት ሺህ ሦስት መቶ ይላሉ።

ይመሰሰላል። ሊዊውያን ተመልሞለው የተሰበሰቡ ለጦርነት ላይ ሆነ በተቀደሰ የእግዚአብሔር ስፍራ የተለየ አገልግሎት እንዲሰጡ ነው።

3÷16 በታዘዘው መሠረት፣ ሙሴ እእግዚአብሔር ትእዛዝ ገልጽና ሙሉ መታዘዝ ነበረው።

3÷21-381 በ1÷53 ላይ፣ “ድንኳኖቻቸውን በምስክር ማደሪያ ዘራዊ” በማለት የተጠቀሱት ሐሳብ በዚህ ዘፍል ማግኘት አራት አንቀጾች ውስጥ በዘርዘር ተገልጿል፡- (1) ጌድሶንዎች በምዕራብ በኩል (ቀ 21-26)፤ (2) ቀዓታውያን በደቡብ በኩል (ቀ 27-32)፤ (3) የሚራሪ ወገን በሰሜን በኩል (ቀ 33-37)፤ (4) ሙሴ፣ አርንና ልጆቹ በምሥራቅ በኩል (ቀ 38)፤ የሌሎች ነገዶች አሰፋፈር በዓም ተወዳጅ ከሆነው ሰው ወገን ይጀምራል (1) ይሁን በምሥራቅ በኩል (23)፤ (2) ሮቢል በደቡብ በኩል (24)፤ (3) አፍራም በምዕራብ በኩል (24)፤ (4) ዳን በሰሜን በኩል (25)፤ የሊዊውያን ነገድ በዓም ተወዳጅ ከሆነው ነገድ ፊት ይሆናል። የሊዊውያን ቤተ መሪዎች ከሌሎቹ ነገድ መሪዎች ጋር ይመሰሰላሉ (የ15-16 ዓባብ ይመ)። እንደ ሌሎቹ የነገድ መሪዎች ስም ሁሉ የሊዊውያን ነገድ መሪዎችም ስም የእግዚአብሔርን ስም በውስጥ ያዘሉ ናቸው።

3÷24 ዳኤል “የእግዚአብሔር” ማለት ነው። ሌሊሳና፣ የዚህ ስም ትርጉም፣ “አምላክ ሙድርኤል” ማለት ነው።

3÷25-261 የማደሪያው ድንኳን ሦስት መጋረጃዎች ወይም መስለያዎች ነበሩት፤ (1) በአደባባዩ መግቢያ ላይ (ቀ 26፣ 4÷26)፤ (2) በድንኳኑ መግቢያ በር ላይ (ቀ 25፣ 31፣ 4÷25)፤ (3) በቅድስተ ቅዱሳንና በቅድስት መከላ (4÷5)።

3÷27 እንበረሞውያን፣ አርን እንበረሞዊ ነበር (ዘበ 6÷20 ይመ)፤ እነዚህ አርንና ሙሴ ከቀዓት ቤተ ሰባ ነበሩ። ቀዓታውያን እጅግ ቅጽሰ የሆኑ ንጥፍ ቅጽሳትን እንዲጠብቁ ጉላፊነት ተሰጥቶአቸው ነበር (4÷4-18 ይመ)።

3÷28 ስምንት ሺህ ስድስት መቶ በቀ 39 እንደ ተጠቀሰው ጠቅላላ የሊዊውያን ቀጥሮ ሃያ ሁለት ሺህ ነው፤ ይህም ስለሰጠ ሺህ አልቀውት መቶ ጌድሶንዎች (ቀ 22)፤ እነዚህ ላይ ከተመለከቱ ስምንት ሺህ ስድስት መቶ ቀዓታውያንና ከስድስት ሺህ ሁለት መቶ የሚራሪ ወገኖች (ቀ 34) አጠቃላይ ድምር ላይ ሦስት መቶ ተቀንሰው የሚቀርቡ ቀጥሮ ማለት ነው። ብዙዎች ጽሑፋን የገለበጠው ሰው እዚህ ላይ ተሳስቶ ይሆናል እንጂ ትክክለኛው ቀጥሮ ስምንት ሺህ ሦስት መቶ ነው ብለው ያምናሉ።

3÷30 ሌሊሳና፣ “አምላክ ሙድርኤል” ማለት ነው። ዐ-ዘ ሌሊ፣ “ብርታቱ እግዚአብሔር ነው” ማለት ነው።

3÷35 ሱሪኤል፣ “ዐለቱ እግዚአብሔር ነው” ማለት ነው። ለዚህ ሌሊ፣ “አባቱ (መለኮታዊ) ገደል ነው” ማለት ነው።

3÷38 በፀሐይ መውጫ፣ በዓም ከቡር ስፍራ ሲሆን፣ እስራኤላውያንን በመከላ ለማሰጠት አገልግሎት ሙሴና አርን በዚያ በኩል እንዲሆኑ ተደርጎ ነበር። ሌላ ሰው ... ይገደዳል፤ በማደሪያው ውስጥ የሚከፈሉት ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት እንዲቀርቡ የሚረዳ የምሕረት አገልግሎት ነበር፤ ነገር ግን እንደ እግዚአብሔር ሐሳብ የሚፈጸም ስለ ሆነ ጥብቅ ሥነ ሥርዐት ያለው፤ ወደ እርሱ ለመቅረብ በተወሰነ መንገድ ብቻ እንዲሆን ማድረጉ፣ እግዚአብሔር ከሁሉ በላይ ለመሆኑ ማስረጃ ነው (ቀ 10፣ 1÷51፣ 18÷7 ይመ)።

³⁹አንድ ወርና ከዚያ በላይ ሆኖአቸው፤ መሲና አሮን በእግዚአብሔር ትእዛዝ በየጉሣቸው የቁጠሩአቸው የሌዋውያን ወንዶች ልጆች ጠቅላላ ብዛት ሃያ ሁለት ሺህ ነበር።

⁴⁰እግዚአብሔር (መገ) መሲን እንዲህ አለው፡ “በኩር ሆነው የተወለዱትን አንድ ወርና ከዚያ በላይ የሆናቸውን እስራኤላውያን ወንዶች ሁሉ ቀጠር፤ ዝርዝራቸውንም ያዝ።”
⁴¹በኩር በሆኑት በእስራኤላውያን ልጆች ሁሉ ምትክ ሊዋውያንን እንዲሁም በኩር በሆኑት በእስራኤላውያን ከብቶች ሁሉ ምትክ የሌዋውያንን ከብቶች ለእኔ አድርጋቸው፤ እኔ እግዚአብሔር (መገ) ነኝ።”

⁴²በእዚህ መሲ እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት የእስራኤላውያንን በኩር ሁሉ ቁጠረ፤
⁴³አንድ ወርና ከዚያ በላይ ሆኖአቸው በሰባ ማቸው የተመዘገቡት ወንድ በኩር ሁሉ ብዛታቸው ሃያ ሁለት ሺህ ሁለት መቶ ሰባ ሦስት ነበር።

⁴⁴ደግሞም እግዚአብሔር (መገ) መሲን እንዲህ አለው፤ ⁴⁵“በእስራኤላውያን በኩር ሁሉ ምትክ ሊዋውያንን ከብቶች ውስጥ ሊዋውያንም የእኔ ይሁኑ፤ እኔ እግዚአብሔር (መገ) ነኝ።”
⁴⁶ቀጥራቸው ከሌዋውያን ቀጥር በሁለት መቶ ሰባ ሦስት በልጣ የተገኘውን እስራኤላውያን በኩር ሁሉ ለመዋጀት፤ ⁴⁷እሳያንዳንዱ በኩር ክብደቱ ባለ ሃያ አባሊ በሆነው በቤተ መቅደሱ ስቅል” ሚዛን ልክ አምስት አምስት ስቅል ተቀበል፤ ⁴⁸የተረፉትንም እስራኤላውያን ለመዋጀት ገንዘቡን ለአሮንና ለልጆቹ ሰጥ።”

⁴⁹በእዚህ መሲ በሌዋውያኑ ተዋጅተው ቀጥራቸው ትርፍ ከሆነው በኩር ሁሉ ላይ የመዋጀውን ገንዘብ ተቀበል፤ ⁵⁰ከእስራኤላውያን በኩር ሁሉ ላይ በቤተ መቅደሱ ስቅል ልክ አንድ ሺህ ሦስት መቶ ስልሳ አምስት ስቅል” በሰበሰበ። ⁵¹መሲም በእግዚአብሔር (መገ) ቃል በታዘዘው መሠረት የመዋጀውን ገንዘብ ለአሮንና ለልጆቹ ሰባቸው።

ቀዳታውያን

4 እግዚአብሔር (መገ) መሲንና አሮንን እንዲህ አላቸው፡ ²“ከሌዋውያን ወገን የቀዳት

3፡39 ሓ፡151
ዘ፡26፡162
3፡40 ሓ፡152
ዘ፡3፡12
3፡41 ሓ፡121
ዘሊ11፡44
3፡43 ሓ፡15፡39
3፡45 ሓ፡91
ዘሊ11፡44
3፡46 ዘ፡13፡131
ዘ፡18፡15
3፡47 ዘሊ27፡6፡
25፡1030፡13
3፡48 ሓ፡50፡51
3፡49 ሓ፡48
3፡50 ሓ፡41፡45፡
46፡48
4፡2 ዘ፡30፡12

4፡3 ሓ፡23ዘ፡1፡
47፡8፡251፡ዘ፡523፡3፡
24፡27፡10፡348
4፡4 ሓ፡191
ዘ፡3፡2817፡9
4፡5 ዘ፡1፡1፡511
ዘ፡26፡31፡331
1፡ዘ፡523፡26
4፡6 ዘ፡25፡5፡13፡
15፡1፡1፡18፡7፡12፡ዘ፡5፡58
4፡7 ዘ፡25፡301
39፡36ዘሊ24፡6፡
ሊ፡52፡19
4፡8 ዘ፡26፡26፡28
4፡9 ዘ፡25፡38
4፡10 ሓ፡12
4፡11 ዘ፡30፡1፡4
4፡12 ሓ፡101
ዘ፡3፡31
4፡13 ዘ፡27፡1፡81
ዘሊ1፡16፡ዘ፡3፡31
4፡14 ዘ፡31፡91
27፡3፡6፡ዘ፡7፡841
1፡ዘ፡528፡17፡12፡ዘ፡5፡48
1፡1፡16፡ሊ፡52፡18

ዘር የሆኑትን በየጉሣቸውና በየቤተ ሰባቸው ቀጠሩ። ³እንዲሁም በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ይሠሩ ዘንድ ለማገልገል የሚመጡትን ከሠላሳ እስከ አምሳ ዓመት የሆናቸውን ወንዶች ሁሉ ቀጠሩ።

⁴“በመገናኛው ድንኳን ውስጥ የቀዳታውያን ሥራ ገዋዩ ቅዱሳቱን መጠበቅ ነው።”
⁵በሰራ ሲነሳ አሮንና ልጆቹ ገብተው የሚከለሉትን መጋረጃ ያወርዱ፤ የምስክርናም ታቦት ይጠቅልሉበት፤ ማዚያም በአቆስሳው ቀርበው ይሸፍኑት፤ መሉ በመሉ ሰማያዊ የሆነ መጥፋጸፊያ በላይ ላይ ይዘርዝባቸው፤ መሉ ጊያዎቻችንም በየቦታው ያስገቡ።

⁶“በገጽ ጎበስቱ ገብታ ላይ ሰማያዊ ጨርቅ ይዘርዝባቸው፤ በላይም ላይ ወደቀት፤ ጭልፋዎች፤ ጽዋዎች፤ ለመጠጥ ቀጥረው የሚሆኑትን ማንቂርቂያዎች እንዲሁም ሁልጊዜ ከዚያ የማይታወቀውን ጎበስት ያስቀምጡ።”
⁷በእነዚህም ላይ ቀይ ጨርቅ ይዘርዝባቸው፤ የአቆስሳውን ቀርበው ይደርበውም መሉ ጊያዎቻችን በየቦታቸው ያስገቡ።

⁸ደግሞም ሰማያዊ ጨርቅ ወስደው ማብሪያ መቅረዝንና መብራቶቹን፤ መኮስ ተራያዎቹንና የኩስታሪ መቀበያዎቹን፤ እንዲሁም ለዚሁ አገልግሎት የሚውሉትን የዘንግ ዕቃዎች ይሸፍኑበት። ¹⁰ከዚያም ይህንና ከዚህ ጋር የተያያዙትን ዕቃዎች ሁሉ በአቆስሳው ቀርበው መሸፈኛ ጠቅልለው በመሸሚያ ሳንቃ ላይ ያስቀምጡት።

¹¹“በወርቅ መሠዊያ ላይ ሰማያዊ ጨርቅ ይዘርዝባቸው በአቆስሳው ቀርበው በመሸፈን ጊያዎቻችን በየቦታቸው ያስገቡ።

¹²“እንዲሁም በመቅደሱ ውስጥ ለአገልግሎት የሚሆኑትን ዕቃዎች በመሉ ወስደው በሰማያዊ ጨርቅ በአቆስሳው ቀርበው በመሸፈን በመሸሚያው ሳንቃ ላይ ያስቀምጡት።

¹³“ከፍሪ መሠዊያ ላይ በዐዳን ጠርጉው ሐምራዊ ጨርቅ ያልብሰት፤ ¹⁴ከዚያም ለመሠዊያው አገልግሎት የሚውሉትን ዕቃዎች በመሉ፤ የእሳት ማንደጃዎቹን፤ ሚንጠዎቹን፤ የእሳት መጫሪያዎቹን ጉድጓዳ ሳከኖችን በላይ ላይ ያድርጉ፤ በእነዚህም ላይ የአቆስሳው

“47 እምሳ አምስት ጉፍ ያህል ነው።”
“50 እሥራ አምስት ቢገጥ ተኩል ያህል ነው።”

3፡41 እኔ እግዚአብሔር ነኝ፤ እንዲደረግ የታዘዘው ሁሉ እውነተኛ አምላክ ከሆነ ከእግዚአብሔር ባሕርይ ጋር የሚሄድ ነው (የዘ፡3፡14 ማብ ይመጥ።

3፡43 ሃያ ሁለት ሺህ ሁለት መቶ ሰባ ሦስት፤ ጠቅላላ ብዛቱ ከሁለት ሚሊዮን በላይ እንደ ሆነ ለሚገመት እግዚአብሔር ቀጥር እጅግ አነስተኛ ስሜት ሊጠቃልል የሕዝቡን ፋጥር ቀንሶ ለማቅረብ መገንዘብ ለማግኘት ለሚደረገው መከራም እንደ እንደ የመከራዊያ ነጥብ ሆኖ የሚቀርብ ነው (በዚህ ቀጥር መሠረት የተሰማው ጠቅላላ የሕዝብ ብዛት ሁለት መቶ አምሳ ሺህ ያህል ይሆናል)። አንዳንድ ሰዎች በዘ፡8፡21 ጊዜ የነበሩት በኩር ሁሉ በመጀመሪያው ፋሲካ ለእግዚአብሔር ተለይተው ስለ ነበር እነዚህ ሃያ ሁለት ሺህ ሁለት መቶ ሰባ ሦስት የበኩር ልጆች እስራኤላውያን ከጉዞባቸው በኋላ እንደ ተወለዱ ይገምታል (ዘ፡12፡22-23 ይመጥ።)። ይሁን እንጂ የተጠቀሰው ሰው ወገን የተለየ የእግዚአብሔር አገልግሎት ስለ መመደቡ የሚጠቀም ክፍል ባለ መኖሩ ይህ ግምት ችግር ይፈጥራል።

43 ከሥላሳ እስከ አምሳ ዓመት በምስራቅ ሦስት ላይ ዕድሜያቸው ከአንድ ወር በላይ የሆኑት ወንዶች ሁሉ ተዘርዝረዋል (3፡15)። በምስራቅ አራት ላይ በማደራደራቸው ድንኳን ውስጥ ለማገልገል ዕድሜያቸው የደረሰው ሊዋውያን ተገልጽዋል። ከሃያ ሁለት ሺህ ሊዋውያን ወንዶች ውስጥ (3፡39) ሰምንት ሺህ አምስት መቶ ሰማንያዎቹ ለአገልግሎት የበቁ ነበሩ (ሓ፡48)። ከ8፡24 አገልግሎት የሚጀመረው በሃያ አምስት ዓመት እንደ ነበር አገልግሎት የሚጀመረውም አምስት ዓመት በላይ ሰው ሥር ሆኖ ልምኑን የሚያደርግበት ጊዜ ሊሆን ይችላል።

44 7ዋዩ ቅዱሳቱን ቀዳታውያን 7ዋዩ ቅዱሳቱን ለመጠበቅ ዋና ጥላልጎት የተሰጣቸው ቢሆንም ሞትን ለሚያስከትል እንዲነኩአቸው (ሓ፡15) ወይም እንዲመለከቱአቸው እንኳ (ሓ፡20) አልተፈቀደላቸውም ነበር። አሮንና ልጆቹ ቀዳታውያን የሚሠሩትን ሥራ ሁሉ በጥብቅ ይቋጣጠሩ ነበር፤ ያልተሸፈኑ ወይም ያልተጋረዱ 7ዋዩ ቅዱሳትን መንካትና መመልከት የሚችሉት ከሀፍት ብቻ ነበሩ።

ቀርቦት መሸፈኛ አልብሰው መሎጊያዎቹን በየቦታቸው ያስገቡ።

¹⁵“እርሄንና ልጆቼ መቅደሱንና ዕቃዎቹን፤ ንዋየ ቅዱሳቱንም በሙሉ ሸፍነው ከጨረሱ በኋላ ሰፈሩ ለመንቀሳቀስ ዝግጁ ሲሆን ቀዓ ታውያን ለመሸከም ይምጡ፤ እንዳይሞቱ ግን ንዋየ ቅዱሳቱን መንካት የለባቸውም፤ ስለዚህ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያሉትን እነዚህን ዕቃዎች የሚሸከሙ ቀዓታውያን ናቸው።

¹⁶“የካህኑ የአሮን ልጅ አልዓዛር በመብራቱ ዘይት፤ ደስ የሚያሰኝ ሽታ ባለው ዕባን፤ ዘወትር በሚቀርቡ በእህል ቀርባንና በቅ በወ ዘይቱ ላይ ኅላፊነት ይኖረዋል፤ እንደ ዚሁም ማደሪያውንና በውስጡ ያለውን ሁሉ መቅደሱንና ዕቃዎቹን ጭምር ይጠብቃል።”

¹⁷እግዚአብሔር (መ) ሙሴንና አሮንን እንዲህ አሳቸው፤ ¹⁸“የቀዓት ጉሣዎች ከሊዋውያን ተለይተው እንዳይጠፉ፤ ¹⁹ወደ ንዋየ ቅዱሳቱ በሚቀርቡበትም ጊዜ በሕይወት እንዲኖሩ እንጂ እንዳይሞቱ አንተ ይህን አድርግላቸው፤ አሮንና ልጆቹ ወደ መቅ ደሱ ይገቡ፤ እያንዳንዱንም ሰው በየሥራው ላይ ይደልድሉት፤ ምን መሸከም እንዳለበትም ያስታውቁት። ²⁰ቀዓታውያን ግን ንዋየ ቅዱሳቱን ለአንድ አፍታ እንኳን ለማየት አይገቡ፤ ቢገቡ ይሞታሉ።”

ጌድሶናውያን

²¹እግዚአብሔር (መ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ²²“ጌድሶናውያንንም በየቤተ ሰባቸውና በየ ጉሣቸው ቀጥረው። ²³ከሠላሳ እስከ አምሳ ዓመት የሆናቸውን በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ይሠሩ ዘንድ ለማገልገል የሚመጡትን ወንዶች ሁሉ ቀጥረው።

²⁴“የጌድሶናውያን የሥራና የሽክም አገልግሎታቸው ይህ ነው፤ ²⁵እነርሱም የማደሪያውን መጋረጃዎች፤ የመገናኛውን ድንኳን፤ መደረቢያውንና በላይ ላይ የለውን የአቆ ስባ ቀርቦት፤ የመገናኛውን ድንኳን ደጃፍ መጋረጃዎች ይሸከሙ፤ ²⁶እንዲሁም በማደሪያውና በመሠዊያው ዙሪያ ያሉትን የአደ ባባዩን መጋረጃዎች፤ የአደባባዩን ደጃፍ መጋረጃ፤ ገመዶችና ለዚሁ አገልግሎት የሚውሉትን ዕቃዎች ሁሉ ይሸከሙ፤ በዚህም ያገልግላሉ። ²⁷የጌድሶናውያን አገልግሎት ሁሉ፤ ሽክም ሆነ ሌላ ሥራ አሮንና ልጆቹ በሚሰጡት አመራር መሠረት ይሆናል። የሚሸከሙትን ሁሉ በኅላፊነት ታስረዝባቸዋለችሁ። ²⁸እንግዲህ የጌድሶናውያን ጉሣዎች በመገናኛው ድንኳን የሚኖራቸው አገልግሎት ይህ ነው፤ ተግባራቸውም በካህኑ በአሮን ልጅ በኢታምር አመራር ሥር ይሆናል።

ሚራሪያውያን

²⁹“ሚራሪያውያንን በየጉሣቸውና በየቤተ

4+15 ቀ+151100
28+431107+15113+
2717+912400+6+67
4+16 10251+61
29+41106+14+231
10+6129+411
11+3+32
4+19 ቀ+151271
11+3+32
4+20 1019+21
4+23 ቀ+3
4+25 1026+141
27+10+181107+3+25
4+26 1027+9+161
11+3+26
4+27 ቀ+191
11+3+25+26
4+28 11+7+71
100+23
4+29 1030+121
109+46+11

4+31 11+3+36
4+32 11+3+37
4+33 10038+21
4+34 ቀ+2
4+35 ቀ+3
4+37 11+3+27
4+38 109+6+11
4+43 ቀ+3
4+45 ቀ+29
4+46 11+1+19
4+47 ቀ+3

ሰባቸውም ቀጥረው፤ ³⁰እንዲሁም በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ይሠሩ ዘንድ ለማገልገል የሚመጡትን ከሠላሳ እስከ አምሳ ዓመት የሆናቸውን ወንዶች ሁሉ ቀጥረው። ³¹በመገናኛው ድንኳን ውስጥ አገልግሎቶቻቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ ተግባራቸው ይህ ነው፤ የማደሪያውንና ሳንቃዎች፤ መወር ወሪያዎች፤ ምሰሶዎችንና መቆሚያ እግሮቻቸውን፤ ይሸከማሉ። ³²እንደዚሁም በአደባባዩ ዙሪያ ያሉትን ምሰሶዎች ከነመቆሚያ እግሮቻቸው፤ ካሳማዎችን፤ ገመዶችን፤ ከእነዚሁ ጋር ያሉትን ዕቃዎች ሁሉና ማንኛውም ለአገልግሎቱ አስፈላጊ የሆኑትን ነገሮች ሁሉ ይሸከማሉ። እያንዳንዱ ሰው የሚሸከመውን ዕቃ ለይታችሁ በስሙ መድብሉት። ³³እንግዲህ የሚራሪያውያን ጉሣዎች በካህኑ በአሮን ልጅ በኢታምር ሥር ሆነው በመገናኛው ድንኳን ሲሠሩ አገልግሎታቸው ይህ ነው።”

የሊዋውያን ጉሣዎች ቁጠራ

³⁴ሙሴ፤ አሮንና የማንበረ ሰቡ አለቆች ቀዓታውያንን በየጉሣቸውና በየቤተ ሰባቸው ቁጠሯቸው። ³⁵ከሠላሳ እስከ አምሳ ዓመት ሆኖአቸው በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ለማገልገል የመጡት ወንዶች ሁሉ፤ ³⁶በየጉሣቸው የተቁጠሩት ሁለት ሺህ ሰባት መቶ አምሳ ነበሩ። ³⁷ይህ ከቀዓት ጉሣዎች ሁሉ በመገናኛው ድንኳን ያገለገሉት ሰዎች ጠቅላላ ድምር ነው። ሙሴና አሮን፤ እግዚአብሔር (መ) በሙሴ አማካይነት በሰጠው ትእዛዝ መሠረት እነዚህን ቁጠሯቸው።

³⁸ጌድሶናውያን በየጉሣቸውና በየቤተ ሰባቸው ተቁጥረው ነበር። ³⁹በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ይሠሩ ዘንድ ለማገልገል የሚመጡት ከሠላሳ እስከ ሃምሳ ዓመት የሆናቸው ወንዶች ሁሉ፤ ⁴⁰በየጉሣቸውና በየቤተ ሰባቸው የተቁጠሩት ሁለት ሺህ ስድስት መቶ ሠላሳ ነበሩ። ⁴¹ይህ ከጌድሶን ጉሣዎች በመገናኛው ድንኳን ያገለገሉት ሰዎች ጠቅላላ ድምር ነው። እግዚአብሔር (መ) በሰጠው ትእዛዝ መሠረት ሙሴና አሮን እነዚህን ቁጠሯቸው።

⁴²ሚራሪያውያንም በየጉሣቸውና በየቤተ ሰባቸው ተቁጥረው ነበር። ⁴³በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ይሠሩ ዘንድ ለማገልገል የሚመጡት ከሠላሳ እስከ አምሳ ዓመት የሆናቸው ወንዶች ሁሉ፤ ⁴⁴በየጉሣቸው የተቁጠሩት ሦስት ሺህ ሁለት መቶ ነበሩ። ⁴⁵ይህ የሚራሪ ጉሣዎች ጠቅላላ ድምር ነው። እግዚአብሔር (መ) በሙሴ አማካይነት በሰጠው ትእዛዝ መሠረት ሙሴና አሮን እነዚህን ቁጠሯቸው።

⁴⁶ስለዚህ ሙሴ፤ አሮንና የእስራኤል አለቆች ሊዋውያኑን በየጉሣቸውና በየቤተ ሰባቸው ቁጠሯቸው፤ ግዚአብሔር እስከ አምሳ ዓመት ሆኖአቸው በመገናኛው ድንኳን ውስጥ አገልግሎት

ግሎት ለመስጠትና ለመሸከም የመጡት፤
 48 ቀጥራቸው ስምንት ሺህ አምስት መቶ
 ሰማንያ ነበሩ። ማእዘኑ ለጠራት ስምንት
 አማካይነት በሰጠው ትእዛዝ መሠረት እያ
 ንጻጻጽ በየአገልግሎቱና በየሸከም ሥራው
 ተደለደለ፤ ስለዚህም እግዚአብሔር (ሥጦ)
 ሙሴን ባዘዘው መሠረት ቈጠራቸው።

የሰፈሩ መንጻት

5 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤
 “ተላላፊ የቆዳ በሽታ* ያለበትን ወይም
 ማንኛውም ዐይነት ፈላሽ ከሰውነቱ የሚው
 ባውን ወይም ሬሳ በመንካቱ በሥርዐቱ
 መሠረት የረከሰውን ሰው ሁሉ ከሰፈሩ እን
 ዲያስጠጡ እስራኤላውያንን እዘዝ፤ ‘ወን
 ድም ሆነ ሴት አስወጡ፤ እኔ በመከላከልቸው
 የምኖርበትን ሰፈራቸውን እንዳያደርኩ ከሰ
 ፊር አስወግዳቸው።’” እስራኤላውያን ይህ
 ንጉ አደረጉ፤ ሰዎቹንም ከሰፈሩ አስወግዳቸው፤
 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን ባዘዘውም መሠ
 ረት ፈጸሙ።

የካሳ አክፋፈል

6 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤
 “እስራኤላውያንን እንዲህ በላቸው፤ ‘ወን
 ድም ሆነ ሴት በማናቸውም ረገድ ሌላውን
 ቢበድድን ከዚህም የተነሣ በእግዚአብሔር
 (ሥጦ) ዘንድ ያለውን ታማኝነት ቢያጉድል
 ያ ሰው በደለኛ ነው ገወራው ገጠሊት
 ይናዘዝ፤ ስለ በደለም ሙሉ ካሳ ይክፈል፤
 የተመደበበትም ካሳ ላይ አንድ አምስተኛ

44:48 ዘጉ34:39
 44:49 ዘጉ14:47
 54:2 ዘሌ13:23
 15:2121:11 ዘጉ7
 916:101ማ፡9:20
 54:3 ዘወ29:451
 ዘሌ26:1212፡ፋ፡616
 54:6 ዘሌ51:14-617
 6:2
 54:7 ዘሌ51:5:161
 ሉቃ19:18

54:8 ዘሌ51:151
 6:6:7
 54:9 ዘሌ6:17
 54:10 ዘሌ7:29-34
 54:12 ቀ፡19:211
 ዘወ20:14
 54:13 ዘወ20:14
 54:14 ቀ፡301ማ፡ፋ
 6:34127:141
 ግሌ8:16
 54:15 ቀ፡18:251
 ዘወ16:36 ዘሌ6:20
 1ሐግ21:23+29:16

በመጨመር በደል ላደረሰበት ሰው ይሰጥ፤
 ነገር ግን ይህ ሰው ካሳውን የሚቀበልለት
 ዘመድ ከሌለው ካሳው ለእግዚአብሔር (ሥጦ)
 ስለሚሆን ማስተሰረያ እንዲሆነው ከሚያ
 ቀርበው አውሮ በግ ጋር ለካህኑ ይሰጥ።
 9 እስራኤላውያን የሚያመጧቸው የተቀደሱ
 ሰጦታዎች ሁሉ ለተቀባዩ ካህን ይሆናሉ፤
 10 የእያንዳንዱ ሰው የተቀደሰ ሰጦታ ለካህኑ
 ይሆናል፤ ለካህኑ የሚሰጠውም ሁሉ የራሱ
 ይሆናል።”

በአመንዝራነት ስለሚጠራጠሩ ሚስቶች

11 ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን
 እንዲህ አለው፤ “እስራኤላውያንን ተናገራቸው፤
 እንዲህም በላቸው፤ ‘አንዲት ባለ ትጻር ሴት
 ወደ ሌላ ወንድ በማዘንበል ለባሏ ያላትን
 ታማኝነት አጥፋል፤’” 12 ከሌላ ሰው ጋር ብት
 ተኛ፤ ይህም እጅ ከፍንጅ ባለመያዝ ምክ
 ንያት ይህ ከባሏ ቢደበር፤ የሚመሰክርባት
 ሰው ባይኖርና መርከሷም ባይገለጥ፤ 14 ባሏ
 የትናት መንፈስ አድርጎ በጠረጥርና በር
 ግጥም ጉድፋ ብትገኝ ወይም ባሏ የትናት
 መንፈስ አድርጎ በጠረጥርና እርሷ ግን
 ጉድፋ ባትገኝ፤ 15 ወደ ካህኑ ይውሰዳት፤
 ስለ እርሷም አንድ ኪሎ ገብስ ዱቄት
 ለቀርባን ይውሰድ፤ በላዩ ላይ ዘይት አያኖ
 ስለበት፤ ዕጣንም አይጨምርበት፤ ይህ ስለ
 ቅናት የቀረበ የእሁድ ቀርባን በደልን
 የሚያሳስብ የመታሰቢያ ቀርባን ነውና።

12 በተለምዶ ለምሳሌ ግለት ነው፤ የሰብራይስጥ ትርጉም ለምሳሌ
 ብቻ ሳይሆን የተለያዩ የቆዳ በሽታዎችን የሚያመለክት ነው።
 15 የእያንዳንዱ ሰው የተቀደሰ ሰጦታ ለካህኑ ይሆናል።

5:2 ተላላፊ የቆዳ በሽታ፤ የዘሌ 13+2 ማጠ ይመ፤
 ዘሌቃ 51:2-161 17:11-19 ጋር ያነጻጽሩ። ግንኙኛውም ዐይነት
 ፈላሽ፤ የዘሌ 15+2 ማጠ ይመ። አብዛኛውን ጊዜ እንደዚህ ዐይ
 ነት ፈላሽ የሚመጠው ከአባል ዘር አካዘር ሲሆን፤ ረዘም ላለ ጊዜ
 ሊቆይ የሚችል ነው (ዘሌቃ 81:43-48 ጋር ያነጻጽሩ)። ወደ እህ
 ዚአብሔር ለመቅረብ ሕዝቡ ሁሉ፤ “ጌሖ” መሆን እንደሚያስፈልጋቸው
 ሊታወቅ በዚህ ዐይነት ፈላሽ የሚወጣቸው ሰዎች ለገንብረተ ሰቡ
 ሁሉ ትምህርት የሚሆን ተጨባጭ ማለልዎች ነበሩ። የረከሰውን
 ከአምልኮ ሥርዐት የተነሣ ከማንበረ ሰቡ ጋር ሊሆን የማይገባው፤
 ለማደራመድና ጉዳኩ ለሆነው የእግዚአብሔር አምልኮ መርከብ
 ምክንያት ሊሆን የሚችል ሰው ነው። ጉዳኩ ስለመሆን ሲባል
 በደፈናው ወይም በግል ስቻ ተገደየ የታለፈ አይደለም፤ እንደ
 ቆዳ በሽታና እንደ ፈላሽ ያሉ በግልጽ በሚታዩ ተጨባጭ ነገ
 ፎች ላይ ያተኮረ ነበር። ሬሳ የመርከብ የመጨረሻው ተጨባጭ
 ምልክት ነው። የአስከሬኑ የመበሰበስ ሂደትና የመቆረስ ሁኔታ
 ለሁሉ በግልጽ የሚታይ ነበር። ከሬሳ ጋር የአካል ንክኪ ማድረግ
 እርግጠኛ የመርከብ ምልክት ነበር፤ ተባቢ የሆነውን የመንገድ ሥርዐት
 እስኪፈጽሙ ድረስ በሕይወት ካሉት ሰዎች ጋር የሚደረገው
 ግንኙነት ለአጭር ጊዜ መቆረጥ አለበት። ከናዝሬውያን የሰለለት
 ሥርዐት ጋር ስለለው ግንኙነት የ616 ማጠ ይመ። እየሰለጠነ ግን
 የየተውጋም በሕይወት ያለውንም ሰው ቀርቦ ይነካ ነበር፤ የኢያ
 አርበንም ልጅ እጁን ይዞ ከሞት እንድትነሣ አድርጓል (ሉቃ
 81:54)።

5:3 ወንድም ሆነ ሴት፤ ጉዳኩ መሆኑን አለመሆኑን ጸታን
 የሚለይ አይደለም። ዋናው ነገር እግዚአብሔር በሰፈሩ ውስጥ
 የመገኘቱ ጉዳይ ነበር፤ እርሱ ባለበት ስፍራ ርከብ የሆነ ነገር ሊገኝ
 አይገባም። እግዚአብሔር በክርስቲስ አምላክ ከጸጉ ሰዎች ጋር
 በሚኖርባት አዲሲቷ እየኖራለች (ራእ 21:2-3)፤ ግንኙኛውም ዐይ
 ነት ርከብት ቶላ አባልም (ራእ 21:27)።
 5:5-101 በዚህ ክፍል በሰዎች ዘንድ ስላለው ስለ እርስ
 በርስ በደል በተገለጸውና ቀደም ባለው አንቀጽ በተጠቀሰው በሥ
 ርዐት መሠረት መርከብ መቆጣጠል ያለው ግንኙነት በግልጽ ከሚታይ
 ውጫዊ ጉድለት ይበልጥ ውስጣዊና ደብዳቤ ወደ ሆነው የማን

በረ ሰቡንም ጉዳኩና የባሰ ወደሚበክለው ርከብ ጉዳይ መሄድ
 ሳይሆን አይቀርም። ጉዳኩ ያለሚመክረው ግልጽ ምልክት የሚ
 ታይባቸው ሰዎች ከበሽታው እስከሚገኙ ድረስ ከፈፈሩ ይገለጻሉ።
 ነገር ግን በሆኑ አደገኛ የሆኑ በማንበረ ሰቡ ውስጥ በሌሊት ላይ
 ግልጽ በደል ፈጽመው ምንም እንዳይደረጉ ለመመላለስ የሚሞ
 ክሩ ሰዎች ናቸው።

5:11-311 ቀደም ባሉት ሁለት አንቀጾች የተጠቀሰው ሐሳብ
 በዚህ ክፍል ካለው ጋር ያለው ግንኙነት በግልጽ ከሚታየው ገጠ
 አት ጀምሮ ድብቅ ወደ ሆነው የግል ገጠሊት መሄድ ነው። ስለ
 ጉዳኩና የተጠቀሰው ሐሳብ በሰውነት ላይ ከሚታይ ምልክት
 ጀምሮ (ቀ፡ 14) ከሌላው ጋር ባለው ግንኙነት የሚፈጠረውን
 ሁኔታ በመጥቀስ (ቀ፡ 5-10)፤ ከዚያም ጥብቅ ወደ ሆነው ግን
 ንኙነት፤ ይሸውም በግልጽ የተጠቀሰውን ስራ ሚስት ወደሚመ
 ላለት ጉዳኩና ይገባል። በቂዳ ላይ የሚታየውን ጉድለት ለማረጋ
 ገጥ ከሚደረገው መከራ ይልቅ በሰው ውስጥ ያለውን ታማኝ
 ነት ለማረጋገጥ የሚደረገው መከራ እጅግ አስቸጋሪ ነው፤ ስለዚህ
 ምዕራፉ ከሌሊቱ ክፍሎች ይልቅ በሰው ያተኮረው በዚህ ዋና
 ጉዳይ ላይ ነው።

5:14 የትናት መንፈስ ይህ መንፈስ ተከክለኛ ነገር
 ተመሥርቶ ሊሆን ይችላል፤ በፍትሔም ሊገኝለት ያስፈልጋል።
 ጥናው ዐላማ በተጉዳዩ ለባለዋው የግል ለሚት በግብላ ሳይሆን
 እግዚአብሔር በአካሉ መካከል እንደ መናፍቅ መጠን ማንበረ ሰቡ
 እንዲጠራ (ቀ፡ 3)። ሆኖም የምዕራፉ ዐላማ እምነት ሳይጓ
 ደል እንዲህ ማስረጃ የሌላቸው ክብኛ እንዳይቀርቡ ለማገድ
 ነው። በስሜኑ ለተዋዋቀ የሆነ ክፉ አሳቢ ባል፤ ታማኝ ሚስትን
 ለመጨረሻው ይህን ጽሑፍ በመጥቀስ አይችልም። ጉድፋ
 ብትገኝ፤ ምዕራፉ የሚያተኮረው በአንድ ጉዳይ ላይ ነው፤ ይኸ
 ውም እግዚአብሔር የሚገኝበት ሰፈር (ቀ፡ 3) ጉዳኩ መሆን እን
 ዳለበት ነው።

5:15-281 በዚህ ክፍል የሚታየው ድርጊት ከዚያና ጥክፍ
 የተዋሳበት ይመስላል። በተለይ በዝግጠኛ ጉዳይ ባለፈ ከሰ የራሪ
 ባላት ላለት ለታማኝነቷ ወይም ለተፋቷ ማስረጃ የሚሆን አሠራር
 ባይኖር ኖሮ ውጤቱ እጅግ የከፋ ሲሆን ነበር። ለትያዩ ሰው

16። 'ካህኑ ሴትየዋን ያመጣትና በእግዚአብሔር (መ) ፊት እንድትቆም ያደርጋታል፤¹⁷ ከዚያም የተቀደሰ ውሃ በሽክሳ ዕቃ ቀድቶ በማደራያው ድንኳን ካለው ወለል ጥቂት ዐፈር ቈንጥሮ በውሃው ውስጥ ይጨምራል።¹⁸ ከዚህ ሴትየዋን በእግዚአብሔር (መ) ፊት እንድትቆም ካደረገ በኋላ የጠጉሯን መሸፈኛ ይገልጻል፤ ስለ ቅናት የቀረበውን የመታሰቢያ ቀርባን በእጇ ያስይዛታል፤ ከዚያም ካህኑ ርግማን የሚያመጣውን መራራ ውሃ በእጇ ይይዛል።¹⁹ ካህኑም ሴትየዋን ያስወግዳታል፤ እንዲህም ይላታል፤ 'ሲሳ ወንድ አብሮሽ ካልተኛ በትዳር ላይ ሆነሽ ወደ ርኩስት ካላዘነበልሽ ይህ ርግማን የሚያመጣ መራራ ውሃ ጉዳት አያድርስብሽ፤²⁰ ነገር ግን በትዳር ላይ እያለሽ ወደ ርኩስት በማዘንበል ከባልሽ ሌላ ከወንድ ጋር በመተኛት ከትደፍሽ፤²¹ እዚህ ላይ ካህኑ እንዲህ በማለት ሴትየዋን በርግማን መሐላ ያስምሳታል፤ 'እግዚአብሔር (መ) ጭንሽን እያሰለለኝ ሆኖ ሽን እያሰበጠ በአገዛብሽ መካከል ርግማንና መሐላ ያድርግብሽ፤²² ይህን ርግማን የሚያመጣ ውሃ በጣሸ ጊዜም ሆኖሽን ያሳብጠው፤ ጭንሽን ያሰለለው፤' 'ሴትየዋም፤ 'አሜን፤ አሜን' ትባል።

23። 'ካህኑ እነዚህን መርገሞች በሰለጻ ላይ ይጻፍ፤ በመራራው ውሃ ይደምስሳቸው።²⁴ ርግማን የሚያመጣውን ውሃ ሴትየዋ እንድትጠጣ ያድርግ፤ ውሃውም ወደ ሰውነት ገብቶ የመረፈ ሥቃይ ያስከትላታል።²⁵ ከዚህ ለቅናት የቀረበውን የእህል ቀርባን ይቀበላት፤ በእግዚአብሔር (መ) ፊት ወዝውዛ ወደ መሠዊያው ያቅርበው።²⁶ ካህኑ የመታሰቢያ ቀርባን እንዲሆን እፍን የእህል ቀርባን ከዚያ ወስዶ በመሠዊያው ላይ ያቃጥለው፤ ከዚያም በኋላ ሴቲቱ ውሃውን እንድትጠጣ ያድርግ።²⁷ ሲሳን በማጉደድ ለባላ ያላትን

5÷18 ቀ15:191
ዘላ10÷611ቀ11÷46
5÷19 ቀ12:18÷29
5÷20 ቀ12
5÷21 ሌላ6÷261
14መ14÷241ህ
10÷29
5÷22 ቀ18:1መዝ
109÷18ዘ427÷15
5÷23 ሌላ45÷1
5÷25 ዘሌ8÷27
5÷26 ዘሌ2÷2
5÷27 ሌላ43÷281
65÷151ሌር26÷61
29÷181421÷181
44÷12÷22ዘ48÷13

5÷29 ቀ19
5÷30 ቀ14
5÷31 ዘሌ5÷1
6÷2 ቀ5:6ዘዩ
28÷20ተሠ21÷231
መሳ13÷5116÷17
6÷3 ዘሌ10÷91
25÷51ፍት2÷141
መዝ69÷21መዝ
0÷26ሉቃ1÷15
6÷5 መዝ52÷21
57÷4159÷71ሌላ
7÷201ሕዝ5÷11
14መ1÷11

ታማኝነት አጉድላ ከሆነ፤ ርግማን የሚያመጣው ውሃ እንድትጠጣ ሲደረግ ውሃው ወደ ሰውነት ገብቶ ክፉ ሥቃይ ያመጣታል፤ ሆኖ ያብጣል፤ ጭኗ ይሰላል፤ በሐዘብም ዘንድ የተረገመች ትሆናለች።²⁸ ጻፍ ግን ሴትየዋ ካልጉደፈችና ነውር ከሌለባት ከበደሉ ነጻ ትሆናለች፤ ልጆችም ትወልዳለች።

29። 'እንግዲህ የቅናት ሕግ ይህ ነው፤ አንዲት ሴት በትዳር ላይ እያለች ወደ ሌላ ሂዳ ከረከሰች፤³⁰ ወይም አንድ ሰው ሚስቱን ከመጠርጠሩ የተነሣ የቅናት መንፈስ ሲያድርበት በእግዚአብሔር (መ) ፊት ያቀማት፤ ካህኑም ሕት በሙሉ በሴቲቱ ላይ ተፈጻሚ ነት እንዲኖረው ያድርግ።³¹ ባልየውም ከበደል ንጹሕ ይሆናል፤ ሴትየዋ ግን በበደሏ ምክንያት የሚመጣውን ፍጻ ትቀበላለች።'

የናዝራዊነት ሥርዐት

6 እግዚአብሔር (መ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 'እስራኤላውያንን ተናገራቸው፤ እንዲህም በላቸው፤ 'ወንድም ሆነ ሴት ናዝራዊ ይሆን ዘንድ ራሱን በእግዚአብሔር (መ) ለመለየት ስእለት ቢሳል፤ ንዝወይን ጠጅና ከሌላም ከሚያሰክር መጠጥ ይታቀብ፤ የወይንም ሆነ የሚያሰክር የሌላ መጠጥ ሽም ጣጤ አይጠጣ፤ እንዲሁም የወይን ጭማቂ አይጠጣ፤ የወይን ፍሬም ሆነ ከቢብ አይብላ። 'በናዝራዊነቱ ወቅት ከወይን ተክል የሚገኘውን ማገኛውም ነገር፤ የወይኑን ዘር፤ ግልፋፊውንም እንኳ ቢሆን አይብላ።

3። 'ስእለት ተስካ ራሱን በለየበት ጊዜ ሁሉ ምላጭ ራሱን አይንካው፤ በእግዚአብሔር (መ) የተለየበት ጊዜ እስኪያበቃ ድረስ የተቀደሰ ይሁን፤ የራስ ጠጉሩንም ያሳድግ።

²¹ ለቶች ያለውር ወይም መካን ይሁኑ ግለት ነው።
²⁷ ትመክራለች ወይም ታዘርዳለች ግለት ነው።

ጨረሻ ላይ ወደ ካህኑ መወሰድ (ቀ 15) የምሕረትና የርገራጌ ተግባር ነው። ታማኝነት ለሚያጠራጥር ሴት ይህን ያህል ጠንክታ ያለ ሥርዐት መደረግ ሕት በትዳር ላይ ታማኝነት ማጉደድን አጥብቆ እንደሚከለክል ያሳያል፤ ይህም ስለ ቀናተኛ ባል ብቻ የሚመለከት ጉዳይ አልነበረም። እንዲህ ዐይነቱን ታማኝነት ማጉደል ለጠቅላላው ነብረተ ሰብ የሚተርፍ ችግር ነበረው፤ በሐዘኑ ፍርድ የሚለጠው ከነብረተ ሰብ አንጻር ነበር።

5÷18 የጠጉሯን መሸፈኛ ይገልጻል፤ ገልጽ መሆንን የሚያመለክት ሲሆን ጥፋተኛው ግን ፍርድ ሕዝብ እንደሚጠብቀው ያሳያል። ርግማን የሚያመጣውን መራራ ውሃ ውሃው መራራ ጣቆም ነበረው ማለት ይሆን፤ መራራ ርግማን እንደሚያስከትል ለመግለጽ ነው። ይህ ውሃ ከጥንቄቃ አሠራር ወይም ከሥነ ልቦና አንጻር ጭንቀት የመፍጠር ዘዴ አለመሆኑን ለማሳየት የእግዚአብሔር ፍርሻ በዚህ ውስጥ ምን እንደ ሆነ ተደጋግሞ ተገልጿል (ቀ 16÷21÷25)፤ ሴትየዋ በአካሏና በሰሜኑ ለመራራው ውሃ የምታቀበው ሁኔታ በእርሷ ላይ የሚሰጠውን የውሳኔ ፍርድ ያፋጥናል፤ ነገር ግን ፍርዱ የሚሆነው በእግዚአብሔር ነበር።

5÷21 ጭንሽን እያሰለለኝ ሆኖሽን እያሰበጠ፤ እዚህ ላይ የተሰጠው የአገልግሎት ዘዴ (ደግሞ ቀ 22÷27 ላይ)፤ ልጅ መውለድ አለመቻሉን ሲቲቱ ነፍሰ ጡር ከሆነችም ውርጃ እንደሚያስከትላባት የሚያመለክት ነው። ይህም ያለ አግባብ የተከሰሰች ሴት በሚገኘውን ዕድል ተጠይቆ ይታወቃል (ቀ 28)። በጥንት መካከለኛው ምሥራቅ አገሮች እንዲት ሴት ልጅ መውለድ ከተሳናት ይህ በሕይወቷ ውስጥ እጅግ ከፍተኛ ጉዳት ነበር። በጥንቱ ግልም ሴት ከፍተኛ ክብርና ግምት የሚሰጣት ልጅ መውለድ

ስትቻል ስለ ነበር ይህን ዕድል መነፈግ ላዛነች ቅጣት ነበር።

6÷2 ወንድም ሆነ ሴት፤ ወንድምና ሴቶች በሚሉሉት ስእለት መካከል ያለውን ልዩነት ለመረዳት ም 30 ይመ። ናዝራዊ ... ስእለት፤ ለተወሰነ ጊዜ ወይም ዕድሜ ልክም ቢሆን በተለየ መንገድ ራሱን ለይቶ ለእግዚአብሔር በመስጠት በቅድስና መኖርን ያመለክታል። ብዙውን ጊዜ ትኩረት የሚሰጠው ናዝራዊ የሆነ ሰው ከምን ከምን እንደሚከለክል ነው፤ በእግዚአብሔር ፊት ግን በአዎንታዊ መልኩ ራሱን ለእርሱ መለቀቅ ትልቅ ፍጋ አለው (ቀ 8 ይመ)። ይህ ራሱን ለመለቀቅ የሚደረግ ስእለት ብቻ ሳይሆን ራሱን ለእግዚአብሔር አሳልፎ ሙሉ በሙሉ የመስጠት ተግባርም ነው።

6÷4 ግንኙነት ነገር፤ የወይኑን ዘር፤ የፈላ የወይን ጠጅ ወይም ጭማቂው ብቻ ሳይሆን የወይኑ ፍሬም ግልፋፊው እንኳ የተከለከለ ነበር። እንደ ናዝራዊ ስእለት በሚላበት ጊዜ ራሱን ከሦስት ነገሮች አንጻር መቈጣጠር ነበረበት፤ (1) ምግብ፤ (2) ጽኑ ውጥ፤ (3) ከሌሎች ሰዎች ጋር ያለውን ግንኙነት። እስራኤላዊ የሆነ ሁሉ እነዚህ ነገሮችን በተመለከተ ፋጥጥር ነበረበት፤ ናዝራዊ የሆነ ሰው ግን ፋጥጥ ለጅግ ይጠብቅበት ነበር። ከዚህ ጋር ያለው ገጽ ጽር የክርስቲያን ሥቃይ በሚታሰብበት ወቅት ራሱን ለክርስቲያን አሳልፎ በመስጠት የሚፈልገዋል ሕይወት ረገድ ክርስቲያኖች ጥሩ ምግብን በመቀው የሚያደርግት ጽም ሊሆን ይችላል።

6÷5 ምላጭ ራሱን አይንካው፤ መሳ 13÷5 ይመ። ከተለመደው ውጭ ረጅም የናዝራዊ ጠጉር፤ ራሱን ለእግዚአብሔር ለይቶ በስእለት ለመስጠት በአካሉ ላይ የሚታየው ምልክት ነው፤ ከዘሌ 21÷5 ጋር ያገጻጸፍ።

ፊሉን ለእግዚአብሔር (ሥጦ) በለየበት ጊዜ ሁሉ ወደ ሬሳ አይቅረብ። ፊሉን በእግዚአብሔር (አሉም) የለየበት ምልክት በራሱ ላይ ሰለ አባቱም ይህን አገሩት ወንድሙም ይሁን እንቱ ቢሞቱ ለእንደሱ ሲል እንኳ ራሱን አያርክስ። ፊሉን በለየበት ጊዜ ሁሉ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) የተቀደሰ ነው።

9። “ድንገት ሰው አጠገቡ ሞቶ ለእግዚአብሔር የተለየበትን ጠጉሩን ቢያረክስበት፤ በሚነጸበት ዕለት ማለት በሰባተኛው ቀን ጠጉሩን ይላጭ። 10 በስምንተኛው ቀን ሁለት ሞናስ ወይም ሁለት የፍግብ ጫፎቶች ይዞ ወደ መገናኛው ድንኳን ደጃፍ ወደ ካህኑ ዘንድ ያምጣ። 11 ካህኑም አንዱን ለጎጢአት መሥዋዕት ሌላውን ማስተሰራሪያ እንዲሆን ለት የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ ያቅር በው፤ በሬሳ አጠገብ በመገኘቱ ጎጢአት ሠርቶአልና። በዚያኑ ዕለት ጠጉሩን ይቀድስ። 12 ራሱን የተለየ የደረገበትን ጊዜ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) መቀደስ አለበት፤ እንዲሁም የአንድ ዓመት ተባት ጠቦት የበደል መሥዋዕት አድርጎ ያምጣ። ያለፉት ቀኖች አይቁጠሩም፤ በተለየበት ጊዜ ረከሰአልና።

13። “እንግዲህ ናዝሬቱ የሞለዩት ጊዜ ሲያበቃ ሥርዐቱ እን ነው፤ ወደ መገናኛው ድንኳን ደጃፍ እንዲመጣ ይደረጋል። 14 እዚያም መሥዋዕቱን ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ያቅርብ፤ ይኸውም፤ እንከን የሌለበት የአንድ ዓመት ተባት ጠቦት ለሚቃጠል መሥዋዕት፤ እንከን የሌለበት የአንድ ዓመት፤ እንከን ጠቦት ለጎጢአት መሥዋዕት እንዲሁም እንከን የሌለበት አውራ በግ ለጎብረት መሥዋዕት ሲሆን፤ 15 ከእነዚህም ጋር የሚቀርበውን የአህልና የመጠጥ ቀርባን ያለ እርሾ የተጋገረ ቀጣ ማለት ከላመ ዱቄት በዘይቱ የተለሰሰ ዕንጎቻዎች እንዲሁም በሰላ የተጋገረ ዘይቱ የተቀባ ሰላ ቀጣ ያምጣ።

16። “ካህኑ እነዚህን የጎጢአት መሥዋዕትና የሚቃጠል መሥዋዕት በማድረግ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ያቀርባል። 17 በመሰብ ያለውን እርሾ የሌለበት ቀጣ እንዲሁም አውራ በጉን የጎብረት መሥዋዕት አድርጎ ከአህልና ከመጠጥ ቀርባን ጋር ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ያቅርብ።

6፡6 ዘሌ21፡1-31
ዘኑ19፡11-22
6፡7 ዘኑ9፡6
6፡9 ቀ፡181
ዘሌ14፡9
6፡10 ዘሌ5፡71
14፡10፡11
6፡11 ዘኑ8፡201
ዘወ29፡36፤30፤10
6፡12 ዘሌ5፡151
12፡6
6፡13 ሐ፡21፤261
ዘሌ14፡11
6፡14 ዘወ12፡51
6፡11 ዘሌ3፡114፤31
5፡15፤14፡10
6፡15 ዘሌ24፡11
6፡14 ዘኑ35፤141
ዘወ29፡2
6፡16 ዘሌ1፡31
ቀ፡10፡11
6፡17 ዘወ29፡411
ዘሌ3፡1123፤13

6፡18 ቀ፡9
ሐ፡21፡24
6፡19 ዘሌ7፡12
6፡20 ዘሌ7፡30፡
34፤27፡9፤መዘ9፡7
6፡21 ቀ፡2፡13
6፡23 ዘሌ21፡51
18፡5፡23፡13
6፡24 ዘኑ28፡31
ዘሌ28፡3-6፤14፡መ-
2፡9፤መዘ17፡81፡
28፡9፤128፡5
6፡25 ዘኑ43፡291
ሉየ29፡24፤መዘ4፡6
125፡16፤31፤16፤80፡
3186፡16፤11፡9፡29፡
135
6፡26 መዘ4፡6፡81፡
44፡3129፡11፤37፡11፡
37፡1127፡2፤አ፡4
14፡7፤ሉር33፡6፤
የ፡ሐ14፡27
6፡27 ዘሌ28፡101
24፡መ-7፡23፤2፤ሌ5
7፡14፤ዘወ9፡10፤ሉር
25፡29፤ሐወ3፡6፡23
7፡1 ቀ፡84፡881
ዘወ30፡26፤40፤9፡10፡
17፤2፤ሌ5፡7፡9

18። “ከዚያም ናዝሬቱው ተሰሎ የተለየበትን ጠጉር በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ይላጫው፤ ጠጉሩንም ወስዶ ከጎብረቱ መሥዋዕት ሥር በሚነደው እሳት ውስጥ ይጨምረው።

19። “ናዝሬቱው ተሰሎ የተለየበትን ጠጉር ከተላገጨ በኋላ፤ ካህኑ የተቀቀለውን የአውራውን በግ ወርቶ እንዲሁም ከመሰብ ላይ እርሾ የሌለበትን አንድ ወፍራሞና አንድ ሰስ ቀጣ ወስዶ ናዝሬቱው የሰይዘው 20ከዚያም ካህኑ የሚወዘወዝ መሥዋዕት በማድረግ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ይወዘውዛቸዋል፤ እነዚህም የተቀደሱ ናቸው። ከተወዘዘው ፍርመዝ ከቀረበው ወርቶ ጋር የተቀደሱ የካህና ድርሻ ይሆናሉ። ከዚህ በኋላ ናዝሬቱው የወይን ጠጅ መጠጣት ይችላል።

21። “ሰለለቱን ለመፈጸም ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ለሚሳል ናዝሬቱ ሕት ይኸው ነው፤ ሊቀሰ ከሚችለው በላይ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ለመሰበት ቃል ለሚገባው ነገር እንደ ናዝሬቱ በተላለው መሠረት መሆን አለበት። በናዝሬቱን ሕግ መሠረት የተላለውን ሰለለት መፈጸም ይገባዋል።”

የካህናት ቃለ ቡራሪ

22 ለእግዚአብሔርም (ሥጦ) ሙሴን አለው፤ 23 “እርዳንን ልጆቹን እንዲህ በላቸው፤ ‘እስራኤላውያንን በምትባርኩበት ጊዜ እንዲህ በሉአቸው፤

24 “እግዚአብሔር (ሥጦ) ይባርክህ፤ ይጠብቅህም፤

25 እግዚአብሔር (ሥጦ) ፊቱን ያብራላህ፤ ይራራላህም፤

26 እግዚአብሔር (ሥጦ) ፊቱን ይመልስልህ፤ ሰላሙንም ይስጥህ።”

27። “በዚህ ሁኔታ ስሜን በእስራኤላውያን ላይ ያደርጋሉ፤ እኔም እባርካቸዋለሁ።”

ማደሪያው ድንኳን ሲመረት የቀረቡ ስጦታዎች

7 መሰብ የማደሪያ ድንኳኑን ተክሎ ካበቃ በኋላ ማደሪያ ድንኳኑንና ዕቃዎቹን ሁሉ

914 በተለያዩ የድንገት መሥዋዕት ግለት ነው

6፡6 ሬሳ የ5፡2 ግብ ይመ። ናዝሬቱ የሆነ ሰው የሞተው ሰው ከራሱ ቤተ ሰብ እንኳ ቢሆን ሬሳ እንዳይነካ ይከለክላል (ቀ፡ 7፡ ዘሌ 21፡1-3 ከዚህ ጋር ያገናኙዝ)።

6፡9-12፤ ናዝሬቱ የሆነ ሰው ስለላት ሲላል በሚገባ ተረድቶ መወሰን በሚቻለው ጉዳይ ላይ መሆን ነበረበት። ይህ ከፍላ ሳይታሰብና ከሰቅድ ውጭ በዕለት ኑሮ የሚያገጥሙትን ነገሮች የሚመለከት ነው።

6፡13-20፤ ናዝሬቱው የሰለለቱ ወቅት በተፈጸመ ጊዜ የሚያቀርበው መሥዋዕት ብዛት ያለውና ውድ ከመሆኑም በላይ ራሱን በለየበት ወራት ሕይወቱ ሙሉ በሙሉ ለጌታ የተገዛ እንደ ነበር የሚገልጽ ነበር።

6፡21 ለ ... ናዝሬቱ ሕት ይኸው ነው፤ እንደዚህ ዐይነቱ የማጠቃለያ ዐርፍት ነገር በከፍሉ የተጠቀሰውን ፍሬ ነገር ለመደምደም ብቻ ሳይሆን የይዘቱንም ሐሳብ ለማጽናት ነው።

6፡24-26፤ የእርዳ የቡራሪ ቃል ነው። የእግዚአብሔር ስም ሦስት ጊዜ ተደጋግሞ መጠቀሱ እጽንዖት ለመስጠትና በቀ፡ 27፤

“ስሜን በእስራኤላውያን ላይ ያደርጋሉ” የሚለው አገላለጽ ከብደት እንዲኖረው ነው። በእያንዳንዱ ቀጥር ላይ ሁለት የቡራሪ ቃላት ይገኛሉ፤ የሰንኞቹ ስሙት በተወሰነ መጠን እየጨመረ የሚሄድ ነው (በሀብራይስጥ የመጀመሪያው ቀጥር ሦስት ቃላት፤ ሁለተኛው ቀጥር ስምንት፤ ሦስተኛው ደግሞ ስድስት ቃላት አላቸው)።

6፡25 ፊቱን ያብራላህ ተቀባይነትና ሞገስ ማግኘትን ያመለክታል።

6፡26 ለሙሉም ቃሉ ፍጹም መረጋጋትን የሚያሳይ ሲሆን፤ እንደታወቀው በእስራኤል ሁለት በፍጹም ደንክንት መገኘትን የሚያመለክት እንጂ፤ የጦርነትን አለመኖር ብቻ የሚያሳይ አይደለም። እንዲህ ዐይነቱ ሰላም የሚገኘው ከእግዚአብሔር ብቻ ነው።

7፡1-89፤ ስለ ማደሪያው ድንኳን አተክክል የሚገልጸውን ደግሞም ደመናው ወርዶ እንደት ድንኳኑን እንደ ሸፈነና የእግዚአብሔር ክብር እንደት በፍራውን እንደ ሞላው መዘዘገበ የሚደመደመውን ዘወ 40 ይመ። ከእምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ውስጥ (ብሔረ አረት) በጣም ረጅም የሆነው ይህ ምዕራፍ ተደ

ቀባቸው፤ ቀደሳቸውም፤ እንደዚሁም መሠዊ ያውንና ዕቃዎቹን በሙሉ ቀባቸው፤ ቀደሳ ቸውም። ገዢያም የእስራኤል አለቆች ሆነው ከተቈጠሩት ነገዶች ገላፊዎች የነበሩት የየቤተ ሰቡ መሪዎች ስጦታቸውን አቀረቡ። ነስድሰት የተሸፈኑ ሠረገሎችና ዐሥራ ሁለት በሬዎች ይኸውም ኪዳንጽጽ አለቃ አንዳንድ በሬ እንዲሁም ከየሁለቱ አለቆች አንድ ሠረገላ ስጦታ አድርገው ወደ እግዚአብሔር (መ) ፊት አመጡ፤ እነዚህንም በማደሪያው ድንኳን ፊት አቀረቧቸው።

⁴እግዚአብሔር (መ) ሙሴን እንዲህ አለው።
⁵“በመገናኛውም ድንኳን ለአገልግሎት እን ዲውሉ እነዚህን ከእነርሱ ተቀበል፤ ለእያን ዳንዳቸውም ለአገልግሎታቸው በሚያስፈል ጋቸው መጠን ለሌዋውያኑ ሰጣቸው።”

⁶ስለዚህ ሙሴ ሠረገሎቹንና በሬዎቹን ወስዶ ለሌዋውያኑ ሰጣቸው፤ ለጊድራውያን ለአገልግሎታቸው በሚያስፈልጋቸው መጠን ሁለት ሠረገሎችና አራት በሬዎች ሰጠ።
⁷አሚራሪያውያንም ለአገልግሎታቸው በሚ ያስፈልጋቸው መጠን አራት ሠረገሎችና ስምንት በሬዎች ሰጠ። እንግዲህ እነዚህ ሁሉ በካህኑ በአሮን ልጅ በኢታምር ገላፊ ነት የሚመሩ ነበሩ።
⁸ግንላፊነት የተሰጧ ቸውን ንዋያተ ቅዱሳት በትከሻቸው መሽ ከም ስለነበረባቸው፤ ሙሴ ለቀዓታውያን ምንም አልሰጣቸውም።

⁹መሠዊያው በተቀበበት ቀን አለቆች የመሠዊያውን መቀደስ ምክንያት በማድ ረግ ስጦታዎችን አመጡ፤ በመሠዊያውም ፊት አቀረቡ።
¹⁰እግዚአብሔርም (መ) ሙሴን፤ “የመሠዊያውን መቀደስ ምክንያት በማድ ረግ እያንዳንዱ አለቃ ስጦታውን በቀን በቀኑ ያቅርብ” አለው።

¹¹በመጀመሪያው ቀን ስጦታውን ያቀረ በው ከይሁዳ ነገድ የአሚናዳብ ልጅ ነአሶን ነበር።

¹²ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ሰቅል ሚዛን መቶ ሠላሳ ሰቅል የሚመዝን የብር ሳሕንና ሰባ ሰቅል የሚመዝን ከብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤
¹³ዐሥር ሰቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤
¹⁴አሚቃጠል መሥዋዕት እንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
¹⁵ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት

7:2 ዘጉጠ፤5-16:19
7:3 ዘፍ45:19፤
14ጦ6:7-14፤
1ዜ513:7
7:7 ዘጉጠ፤24-
26:28
7:8 ዘጉጠ፤31-33
7:9 ዘጉጠ፤4:15
7:10 ቀ1፤1ዜ
29:36፤2ዜ57:9
7:12 ዘጉጠ፤7
7:13 ቀ85:1ዜ
27:3130፤13፤ዘላ2:1
127:3-7፤ዘጉጠ
6:15፤15:4
7:14 ቀ20:86፤
ዘወ25፤61፤177:50፤
27:25፤14፤2ዜ5
4:22፤24፤14
7:15 ዘወ24፤5፤
29:33፤ዘጉጠ፤28፤11፤
ዘላ1:3
7:16 ዘላ4:3

የፍየል ጠቦት፤
¹⁷እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆና ቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የአሚናዳብ ልጅ ነአ ሶን ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

¹⁸በሁለተኛው ቀን የይሳኮር አለቃ የሶገር ልጅ ናትናኤል ስጦታውን አመጣ፤

¹⁹ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ሰቅል ሚዛን መቶ ሠላሳ ሰቅል የሚመዝን የብር ሳሕንና ሰባ ሰቅል የሚመዝን ከብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤
²⁰ዐሥር ሰቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤
²¹አሚቃጠል መሥዋዕት፤ አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
²²ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት የፍየል ጠቦት፤
²³እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆና ቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የሶገር ልጅ ናትና ኤል ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

²⁴በሦስተኛው ቀን የዛብሎን ሕዝብ አለቃ የኪሎን ልጅ ኤልያብ ስጦታውን አመጣ፤

²⁵ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ሰቅል ሚዛን መቶ ሠላሳ ሰቅል የሚመዝን የብር ሳሕንና ሰባ ሰቅል የሚመዝን ከብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤
²⁶ዐሥር ሰቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤
²⁷አሚቃጠል መሥዋዕት፤ አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
²⁸ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት የፍየል ጠቦት፤
²⁹እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆና ቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የኪሎን ልጅ ኤልያብ ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

³⁰በአራተኛው ቀን የሮቤል ሕዝብ አለቃ

7:17 ዘላ3:1፤
ዘጉጠ፤7
7:18 ዘጉጠ፤8
7:20 ቀ14
7:24 ዘጉጠ፤9
7:30 ዘጉጠ፤5

ጋጋሚ በሆነ አገላለጽ በመጠቀም የዐሥራ ሁለት ነገድ አለቆች፤ ለማደሪያው ድንኳን አገልግሎት ይውላ ዘንድ ለእግዚአብሔር ያቀረቡትን የክብርና ተመሳሳይ የሆነ ስጦታን ይዘረዝራል። ለእግዚአብሔር የቀረበው መሥዋዕት ከአሮን ቡራኪ (6:24-26) ቀጥሎ መጻፉ ትክክለኛ አቀማመጥ ይመስላል፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ለመግቢላ ለወጣታ ቃል ያላሸ በመስጠት የነገድ አለቆች ለዐሥራ ሁለት ተከታታይ ቀናት የጸናል መልክ ባለው ሁኔታ ለእግዚአብሔር ስጦታ አቀረቡ።
7:12-781 የዐሥራ ሁለት ነገድ አለቆች ስም ቀደም ብሎ በ1:5-15፤ 2:3-32 ተገልጿል። ለእግዚአብሔር መሥዋዕት ያቀ

ረቡት ቅደም ተከተለም፤ ከገዢ አሰላለፋቸው ጋር ተመሳሳይ ነበር፤ ይኸውም፤ መጀመሪያ ከማደሪያው ድንኳን በስተ ምሥራቅ የሰ ፈሩት ሦስት ነገዶች (ይሁዳ፤ ዳዊትና ዳዊትና ዛብሎን፤ 2:3-9፤ 7:12-18:24)፤ ሁለተኛ በስተ ደቡብ በኩል የበሬሩት ሦስት ነገ ዶች (ሮቤል፤ ስምያንና ጋድ፤ 2:10-16፤ 7:30:36:42)፤ ሦስተኛ በስተ ምዕራብ በኩል የበሬሩት ሦስት ነገዶች (ኤፍሬም፤ ምናሲና ብንያም፤ 2:18-24፤ 7:48:54:60)፤ በመጨረሻም በስተ ሰሜን በኩል የበሬሩት ሦስት ነገዶች (ዳን፤ ኢሲናና ንፍታሊም፤ 2:25-31፤ 7:66:72:78)።

የሰዲዮር ልጅ ኢሊሱር ስጦታውን አመጣ፤
³¹ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር
ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም
ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ስቅል
ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን
የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን
ከብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ³²ዐሥር
ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወ
ርቅ ጭልፋ፤ ³³ለሚቃጠል መሥዋዕት
አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤
አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
³⁴ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት
የፍየል ጠቦት፤ ³⁵እንዲሁም ለጎብረት
መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤
አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት
ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆኖ
ቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች
ነበሩ። እንግዲህ የሰዲዮር ልጅ ኢሊ
ሱር ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

³⁶በአምስተኛው ቀን የስምዖን ሕዝብ አለቃ
የሱሪሰዳይ ልጅ ስለሚኤል ስጦታውን
አመጣ፤

³⁷ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር
ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም
ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ስቅል
ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን
የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ከብር
የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ³⁸ዐሥር ስቅል
የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤
³⁹ለሚቃጠል መሥዋዕት አንድ ወይ
ፈን፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት
የሆነው የበግ ጠቦት፤ ⁴⁰ለጎጢአት መሥ
ዋዕት አንድ ተባዕት የፍየል ጠቦት፤
⁴¹እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚ
ቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ
በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም
አንድ ዓመት የሆኖቸው አምስት የበግ
ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የሱሪሰዳይ
ልጅ ስለሚኤል ያቀረበው ስጦታ ይህ
ነበር።

⁴²በስድስተኛው ቀን የጋድ ሕዝብ አለቃ ዮራ
ጉኤል ልጅ ኢሊሳፍ ስጦታውን አመጣ፤

⁴³ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር
ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም
ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ስቅል
ሚዛን መቶ ሰላሳ ስቅል የሚመዝን
የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ከብር
የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁴⁴ዐሥር
ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወ
ርቅ ጭልፋ፤ ⁴⁵ለሚቃጠል መሥዋዕት፤
አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤
አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
⁴⁶ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት
የፍየል ጠቦት፤ ⁴⁷እንዲሁም ለጎብረት
መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤
አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት
ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆኖ

7:36 ዘጉ-1:16
7:42 ዘጉ-1:14

ቸው አምስት የበግ ጠቦቶች ነበሩ።
እንግዲህ የዮራጉኤል ልጅ ኢሊሳፍ ያቀ
ረበው ስጦታ ይህ ነበር።

⁴⁸በሰባተኛው ቀን የኢፍሬም ሕዝብ አለቃ
የዓሚሁድ ልጅ ኢሊሳማ ስጦታውን አመጣ፤

⁴⁹ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር
ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም
ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ስቅል
ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን
የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ከብር
የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁵⁰ዐሥር
ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወ
ርቅ ጭልፋ፤ ⁵¹ለሚቃጠል መሥዋዕት
አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤
አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
⁵²ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት
የፍየል ጠቦት፤ ⁵³እንዲሁም ለጎብረት
መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አም
ስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል
እንዲሁም አንድ ዓመት የሆኖቸው አም
ስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እን
ግዲህ የዓሚሁድ ልጅ ኢሊሳማ ያቀረ
በው ስጦታ ይህ ነበር።

⁵⁴በስምንተኛው ቀን የምናሲ ሕዝብ አለቃ
የፍደሱር ልጅ ገማልኤል ስጦታውን አመጣ፤

⁵⁵ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር
ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም
ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ስቅል
ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን
የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ከብር
የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁵⁶ዐሥር
ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወ
ርቅ ጭልፋ፤ ⁵⁷ለሚቃጠል መሥዋዕት
አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤
አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
⁵⁸ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት
የፍየል ጠቦት፤ ⁵⁹እንዲሁም ለጎብረት
መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤
አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት
ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆኖ
ቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች
ነበሩ። እንግዲህ የፍደሱር ልጅ ገማል
ኤል ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

⁶⁰በዘጠነኛው ቀን የብንያም ሕዝብ አለቃ
የጋዴዮን ልጅ አቢዳን ስጦታውን አመጣ፤

⁶¹ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩር
ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልም
ዱቄት የተሞላ በቤተ መቅደሱ ስቅል
ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን
የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ከብር
የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁶²ዐሥር
ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወ
ርቅ ጭልፋ፤ ⁶³ለሚቃጠል መሥዋዕት
አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግ፤
አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤
⁶⁴ለጎጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት
የፍየል ጠቦት፤ ⁶⁵እንዲሁም ለጎብረት

7:48 ዘጉ-1:10
7:53 ዘጉ-1:10
7:54 ዘጉ-1:10
7:60 ዘጉ-1:11

መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆናቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የጋዴዮን ልጅ አቢዳን ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

⁶⁶በአሥረኛው ቀን የዳን ሕዝብ አለቃ የአሚሳዳይ ልጅ አኪዳዘር ስጦታውን አመጣ፤

⁶⁷ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩ ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልምድ ቆይቶ የተሞላ በቤተ መቅደሱ ሰቅል ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ኩብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁶⁸ዐሥር ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤ ⁶⁹ለሚቃጠል መሥዋዕት አንድ ወይ ራሽ፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት የሆነው የበግ ጠቦት፤ ⁷⁰ለገጢአት መሥዋዕት አንድ ተሠት የፍየል ጠቦት፤ ⁷¹እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆናቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የአሚሳዳይ ልጅ አኪዳዘር ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

⁷²በዐሥራ አንደኛው ቀን የአሲር ሕዝብ አለቃ የአክራን ልጅ ፋግሐል ስጦታ አመጣ፤

⁷³ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩ ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልምድ ቆይቶ የተሞላ በቤተ መቅደሱ ሰቅል ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ኩብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁷⁴ዐሥር ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤ ⁷⁵ለሚቃጠል መሥዋዕት አንድ ወይ ራሽ፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት የሆነው ተባዕት የበግ ጠቦት፤ ⁷⁶ለገጢአት መሥዋዕት አንድ ተሠት የፍየል ጠቦት፤ ⁷⁷እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት ፍየል እንዲሁም አንድ ዓመት የሆናቸው አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የአክራን ልጅ ፋግሐል ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

⁷⁸በዐሥራ ሁለተኛው ቀን የንፍታሊም ሕዝብ አለቃ የዳናን ልጅ አኪራ ስጦታውን አመጣ፤

⁷⁹ስጦታውም፤ እያንዳንዱ ለእህል ቀሩ ባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ ልምድ ቆይቶ የተሞላ በቤተ መቅደሱ ሰቅል ሚዛን መቶ ሠላሳ ስቅል የሚመዝን የብር ሳሕንና ሰባ ስቅል የሚመዝን ኩብር

7:66 ዘጉ1:12
7:72 ዘጉ1:13
7:78 ዘጉ1:15

የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕን፤ ⁸⁰ዐሥር ስቅል የሚመዝን በዕጣን የተሞላ የወርቅ ጭልፋ፤ ⁸¹ለሚቃጠል መሥዋዕት አንድ ወይ ራሽ፤ አንድ አውራ በግ፤ አንድ ዓመት የሆነው ተባዕት የበግ ጠቦት፤ ⁸²ለገጢአት መሥዋዕት አንድ ተባዕት የፍየል ጠቦት፤ ⁸³እንዲሁም ለጎብረት መሥዋዕት የሚቀርብ ሁለት በሬ፤ አምስት አውራ በግ፤ አምስት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ። እንግዲህ የዳናን ልጅ አኪራ ያቀረበው ስጦታ ይህ ነበር።

⁸⁴መሠዊያው በተቀባ ቀን የአሰራኤል አለቆች የመሠዊያውን መቀደስ ምክንያት በማድረግ ያቀረቡአቸው ስጦታዎች እነዚህ ናቸው፤ ዐሥራ ሁለት የብር ሳሕኖች፤ ዐሥራ ሁለት ኩብር የተሠራ ጉድጓዳ ሳሕኖችና ዐሥራ ሁለት የወርቅ ጭልፋዎች፤ ⁸⁵እያንዳንዱ የብር ሳሕን መቶ ሠላሳ ስቅል፤ እያንዳንዱም ጉድጓዳ ሳሕን ሰባ ስቅል፤ ባጠቃላይም የብር ሳሕኖቹ ክብደት በመቅደሱ ስቅል ሚዛን ሁለት ሺህ አራት መቶ ስቅል ይመዝን ነበር። ⁸⁶በጣን የሞላባቸው ዐሥራ ሁለቱ የወርቅ ጭልፋዎችም እያንዳንዳቸው በመቅደሱ ስቅል ሚዛን ዐሥር ስቅል መዝኑ፤ ባጠቃላይ የወርቅ ጭልፋዎቹ ክብደት አንድ መቶ ሃያ ስቅል ነበር። ⁸⁷ለሚቃጠል መሥዋዕት የቀረቡት እንስሳት የእህል ቀርባናቸውን ጨምሮ ድምራቸው፡- ዐሥራ ሁለት ወይ ራሽ፤ ዐሥራ ሁለት አውራ በግ፤ ዐሥራ ሁለት አንድ ዓመት የሆናቸው ተባዕት የበግ ጠቦቶች ሆኑ፤ እንዲሁም ለገጢአት መሥዋዕት የቀረቡ ዐሥራ ሁለት ተባዕት ፍየሎች ነበሩ። ⁸⁸ለጎብረት መሥዋዕት የቀረቡት እንስሳት ድምር ሃያ አራት በሬ፤ ሥልሳ አውራ በግ፤ ሥልሳ ተባዕት ፍየልና ሥልሳ አንድ ዓመት የሆናቸው ተባዕት የበግ ጠቦቶች ነበሩ፤ እንግዲህ መሠዊያው ከተቀባ በኋላ ለመሠዊያው መቀደስ የቀረቡ ስጦታዎች እነዚህ ናቸው።

⁸⁹ሙሴ ከእግዚአብሔር (ሐይ) ጋር ለመነጋገር ወደ መገናኛው ድንኳን በገባ ጊዜ ከምስክሩ ታቦት መክደኛ በላይ በሁለቱ ኪሩቤል መካከል ድምፅ ሲናገረው ሰማ፤ እነጋገረውም።

የመብራቶች አቀማመጥ

8 እግዚአብሔር (ሐይ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “እርሻን ተናገረው፤ እንዲሁም በለው፤ ‘ሰባቱን መብራቶች በየቦታቸው በምታስቀምጥበት ጊዜ በመቅረዙ ፊት ለፊት ሳለው አካባቢ ብርሃን ይሰጣል።”

⁸⁵ ሃያ ስምት ኪ.ግ. ያህል ነው።
⁸⁶ አንድ ኪ.ግ. ተኩል ያህል ነው።

7:84 ቀ1:10;
14ዘገ4:14
7:85 ቀ1:13
7:86 ቀ1:13
7:87 ቀ1:13;15:16
7:88 ቀ1:10;
17ዘገ532:14
7:89 ዘገ40:21
16:34;129+42;140+2
ዘገ3:31;11ዘገ80:11
9941
8:2 ዘገ25:37

7:84-88፤ በዐሥራ ሁለት ቦታ የተመደቡ ስጦታዎችን ጠቅላላ ብዛት ያመለክታል።
7:89፤ በእግዚአብሔርና በነቢዩ መካከል ግንኙነት መመሥረትን ያሳያል፤ ግንኙነቱም ግቡን በሚገባ መትቀላል፤ ሕዝቡም ከእግዚአብሔር ጋር የሚገነጋገረው መካከለኛ የሚሆን ሰው አገ

7:84-88፤ በመቅረዙ ፊት ለፊት ሳለው አካባቢ በማደራደሩ ድንኳን ውስጥ ቅድስት በተባለው ሰፍራ ግለት ነው (ዘፀ 25:37; 26:33; 27:21 ይመ)።

³አሮንም እንዲሁ አደረገ፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት መብራቶቹ በመቅረዙ ላይ ሆነው ፊት ለፊት እንዲያ በኑ አስቀመጣቸው። ⁴የመቅረዙ አሠራር እንዲህ ነበር፤ ከመቆሚያው እስከ አበቦቹ ያለው ከተቀጠቀጠ ወርቅ የተሠራ ሲሆን፤ የመቅረዙም አሠራር እግዚአብሔር (ሥጦ) ለሙሴ በላየው መሠረት ነበር።

የሌዋውያን ለአገልግሎት መለየት

⁵እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ⁶“ሌዋውያኑን ከእስራኤላውያን መካከል ለይ ተህ በሥርዐቱ መሠረት አንጻሩቸው። ስታህ ጻፍው እንዲህ አድርግ፤ በሚያነጻ ውሃ እርጫቸው፤ ገላቸውን በሙሉ ተላጭተው ልብሳቸውን ይጠቡ፤ በዚህም ይገኙ። ⁷በዚ ይት ከተለወሰ ልም ዱቄት የእህል ቀርባን ጋር አንድ ወይፈን ይውሰዱ፤ ከዚያም ለጎጢአት መሥዋዕት የሚሆን ሌላ ወይ ፈን አንተ ትወስዳለህ። ⁸ሌዋውያኑን ወደ መገናኛው ድንኳን ፊት አምጣ፤ መላውንም የእስራኤል ማገኘብ ሰብ ሰብሰብ። ¹⁰ሌዋውያኑን በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት አቅርቡ፤ ከዚያም እስራኤላውያን እጃቸውን ይጫኑ ባቸው። ¹¹ከዚያም አሮን ሌዋውያኑን የእግ ዚአብሔርን (ሥጦ) አገልግሎት ለማከናወን ዝግጁ እንዲሆኑ ከእስራኤላውያን መካከል እንደሚወዘወዝ መሥዋዕት በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ያቅርባቸው።

¹²“ሌዋውያኑ እጃቸውን በወይፈኖቹ ራስ ላይ ከጫኑ በኋላ ለሌዋውያኑ ማስተሰርያ ይሆኑ ዘንድ የጎጢአት መሥዋዕት፤ ሌላውን የሚቃጠል መሥዋዕት አድርገህ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) አቅርባቸው። ¹³ከዚያም ሌዋውያኑን በአሮንና በልጆቹ ፊት አቁማቸው፤ እንደሚወዘወዝ መሥዋዕት አድርገህም ለእግዚአብሔር (ሥጦ) አቅርባቸው። ¹⁴በዚህ መሠረት ሌዋውያኑን ከእስራኤላውያን ትለያቸዋለህ፤ እነርሱም የእኔ ይሆናሉ።

¹⁵“ሌዋውያኑን በእንዳላቸውና እንደሚወዘ ወዘ መሥዋዕት አድርገህ ካቀረብህቸው

8+4 ዘ025+9:18:36
8+6 ዘA22+21
ኢሳ:1+16:152+11
8+7 ዘF35+24ዘጉ
6+9:119+9:17:13+23
ዘA21+148:91
ዘA21+12
8+8 ዘA2+11
4+3:10ዘጉ+15+8-10
8+9 ዘ040+121
ዘA8+13
8+10 ዘA3+21
ኢሥ6+6
8+11 ዘ029+24
8+12 ዘ029+10:
36ዘA1+314+31
ዘጉ6+11
8+13 ዘ029+24
8+14 ዘጉ3+12
8+15 ዘ029+241
40+2

8+16 ዘጉ1+201
3+12
8+17 ዘ04+231
13+2122+29
8+18 ዘጉ3+12
8+19 ዘጉ3+7:
9:16+46
8+21 ሓ7:121
ዘF35+2ዘጉ+16+47
8+22 ሓ11
8+24 ዘ038+211
1ዘጉ23+3
8+25 ዘጉ4+3
8+26 ሓ11

በኋላ አገልግሎታቸውን ለመፈጸም ወደ መገናኛው ድንኳን ይመጣሉ፤ ¹⁶እነርሱም ሙሉ በሙሉ የእኔ እንዲሆኑ የተሰጡኝ እስራኤላውያን ናቸው፤ ከማንኛዬቱም እስራኤላዊት በተወለደ በኩር ወንድ ልጅ ምትክ የራሴ እንዲሆኑ ወስደኝባቸዋለሁ። ¹⁷ከሰውም ሆነ ከእንስሳ በእስራኤል የተወለደ ማንኛውም በኩር ተባዕት የእኔ ነው፤ በግብፅ የነበረውን በኩር ሁሉ በመታሁ ጊዜ የእኔ እንዲሆኑ ለይቻቸዋለሁ። ¹⁸በእስራኤል በተወለዱት ተባዕት በኩርኛ ሁሉ ምትክም ሌዋውያኑን ወስደኝለሁ። ¹⁹እስራኤላውያንን ወክለው በመገናኛው ድንኳን ውስጥ የሚፈጸመውን አገልግሎት እንዲያከናውኑና እስራኤላውያን ወደ ተቀደሰው ስፍራ ቢቀርቡ እንዳይቀሙ ያስተሰርዳላቸው ዘንድ፤ ከእስራኤላውያን ሁሉ መካከል ሌዋውያኑን ስጦታ አድርጌ ለአሮንና ለልጆቹ ሰጥቻቸዋለሁ።”

²⁰ሙሴና አሮን እንዲሁም የእስራኤል ማገበረ ሰብ ሁሉ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት በሌዋውያኑ አደረጉ። ²¹ሌዋውያኑ ራሳቸውን አነጹ፤ ልብሳቸውን ንም አጠቡ፤ ከዚያም አሮን እንደሚወዘወዝ መሥዋዕት በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት አቀረባቸው፤ እንዲነጹም ማስተሰርያ አደረገላቸው። ²²ከዚህ በኋላ ሌዋውያኑ በአሮንና በልጆቹ ግልጽነት ሥር ሆነው ድንኳን ውስጥ የሚፈጸመውን አገልግሎት ለማከናወን ገዙ። እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት እስፈላጊውን በሌዋውያኑ አደረጉ።

²³እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ²⁴“ሌዋውያንን የሚመለከተው ደንብ ይህ ነው፤ በመገናኛው ድንኳን አገልግሎት ለመሳተፍ ሃያ አምስት ዓመታት ከዚያ በላይ የሆኖቸው ወንዶች ይመጣሉ፤ ²⁵ዕድሜያቸው አምሳ ዓመት ሲሞሉ ግን መደበኛ አገልግሎታቸውን ይተዉ፤ ዳግም ሥራ አይሥሩ። ²⁶ከዚያ በኋላ ወንድሞቻቸው በመገናኛው ድንኳን ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ

8:25-26፤ የሌዋውያንን መንጻት የሚገልጽ ሲሆን፤ አሮንና ልጆቹ ለክህነት መቀባታቸውን ከሚናገረው ታሪክ ጋር (ዘሌ 8) ሊጻጸር ይችላል። ሌዋውያን የክህነት ረዳቶች እንደ መሆናቸው መጠን መቀዳላቸውን የሚገልጸውም እነጋሮቹ ለእኔ ከሆኑት ከተነገረው ይለያሉ። ለክህነት “ቅዱሳን” ሆኑ ሲሉ፤ ሌዋውያኑ “አጽ” ይላል፤ ለክህነት “ተቀብሶ ታጠቡ” ሲሉ፤ ሌዋውያን ያላቸውን ላብስ አጠቡ፤ ክህነት ደሙ እንዲነክቸው ሲደረግ፤ ሌዋውያን ግን በላያቸው ላይ ይወዘወዝ ነበር።

8:7 ገላቸውን በሙሉ ተላጭተው፤ ከሰምጽ የነጻው ሰው እንደሚያደርገው (ዘሌ14:8)፤ ሙሉ በሙሉ መንጻታቸውን የሚያመለክት ድርጊት ነው።

8:10 እስራኤላውያን እጃቸውን ይጫኑባቸው፤ ሌዋውያን ሕዝቡን ወክለው በእግዚአብሔር ፊት የሚቃጠሉ ነበሩ፤ በእነርሱ ላይ እጃቸውን ሲቃኑ፤ ሕዝቡ ይህን ውክልና መቀበላቸውን ያረጋግጣሉ (ፉ 16-18 ይመጣ።

8:16 የልጅ የ3:19 ማብ ይመጣ።
8:19 ሌዋውያኑን ስጦታ አድርጌ ለአሮንና ለልጆቹ ሰጥቻቸዋለሁ፤ ሌዋውያን ለተለየ አገልግሎት ለእግዚአብሔር በቻ የተሰጡ ነበሩ (ፉ 14 ይመጣ። በመገናኛው ድንኳን የአምልኮ አገልግሎት ካህናትን ይረዳላቸው ዘንድ እግዚአብሔር የእርሱ የሆ

ነትን ሌዋውያን ለክህነት ሰጣቸው። እስራኤላውያን ... እንደ ይቀሙ፤ የእስራኤል ሕዝብ ወደ ተቀደሰው ማደራ ድንኳን ትርጉ ግብ በመካከልት እንዳይተላለፉ፤ ሌዋውያን በሕዝቡና በድንኳኑ መካከል በመስራር መከለያ ሆነው ነበር (የ1:53 ማብ ይመጣ።)

8:20 እግዚአብሔር ሙሴን ባዘዘው መሠረት፤ ፉ 4: 221 1:54:1 2:31 3:16:511 4:49:1 5:41 9:5:23 ይመጣ። እግዚአብሔር የአምልኮንና የአመጋገብን ሥርዐት በሚመለከት የሰጠውን ትእዛዝ ሙሴና እስራኤላውያን በፍጹም ታዘዋል፤ ይህን እንጂ ከም 11 ጀምሮ ሕዝቡ ፍቅር በተሞላው በእግዚአብሔር ባልፈረው ላይ ማጥራምረማቸውና ታማኝነት እያገደሉ መሄዳቸው ከሰበራቸው ታዘዋኝነት ጋር ሲጻጸር የሚገርም ነው።

8:24 ሃያ አምስት ዓመት፤ የ4:3 ማብ ይመጣ፤ በንጉሣዊ አገዛዝ ሥር የአሠራራቸው ሁኔታ እጅግ በመለወጥ (1ዜና 23+26 ይመጣ።) ጻዊት ሌዋውያን አገልግሎት የሚጀምሩበትን ዕድሜ ወደ ሃያ ዓመት ገዙ አድርገው ነበር (1ዜና 23:24:27 ይመጣ።) ይሁን እንጂ በ4:3 እና በዚህ ጥቅስ መካከል የሁኔታዎች ለውጥ ይኖራል ብሎ መገመት ያስቸግራል። በመሆኑም እነዚህ ሁለት ክፍሎች የአምስት ዓመት የአገልግሎት ልምድና ጊዜን እንደሚያመለክቱ የአይሁድ መምህራን የሚሰጡት ግምት ተቀባይነት ያለው ይመስላል።

ያግዟቸዋል እንጂ ራሳቸው መሥራት የለባቸውም። ገላፊነታቸውን እንዲወጡ የምታስማራቸው በዚህ መልኩ ነው።”

የፋሲካ በዓል

9ከግዜ ምድር በወጡ በሁለተኛው ዓመት፤ በመጀመሪያው ወር እግዚአብሔር (መ) ሙሴን በሲና ምድር በዳ ተናገረው፤ እንዲህም አለው፡ “እስራኤላውያን በተወሰነው ጊዜ የፋሲካን በዓል እንዲያከብሩ አድርግ፤ ፡3በዓሉንም በዚህ ወር በዐሥራ አራተኛው ቀን ፀሐይ በምትጠልቅበት ጊዜ በተወሰነው ሕግ ሥርዐት መሠረት ሁሉ እክብሩ።”

‘ስለዚህ ሙሴ ፋሲካን እንዲያከብሩ ለእስራኤላውያን ነገራቸው፤ ‘እነርሱም በመጀመሪያው ወር፤ በዐሥራ አራተኛውም ቀን ፀሐይ በምትጠልቅበት ጊዜ በሲና ምድር በዳ ፋሲካ አደረጉ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔር (መ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት ሁሉንም አደረጉ።

‘አንዳንዶች ግን የሰው ሬሳ በመንካታቸው በሥርዐቱ መሠረት ረከሰው ስለ ዝር በዚያን ዕለት የፋሲካን በዓል ማክበር አልቻሉም፤ ስለዚህም በዚያን ዕለት ወደ መሳና ወደ አሮን መጥተው፤ ፡7ሙሴን፤ “በሬሳ ምክንያት ረከሰናል፤ ታዲያ የእግዚአብሔርን (መ) መሥዋዕት ከሌሎች እስራኤላውያን ጋር ሆነን በተወሰነው ጊዜ እንዳናቀርብ ለምን እንከላከላለን?” አሉት።

‘ሙሴም፤ “እግዚአብሔር (መ) ስለ እናንተ የሚያዘውን እስከውቅ ድረስ ጠብቁ” ሲል መላሰላቸው።

9ከዚያም እግዚአብሔር (መ) ሙሴን እንዲህ አለው፡ “እስራኤላውያንን እንዲህ በላቸው፡ ‘ከእናንተ ወይም ከዘርቻችሁ ማንኛውም ሰው በሬሳ ምክንያት ቢረክስ ወይም

9፡1 ዘፀ40፡2፤ ዘሉ1፡1
9፡2 ፡4፡7ዘፀ12፡11
9፡3 ዘፀ12፡6፡42፤ 12፡2-11፡43-49፤ ዘሉ23፡5-8፤ ዘዳ 16፡1-8
9፡4 ፡4፡2ዘፀ12፡11
9፡5 ፡4፡13፤ ዘፀ12፡6
9፡6 ዘፀ18፡15፤ ዘሉ5፡31፡33፡321፡11
ዘሆ27፡2
9፡7 ፡4፡2
9፡8 ዘፀ18፡15፤ ዘሉ24፡12ዘሆ5፡15፡3
42፡7፡5፡21፡መዝ 85፡8
9፡10 ፡4፡6፤ 2ዘሆ30፡2

9፡11 ዘፀ12፡6፡8
9፡12 ፡4፡3ዘፀ12፡8፡46ዘሆ19፡36
9፡13 ዘፀ17፡14
9፡14 ዘፀ12፡19፡43
9፡15 ዘፀ13፡21፤ 26፡30፡33፡16፤ 38፡21
9፡16 ዘፀ40፡38
9፡17 ፡4፡21፤ 14፡ፀ10፡1
9፡18 ዘፀ40፡37
9፡19 ዘፀ40፡37፤ ዘሉ8፡35

ናቅ መንገድ ቢሄድ የእግዚአብሔርን (መ) ፋሲካ ማክበር ይችላል፤ ¹¹ይህንም በሁለተኛው ወር፤ በዐሥራ አራተኛው ቀን ፀሐይ በምትጠልቅበት ጊዜ ያክብሩ፤ የፋሲካውንም በግ እርቅ ከሌለበት ቀኑን ከመራራ ቅጠል ጋር ይብሉት። ¹²እስከ ነጋ ድረስ ከዚህ ምንም አያስተርፉ፤ ከወጥንቱም ምንም አይሰዩ፤ ፋሲካን በሚያከብሩበት ጊዜ ሥርዐቱን በሙሉ መጠበቅ አለባቸው። ¹³በሥርዐቱም መሠረት ገንዱ የሆነ ወይም ናቅ መንገድ ያልሄደ ሰው ፋሲካን ሳያከብር ቢቀር፤ ያ ሰው የእግዚአብሔርን (መ) መሥዋዕት በተወሰነው ጊዜ አቀረበምና ከወጥኖቹ ፈጽሞ ይለይ፤ ያም ሰው የጎጢአቱን ዋጋ ይቀበላል።

¹⁴“በመከላከላችሁ የሚኖር መጽተኛ የእግዚአብሔርን (መ) ፋሲካ ለማክበር ቢፈልግ በሕጉና በሥርዐቱ መሠረት መፈጸም አለበት፤ ለመጽተኛውም ሆነ ለአገሬው ተወላጅ የሚኖራችሁ ሕግ አንድ ይሁን”

ከማደሪያው በላይ የነበረው ደመና

¹⁵ማደሪያው በተተከለ ዕለት ደመናው የምስክሩን ድንኳን ሸፈነው፤ ከምሽት እስከ ነጋት ድረስ ማደሪያውን የሸፈነው ደመና እሳት ይመስል ነበር። ¹⁶ይህ በዚህ ሁኔታ ቀጠለ፤ ደመናው ማደሪያውን ሸፈነው፤ በሌሊትም የእሳት መልክ ነበረው። ¹⁷ደመናው ከድንኳኑ ላይ በሚሥበት ጊዜ እስራኤላውያን ጉዞአቸውን ይጀምሩ ነበር፤ ደመናው በሚቆምበት ቦታ ደማዋ ይሰፍሩ ነበር። ¹⁸እስራኤላውያን ጉዞ የማጀምሩትም ሆነ የሚሰፍሩት በእግዚአብሔር (መ) ትእዛዝ ነበር። ደመናው በድንኳኑ ላይ በሚቈይበት ጊዜ ሁሉ ከሰፈር አይንቀሳቀሱም ነበር። ¹⁹ደመናው በድንኳኑ ላይ ብዙ ቀን ቢቈይም እስራኤላውያን የእግዚአብሔርን (መ) ትእዛዝ

9፡10 ማክበር ይችላል፤ እነዚህ ሰዎች ፋሲካን ከማክበር ፍጹም እንዳይገለሉ ከአንድ ወር በኋላ የሚያከብሩበት እማራጭ ቀን ከእግዚአብሔር ቸርነት የተነሳ ተሰተቶአቸዋል (ፋ 11)። ጌዱክ ሆኖ አለመገኘት በእማራና በጎባጊው መካከል ልዩነት መፍጠሩና በጎባጊነት እንዳይሳተፍ ማገዱ እውነት መሆኑን ጌታ ይገልጻል፤ በቸርነቱ ግን እማራውን ያዘጋጅ።

9፡12 ከወጥንቱም ምንም አይሰዩ፤ አየሱስ (“የፋሲካን በግ” 14፡ፀ 5፡7፤ ከሆሉ 1፡29 ጋር ያነጻጽሩ) በተሰቀለ ጊዜ በቅዱሳት መጻሕፍት የተጻፈው ደፈጽም ከንድ (ሆ 19፡36) ከፈርሱ ወጥንት እንደም አልተሰበረም። በተጨማሪም ዘፀ 12፡46፤ መዝ 34፡20 ይመስላል።

9፡13 ፋሲካን ሳያከብር ቢቀር... ፈጽሞ ይለይ፤ አዲስ ኪዳንም ተገቢ ባልሆነ አቀራረብና ጥንቃቄ በጉደለው ሁኔታ ቀርቦ ከጌታ ራሱት መካከል ፍርድ እንደሚያስከስል በብርቱ ያስባል (14፡ፀ 11፡28-30)። የዘፀ 12፡15 ማግ ይመስላል።

9፡14 መጽተኛን በፋሲካ ከብረ በዓል ከመሳተፉ በፊት መገረገጥ ያስፈልገው ነበር (ዘፀ 12፡48)።

9፡15 ደመናው ... ሸፈነው፤ የዘፀ 13፡21፤ 40፡34 ማግ ይመስላል። የእግዚአብሔር ከሰብ የማደሪያው ድንኳን ላይ ሰፍሮ እንደ ነበር። ደመናው በግልጽ የመለከት ነበር። ይህ ደመና ተራ አለመሆኑ የሚታወቀው የመጥናኛው ድንኳን ተክል ሲያልቅ ወዲያው በመታየቱ ብቻ ሳይሆን ማታ ማታም የእሳት መልክ የነበረው በመሆኑ ነው። እግዚአብሔርም የሕዝቡን ጥዞ በደመናው አማካይነት ይመራ ነበር (ፋ 17-18)።

9፡18 በእግዚአብሔር ትእዛዝ ደመናው የሚወርደውም የሚወጣው በእግዚአብሔር ትእዛዝ ነበር።

8፡26 ያግዙአቸዋል፤ አንድ ሊዋዊ አገልግሎቱን የሚፈጽምበት እምሳ ዓመት ዕድሜው ከደረሰ በኋላ (ፋ 25 ይመስላል) አነሰተኛ ሰዎች ያላቸውን የሥራ ባልደረቦቹን መርዳት (በበዓላት ጊዜ ሊሆን ይችላል) አይከለክሉም፤ ሆኖም ቀደም ብሎ ይሠራ የነበረውን ዐይነት ከባድ ተግባር እንዲያከናውን አይደረግም።

9፡1-14፤ ይህ ከፍል በአራት የተከፈለ ነው፡ (1) ፋሲካን ያከብሩ ከንድ የተሰጠው ትእዛዝ (ፋ 1-5)፤ (2) በእምላኩ ሥርዐት መሠረት ጌዱክ ስልሆህ ሰዎች የተነሳ ጥያቄ፤ (3) እግዚአብሔር በቂ ምክንያት ያላቸው ከግደው ፋሲካ የተደረገውን መፍቀዱ፤ ያለ በቂ ምክንያት ችላ ብለው ጊዜውን የሚያሳልፉ ግን እንዲቀጡ ሚደረጉ (ፋ 9-13)፤ (4) በፋሲካ ጊዜ የመጻሕፍት መጠበቅ (ፋ 14)። የመጀመሪያው ፋሲካ የተደረገው በማብሰ ነበር (ዘፀ 12 ይመስላል) ሁለተኛውም ከአንድ ዓመት በኋላ እዚህ በሲና ተከበረ። እስራኤላውያን አለመታዘዝና እግዚአብሔር በእርሳ ላይ በወሰነው ፍርድ ምክንያት (ሆ 14)፤ እስራኤላው ወደ ተሰፋፋሪው ምድር እስከምትገባ ድረስ ፋሲካን አላከበረችም (ኢያ 5፡10 ይመስላል)።

9፡1 በሁለተኛው ዓመት፤ በመጀመሪያው ወር፤ በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሱ ድርጊቶች የተፈጸሙት በም 1 ላይ ያለው የሕዝብ ቁጠራ ከመደረጉ በፊት ነው (1፡1 ይመስላል)።

9፡3 ፀሐይ በምትጠልቅበት ጊዜ፤ በአይሁድ ልማድ ያህ ጊዜ አንድ ቀን የሚያጠቃስበትን ቀንም ቀን የሚጀምርበት እንደሆነ ይቆጠራል።

9፡6 የእግዚአብሔርን (መ) መሥዋዕት... እንዳናቀርብ ለምን እንከላከላለን? በእምላኩው ሥርዓት መሠረት ጌዱክ ያልሆኑ ሰዎች እግዚአብሔርን “በመንፈሱና በእውነት” ለማምለክ (የሐ 4፡24) ከፍተኛ ፍላጎት ነበራቸው።

ይጠብቃሉ እንጂ ተነሥተው አይጓዙም።
 20 አንዳንድ ጊዜ ደመናው በድንኳኑ ላይ የሚቋቋው ለጥቂት ቀን ብቻ ነበር፤ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዝ ይሰፍራሉ፤ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዝ ጥዛ ይጀምራሉ። 21 አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ደመናው ከምሽት እስከ ንጋት ብቻ ይቋቋል፤ ደመናው ንጋት ላይ ሲሄድ ጥዛቸውን ይጀምራሉ፤ ቀንም ይሁን ሌሊት ደመናው ከተነሣ ጥዛ ይጀምራሉ። 22 ደመናው በድንኳኑ ላይ ለሁለት ቀንም ይሁን ለወር ወይም ለዓመት ቢቋቋም እስራኤላውያን በሰፊር ይቋቋሉ እንጂ ጥዛቸውን አይቀጥሉም። 23 በእግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዝ ይሰፍራሉ፤ በእግዚአብሔርም (ሥጦ) ትእዛዝ ይጓዛሉ፤ እነርሱም በሙሴ አማካይነት የተሰጠውን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ይጠብቁ ነበር።

የብር መለኮቶች

10 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 20 ከተቀጠቀጠ ብር ሁለት መለኮት አብሯ፤ ማንበረ ሰቡን ለመጥሪያና ከሰፈራቸው እንዲሄዱም ለመቀስቀሻ አድርጋቸው። 3 ሁለቱ መለኮቶች ሲነሱ ማንበረ ሰቡ በሙሉ በመጽናው ድንኳን ይጽፍ አንተ ዘንድ ይሰብሰቡ፤ ነገር ግን አንዱ መለኮት ብቻ ከተነሱ አለቆች ማለት የእስራኤል ጥሣ መሪዎች አንተ ዘንድ ይሰብሰቡ፤ 5 መለኮቱ ከፍ ባለ ድምፅ ሲነሱ በስተ ምሥራቅ የሰፊ ራት ነገዶች ጥዛ ይጀምሩ፤ መለኮቱ ከፍ ባለ ድምፅ ለሁለተኛ ጊዜ ሲነሱ በስተ ደቡብ የሰፊ ራት ነገዶች ጥዛ ይጀምሩ፤ ከፍ ያለው ድምፅ ጥዛ ለመጀመር ምልክት ይሆናል። 7 ማንበሩን ለመሰብሰብ መለኮቶች ይነሱ፤ ነገር ግን ድምፁ አይጨነክ።

10፥2 ሉዳ፡9 ዘገ፡31፥613፡31፡104፡18
 1፡2፡35፡1፡መገ፡47፡51
 98፡61፡150፡3፡አር፡4
 5፡19፡61፡1፡ሆሌ፡5፡81
 8፡11፡አፍ፡3፡61
 ሉ፡2፡1፡15
 10፥4 ዘሰ፡8፡21
 10፥5 ሉ፡14
 10፥6 ሉ፡18
 10፥7 ሉር፡4፡5፡61
 1፡አ፡103፡3፡1፡አ፡2፡1
 1፡1፡ቆር፡14፡8

10፥8 ዘፍ፡9፡121
 ዘጉ፡15፡14፡135፡29
 10፥9 ዘፍ፡8፡1፡100፡34
 9፡10፡23፡241፡መ፡4፡2
 18፡6፡9፡1፡4፡መ፡10፡18
 12፡9፡13፡4፡12፡ዘ፡5፡13፡9
 12፡1፡መ፡106፡4፡32
 10፥10 ዘሉ፡1፡3፡3፡3
 11፡11፡14፡23፡241
 ዘጉ፡6፡1፡14፡28፡11
 14፡መ፡20፡5፡24፡12፡9
 4፡23፡2፡ዘ፡5፡8፡131
 መ፡18፡1፡3፡አ፡4፡1፡13
 1፡አ፡14፡5፡17፡14፡6፡61
 አ፡8፡8፡5
 10፥11 ዘሰ፡8፡21፡1
 40፡17፡1፡ዘ፡9፡17
 10፥12 ዘፍ፡1፡4፡6፡1
 ዘ፡11፡1፡133፡2
 10፥13 ዘሰ፡1፡6
 10፥14 ዘጉ፡1፡7
 52፡2፡3፡9
 10፥15 ዘሉ፡24፡1፡11
 ዘጉ፡1፡8
 10፥16 ዘጉ፡1፡9፡12፡7
 10፥17 ሉ፡21፡1
 10፥18 ሉ፡21፡32
 10፥19 ዘጉ፡1፡5፡1
 2፡10፡16

20 መለኮቶችን ከጥቂት የአድን ልጆች ይገኙ፤ ይህም ለእናንተና ለሚመጡት ትውልድ የዘላለም ሥርዐት ይሁን። 9 በገዛ ምድራችሁ በግፍ በመጣባችሁ ጠላት ላይ ስትዘምቱ መለኮቶቹን ከፍ ባለ ድምፅ ንፉ፤ በእግዚአብሔር (ሥጦ) በእምነትህ ትታሰባችሁ፤ ከጠላታችሁም እጅ ትድናላችሁ። 10 እንዲሁም በደስታችሁ ቀናት ማለት በተደነገጉት በዓሎቻችሁና የወር መጣቻ በዓል ስታከብሩ በሚቃጠል መሥዋዕታችሁና በጥበረት መሥዋዕታችሁ ላይ መለኮቱን ንፉ፤ እነዚህም በእምነትህ (ሥጦ) ፊት መታሰቢያ ይሆኑላችኋል። እኔ እግዚአብሔር (ሥጦ) እምነትህ (ሥጦ) ነኝ።”

እስራኤላውያን ከሲና ተነሡ

11 በሁለተኛው ዓመት፤ ሁለተኛው ወር በገዛ በሃያኛው ቀን ደመናው ከምስክሩ ማደሪያ ላይ ተነሣ። 12 ከዚያም እስራኤላውያን ከሲና ምድረ በዳ ተነሥተው ደመናው በፋራን ምድረ በዳ እስከኪያርፍ ድረስ ከአንዱ ቦታ ወደ ሌላው ቦታ ተጓዙ። 13 እግዚአብሔር (ሥጦ) በሙሴ አማካይነት በሰጠው ትእዛዝ መሠረትም ለመጀመሪያ ጊዜ ተጓዙ።

14 በመጀመሪያ የይሁዳ ሰፈር ሰራዊት በዐርማቸው ሥር ሆነው ተጓዙ፤ አለቃቸውም የአሚናዳብ ልጅ ነሐሶን ነበር። 15 የይሳቡር ነገድ ሰራዊት አለቃም የሰገር ልጅ ናትና አል ነበር። 16 እንዲሁም የዛብሎን ነገድ ሰራዊት አለቃ የኬሎን ልጅ አልያብ ነበር። 17 ከዚህ በኋላ ማደሪያው ተነሳሉ፤ ድንኳኑን የተሸጡት ገደሰናውያንና ሚራሪያውያንም ጥዛ ጀመሩ።

18 ቀጥሎም የርቤል ሰፈር ሰራዊት በዐርማቸው ሥር ሆነው ተጓዙ፤ አለቃቸውም 19 በተለያዩ የድንት መሥዋዕት ግለት ነሡ።

9፥23 የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ይጠብቁ ነበር፤ በኋ 15-23 ያለው የተደጋገመ ሐሳብ፤ እስራኤል በምድረ በዳ ጥዛው እግዚአብሔር ለሚሰጠው ምሪት ዘወትር በፍጹም መታዘዝ እንዳለበት ያመለክታል። የእግዚአብሔር ትእዛዝ የሚከናወነው በሙሴ አማካይነት፤ ደመና መሆኑ እዚህ ላይ ሙሴን መጥቀስ ሚዛን ለመጠበቅ ነው፤ ደመናው ሲንቀሳቀስ ሕዝቡ እንዲገቡ ምልክት እንደ ሆነ የሚተረጎም የእግዚአብሔር ወኪል መሆኑ ነበር። ካለ መታዘዛቸው የተነሣ የሚደርሰው አሳዛኝ ሁኔታ (ም 11) በዚህ አንቀጽ ውስጥ ካለው መታዘዝ አንደኛ ሲሆን ይመዘገባል።

10፥2 መለኮት፤ ርጅም፤ ቀጥ ያለና ቀጭን ሆኖ ከመጨረሻው በኩል ሳሉ ያለ እፍ ያለው የሚነሳ ውክጠ ከፍት የከብት የንድ፣ ከብረታ ብረት ወይም ከሌላ የሚሠራ ትእዛዝ ለማስተላለፍ በወገኛ ለማግኘት ለዝግግር ለዝግግር አገልግሎት ይውላል።

10፥3 ሲታ፤ ለመሰብሰብ ብቻ ሳይሆን ለጥዛ (ኋ 5-6)፤ ለመርነትና (ኋ 9) በዓልን ለማክበር (ኋ 10) ጥሪ ለማስተላለፍ ያገልግላል ነበር። ለተለያዩ የድምፅ ምልክቶች ጥቅም ላይ በመዋላቸው (ኋ 7) መለኮት ነፊ የከሠት ቡድን ተቋቋመ (ኋ 8)። በሊዮሐስ ሐርገት ጊዜ ከበግ ቀንድ ስለ ተሠሩ ስለ ሰላት ቀንድ መለኮቶች አገልግሎት ለመረዳት አሉ 6፡4 ይሙ።

10፥10 በ... በዓሎቻችሁ ... መለኮቱን ንፉ፤ የመለኮቱ ድምፅ እንደ መሰጠያ በመሆኑ ሕዝቡ ከእግዚአብሔር ጋር ገብረው እንዲፈጥር ያዘነጋጁ ነበር። ኋላም ለእግዚአብሔር በሚቀርበው አዋልኮ የመከምራን ነብረት እንዲያገለግሉበት ዳዊት የተለያዩ የመዘቃ መሠሪያዎች እንዲጨመሩ በማድረግ ሙሉ በሙሉ አይራጀ (ዘኤና 25 ይመ)፤ ይሁን እንጂ ከብር የተሠሩ መለኮቶች በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ቦረት ፊት ዘወትር እንዲነሱ አድርጓል (ዘኤና 16፡6)።

10፥11 ሁለተኛው ወር በገዛ በሃያኛው ቀን፤ ሕዝቡ በሰና ተራራ አካባቢ ዐሥራ አንድ ወራት ከቋቋ በኋላ በደመና እየተሰራ ወደ ተስፋይቱ ምድር ጥዛ ጀመረ። በዌጉልቀ መጽሐፍ ሁለተኛው ትልቁ ክፍል (10፡11-22፡1) ከዚህ ጥቅስ ይጀምራል። እስራኤላውያን በጥቂት ወራት ውስጥ ከሃንጓን ድል አድርገው ለመያዝ ከሚያስፋላቸው ጥዛ ወደ ኋላ አሉ።

10፥14-27 የዐሥራ ሁለቱ ነገድ መሪዎች ስም ለአራተኛ ጊዜ በመጽሐፉ ውስጥ ተጠቅሰዋል (1፡5-15፤ 2፡3-31፤ 7፡12-83 ይመ)። የጥዛው አሳሳፍ በም 2 ከተጠቀሰው ጋር በመሠረት ተመሳሳይ ነው። አዲስ ነገር ቢኖር ማደሪያውን ድንኳን የተሸከመ የጌድሰንና የሚራሪ ልጆች በይዘዱ የሚመራውን ሦስቱን ነገዶች መከተላቸው (ኋ 17) ንዋየ ቅዱሳቱን የሚሸጡ ቀን ታውያን ደግሞ በርቤል የሚመራውን ሦስቱን ነገዶች ተከትለው መጓዝባቸው ነው (ኋ 21)።

10፥14 በዐርማቸው በ2፡3፡10፡18፡25 እንደ ተጠቀሰው አራተኛው የሦስት የሦስት ነገድ ቡድኖች በአንድ ላይ ለመሰብሰብ ብና ለመደራጀት እያንዳንዱ የገድ ቡድን ዐርማ ወይም ሰንደቅ ዐማ ነበረው።

10፥11-28፤ የዚህ ክፍል አወቃቀር ቀጥሎ ተመለከቱአል፤ (1) ኋ 11 ድርጊቱ የተፈጸመበት ጊዜ፤ (2) ኋ 12-13 ስለ ጉዞው አጠር ያለ መግቢያ፤ (3) ኋ 14-17 በይዘዱ የሚመራና ነገዶች ጥዛ መጀመራቸው (2፡3-9 ይመ)፤ (4) ኋ 18-21 በርቤል የሚመራ ነገዶች ጥዛ መጀመራቸው (2፡10-16 ይመ)፤ (5) ኋ 22-24 በአፍሪካም የሚመራ ነገዶች ጥዛ መጀመራቸው (2፡18-24 ይመ)፤ (6) ኋ 25-27 በሳን የሚመራ ነገዶች ጥዛ መጀመራቸው (2፡25-31 ይመ)፤ (7) ኋ 28 ስለ ጥዛው አሳሳፍ የግጠቃሉ ሐሳብ።

10፥11 ሁለተኛው ወር በገዛ በሃያኛው ቀን፤ ሕዝቡ በሰና ተራራ አካባቢ ዐሥራ አንድ ወራት ከቋቋ በኋላ በደመና እየተሰራ ወደ ተስፋይቱ ምድር ጥዛ ጀመረ። በዌጉልቀ መጽሐፍ ሁለተኛው ትልቁ ክፍል (10፡11-22፡1) ከዚህ ጥቅስ ይጀምራል። እስራኤላውያን በጥቂት ወራት ውስጥ ከሃንጓን ድል አድርገው ለመያዝ ከሚያስፋላቸው ጥዛ ወደ ኋላ አሉ።

የሰዳዮር ልጅ ኤሊሱር ነበር።¹⁹ የሰምያን ነገድ ሰራዊት አለቃም የሱሪሰዳዩ ልጅ ሰለ ሚካኤል ነበር።²⁰ እንዲሁም የጋድ ነገድ ሰራዊት አለቃ የራጉኤል ልጅ ኤሊሳፍ ነበር።²¹ ከዚህ በኋላ ቀዳታውያን ንዋያት ቅዳሳቱን ተሸክመው ተጓዙ፤ እነርሱ ከመድረሳቸው በፊት ማደሪያው ተተክሎ ነበር።

²² ቀጥሎም የኢፍሬም ሰፈር ሰራዊት በርማቸው ሥር ሆነው ተጓዙ፤ አለቃቸውም የሞሃሁድ ልጅ ኤሊሳማ ነበር።²³ እንዲሁም የምናሴ ነገድ ሰራዊት አለቃ የፍዳሰር ልጅ ገማልኤል ነበር።²⁴ የብንያም ነገድ ሰራዊት አለቃም የጋደዮን ልጅ አቢዳን ነበር።

²⁵ በመጨረሻም የዳን ሰፈር ሰራዊት ለሁሉም ክፍሎች የኋላ ደጀን በመሆን በርማቸው ሥር ተጓዙ፤ አለቃቸውም የአሚሳዳዩ ልጅ አኪዴዘር ነበር።²⁶ እንዲሁም የአሰር ነገድ ሰራዊት አለቃ የኢክራን ልጅ ፋግኤል ነበር።²⁷ እንዲሁም የንፍታሌም ነገድ ሰራዊት አለቃ የዓናን ልጅ አኪሬ ነበር።²⁸ እንደገናም የአሰራኤል ሰራዊት የጉዛ አስላፍ ሥርዐት ይህ ነበር።

²⁹ በዚህ ጊዜ ሙሴ የሚስቱን አባት የምድያዊውን የራጉኤልን ልጅ አባበን፤ “እነሆ፤ እግዚአብሔር፤ (ሥጦ) ‘እስጣችኋለሁ’ ወዳለን ምድር ጉዞ ጀምረናል፤ በመልካም ሁኔታ ስለምናፍርህ ከእኛ ጋር ሂድ፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) ለአሰራኤል በጎ ነገር ለማድረግ ቃል ገብቶአልና አለው።”

³⁰ እርሱም መለሰ፤ “ይህስ እይሆንም፤ አልሄድም፤ ወደ አገሬና ወደ ወገኖቼ ተመልሼ እሄዳለሁ” አለው።

³¹ ሙሴ ግን እንዲህ አለ፤ “እባክህ አትለየን፤ በምድር በዳ ውስጥ የት መሰፈር እንደሚገኝ አንተ ታውቃለህ፤ ዐይናችንም ትሆናለህ።³² ከእኛ ጋር ብትሂድ እግዚአብሔር (ሥጦ) ከሚያደርግልን መልካም ነገር ሁሉ እኛም እናደርግላለን።”

³³ ስለዚህ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ተራራ ተነሥተው የሦስት ቀን መንገድ ተጓዙ፤ የእ

10:19 ዘጉ1+6
10:20 ዘጉ1+14
10:21 ቀ171
ዘጉ2+171+20
10:22 ዘጉ1+101
2+24
10:23 ዘጉ1+10
10:24 ዘጉ1+11
10:25 ዘጉ1+121
2+31
10:26 ዘጉ1+13
10:27 ዘጉ1+15
10:29 ዘፍ12+71
15+14ዘፍ21+181
3+1መፋ4+11
10:30 ዘፍ18+271
ግደ21+29
10:31 ሊዩ29+15
10:32 ዘፍ12+481
ዘፍ101+181መገ22+27-31167+5-7
10:33 ቀ+121
ዘፍ1+33+10+8131+9
ሊሱ3+31መፋ20+27+24መፋ15+241
ሊር31+2
10:34 ዘጉ9+15-23
10:35 ዘፍ5+91
7+10132+41መፋ5+31ጣመ2+112ዘ56+41መዘ17+13144+26168+11219192194
+211321811አ4
17+12-14159+18
10:36 ዘፍ15+51
26+4ዘፍ1+10110+22ፍዘ 9+23አፋ
52+8163+17
11:1 ዘፍ4+141+14
111+6+7ዘፍ10+21
ዘጉ12+2121+281ዘፋ
1+341መዘ1781631
ሊፋ26+11ፋፍ3+39
11:2 ዘፍ20+71
ዘጉ21+7ዘፋ9+19:201
1ጣመ2+25112+231
መዘ106+231ፍ2+1
11:3 ዘፍ9+221
ዘጉ16+35አፋ
1+16አ410+17
11:4 ቀ+181ዘፍ16+3
11:5 ዘፍ16+31
ዘጉ21+5
11:6 ዘፍ16+14

እግዚአብሔር (ሥጦ) ቃል ኪዳን ታቦትም በእነዚያ ሦስት ቀናት ውስጥ የሚያርፉበትን ቦታ በመፈለግ ፊት ፊታቸው ይሄድ ነበር።³⁴ ከሰፈራቸው በሚነሡበት ጊዜ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ደመና ቀን ቀን ከሚታዩ ነበር።³⁵ ታቦቱ ለጉዞ በተነሣ ጊዜ ሁሉ ሙሴ፤ “እግዚአብሔር (ሥጦ) ሆይ፤ ተነሥ!” ጠላቶችህ ይበተኑ፤ የሚጠላም ከፊትህ ይሸሹ” ይል ነበር።

³⁶ ባረፉ ጊዜም፤ “እግዚአብሔር (ሥጦ) ሆይ፤ በብዙ ሺህ ወደሚቁጠሩት እስራኤላውያን ተመለስ” ይል ነበር።

ከእግዚአብሔር የወረደ እሳት

11 በዚህ ጊዜ ሕዝቡ ስለ ደረሰባቸው ጉግግር በእግዚአብሔር (ሥጦ) ላይ አጉረመረሙ፤ እግዚአብሔርም (ሥጦ) ማጉረምረማቸውን በሰማ ጊዜ በጣም ተቈጣ፤ ከዚያም የእግዚአብሔር (ሥጦ) እሳት በመካከላቸው ነደደች፤ ከሰፈሩም ዳርቻ ጥቂቱን በላች።² ሕዝቡ ወደ ሙሴ ጮኹ፤ ሙሴም ወደ እግዚአብሔር (ሥጦ) ጸለየ፤ እሳቱንም ጠፋች።³ ከዚህ የተነሣም የቦታው ስም “ተቢራ” ተባለ፤ የእግዚአብሔር (ሥጦ) እሳት በመካከላቸው ነጸለችና።

እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የሳካሳቸው ድርጭት

⁴ ድብልቁ ሕዝብ ሌላ ምግብ ጉመጀ፤ እስራኤላውያንም እንዲህ እያሉ ያጉረሙ ደመና፤ “ምነው የምንገመድ ሥጋ ባገኝ ኖር!”⁵ በግብፅ ያለምንም ዋጋ የበላነው ዓሣ እንዲሁም ዳባው፤ በጢሹ፤ ኩራቱ፤ ነጭ ሽንኩርቱ ትዝ ይለናል።⁶ ሁኑን ግን የምግብ ፍላጎታችን ጠፍቶአል፤ ከዚህ መናበስተቀር የምናየው የለም!”

⁷ መናው እንደ ድንብል ዘር ትንንሽ ሆኖ የሙጫ መልክ ነበረው።⁸ ሕዝቡ ተዘዋወሩ።⁹ 11+7 ዘፍ2+12ዘፍ16+31
፡3 ተፈፋ ግለት ግጥል ግለት ነው

10+29 የራጉኤልን ልጅ አባበን፤ አባብ የሙሴ ሚስት ወንድም የነበረ ነው። ራጉኤል፤ የተረካ የተባለው ነው (ዘፍ 2:181; 3+1 ይመጥ)።

10+31 ዐይናችንም ትሆናለህ አባብ ሙሴ ላቀረበው ልመና እሺ ግለት በመሳ 1+16 ላይ ተጠቅሷል።

10+33 የሦስት ቀን የእስራኤል ነገዶች ከፍተኛ ፋጥር ያለውን ሕዝብ ያቀፉ በመሆናቸውና በዚህ መልክ ተደራጅተው ሲጓዙ የመጀመሪያ ጊዜአቸውም ስለ ሆነ በመጀመሪያው ጉዞ አቸው ብዙ ርቀው እንዳልሄዱ መገመት ይቻላል።

10+35-36:35 እስራኤል በእግዚአብሔር አዝማችነት ለሰለፍ የእግዚአብሔር ሰራዊት ከሲና እስከ ኢየሩሳሌም ድረስ በድል የተጠናቀቀውን የእግዚአብሔርን ሰላፍ በማድረስ የተጻፈው መዝሙር በመካፈቅ ቃላት ሆኖአል (ዘጠ 68+1 ይመጥ)።

11+1 ሕዝቡ ... አጉረመረሙ ሙሴና የእስራኤል ሕዝብ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ሙሉ በሙሉ መቀበላቸውና ማድረጋቸው በዚህ መጽሐፍ በመጀመሪያው ሀገር በሰፍረች ውስጥ ተደጋግሞ በአጽንዖት ተገልጿል። ነገር ግን ሦስት ቀን ብቻ ከተገባ በኋላ ሕዝቡ በታማኝነት ሳይቈዱ ወደ ማጉረምረም ሲመለስ ይታያል። ከአንድ ቀንም በፊት፤ ከግብፅ ባርነት ነጻ ወጥተው ቀይ ባሕርን ከተገኙ ከሦስት ቀን በኋላ እንደዚህ ዐይነት ጉርምርምታ አስምተው ነበር (ዘፍ 15:22-27)፤ ከዚህ በኋላ ስለ

መና (ዘፍ 16) እንዲሁም ውሃ ስለጡ አጉረምርመው ነበር (ዘፍ 17+1-7)። የእግዚአብሔር እሳት ይህ የሚያጠራ እሳት ከሰፈሩ ዳርቻ ወደ ሰፈሩ መካል እንዳይገባ የእግዚአብሔር ምሕረት ተቈጥሮታል።

11+3 ተፈፋ አግራጭ ትርጉሙን ይመጥ።

11+4 ድብልቁ ሕዝብ እስራኤላውያን ከግብፅ ሲወጡ ተከታላዋቸው የወጡትን ከእስራኤል ወገን ያለሁትን ሕዝቦች የሚያመለክት ነው፤ እነዚህ በተደጋጋሚ በእስራኤል ሰፈሩ ለፈጠሩ የጥርምርምታ ችግር ምክንያት ነበሩ። እግዚአብሔርን ምሕረቱን መናቸውን እንዲህ ሰምቶ፤ እግዚአብሔርን ያወቁትን እስራኤላውያንን በእግዚአብሔር ላይ እንዳያምቡ ገፋፋቸው። የምንበላው ሥጋ ባገኘን ኖር! በዘፍ 16 ላይ እንዳደረጉት ሁሉ ሕዝቡ እግዚአብሔርን ያደረጉበትን ነገር በመርሳት ስለሚበሉት ምግብ ማጉረምረም ጀመሩ (መዘ 106+14 ይመጥ)። በግብፅ አገር በባርነት በኖሩበት ዘመን ሥጋ የተለመደ ምግባቸው እንዳልነበረ ግልጽ ነው፤ ሁኑን እንደ መከራ ውስጥ ገብተው የቀድሞውን ችግር እንደ ቀላል በመቀጠር ያለፈውን ጊዜ ማድረግ ጀመሩ።
11+5 ዓሣ... ዳባው... ነጭ ሽንኩርቱ፤ በምድረ በዳ ይበሉ ሉት ከነበረው መና ጋር ሲንጸር በግብፅ ብዙ የምግብ ዐይነት እንደ ነበር ያመለክታል።
11+7 መና፤ ሰምቶ ስለ መና የተለያዩ አስተያየቶችን

በመልቀም በወፍጮ ከፈጨ ወይም በሙቀጫ ከወቀጠ በኋላ በምንቸት ይቀቅለው ወይም ይጋግረው ነበር፤ ጣዕምም በወይራ ዘይት የተጋገረ ያህል ይጣፍጥ ነበር። ጣላሃው ሌሊት በሰፈር ላይ በሚወርድበት ጊዜ መናውሙ እንዲሄድ ይወርድ ነበር።

¹⁰ሙሉ፤ ሕዝቡ ሁሉ በየቦታ ሰቡ፤ በየድንኳን ደጃፍ ሆኖ ሲያለቅስ ሰማ። እግዚአብሔርም (ሥጦ) እጅግ ተቂጣ፤ ሙሉም ተጨነቀ። ¹¹እርሱም እግዚአብሔርን (ሥጦ) እንዲህ ሲል ጠየቀው፡ “እንዲህ ያለውን መከራ በባሪያህ ላይ ለምን አመጣህ? የዚህን ሕዝብ ሁሉ ሽከም የጫንህብኝ ምን አስቀይሜህ ነው?” ¹²ይህን ሁሉ ሕዝብ የወሰነ ሁት እኔ ነኝን? እኔስ ወለድሁትን? ታዲያ ሞግዚት ሕግን እንድምትታቀፍ በከንፍ ታፈፈ ለቀድሞ አባቶቻቸው ትሰጣቸው ዘንድ በመሐሳ ቃል ወደ ገባህላቸው ምድር እንዳስገባቸው የምትነግረኝ ለምንድነው?”

¹³ለዚህ ሁሉ ሕዝብስ ሥጋ ከወዴት አመጣለሁ? ሁሉም የምንባለው ሥጋ ስጠን? አያሉ ያለቅሱብኛል። ¹⁴እጅግ ከብደኛልና ይህን ሁሉ ሕዝብ ብቻዬን ልሸከም አልችልም። ¹⁵እንዲህስ ከምታደርገኝ በፊትህ ሞገስ አግኝቼ እንደ ሆነ አሁኑኑ ግደለኝ፤ የሚደርስብኝን ጥፋት አልይ።”

¹⁶እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፡ “በሕዝቡ መካከል በመራከትና በአልቅና ብቃት አላቸው የምትላቸውን ሰባ የእስራኤል ሽማግሌዎች አምጣልኝ፤ ካንተም ጋር ይቆሙ-

11:8 H016:16
 11:9 H016:13
 11:10 4+4
 11:11 H0534+301
 H05+2218+18
 11:12 H0512+71
 H0345H07+14+161
 A040011449+231
 66+11:12
 11:13 H0121371
 የ+6+5-9
 11:14 H018+18
 11:15 H03213321
 1919141A06491
 715-1619+214
 10+11A038+121
 የ+4+3
 11:16 H03+161
 18+25140+2
 11:17 4+25:291
 H01818119+201
 1400+10+6129291
 1531121A03215151
 40+5163+111A019
 111A0 21281A02
 215
 11:18 H016+17
 19+10100H078+201
 A07139
 11:20 4+331
 H0A264431A0-241
 27100A8+231A100
 10+191A0F20+131
 23311128100H078+
 29106141151A04
 59+131A013+11
 11:21 H012+37
 11:22 7+15+33
 11:23 H07234-191
 1400+15+291A04
 50+2159+11A0H
 1242124114

ዘንድ ወደ መገናኛው ድንኳን እንዲመጡ አድርግ። ¹⁷ወደዚያም ወርጄ አነጋግርሃለሁ፤ ባንተ ላይ ካለው መንፈስ ወስጄ በእነርሱ ላይ አደርጋለሁ፤ የሕዝቡንም ሽከም ብቻህን እንዳትሽከም እነርሱ ያገዝሃል።

¹⁸“ለሕዝቡ እንዲህ ብለህ ነገራቸው፡ “ነገ ሥጋ ትበላላችሁና ራሳችሁን በመቀደስ ተዘጋጁ። “በግብፅ ተመቸቱን ነበር፤ አሁን ግን ሥጋ ማን ይሰጠናል!” ብላችሁ ያለቀሳችሁትን እግዚአብሔር (ሥጦ) ሰምቶ አለ፤ ስለዚህ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሥጋ ያለቀሳችኋል፤ እናንተም ትበላላችሁ። ¹⁹የምትበሉትም ለእንድ ወይም ለሁለት ቀን ወይም ለአምስት፤ ለዐሥር ወይም ለሃያ ቀን አይደለም። ²⁰ነገር ግን በአፍንጫችሁ እስከወጣና እስከ ያገንፈግፋችሁ ድረስ ወር ሙሉ ትበሉታላችሁ፤ በመከከላችሁ ያለውን እግዚአብሔርን (ሥጦ) ንቃችሁ በፊቱ፤ “ለምን ከግብፅ ወጣን?” ብላችሁ አልቅሳችኋልና።”

²¹ሙሴ ግን እንዲህ አለ፤ “እነሆ እኔ በስድስት መቶ ሺህ እግረኛ መካከል እገኛለሁ፤ አንተ ደግሞ ወር ሙሉ የሚበሉትን ሥጋ እኔ እሰጣቸዋለሁ፤” ብለሃል፤ ²²ታዲያ ስንት የበግ፤ የፍየልና የከብት መንጋ ቢታረፍላቸው ይበቃ ይሆን? በባሕር ያለው ዓሣ ሁሉ ቢያዝ ሊዳረሳቸው ይችላልን?”

²³እግዚአብሔርም (ሥጦ) ለሙሴ፤ “በወኑ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ከንድ ይህን ያህል አዋር ነውን? የነገርሁህ ቃል እውነት መሆኑን አለ መሆኑን አሁኑኑ ታዋቂህ” ሲል መለሰለት።

በንዝርዝር፤ ለምሳሌ እንዳንደች ወደ ሰኔ መጀመሪያ ላይ በሊና አካባቢ የሚገኙ የተለያዩ መጠን ያላቸው ነፍሳት ከውስጣቸው የሚያመነጡት ፈላሽ ሲነፍሱበት ፈተኛ ጣባር የሚሆንና የማጣባቸውን ጣባር ያለው ሙጫ ነው ይላል። ነገር ግን በተፈጥሮ ከሚገኙት ነገሮች በከፍተኛ የተጠቀሱትን መስፈርት የሚያሟላ የለም። ይልቁን መና እግዚአብሔር በምድር በእኔ ለሕዝቡ የሰጠው ልዩ መግቢ እንደ ሆነ ብዙ መገደጃቸው ያመለክታል፤ (1) ለመና የገባው የዕብራይስጡ ቃል ትርጉሙ በዘመኑ በሕዝቡ ዘንድ የተለመደ እንዳልነበረ ያመለክታል (ዘ0 16: 31 ይመ)፤ (2) በሌላ ጊዜ በሌሎች ሰዎች ዘንድ የተለመደ ማግቢ እንዳልነበረ የመናው መልክና ጣዕም ያመለክታል (ዘ0 16:31)፤ (3) መናው በየቀኑ በብዛት መናው ላይ ቋሚነት መገኘቱ በተለይ በስድስተኛው ቀን መጠኑ ዕጥፍ የሚሆንና በባላተኛው ቀን ምንም ያለመናው (ዘ0 16:22:27)፤ ከተፈጥሮ ከሥላት ጋር እንድ ነው ለማለት ያስቸገራል፤ (4) በሞቼ የትም ይሁኑ መናው በምድር በዳው ገጣላቸው ወቅት ሁሉ ተትረፍርፍ ሊገኝ መቻሉ (ዘ0 16:35)፤ በተፈጥሮ ከሚገኝ ነገር ጋር ይቃረናል፤ (5) ለመጨው ትውልድ ምስክር ይሆን ዘንድ በታቦቱ ፊት ለዐይኑ የሚሆን መና ለወደ ፊት እንዲቋይ መደረጉ (ዘ0 16:33-34)፤ የተለዩ ማግቢ እንደ ነበር ያመለክታል።

11:10 እግዚአብሔርም እጅግ ተቂጣ፡ “ከሰማይ እንጀራ እወጥብላችኋለሁ” (ዘ0 16:4)፤ የከበረውን የእርሱን ስጦታ ማቃለላቸው እግዚአብሔርን አስቂጣው። ሕዝቡ መናውን ከተቀበለ በኋላ መታዘዝ አለመታዘዝ የሚታይበት ልዩ መፈተኛ እንደ ሆነ እንደ ሲለብሔር ተናግሮ ነበር (ዘ0 16:4)። እግዚአብሔር ወደ ፊት ሊሰጣቸው ካሰበው በርካት አኳያ (10+32)፤ ሕዝቡ በየቀኑ የሚያገኙትን መና የቸፉ እግዚአብሔር በእነ ስጦታና ሊመጣ ላለው ታላቅ በርካት ተስፋ መሆኑን ወውቀው ያለ ማንነጉራኑር መቀበል ነበረባቸው። መናውን ማጣባቸው እግዚአብሔርን እንደ ማቃለል ነው። እምነታቸውም ተፈተኛ አላለፈም። ሙሉም ተጨነቀ፤ ሕዝቡ እግዚአብሔር ለተሰጣቸው መና የነበረባቸው ግምት ሙሴም ጭምር አውከታል። የማግረምረምረው ፍሬ ነገር ምን እንደ ሆነ እግዚአብሔርን በመጠየቅ ፈንታ ሙሴ እንዲህ ያለው-

ወለታ በሰ ሕዝብ በእርሱ የመራ ዘንድ ለምን እንደ ተሰጠው ጠየቀ።

11:11-151 ጥድፈ፤ ምዕትና ብርቱ ለሚት የሞላበት የጭንቀትና የማጥራሪያም ጸሐት ነው።

11+12 ይህን ሁሉ ሕዝብ የባህሁት እኔ ነኝን? ሕዝቡን የባህሁትና ተንከባክቦ የሚይዘቸው የተሰፋ ቃል የሰጣቸው እግዚአብሔር መሆኑን የሚያመለክት አዋል ነው። “እጅግ ከደረሰሁ” (ቀ 14) ከአዲስ ጋር ያነጻጽሩ፤ 157 19) በማለት ሙሴ በሕዝቡ መካከል በእግዚአብሔር መካከል የመቆሙን ተግባር ለመልቀቅ ጥያቄ ያቀርባል። የሕዝቡን ማጥራሪያም ዘወትር ከመስማት ይልቅ ሙሴ ሞት እንደሚገልጽ አረጋግጦ ይናገራል (ቀ 15)።

11+16-341 እግዚአብሔር የራሱ ክብይ እጅግ ተተጨነቀ ጊዜ ምሕረትና የመገም አዘዋ ሆኑ ሁለት ዐይነት በሕል ሰጥታል፤ (1) አሁን በሕዝቡን የገላጭነት ሽከም የሚጋራ ሰባ መሪዎች በመመስላቸው (ቀ 16-17) ለሙሴ ምሕረት ሆኗቸዋል፤ (2) ለማጥራሪያምረምረው ተመጣጣኝ የሆነ ርግግን በሕዝቡ ላይ ደርሶ አል፤ ሥጋ ለሙሴ በሥጋ ታመመ (ቀ 18-34)።

11+18 ሥጋ ትበላላችሁ፤ በየቀኑ ከመናው በስተቀር ሌላ ምግብ በማግኘታቸው ያደርጋቸው ጭንቀት ሕዝቡ የእግዚአብሔርን በጎነት እንዲፈታታት አደረጋቸው። ሥጋ ጉምጅተው እጅግ እንትራጩ። ስለዚህ እስከሚታመሙና እስከሚሰለቻቸው ድረስ (ቀ 20) መብላት የቻሉትን ያህል እንዲሰሉ ሥጋ ተሰጣቸው።

11+20 እግዚአብሔርን ንቃችሁ፤ የሕዝቡ በባይ ቸግር ሥጋ ያለ ማግኘታቸው ላይሆኑ፤ በመከከላቸው ያለውንና ለሚፈልጉት መልካም ነገር ሁሉ ጉምጋሞ ለሆነው ለእግዚአብሔር የሚገባውን ምስጋናና ክብር አለመስጠብቸው ነው።

11+21 በሰድስት መቶ ሺህ እግረኛና ቀጥሩ ቋሚ ነው፤ ብዛቱ ይህን የሚያህል ተጓዥ ሰራዊት መኖሩ የጠቅላላው ሕዝብ ቀጥር ከሁለት ሚሊዮን በላይ እንደ ሆነ ያመለክታል (የ1146 ማገባ ይመ)። ይህን ቀጥሩ እጅግ ከፍተኛ የሆነ ሕዝብ ሥጋ የማጣቱ ጉዳይ ሙሴን ያበጨነቀው ነው፤ የማይቻልና ቀልድ መስሎ ስለታቸው ነው።

11+23 በወኑ የእግዚአብሔር ከንድ ይህን ያህል አዋር ነው? ለሰው የማይቻለው ሁኔታ እግዚአብሔር የገደሉን ታላቅ

ወለታ በሰ ሕዝብ በእርሱ የመራ ዘንድ ለምን እንደ ተሰጠው ጠየቀ።

11:11-151 ጥድፈ፤ ምዕትና ብርቱ ለሚት የሞላበት የጭንቀትና የማጥራሪያም ጸሐት ነው።

11+12 ይህን ሁሉ ሕዝብ የባህሁት እኔ ነኝን? ሕዝቡን የባህሁትና ተንከባክቦ የሚይዘቸው የተሰፋ ቃል የሰጣቸው እግዚአብሔር መሆኑን የሚያመለክት አዋል ነው። “እጅግ ከደረሰሁ” (ቀ 14) ከአዲስ ጋር ያነጻጽሩ፤ 157 19) በማለት ሙሴ በሕዝቡ መካከል በእግዚአብሔር መካከል የመቆሙን ተግባር ለመልቀቅ ጥያቄ ያቀርባል። የሕዝቡን ማጥራሪያም ዘወትር ከመስማት ይልቅ ሙሴ ሞት እንደሚገልጽ አረጋግጦ ይናገራል (ቀ 15)።

11+16-341 እግዚአብሔር የራሱ ክብይ እጅግ ተተጨነቀ ጊዜ ምሕረትና የመገም አዘዋ ሆኑ ሁለት ዐይነት በሕል ሰጥታል፤ (1) አሁን በሕዝቡን የገላጭነት ሽከም የሚጋራ ሰባ መሪዎች በመመስላቸው (ቀ 16-17) ለሙሴ ምሕረት ሆኗቸዋል፤ (2) ለማጥራሪያምረምረው ተመጣጣኝ የሆነ ርግግን በሕዝቡ ላይ ደርሶ አል፤ ሥጋ ለሙሴ በሥጋ ታመመ (ቀ 18-34)።

11+18 ሥጋ ትበላላችሁ፤ በየቀኑ ከመናው በስተቀር ሌላ ምግብ በማግኘታቸው ያደርጋቸው ጭንቀት ሕዝቡ የእግዚአብሔርን በጎነት እንዲፈታታት አደረጋቸው። ሥጋ ጉምጅተው እጅግ እንትራጩ። ስለዚህ እስከሚታመሙና እስከሚሰለቻቸው ድረስ (ቀ 20) መብላት የቻሉትን ያህል እንዲሰሉ ሥጋ ተሰጣቸው።

11+20 እግዚአብሔርን ንቃችሁ፤ የሕዝቡ በባይ ቸግር ሥጋ ያለ ማግኘታቸው ላይሆኑ፤ በመከከላቸው ያለውንና ለሚፈልጉት መልካም ነገር ሁሉ ጉምጋሞ ለሆነው ለእግዚአብሔር የሚገባውን ምስጋናና ክብር አለመስጠብቸው ነው።

11+21 በሰድስት መቶ ሺህ እግረኛና ቀጥሩ ቋሚ ነው፤ ብዛቱ ይህን የሚያህል ተጓዥ ሰራዊት መኖሩ የጠቅላላው ሕዝብ ቀጥር ከሁለት ሚሊዮን በላይ እንደ ሆነ ያመለክታል (የ1146 ማገባ ይመ)። ይህን ቀጥሩ እጅግ ከፍተኛ የሆነ ሕዝብ ሥጋ የማጣቱ ጉዳይ ሙሴን ያበጨነቀው ነው፤ የማይቻልና ቀልድ መስሎ ስለታቸው ነው።

11+23 በወኑ የእግዚአብሔር ከንድ ይህን ያህል አዋር ነው? ለሰው የማይቻለው ሁኔታ እግዚአብሔር የገደሉን ታላቅ

24ሙሴም ወጣና እግዚአብሔር (ሥጦ) ያለውን ለሕዝቡ ነገራቸው፡፡ ከሕዝቡም ሽማግሌዎች ሰባውን ሰብሰቦ በድንኳኑ ዙሪያ እንዲቆሙ አደረጋቸው፡፡ 25ከዚያም እግዚአብሔር (ሥጦ) በደመና ወርዶ ተናገረው፡፡ በሙሴ ላይ ከነበረውም መንፈስ ወስዶ በሰባው ሽማግሌዎች ላይ አሳደረባቸው፡፡ መንፈሱ ባደረባቸውም ጊዜ ትንቢት ተናገሩ፡፡ ከዚያ በኋላ ግን አልደገመትም፡፡

26ኤልዳድና ሞዳድ የተባሉ ሁለት ሰዎች ግን ሰፈር ውስጥ ቀርተው ነበር፤ እነርሱም ከሽማግሌዎቹ ጋር ተቋጥረው ሳለ ወደ ድንኳኑ አልሄዱም ነበር፤ ሆኖም የእግዚአብሔር መንፈስ በእነርሱም ላይ ሰላደረባቸው ሰፈር ውስጥ እያሉ ትንቢት ተናገሩ፡፡ 27አንድ ወጣትም ሮጦ በመሄድ፡፡ “ኤልዳድና ሞዳድ ሰፈር ውስጥ ትንቢት ይናገራሉ” ብሎ ለሙሴ ነገረው፡፡

28ከወጣትነቱ ጀምሮ የሙሴ ረዳት የነበረው የጥፋ ልጅ ኢዮሰም ተነሥቶ፤ “ጌታዬ ሙሴ ሆይ፤ ከልክላቸው እንጂ!” ብሎ ተናገረ፡፡

29ሙሴ ግን መልሶ፡፡ “ስለ እኔ ተቋርቀህ ሂህ ነው?” የእግዚአብሔር (ሥጦ) ሕዝብ ሁሉ ነበያዩት በሆኑ፤ እግዚአብሔርም (ሥጦ) መንፈሱን ቢያሳድርባቸው ምንኛ ደስ ባለት!” አለ፤ 30ከዚያም ሙሴና የእስራኤል ሽማግሌዎች ወደ ሰፈር ተመለሱ፡፡

31በዚህ ጊዜ ነፋስ ከእግዚአብሔር (ሥጦ) ዘንድ ወጥቶ ድርጭቶችን ከባሕር ወደ ሰፈር አመጣ፤ በየአቅጣጫውም ከፍታው ሁለት ከንድፍ ርቀቱም የአንድ ቀን መንገድ ያህል እስኪሆን ድረስ በሰፈሩ ዙሪያ ከመራቸው፤ 32በዚያን ዕለት ቀንና ሌሊቱን በሙሉ፤ በማግሥቱም ሙሉውን ቀን እንደዚሁ ሕዝቡ ወጥቶ ድርጭቶች ሰበሰቡ፤ ከዐሥር የቆረሰ መስፈሪያ ያነሰ የሰበሰበ

11:25 ተ:17:26; 29ከዐ19:19ከዐ1:24 5124+21መ43+101 14መ:10+6:104 194:20123+226 154:1ሥ:2+17 11:26 ተ:25+11ሴ5 12+181ራ14+10 11:28 ከዐ17:9 33+11ከዐ13+8126 +651ራ14+11:144 101: ማር9+38-40 11:29 ተ:17ከዐ1 27+181ሳመ:10+51 19+2012ሴ524+191 ሊር7+25144+41 14ር14+5 11:31 ከዐ16+131 መከ78+26-28

11:33 ተ:18-201 ከዐ14+18ከዐ4 9+71 መ44+12መ78+30 1106+15:29129122 17:አሳ10+161ራ 44+31ከዐ78+17 11:34 ከጉ33+161 ከዐ9+22 11:35 ከጉ33+17 12+1 ከዐ15+201 2+21 12+2 ከጉ16+31 11+1 12+3 ጥፋ11+29 12+5 ከዐ13+211 ከጉ11+25 12+6 ከፍ15+11 20+311ሳመ:347:211 20+31ማፋ27+191 ዕብ11+1

ማንም አልነበረም፤ የሰበሰቡትንም በሰፈሩ ዙሪያ ሁሉ አሰጡት፡፡ 33ነገር ግን ሥጋው ገና በጥርስና በጥርሳቸው መካከል ሳለ አላምጠው ሳይውጡት የእግዚአብሔርም (ሥጦ) ቀጣጣ በሳያቸው ነደደ፤ የእግዚአብሔርም ሕዝቡን በታላቅ መቅሠፍት ከፋቸው መታ፡፡ 34ላም ማግብ ለማግኘት የጌመጁትን ሰዎች በዚያ ስለ ቀበሩአቸው የቦታው ስም “ቂብሮት ሃታአባ” ተባለ፡፡

35ሕዝቡም ከቂብሮት ሃታአባ ወደ ሐዲሮት ተጉዘው እዚያው ሰፈሩ፡፡

ማፈያና አርን ሙሴን ተቃወሙ

12ሙሴ ኢትዮጵያዊት ሴት አግብቶ ነበርና ባገባት ኢትዮጵያዊት ምክንያት ማርያምና አርን ይንቅሱት ጀመሩ፡፡ 2እነርሱም፤ “ለመሆኑ እግዚአብሔር (ሥጦ) የተናገረው በሙሴ አማካይነት ብቻ ነው? በእኛስ አልተናገረም?” ተባለ፤ እግዚአብሔርም (ሥጦ) ይህን ሰማ፡፡

3ሙሴ በምድር ላይ ካሉት ሰዎች ሁሉ ይልቅ እጅግ ትሑት ሰው ነበር፡፡

4ወዲያው እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን፤ አርንንና ማርያምን፤ “ሦስታችሁም ውጤና ወደ መገናኛው ድንኳን ኑ” አላቸው፤ ሦስቱም ወጥተው ሂዱ፡፡ 5ከዚያም እግዚአብሔር (ሥጦ) በደመና ዐምድ ወረደ፤ በድንኳኑም ደጃፍ ቆሞ አርንንና ማርያምን ጠራቸው፤ ሁለቱም ወደ እርሱ በቀረቡ ጊዜ፤ “እንዲህ አላቸው፡፡ “ቃሌን አድምጡ፤

“የእግዚአብሔር (ሥጦ) ነቢይ በመካከላችሁ ቢኖር፤

በራላይ እገለጥላችሁ፤ በሕልምም እናገረዋለሁ፡፡

25 ትንቢት ተናገረ፤ ከዚያ በኋላም ትንቢት መናገራቸውን አገልግሎ የግሉ አለ፡፡ 31 አንድ ሚቴር ያህል ነው፡፡ 34 የምንቅት መቃብር ማለት ነው፡፡

ነት የሚገልጽበት አጋጣሚ ነው፡፡

11+25 ትንቢት ተናገረ፤ 1ሳመ: 10+5:61 18+101 19+20:241 137 18+29 መ፡፡ ከዚያ በኋላ ግን አልደገመትም፤ ለእነዚህ ሽማግሌዎች ጊዜያዊ የሆኑ የትንቢት ስጦታ መጠላቱ በመንፈስ ቅዱስ የተሸሙ ብቁ መሪዎች መሆናቸውን ለማጽናት ይመስላል፡፡

11+29 ሰለ እኔ ተቋርቀህ ሂህ ይውን? እዚህ ላይ ሙሴ ምን ዐይነት ሰው እንደ ሆነ በግልጽ ይታያል፡፡ በኤልዳድና ሞዳድ ላይ በግልጽ በታየው የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ በመታየት ፈንታ ሙሴ የእግዚአብሔር ሕዝብ ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ቢቀበል ምንቅፅ እንደ ሆነ ይገልጻል (ከዚህ 11:15-18 ጋር ያጸዳጽ)፡፡ የሙሴን መሪነት በማቃለል በም 12 ላይ ለሚከሠተው ተቃውሞ ይህ ጥሰት ተሰጥሟል መግቢያ ነው፡፡

11+31-321 ጌታ ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን (ዮሐ 6:15-13 እንዲያውም ምክ 15+29) በመመገብ ያደረገውን ምጋራ ራት ከዚህ ጋር ያገለጽናል፡፡ በእነዚያ ክፍሎች የሰዎች ምጋብ መጠላት የእግዚአብሔርን ቸርነት የሚገልጽ ሲሆን በዚህኛው ክፍል 73 የእግዚአብሔርን ቀጣጣ የመስከላል፡፡

11+34 ቂብሮት ሃታአባ የሰጠው ርጅግም “የምንቅት መቃብር” ማለት ነው፡፡ እግዚአብሔር በቸርነቱ የሰጣቸውን መና ያናናቀ ሰዎች የተቀሰሰበትን ሰፈር የሚያመለክት ነው፡፡

12:1 ጣጣት ለትዮጵያዊት ምክንያት፤ ከሽ የካም የበኩር ልጅ ነበር፤ ካም በደቡብ የቦረደ ሸለቆ ወደ ደቡባዊው ሜና ክልል የመጣ ያነበረ ሕዝብ እጣት ሲሆን፤ ይህም ሕዝብ በዕብራውያን ዘንድ ይታወቅ ነበር (ም 10+6:7)፡፡ ይህ የሰዎች እገርም ኢትዮጵያ ተብሎ ይጠራ ነበር፡፡ እዚህ የተጠቀሰቸውም የሙሴ ሚስት ሲጌራ ልትሆን ትችላለች (ዘ 24:15-22 ይተናገራት ስለ ሲጌራ

ከሆነ “ኢትዮጵያዊት” የሚለውን ቃል መጠቀሟቸው ወገናዋን ምድያማውያንን በጥቅት መናገራቸውን የሚያመለክት ነው፡፡ ነገር ግን ሙሴ የመጀመሪያ ሚስቱን ከሞተች በኋላ ሌላ ሚስት ማጣትን ሳያመለክት አይቀርም፡፡ አርንና ማርያም የሰዎችን የተቃውሙት በዚች ሴት ምክንያት መብሉ ቢታይም ዋና ምክንያታቸው ግን ሙሴ ከእግዚአብሔር ጋር በነበረው ልዩ ግንኙነትና የትንቢት ስጦታ በመቀናታቸው ነበር (ፋ 2)፡፡

12:2 በሙሴ ለማካይነት ብቻ ነው? በአርንም ተናገረ አለ፡፡ ሙሴ፤ አርንና ማርያም ለእስራኤል የተሰጡ የእግዚአብሔር ስጦታዎች እንደ ሆኑ ሚክ 6+4 ይናገራል፡፡ ማርያምና አርን ወንድማቸውን ለመቃወም ያግዛቸዋቸው ለሰባቸው (70) ሽማግሌዎች የተሰጠው የትንቢት ስጦታ (11:24-30) ይመስላል፡፡

12:31 በዚህ ጽሑፍ ላይ ያለው ሐሳብ በሙሴ ላይ የቀረበው ወቅት ተገቢ አለመሆኑን ምናልባትም አንባቢ እንዲያው ተው በኋላ የተጨማሪ ሊሆን ይችላል፡፡

12:4 ወዲያው የእግዚአብሔር መልስ ቅጽበታዊ መሆኑ ድንጋጤን ያስከትላል (ኢዮ 22+101 ሊሳ 47+111 ኦሪ 4+20 ይመስላል፡፡

12:5 ወረደ፤ መለኮታዊ መግለጥን ለማመልከት ብዙ ጊዜ ጥቅም ላይ ውሎአል፡፡ በ11+25 ላይ እግዚአብሔር በምሕረት ወረደ፤ እዚህ ላይና በዘፍ 11+5 ላይ ግን በቀጣጣ ለመፍረድ ወረደ፡፡ እያንዳንዱ የእግዚአብሔር መግለጥ አየሶስ ጸጋንና ፍርድን ተሞልቶ በሥጋ የመገለጡ ነጸብራቅና ተሰፋ ነው ማለት ይቻላል፡፡

12:6-81 ይህ ክፍል በግጥም መልክ መቅረቡ የበለጠ ክብደት ይገኛል፡፡ የግጥሙ ፍሬ ነገር ግልጽ ነው፡፡

ገለገልጋሪው ሙሴ ግን እንዲህ አይደለም፤ እርሱ በቤቱ ሁሉ የታመነ ነው።
 'እኔ ከእርሱ ጋር የምነጋገረው ፊት ለፊት ነው።
 በግልጽ እንጂ በልዩ ዘይቤ አይደለም፤ እርሱ የእግዚአብሔርን (ሥጦ) መልክ ያያል።
 ታዲያ እናንተ አገልጋሪዎች ሙሴን ትቃወሙ ዘንድ ለምን አልፈራችሁም?"

፩ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ቀጣ በሳያቸው ነደደ፤ እርሱም ትቶአቸው ሄደ።
 10 ደመናው ከድንኳኑ ላይ በተነሣ ጊዜ፤ እነሆ፤ ማርያም በለምጽ። ተመታች፤ እንደ በረዶም ነግባች። አርማም ወደ እርሷ ዘወር ሲል ለምጽ ወርሶአት አየ፤ 11 ሙሴንም እንዲህ አለው፤ "ጌታሪ ሆይ፤ በስንፍናና ለምራኝውን ንጢአት እባክህ አትቀጥርብኝ።" 12 አርሷም በእናቱ ማሕመን ሳለ ሞቶ ምግብ አካሉ ከተበሳ በኋላ የተወለደ ጭንቆ መስጠ እንድትቀር አታድርግ።"

13 ስለዚህም ሙሴ፤ "አምላክ (እሱም) ሆይ፤ እባክህ ፊውሳት" ብሎ ወደ እግዚአብሔር (ሥጦ) ጮኸ።

14 እግዚአብሔርም (ሥጦ) ለሙሴ፤ "አባጽ እፊቷ ላይ ቢተፋባት እስከ ሰባት ቀን በንፍረት ውቂያት አይገባትምን? አሁንም ከሰፈር ውጭ ሰባት ቀን እንድትገልል አድርግ፤ ከዚያ በኋላ ግን ልትመለስ ትችላለች" ብሎ መለሰለት። 15 ስለዚህም ማርያም ከሰፈር ውጭ ሰባት ቀን ተገለለች፤ ከዚያ እስከትመለስም ሕዝቡ ጉዞውን አልቀጠ ለም ነበር።

16 ከዚያ በኋላ ሕዝቡ ከኤጲርት ተነሣ፤ በፋራን ምድር በዳም ሰፈረ።

12:7 ዘፋ34:51ሊቡ
 11-21መዝ105:26
 6033:2-5
 12:8 ዘ020:41
 24:21መዝ14:1121
 157104:11ሊቡ19:26
 1መዝ17:15149:41
 140:139:41161
 ሊላ61:1475:12
 12:9 ዘፋ17:221
 ዘ04:14
 12:10 ዘ04:61
 40:21ዘሊ13:11ዘዳ
 24:9127:511:271
 2ዘ5716:11212112-
 15126:19
 12:11 24መ-19፤
 19124:10
 12:13 ዘ015:261
 መዝ61:211473:1ሊላ
 116130:26153:51
 ሊር171410ሆል6:1
 12:14 ዘሊ13:461
 ዘፋ25:91ሊቡ17:61
 30:9-10፤ሊላ50:6
 12:15 ዘሊ13:41
 14:8
 12:16 ዘፋ21:211
 ዘፋ511:135110:121
 15:32

13:2 ቀ፡16ዘዳ
 11:22ዘሊ14:341
 24:11ሊላ10:13
 13:3 ዘፋ1:16
 13:6 ቀ፡30ዘፋ
 14:624:134:19ዘዳ
 11:361መዝ11:12-15
 13:8 ዘፋ11:128
 13:16 ቀ፡28፤
 ዘፋ32:44
 13:17 ቀ፡21ሊላ
 14:7ዘፋ12:19፤ዘፋ1፤
 71ሊቡ9:11መዝ119

ከነዓንን መሰለል
 13 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "እስራኤላውያን የምሰጠውን የከነዓንን ምድር እንዲሰሉል ጥቂት ሰዎች ላክ፤ ከእያንዳንዱም የአባቶች ነገድ አለቃ ይላኩ።"

13 ስለዚህ ሙሴ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዝ ከፋራን ምድር በዳ እነዚህን ላካቸው፤ ሁሉም የእስራኤላውያን አለቆች ነበሩ፤ ሳሞቻቸውም እንደሚከተለው ነው፤

ከርቢል ነገድ፤ የዘኩር ልጅ ሳሙኤል፤
 5 ከሰምያን ነገድ፤ የሱራ ልጅ ሰፊጥ፤
 6 ከይሁዳ ነገድ፤ የዩፎኒ ልጅ ካሊቢ፤
 7 ከይሳኮር ነገድ፤ የዮሴፍ ልጅ ይግሕል፤
 8 ከኤፍሬም ነገድ፤ የነዩ ልጅ አውሴ፤
 9 ከባንያም ነገድ፤ የራፋ ልጅ ፈልጢ፤
 10 ከዛብሎን ነገድ፤ የሰዲ ልጅ ጉዲኤል፤
 11 ከምናህ ነገድ ይህም የዮሴፍ ነገድ ነው፤ የሱሴ ልጅ ጋዲ፤
 12 ከዳን ነገድ፤ የግሃሊ ልጅ ዓሚኤል፤
 13 ከአሲር ነገድ፤ የሚካኤል ልጅ ሰቱር፤
 14 ከንፍታሌም ነገድ፤ የዮቢ ልጅ ናቢ፤
 15 ከጋድ ነገድ፤ የማዝ ልጅ ጉዲኤል።

16 እንግዲህ ምድሪቱን እንዲሰሉል ሙሴ የላካቸው ሰዎች ስም ይህ ነው። ሙሴ ለነዩ ልጅ ለአውሴ፤ "ኢያሱ" የሚል ስም አወጣለት።

17 ሙሴም ከነዓንን እንዲሰሉል በላካቸው ጊዜ እንዲህ አላቸው፤ "ነጌብን ዘልቃችሁ ወደ ተራራማው አገር ገቡ። 18 ምድሪቱ ምን እንደምትመስልና የሚኖሩባትም ሰዎች ብርቱዎች ወይም ደካሞች፤ ጥቂቶች ወይም ብዙዎች መሆናቸውን እዩ። 19 የሚኖሩባት

*10 በሰብራይስጥ ትርጉም ለምጽ ብቻ ሳይሆን የተለያዩ የቆዳ በሽታዎችም የመለከታል።

ይኸውም ትክክለኛ ራዲያ ሁሉ ከእግዚአብሔር ሲሆን፤ ሙሴን በተመለከተ ግን ያለበት ከፍተኛ የካሊፊት ቦታና ታማኝነቱ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ልዩ ግንኙነት ያጉላል።

12:7 ለአገልጋይ፤ የዘ0 14:31 ማብላ አላ 41:8-91 42:1 ይመ። ሴቷ፤ የእግዚአብሔር ወገን በሆነው የእስራኤል ቤተሰብ ላይ ማለት ነው።

12:8 በግልጽ እንጂ በልዩ ዘይቤ፤ እግዚአብሔር ለአገ ልጆቹ የሚገለጠው ለሁሉም በእንደ ዐይነት መንገድ አይደለም፤ ሕዝቡም እንደ ነቢይ በወቅቱ ሙሴ በሙሉ ሊረዳው የማይችል ከእግዚአብሔር የሚሰጥ የትንቢት ቃል ይኖራል፤ ለነቢዩ እንቅፅ ለሸናፊ የሚሰጥ ለሆነበት ይችላል (ከዘፋ2 11:10-11 ጋር ያነጻጽ።) ለሙሴ ለግን እግዚአብሔር ልዩ በሆነ ግልጽነት ፊት ለፊት ሆኖ የመነጋገር ያህል አነጋግሮታል (ዘዳ 34:10 በተጨማሪ ይመ።)

12:10 በለምጽ ተመታች፤ አማራጭ ትርጉሙን ይመ። የወንድሟ የሙሴ ዋና ተቃሚ የሆነችው ማርያም አሁን ከእስራኤል ማንበረ ሰባ እንድትገልል በሚያደርግ በለምጽ በሽታ ተመታች (51:14 ይመ።)

12:11 ጌታሪ ሆይ፤ ለተደረገው የድፍረት ንጢአት በእርን ላይ የሚታወቅ ንብሓ ፍጹም ከልብ የሚገኝ ለእኔ (ሙሴ እንት) ያለውን አዘኔታ የሚገልጽ በመሆኑ ለሽን የሚነካ ነው።

12:14 ሰባት ቀን በንፍረት፤ በሕዝብ ፊት የሚያስወቅስ ተግባር (ዘዳ 25:9 ይመ።) ለተወሰነ ጊዜ በሕዝብ ፊት ንፍረትን ያስከትላል። የሰው በድን የነካ ለሰባት ቀን ርክሰ ሆኖ እንዲቋይ ግድረግ የተለመደ ነበር (19:11:14:16 ይመ።)

12:16 በፋራን ምድር በዳ፤ የተሰፋፋይ ምድር ደብዳቤ

ጫፍ ክልል ነው። በዚህ ጊዜ ሕዝቡ ድል አድርጎ ምድሪቱን ለመያዝ የቀረው ጥቂት ጊዜ ነበር።

13:2 የከነዓንን ምድር እንዲሰሉል ጥቂት ሰዎች ላክ በጥንቀቅ የቅርብ ምሥራት አገርች መሰለል የተለመደ ተግባር ነበር (የሊላ 21-24 ማብ ይመ።) ከዘዳ 11:22-23 እንጻር እግዚአብሔር ይህን ትእዛዝ ለሙሴ የሰጠው በሕዝቡ ጥያቄ ላይ ተመሥርቶ ይመሰላል። ስለዚህ በዚህ ዘዴ ሰዎችን የመላኩ ጉዳይ የእግዚአብሔርን ቅርጽ የሚገልጽ ነበር።

13:4-151 እዚህ ላይ የተዘርዘሩት ሰዎች በም 1-21 7110 ላይ ከተጠቀሱት የተለዩ ናቸው። ቀደም ባሉት አራት ዝርዝሮች ውስጥ የተገለጹት የነገድ መሪዎች ሽምግል ያሉ ሰዎች ነበሩ ማለት ይቻላል። ለሰላላ ተግባር የሚያስፈልጉ ሰዎች በሰዶሚ ወጣቶች፤ በሰውነት፤ እቋማቸውም ጠንክር ያሉ እንዲሁ፤ ያስፈልግ ነበር፤ በዳዊትቻቸውም ዘንድ ከበሬታ ያላቸው ሰዎች ሊሆኑ ይገባሉ።

13:16 ሙሴ ለነዩ ልጅ ለአውሴ፤ "ኢያሱ" የሚል ስም አወጣለት፤ ኢያሱ ወደ ፊት ዕውቅ ሰው እንደሚሆን ለመጠቁም ያህል ለየት ለየት የገባ ገለጻ ነው። ለመሰላል ከተላኩት ሰዎች የስም ዝርዝር ውስጥ ያሉ ስም ትርጉም አዘል መሆኑን አንበቢው በንቃት እንዲያስተልል ተደርጎአል፤ ይህም ሰው ለወደፊት በሕይወቱ ትልቅ ቆም ነገር (ዓላማ) ይከናወንበታል። አውሴ ትርጉሙ "ድንኳን" ማለት ሲሆን፤ ኢያሱ ማለት ደግሞ "እግዚአብሔር ድኖረና" ማለት ነው።

13:17-201 እዚህ ለሙሴ ሁለት ሰላዮች የሰጠው መመሪያ ብዙ ነገር ያካተተ ነበር። ይኸውም ስለ ምድሪቱና ስለምጽ ስለው የተገኘ ስጦት ይዘው እንደሚመለሱ ይጠበቅባቸዋል።

ምድር ምን ዐይነት ናት? መልካም ወይስ መጥፎ? የሚኖሩባቸውን ከተሞች ምን ይመስላል? በማንበብ ያልታጠሩ ናቸው ወይስ የተመሸኩ? ጳጳሩን እንዴት ያለ ነው? ለም ወይስ ደረች? ደኖም ወይስ ደን አልባ? በተቻለ መጠን ከምድሪቱ ፍሬ ይዛችሁ ኑ። ወቅቱ የወይን ፍሬ መብሰል የጀመረበት ጊዜ ነበር።

²¹ለዚህ ወጥተው ከእን ምድረ በዳ አን ሥቶ በሊኖሩ ሐማት በኩል እስከ ረአብ ድረስ ዘልቀው ምድሪቱን አጠኑ። ²²በኔጊብ በኩል አልፈው አኪመን፣ ሴሲና ተሳሚ የተባሉ የዓፄች ዝርያዎች ወደሚኖሩበት ወይ ኬብሮን መጡ። ኬብሮን የተመሠረተችው ጣኔ ምስ በግብፅ ምድር ከመቄርቄኔ ሰባት ዓመት አስቀድሞ ነበር። ²³ወደ ኤቭሱል ሽለቆ በደረሰ ጊዜ የወይን ዘለላ ያንዝረግጥ አንድ ቅርንጫፍ ቁረጡ፣ ይህንንም ከሮማንና ከበለስ ጋር በመሎጊያ አድርገው ለሁለት ተሽከሙት። ²⁴እስራኤላውያን የወይን ዘለላ ስለቁረጡባትም ያች ስፍራ የኤቭሱል ሽለቆ ተባለች። ²⁵ምድሪቱንም አሥሠው ከአርባ ቀን በኋላ ተመለሱ።

ሰላዮቹ ያቀረቡት የአሠሣ ውጤት

²⁶ሰዎቹም፣ ሙሴና አሮን መላውም የእስራኤላውያን ማንብረ ሰብ ወዳለበት በፋራን ምድረ በዳ ወደምትገኘው ወደ ቃይስ ተመለሱ፣ ያዩትንም ለእነርሱና ለማንበሩ ሁሉ አስረዱ፣ የምድሪቱንም ፍሬ አሳዩአቸው። ²⁷ለሙሴም እንዲህ ብለው ነገሩት፤ “ወደ ሳክሽን ምድር ዘልቀን ገባን፣ ማርና ወተት የምታፈስስ ናት፣ ፍሬዋም ይኸው።” ²⁸በዚያ የሚኖሩት ሰዎች ግን ጎዳላን ሲሆኑ፣ ከተሞቹም የተመሸኩና ትላልቅ ናቸው፤ እንዲያውም የዓፄችን ዝርያዎች በዚያ አይተናል።

13:20 ዘላ1:251
ዘላ25:5
13:21 ዘጐ20:11
34:8127:14133:36
ዘላ32:51:14ሴ1:131
51:51:191:281መሳ
1:3131:331:81281
24መ:106:119178:65
129114:251185:64
75113:512857:81
ኤር52:9128:7471
16:201አጦ6:14
13:22 አ28:10ፍ
13:18123:191ዘላ2:2
1039:21አላ11:211
15413:141መሳ1:10፡
201መገ78:12431
ላላ191:1113:1
304:41አገ30:14
13:23 ዘፍ3:7114:4
13:18128:3331ዘላ:2
20451ዘላ81:81297
18431:1013:15
13:25 ዘፍ74:1
ዘጐ14:34
13:26 ዘፍ114:6:71
ዘጐ32:81ዘላ1:25
13:27 ዘዐ3:81ዘላ
1:251ኤር2:7
13:28 አ22:18ዘላ
1:2819:1:21አላላ
14:12
13:29 አ17:1ዘፍ
10115:16:18131:10
114:71ዘላ3:81ዘጐ2
22:132:51ዘላ1:11
71:1201:17:አላ1:2
1መሳ31:281:1519:20
110:29122:77:61
መሳ42:6
13:30 አ6
13:31 ዘላ9:11
ኤላ14:8
13:32 ዘጐ14:36፡
371ዘላ1:281አገ36:6
13:141ዘጐ2:19
13:33 አ28:18ዘፍ
6:41ዘላ1:281አላላ
11:22114:121

²⁹እማሊቃውያን የሚኖሩት በነጌብ፣ ኬጢ ያውያን ኢያቡሳውያንና አሞራውያን በኩረ ብታማው አገር፣ ከነዓናውያን የሚኖሩት ደግሞ በባሕሩ አቅራቢያና በዮርዳኖስ ዳርቻ ነው።

³⁰ከዚያም ካሌብ ሕዝቡን በሙሴ ፊት ጸጥ አሰችቶ፣ “እንዲሁም ምድራቸውን እንወረሰ፣ ማሽነፍም እንችላለን” አላቸው።

³¹ከእነርሱ ጋር የወጡት ሰዎች ግን፣ “ከእኛ ይልቅ ብርቱዎች ስለሆኑ፣ ልናሸንፋቸው አንችልም” አሉ። ³²እነዚህም ስለ ሰለሷት ምድር በእስራኤላውያን መካከል እንዲህ የሚል መጥፎ ወሬ አሠራጩ፤ “የዮናት ምድር የሚኖሩባትን ሰዎች የምትበላ ናት፤ እዚያ ያዩናቸው ሰዎች ሁሉ ግዙፎች ናቸው፤ ³³ኔፊሊምንም በዚያ አይተናል፤ የዓፄች ዝርያዎች የመጡት ከኔፊሊም ነው። ራሳችንን ስናየው እንደ እንግባሣ ነበርን፣ በእነርሱ ዐይን የታየነውም በዚህ መልክ ነበር።

የሕዝቡ ማመልከት

14 በዚያች ሌሊት ማንበረ ሰቡ ሁሉ ድምፁን ከፍ አድርጎ ጮኸና አለቀ። “እስራኤላውያን በሙሉ በሙሴና በእርን ላይ አጐረመረመን፣ ማንበሩም ሁሉ እንዲህ አለአቸው። “ምንው በግብፅ ወይም በዚህ ምድረ በዳ ሞተን ባረፍናው ኖሮ! ኃእዝህ አገሪህ (ሙ) ወደዚች ምድር የሚያመጣን ለምንድነው? በሰይፍ እንድንወድቅ ነውን?”

መሳ12:51አላ40:22 14:1 ዘፍ27:1381ዘላ33:41ዘጐ25:61ዘላ
1:451መሳ20:23:26124መ:3:321አላፍ31:29 14:2 ዘላ15:241
16:131ዘጐ1:11:16113:2014:21:51ዐብ3:16 14:3 አ231ዘፍ
34:291ዘላ5:211ዘላ1:391መገ109:111:አላ33:41አገዘ7:211
25:126151ዘጐ7:39
*21 ወይም በኩረማጥ ማግሪያ በኩል
*23 ዘላ ማለት ነው።

13:21 ምድሪቱን አጠኑ፣ የሰላዮቹ ጉዞ በምድሪቱ ደቡባዊ ዳርቻ ካለው ከደን ምድረ በዳ ጀምሮ እስከ ሰበረ ያዩዎች ሰላማት አቅራቢያ አስካለው ሐር ተራራ ስላገሩ ይዘልቅ ነበር (34:8 ይመ)። ይህ አራት መቶ ከሌ ሜትር ርቀት ያለው ጉዞ አርባ ቀን (አ 25) የልጅ ሊሆን፣ አርባ የተባለው ምናልባ ትም ሰጥፍ ተጥሮ ሊሆን ይችላል።

13:22 የእንደ ቅርንጫፍ ሦስት የታወቁ የዓፄች ዘሮች በኬብሮን ያዩና አገሩን መሰራ ተገልጿል። ዓፄቃውያን በሰውነት እዳማቸው ግዙፎች ነበሩ፤ የቀመታቸውም ርዝማኔ በሰዎቹ ላይ ፍርሀት አላደረጉ ከሰ (አ 32-33 ይመ)። ወደ ፊት በሚወስደው የአምነት ርምጃ ካሌብ እነዚህን ሰዎች ከከተሞቻቸው አወጣጥ አቸዋል (ላላ 15:141 መሳ 11:10)። ከሊሮን ሰላዮች ከነን፣ ሲብ በመጀመሪያ ያገኙት ከተማ ናት። ከተማ በግብፅ ከኬብሮን ባት ከተማ ከጣኔም ሰባት ዓመት ቀደም ስለ መቄርቄኔ በተወሰነ ጊዜ የተጠቀሰው ከሊሮን መቶ ዓመት በፊት ቀደም ብለው ከዐሳት ከኢያታቸውም የአፈጸጸ ሁኔታ ጋር ተመሳሳይነት ስለሚታይባትና (ዘፍ 13:14-18፣ 14:121 23:21 25:191 35:27-291 50:13 ይመ) የከተማን መጠንና ቅጥር ከማንዲቃቸው የተነሣ ሊሆን ይችላል። በአካባቢው የዘር አመጣጥ ታሪክ ውስጥ ከሊሮን ትልቅ ከተማ አልነበረችም፤ እንዲያውም የከተማ መሳቂያዎች መኖሪያና የንግድ ቦታ ነበረች።

13:23 ለገሱል ሸለቆ፣ ኤቭሱል ማለት፣ “ዘላላ” ማለት ነው። ይህ ሸለቆ የሚገኘው በኬብሮን አጠገብ ነው፤ ሰላዮቹ ተል እነዚላቸውን ፈጽመው ሲመለሱ የወይን ዘለላ ሳይቁረጡ አልቀናል። የወይንም ዘለላ ትልቅነት እንዲሁከላላ ሊሰማቸው ያለውን ምድር መልካምነት አመልክተዋቸው ይሆናል።
13:26-291 የመጀመሪያው ክፍል የሰላዮቹ ዘገባ እንደነት

ሊሆን በዚያ የሚኖሩትን ጎደለኞች ሰዎች በመፍራታቸው የምድሪቱን መልካምነት እንዳያዩ ዐይናቸውን ሸፍኖአቸዋል።
13:30 ካሌብ ሕዝቡ... ጸጥ አሰችቶ፣ በእግዚአብሔር ላይ ባላቸው እምነት የተደገፈ ዘገባ ያቀረበት ካሊብና ኢያቡ ብቻ ነበሩ።

13:32 ስለ ሰለሷት ምድር... መጥፎ ወሬ፤ የዐሥሩ ሰላዮች አለማመን በሁለት አቅጣቢ ይታያል፤ (1) ባላቸት ጊዜያል እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያላቸው ታማኝነት እነዚህን ዐሥር ሰዎች በእግዚአብሔር ታምነው እንዲቆሙ አላደረጋቸውም፤ (2) ለወደ ፊት ሕይወታቸውም በእግዚአብሔርና በሰዎቻቸው ተስፋ አልታመኑም (ከዘፍ 15:18፣ 17:81 ከዘፅ 33:2 ጋር ያነጻጽሩ)። ተስፋ ይሩ ምድር መልካምና የእግዚአብሔር ችር ስጦታ ነበረች። እነዚህ እምነት የሌላቸው ሰላዮች ስለ ምድሪቱ መጥፎ ነገር ሲናገሩ፣ ስለ እግዚአብሔር ክፉነት መናገራቸው ነበር (ከ10:29 ጋር ያነጻጽሩ)።

13:33 የተናገሩት ነገር የተጋነነና የተሸፈነ ነበር። የዓፄች ሰዎች ኔፊሊም እንደ ሆኑ ተመልክተዋል (የዘፍ 6:4 ማለ ይመ)። ኔፊሊም መሆናቸውን የገለጹት ሆነ ብለው ፍርሀትን ለመፍጠር ያደረጉት ይመስላል። እነዚህ በእግዚአብሔር የሚታይታ መቶ ሰዎች በማንጋኑ መናገራቸው መወረወረ ላይ ወደ ቂልንት መርቶቻቸው ያል፤ ይኸውም እኛ በእነርሱ ዘንድ “እንደ አገባዝ” የሆነ ነበርን ብለዋል።

14:1 ግንብረ ሰቡ ሁሉ... ለላቀሰ፣ በእግዚአብሔር ያልታመኑ ሰላዮች የተናገሩት እስፊሪ ቃል ግንብረ ሰቡ በሙሉ እንዲያለግና በእግዚአብሔር ላይ ታላቅ ዓመል እንዲያካሂዱ አደረጉ። ከዚያ በፊት እግዚአብሔር ያደረገላቸውን ታምራት ሁሉ ረሱ፤ ምሕረቱንና ታላቅ ችሎታውን አቃለለ። በእግዚአብሔር ያልታመኑና ምስጋና ቢሰጠላቸውም ሞትን መረጡ (አ 2)።

ሚባቸውንና ልጆቻችንም ይማረካሉ፤ ታዲያ ወደ ግብፅ መመለሱ አይቻለንም?” እርሱ በርሳቸውም፤ “እሊቃ መርጠን ወደ ግብፅ እንመለስ” ተባባሉ።

ከዚያም ሙሴና አሮን እዚያ በተሰበሰቡ በተመላው እስራኤላውያን ማግበር ፊት በማግባራቸው ተደፉ። “ምድራቱን ከሰለጠነ መካከል የነበሩት የነዌ ልጅ ኢያሱና የዩ ፎኒ ልጅ ካሌብ ልብሳቸውን ቀደዱ፤ ገላሙ ላው የእስራኤል ማጠርም እንዲህ አሉ፤ “ኀረን ያየናቸና የሰለልናት ምድር እጅግ ሲበዛ መልካም ናት።”⁸ እግዚአብሔር (ሥጤ) በእጅ ደስ ከተሰገብን ማርና ወተት ወደምድረ ሰው ወደዚያች ምድር መርቶ ያዘናል፤ ለእኛም ይሰጠናል።⁹ ብቻ በእግዚአብሔር (ሥጤ) ላይ አታምፁ፤ እንደ እንጀራ እንጉርሳቸዋለንና የምድራቱን ሰዎች አትፍሩአቸው። ጥላቸው ተገድሏል፤ እግዚአብሔርም (ሥጤ) ከእኛ ጋር ነውና አትፍሯቸው።”

¹⁰ መላው ማግበር ግን በድንጋይ ሊወግሯቸው ተነጋገሩ፤ ከዚያም የእግዚአብሔር (ሥጤ) ክብር በመጥናቸው ድንኳን ለእስራኤላውያን ሁሉ ተሰጠ። “እግዚአብሔር (ሥጤ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “ይህ ሕዝብ እስከ መቼ ይንቀኛል? እነዚህን ሁሉ ታምራት በመካከሉ እያደረግሁ የማያምንብኝን እስከ መቼ ነው? ¹² በቸነፈር እመታዋለሁ፤ እደመ ሰበዋለሁም፤ አንተን ግን ብርቱና ታላቅ ለሆነ ሕዝብ አደርግላለሁ።”

¹³ ሙሴ እግዚአብሔርን (ሥጤ) እንዲህ አለው፤ “ነገሩን ግብፃውያን ቢሰሙትስ! ይህን ሕዝብ በገይልህ ከመካከላቸው አወጥተኝዋልና፤ ¹⁴ ጥቶ ደረገውንም በዚች ምድር ለሚኖሩት ሰዎች ይነግሯቸዋል። እግዚአብሔር (ሥጤ) ሆይ፤ አንተ ከዚህ ሕዝብ ጋር መሆንህን ደግሞም አንተ እግዚአብሔር (ሥጤ) ሆይ፤ ፊት ለፊት እንደታየህና ደመናህ በላያቸው እንደ ሆነ፤ አንተም ቀን በደመና ዐምድ ሌሊትም በእሳት ዐምድ እፈት እፈታቸው እየ ሄደህ እንደ መራሃቸው ቀድሞውኑ ሰዎች

14:4 ነፃ9:17
14:5 ዘሊ9:24
19:23 ዘኑ16:4122
45:20 61:አሌ5:141
24:መ14:41185
21:161:አዝ1:28
14:46 ዘፍ37:29
34:ዘኑ11:281
መ11:3510:ዘ9:31
አሰ4:124:መ13:31
12:219:11:መ14:63
14:47 ዘኑ13:271
ዘሰ1:25
14:48 ዘኑ13:271
ዘሰ1:25
ዘሰ1:217:810:151
መ18:19:22:8:137
+2341:11:156:91
147:11:30:11:201
አላ624:1:ሚ24:17
14:49 ቀ+24:ዘፍ21
22:2624:2:ዘሰ1:21
26:30174:18:194:723
+24:201:12:ዘሰ1:31
23:23:71:መ11:18
61:ሊር15:20:41:18
14:2111:146:281
ሕሊ1:13
14:10 ዘሰ17:41
24:16
14:11 ዘሰ34:201
41:17:23+21:10:11
ዘኑ15:3111:63:30:ዘ
ሰ1:32:14:መ21:171
ሕገ31:14:ሚ41
133:መ17:8+221
106:24:16:ሐ34:15
14:12 ዘሰ54:31
30:123:24:10:ዘሰ99
14:294:20:32:261
መ109:13
14:13 ዘሰ32:11-
14:መ106:23
14:14 ዘሰ13:211
15:14:133:16:ዘኑ
5:3116:31:ዘሰ54:41
34:101:ሊሕ2:9
14:16 ዘሰ32:121
ዘኑ11:12:ሊሕ7:47
14:18 ዘሰ20:561
34:6:መ114:58:1
የና4:21:የፍ5:11
14:19 ዘሰ34:91
15:781:34:መ17:8138
185:210:34:106:45
14:20 ዘሰ34:61
መ109:81106:231

ዋል።¹⁵ ታዲያ ይህን ሁሉ ሕዝብ በአንድ ጊዜ ብትፈጀው ዝናህን የሰሙ ሕዝቦች፤¹⁶ እግዚአብሔር (ሥጤ) ለዚህ ሕዝብ ይሰጠው ዘንድ በመሐላ ቃል ወደ ገባለት ምድር ሊ ያስገባው ባለመቻሉ በምድረ በዳ ፈጀው፤ ይሉላል።

¹⁷ “አሁንም እንዲህ ስትል በተናገርኸው መሠራት የጌታ ኀይል ይገለጥ፤ ¹⁸ እግዚአብሔር (ሥጤ) ለቀጣዩ የዘገዥ ፍትሩ የበዛ፤ ኀጢአትንና ዐመዓን ይቅር የሚል፤ በደለኛውን ግን ሳይቀጣ የማይተው፤ ስለ አባቶቹ ትውም ኀጢአት ልጆችን እስከ ሦስትና አራት ትውልድ የሚቀጣ ነው።”¹⁹ ከግብፅ ከወጡበት ጊዜ አንሥቶ እስካሁን ድረስ ይቅር እንዳልሃቸው ሁሉ እንደ ፍቅርህ ታላቅነት መጠን ለባከህ አሁንም የዚህን ሕዝብ ኀጢአት ይቅር በል።”

²⁰ እግዚአብሔርም (ሥጤ) እንዲህ ሲል መለሰለት፤ “በመየቅኸው መሠራት ይቅር ብያቸዋለሁ፤ ²¹ ይሁን እንጂ ሕያው እንደመሆኔና የእግዚአብሔርም (ሥጤ) ክብር ምድርን ሁሉ የሞላ እንደ መሆኑ መጠን፤ ኀጢአትን ደግሞ በግብፅና በምድረ በዳ የደረግላችውን ታምራት አይተው ካልታዘዙትና ዐሥር ጊዜ ከተፈታተኑን ሰዎች አንዳቸውም፤ ²³ ለእነ ሰባቶቻቸው እስጣቸው ዘንድ በመሐላ ቃል የገባሁላቸውን ምድር አያደዋትም። የናቀኝ ማንኛውም ሰው ፈጽሞ አያደታም፤ ²⁴ አገረ ልጁ ካሊብ ግን የተለየ መንፈስ ስላለውና በፍጹም ልቡ የተከተለኝ በመሆኑ ሄደባት ወደ ነበረችው ምድር አስገባዋለሁ፤ ዘሮቹም ይወርሷታል። ²⁵ አማሊቃውያንና ከነዓናውያን በሽለቆው የሚኖሩ ስለ ሆነ በነገሙ ስለት

14:17-18 20:14 21:21 ቀ+28:ዘሰ9:61:ዘሰ32:40:መ109:81:19:16:ት34:131
መ109:141:39:19:16:መ109:72:19:19:ሊሕ34:10:5149:181
ሊሕ4:21:ሕገ5:11:10:32:14:10:ፍ2:9 14:22 ቀ+11:ዘሰ14:111
17:17:32:11:መ109:81:7:11:ፍ10:15 14:23 ቀ+11:16:ዘሰ33:11
ዘኑ32:111:ዘሰ1:34:1:መ109:51:11:106:26:10:ሰ3:18 14:24 ቀ
6:9:ዘኑ13:16:61:26:6:53:24:12:ዘሰ1:36:ሊሕ14:8:14:መ109:25:131
37:9:11 14:25 ዘሰ10:181:14:7:ዘሰ23:31:ዘኑ21:44:14:71
ዘሰ14:40:11:59:26

14:13 ልጆቻችን የእግዚአብሔርን ምሕረት በመዘንጋት ካደጉት ማጥራሪያም ሁሉ እጅግ የሚነቀፈው ስለ ልጆቻቸው የተናገሩት ነው። በሕይወት የሚተርፉት ልጆቻቸው ብቻ ነበሩ (ቀ 31-33) እግዚአብሔር።

14:19 እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ነውና፤ እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር በሚሆንበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ሊቋቋምና በፊታቸው ሊቆም የሚችል ቅጥር መገኘት ወይም ግዙፍ መካከራ የሰውነት አቋም የሚገኝ ባዕዳን አማልክትም እንኳ በሆኑ ሊቋቋሟቸው እንደማይችሉ የተረጋገጠ ነው።

14:10 የእግዚአብሔር ክብር... ተገለጠ፤ እግዚአብሔር የተገለጠው ድንገት በታላቅ ግርማና ቀጣጣ አስ ነበር እጅግ ሳያስገንግጥም አልቀረም።

14:11 ይገኛል፤ የእስራኤል ሕዝብ በተለይ ካያቸውና ከተለማመደው ድንቅ ነገሮች አንጻር በእግዚአብሔር ኀይል አለማግኘት ለእግዚአብሔር ንቅት አባቶች እንደ ነበር ያመለክታል።

14:12 ሕዝብ አደርገዋል። ታማኝ የሚሆኑትን ሌላ ሕዝብ እንደሚያዘነጋጅ፤ ሕዝቡ ከግብፅ ከወጡ በኋላ እግዚአብሔር ለሙሴ ሲናገር ሁለተኛ ጊዜ ነው (ዘሰ 32:10)።

14:13 ነገሩን ግብፃውያን ቢሰሙትስ! ሙሴ ከራሱ ክብር ይልቅ ለእግዚአብሔር ስም የሚጠነቀቅ ራሱን ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር የሰጠ ሰው መሆኑን ያሳያል። እግዚአብሔር ሕዝ

ቡን ከግብፅ ባርነት ነጻ ማውጣቱን ከፍጻሜ ሊያደርስ እንዳልቻለ በመቀጠረና ኀይሉን በመቀን መቻሉን የእግዚአብሔር ሕዝብ መሳቸቱ በእግዚአብሔር ላይ ሊያሳግጡ ይችላሉ።

14:17-19፤ እዚህ ላይ ሙሴ የእግዚአብሔርን ስም ከማስከበር ርእሰ ጉዳይ ተመልሶ እግዚአብሔር ራሱ ስለ ጽኑ ፍትሕና ሕዝቡን ለመግሥፅ ስለሚወስደው ርምጃ የተናገረውን አስማምቶና አቀባብሮ በመጥቀስ ስለ እግዚአብሔር ባሕርይ ይገልጻል (ዘሰ 20:61 34:6-7 ይመጥ)።

14:22 ዐሥር ጊዜ ዝርዝሩ ቀጥሎ ባለው ሁኔታ ሊቀርብ ይችላል ይሆናል (1) ዘሰ 14:10-12) (2) ዘሰ 15:22-24) (3) ዘሰ 16:1-31) (4) ዘሰ 16:19-20) (5) ዘሰ 16:27-30) (6) ዘሰ 17:1-41) (7) ዘሰ 32:1-35) (8) ዘኑ 11:1-31) (9) ዘኑ 11:4-34) (10) ዘኑ 14:23። ነገር ግን “ዐሥር ጊዜ” ሲባል፤ “ብዙ ጊዜ” ለማለትም ይሆናል።

14:24 አገራጌ ካሊብ ግን የተለየ መንፈስ ስላለውና ካሊብ ብቻ ተለይቶ የተመረጠ ይመስላል፤ ምናልባት በቀ 7-9 የተጠቀሰው የተናገረው ካሊብ ለሆነ ይችላል፤ ሊያሰም ሕሳብ ስም በመደገፍ የቀረበ ይመስላል። ካሊብ ይበልጥ የተመሰሰለበት ከአርባ አምስት ዓመት በኋላ ነው (የ13:22 ማለት ሊሉ 14:10 ይመጣ)።

ተመልሳችሁ በቀደም ባሕርግ መገንድ ወደ ምድረ በዳው ሂዱ።”

²⁶ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴንና አርንን እንዲህ አላቸው፡ ²⁷ “ይህ ክፉ ማግበረ ሰብ በእኔ ላይ የሚያገራመርመር እስከ መቼ ነው? የእነዚህን ነጭናጮች እስራኤላውያን ማግራረመር ስምቻቸው።” ²⁸ ስለዚህ እንዲህ በላቸው፡ “እግዚአብሔር (ሥጦ) እንዲህ ይላል፡ እኔ ሕያው ነኝ፤ ስትናገሩ የሰማችሁን እነዚያን ነገሮች አደርግባችኋለሁ።” ²⁹ በተደረገው ቁጠራ መሠረት፤ ሃያ ዓመት ወይም ከዚያ በላይ የሆናችሁ በእኔም ላይ ያገራረመረ ማችሁ ሁሉ በድናችሁ በዚህ ምድረ በዳ ወድቃል።” ³⁰ ሙሴና የችሁ እንድትሆን በጽኑ ወደ ማልሀላችሁ ምድር ከዮፎኒ ልጅ ከካ ሌብና ከነዌ ልጅ ከኢያሱ በስተቀር ከእናንተ አንዳችሁም አትገቡባቸው።” ³¹ የማረካሉ ያሳታችሁን ልጆቻችሁን ግን አገባችሁት፤ እናንተ የናቃችሁን ምድር እነርሱ ይደሰቱባቸዋል።” ³² እናንተ ግን በድናችሁ በዚህ ምድረ በዳ ወድቆ ይቀራል።” ³³ ካለማመናችሁ የተነሣ ከእናንተ የመጨረሻው በድን እዚህ ምድረ በዳ እስኪወርቅ ድረስ፤ ልጆቻችሁ መከራ እየበሉ አደግ ዓመት እርኞች ይሆናሉ።” ³⁴ ምድሪቱን ለመሰለል በቂያችሁ በት አርባ ቀን ልክ እያንጸገዱ ዓመት እንደ አንድ ዕለት ተቈጥሮ ስለ ንጢአታችሁ አርባ ዓመት መከራ ተቀበላችሁ።” ³⁵ ምን ያህል በእናንተ ላይ እንደ ተነሡም ታውቃላችሁ።” ³⁶ እኔ እግዚአብሔር (ሥጦ) ይህን ተናግራለሁ፤ ደግሞም አንድ ሆኖ በተነሣ በዚህ ክፉ ማግበረ ሰብ ሁሉ ላይ እነዚህን ነገሮች አደርጋለሁ፤ መጨረሻቸው በዚህ ምድረ በዳ ይሆናል፤ እዚሁም ይሞታሉ።”

³⁶ ከዚህ በኋላ ምድሪቱን እንዲሰልሉ ሙሴ ልኳቸው የነበሩትና ከዚያ ተመልሰው ስለ ምድሪቱ ክፉ ወሬ በማሠራጨት ማግበረ ሰብ በሙሉ እንዲያገራመርሙበት ያደረጉ፤

14:27 ዘጠ16:121
ዘጠ14:34:35
14:28 ቀ21:147
33:56
14:29 ቀ23:30:
32:10830:12:107:14
45:26:65:132:131
14:30:10:5:10:103
17:14:145
14:30 ቀ29:110
6:18:10:11:28:134
6:18:13:40:10:109:15
10:11:06:26:147
20:5:136:17
14:31 ዘጠ26:43
14:32 ቀ29:35
14:33 ቀ34:100
16:35:14:13:181
0:13:9
14:34 ቀ33:
ዘጠ13:25
14:35 ቀ32
ዘጠ23:19
14:36 ቀ22:107:13
13:4:16:32
14:37 ዘጠ13:13:21
16:49:125:9:126:11
31:16:14:10:10:101
0:13:17:10:44:3
14:38 ቀ24:30:1
32:107:13:14:161
ሊሉ14:6
14:39 ቀ28:351
ዘጠ33:4
14:40 ቀ45:107:13
13:17:108:9:127
14:41 2ኛ5:24:20
14:42 ዘጠ14:2
14:43 ቀ45:107:13
39:23:107:13:291
0:10:19:13:13:108
31:8:14:6:27:108
11:19:16:16:11:10:34
19:118:14:28:9:141
14:44 ዘጠ31:161
ዘጠ14:3
14:45 ቀ40:43:1
ዘጠ21:3:108:14:44
ሊሉ12:14:15:30:1
19:41:108:11:17:14
0:30:30:11:16:43:30
15:2 ዘጠ23:10
15:3 ቀ24:108
12:3:19:17:161

³⁷ ስለ ምድሪቱም ክፉ ወሬ በማሠራጨት ተጠያቂ የሆኑት እነዚህ ሰዎች ተቀሥፈው በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ሞቱ።” ³⁸ ምድሪቱን እንዲሰልሉ ከተላኩት ሰዎች በሕይወት የተረፉት የነዌ ልጅ ኢያሱና የዮፎኒ ልጅ ካሊብ ብቻ ነበሩ።

³⁹ ሙሴም ይህን ለእስራኤላውያን ሁሉ በነገራቸው ጊዜ ክፉኛ አዘነ።” ⁴⁰ በማግሥቱም ጠዋት ማልደው ወደ ተራራማው አገር ወጡ፤ እንዲሁም አሉ፤ “ጤኢት ሠርተናልና እግዚአብሔር (ሥጦ) ተስፋ ወደ ሰጠን ስፍራ እንወጣለን”።

⁴¹ ሙሴ ግን እንዲህ አለ፡ “እግዚአብሔርን (ሥጦ) ትእዛዝ ለምን ትጥላላችሁ? ይህም አይሳላችሁም፤” ⁴² እግዚአብሔር (ሥጦ) ከእናንተ ጋር ስላይደለ አትውጡ፤ ጠጣላቸችሁ ድል ትመታላችሁ።” ⁴³ አማሌቃውያንና ከነዓናውያን በዚያ ደጋግሟችኋልና።” ⁴⁴ እግዚአብሔርን (ሥጦ) ስለተዋችሁትና እርሱም ከእናንተ ጋር ስለማይሆን በሰይፍ ትወድቃላችሁ።”

⁴⁵ ሙሴም ሆነ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ታቦት ከሰፈር ሳይነሱ በስሜን ተገፋፍተው ብቻ ወደ ተራራማው አገር ወጡ።” ⁴⁶ በዚህ ጊዜ በተራራማው አገር የሚኖሩት አማሌቃውያንና ከነዓናውያን ወርደው ወገካቸው፤ እስከ ሔርማ ድረስም አሳደዱአቸው።

ተጨማሪ ተርጓሚ

15 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፡ ² “እስራኤላውያንን ተናገራቸው፤ እንዲሁም በላቸው፤ ‘እንድትናገሩበት ወደምስግባችሁ ምድር ከገባችሁ በኋላ፤ ስለ ለታችሁን ለመፈጸም ወይም የበጎ ፈቃድ ስጦታ ለማድረግ ወይም በተወሰኑ በዓሎቻችሁ ሽታው እግዚአብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ መሥዋዕት ከላም ወይም ከበግ ምንጋ በእሳት ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ሲታቀርቡ

³ 25 በሰራይስጥ ትርጉሙም ሥላሴ የሚል ሊሆን የሾምቆ ባሕር ግለት ነው።

14:28 ስትናገሩ የሰማችሁን እነዚያን ነገሮች አደርግባችኋለሁ የእስራኤል ሕዝቦች ቅጣታቸውን በራሳቸው ላይ አመጡ። በሰይፍ ለመሞት ከነዓን ከሚገቡ በምድረ በዳ በሞቱ እንደሚላቸው ተናገረው ነበር (ኃ 2)። በሕዝብ ቁጠራው ወቅት ዕድሜያቸው ሃያና ከዚያም በላይ የሆኑት ሁሉ በምድረ በዳ እንደሚሞቱ ተነገራቸው (ኃ 29)፤ ይህም ኢያሱና ካሊብ ብቻ ሲቀሩ ነው (ኃ 30)። እግዚአብሔርን ልጆቻችን በምድረ በዳ እንዲሞቱብን አደርገናል ያለአቸው (ኃ 3) የሚተርፉት ልጆቻቸው ብቻ ሆኑ (ኃ 31)።

14:34 ሰላዮቹ አርባ ቀን መጓዛቸው ሕዝቡ በበረሃ ስለ መንከራተቱ እኳኔ የሚያመለክተው ምሳሌ ነበረው፤ አንድ አሳጣባቸውን አርባ ዓመት ሙሉ ያሰሰባሉ፤ ደግሞም ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ የሆኑት ሁሉ በአርባ ዓመት ጊዜ ውስጥ ሞተው ያልቃሉ፤ ስለዚህ ወደ ክፍን ምድር የሚገቡት አዲሱ ትውልድ ብቻ ይሆናል። እስራኤል ምድሩን ድል አደርጋ ትወርስ ዘንድ እግዚአብሔር ለሰጣት ተልእኮ አለመግባዝ እግዚአብሔርን ያስቀኝ እስራኤላውያን በምድረ በዳ እንድትቀር ያደረገ ከፍተኛ ዕምራ ነው።

14:37 ክፉ ወሬ በማሠራጨት፤ ተጠያቂ የሆኑት እነዚህ ሰዎች ተቀሥፈው ... ሞቱ፤ በዐሥሩ ክፉዎቹ ሰላዮች ላይ የተሰጠው የቅጣት ፍርድ ረግን ነበር፤ እነርሱ በክፉ ወሬ የበሰሱ

ቸው ሰዎች በምድረ በዳ ዕድሜያቸው የፈቀደውን ያህል መኖር ቀጠሉ።

14:40 እንወጣለን፤ ሕዝቦች አንወጣም ወደሉት ምድር ለወጡ ወሰኑ ነገር ግን ጊዜው አልፎባቸዋል፤ ከንቱ ልፋትም ነበር። እግዚአብሔርን ከእነርሱ ጋር ያለመገኘት ብቻ ሳይሆን ደዋታቸውም ነበር (ኃ 41)። በመቀጠልም የሚገኝማቸው ሽፈት (ኃ 45) ዕምራቸው ሰዎች በግራላቸው ላይ ያመጡት ለላው ቅጣት ነበር።

15:1-411 ይህ ምዕራፍ በሦስት ክፍል ተከፍሎአል፤ እያንዳንዱም ክፍል፡ “እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ አለው” (ኃ 1፡17-37) በሚል ሐረግ ይጀምራል። ሕዝቦች ግልጽ የሆነውን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ባለመታዘዝቸው ያዘኑትን የሚገኙትም ከብር ስላልሰጡ በኩል ቅጣት ሥር ወድቀው ነበር።

15:2 ወደምስግባችሁ ምድር ከገባችሁ በኋላ የም 14 አሳሳች ፍጻሜ ከዚህ ሐረግ ጋር ጉን ለጉን መቀመጥ ዐይን የሚሰጥ ስለ ተፈራረሰ ነው። የሕዝቡ ግጤነት ብዙ ዐይነት በመሆኑ ፍርድ ይጠባባቃል። እግዚአብሔር ጥንት ለሕብርሃን የሰጣቸውን ቃል ማግሰ (ዘፍ 12:7) ደግሞም አሁን ሕዝቡ ወደ ተስፋፋሪ ምድር እንደሚገባ ሚረግጡ፤ እርሳችንም ምሕረቱን እጉልቶ ያሳያል።

15:3-121 የአሁኑና የወይን ጦሮ ቀርቦ በሚታመን መሥዋዕት ጋር ይጠራል። እነዚህም በዚያው ደልወላ። ለሚታመን መሥዋዕት የሚቀርበው እንስሳ መጠን ከፍ ሲል እንዲሁም የእሁሉ ቀርቦ መጠን ይጨምር ነበር (ኃ 6-12)። ከሚታመን መሥ

ሕመሥዎቱን ይዞ የሚመጣው ሰው በእኚኝ አንድ አራተኛ ዘይት የተለወሰ የኢፍኤ አንድ ዐሥረኛ የላመ ዱቄት የእህል ቀሩርባን ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ያቀርባል። ለሚቃጠል ወይም ለዕርድ መሥዋዕት ከሚቀርብ ከእ ያንጸንዱ የበግ ጠቦት ጋር የኢን አንድ አራተኛ የወይን ጠጅ የመጠጥ ቀሩርባን አብራችሁ አዘጋጁ።

66 “ከአውራ በግ ጋር በእኚኝ ሂሳ ዘይት የተለወሰ የኢፍኤ ሁለት ዐሥረኛ ልም ዱቄት የእህል ቀሩርባን አዘጋጁ፤ እንዲሁም ለመ ጠጥ ቀሩርባን የሚሆን የኢን አንድ ሦስተኛ የወይን ጠጅ አዘጋጁ፤ ይህንም እግዚአ ብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ ሽታ ያለው አድርጋችሁ አቅርቡ።

84 “አንዱን ወይፈን ለተለየ ስለት ወይም ለጎብረት የሚቀርብ የሚቃጠል መሥዋዕ ትጦ ወይም የዕርድ መሥዋዕት አድርጋችሁ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) በምታዘጋጁበት ጊዜ፤ ከወይፈኑ ጋር በግማሽ ኢንዎ ዘይት የተ ለወሰ የኢፍኤ ሦስት ዐሥረኛ የላመ ዱቄት አብራችሁ አምጡ። 10 እንዲሁም ለመጠጥ ቀሩርባን የሚሆን ግማሽ ኢን የወይን ጠጅ አቅርቡ፤ ይህም በእሳት የሚቀርብና ሽታው እግዚአብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ መሥ ዋዕት ይሆናል። 11 እያንጸንዱ ወይፈን ወይም አውራ በግ፤ እያንጸንዱ የበግም ሆነ የፍ ያል ጠቦት በዚህ ሁኔታ ይዘጋጁ። 12 በዘጋጃ ችሁት ቀጥር ልክ ይህን ለእያንጸንዱ አድ ርጉ።

13 ማናቸውም የአገር ተወላጅ የሆነ በእ ሳት የሚቀርብ ሽታው እግዚአብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ መሥዋዕት በሚያቀርብበት ጊዜ እነዚህን ነገሮች በዚህ ሁኔታ ያድርግ። 14 ለሚቀጥሉት ትውልዶች ሁሉ መጽተኛ ወይም በመከላከል የሚኖር ማናቸውም ሰው በእሳት የሚቀርብ ሽታው እግዚአብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ መሥዋዕት በሚያቀር ብበት ጊዜ ልክ እናንተ እንደምታደርጉት ያድርግ። 15 ማግባረ ሰቡ ለእናንተም ሆነ በመከላከል የሚኖር መጽተኛ አንድ ዐይነት ደንብ ይኖረዋል፤ ይህም በሚቀጥሉት ትው ልዶች ሁሉ የማይሻር ሥርዐት ነው። እና ንጉም ሆናችሁ መጽተኛና በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት እኩል ትታያላችሁ። 16 ለእናንተም ሆነ በመከላከል የሚኖር መጽተኛ ይኸው ሕግና ሥርዐት እኩል ተፈጻሚነት ይኖረዋል።”

17 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤

23+1:44ዘጉ፡
28+13:10ዘ14፡
15+4 ዘ016+36፡
ዘሌ6+14
15+5 ዘፍ35+14፡
ዘሌ3+7110+9
15+6 ዘሌ5+15፡
23+13:ዘጉ፡28+12፡
29+14፡2ዘ746+14
15+7 ቀ+5ዘሌ
149+23+13ዘጉ፡
28+14+29+18
15+8 ዘ012+5፡
ዘሌ3+513+6122+18
15+9 ዘሌ2+11
14+10
15+10 ዘሌ1+9፡
23+13:ዘጉ፡28+14
15+12 ዘ7+17
15+13 ዘሌ1+9፡
16+29
15+14 ቀ+25ዘ0
12+19+43+22+21፡
ዘሌ3+71+22+18፡
ዘጉ፡10+8
15+15 ቀ+14፡21
15+16 ዘ012+49፡
ዘሌ22+18፡ዘጉ፡9+14

15+18 ዘሌ23+10
15+19 ዘጉ፡18+8፡
ሌሌ5+11፡12
15+20 ዘፍ50+10፡
ዘሌ2+14+23+14፡
ዘጉ፡18+27
15+21 ዘሌ23+14
፡2ዘ744+301፡ሮ፤
11+16
15+22 ዘሌ4+2
15+23 ቀ+21
15+24 ቀ+3፡25፡
26ዘሌ5+1514+14፡
21+123+1314+31
ዘጉ፡6+15
15+25 ቀ+14፡22፡
24ዘሌ4+3፡201
፡ሮ፤23+25
15+26 ቀ+24
15+27 ዘሌ4+3፡
27ዘጉ፡6+14
15+28 ዘሌ4+201
ዘጉ፡8+12128+22

18 “እስራኤላውያንን ተናገራቸው፤ እንዲሁም በላቸው፤ ‘እኔ ወደምወሰንኩኝ ምድር ገብ ታችሁ፤ 19 የምድሪቱን በረከት ስትመገቡ ከዚህ ላይ አንሥታችሁ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ቀሩርባን አቅርቡ። 20 ይህንም ከመጀ መሪያው ዱቄት ላይ ጎብስት ጋግራችሁ ከወውድማ እንደ ተገኘ ቀሩርባን አድርጋ ችሁ አምጡ። 21 በሚቀጥሉት ትውልዶች ሁሉ ከመጀመሪያው ዱቄት ላይ አንሥ ታችሁ ይህን ቀሩርባን ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ትሰጣላችሁ።

ባለማወቅ ስለሚደረግ ጎጠአት የሚቀርብ መሥዋዕት

22 “እንግዲህ ካለማወቅ የተነሣ እግዚአ ብሔር (ሥጦ) ለሙሴ ከሰጣቸው ትእዛዛት አንዱን ሳትፈጽሙ ብትቀሩ፤ ይህም ማለት 23 እግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዛቱን ከሰጠበት ስለት ጀምሮ በተከታታይ ትውልዶች በሙሴ እማካይነት የዘዛችሁን እነዚህን ትእዛዛት ሁሉ ባታደርጉ፤ 24 ይህም የተፈጸመው ሆን ተብሎ ሳይሆንና ማግባረ ሰቡም ሳያውቀው ከሆነ፤ ማግባረ ሰቡ በሙሉ ሽታው እግዚአ ብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ አድርጎ አንድ ወይፈን በእሳት ለሚቃጠል መሥዋዕት ያቅርብ፤ ከዚህም ጋር ሥርዐቱ የሚጠይቀ ውን የእህል ቀሩርባንና የመጠጥ ቀሩርባን ደግሞም ለጎጠአት መሥዋዕት ተባዕት ፍየል ያቅርብ። 25 ከህኑም ለመላው የእስራ ኤል ማግባረ ሰብ ያስተሰርዋል፤ እነርሱም ይቅር ይባላሉ፤ ምክንያቱም ባለማወቅ የተ ፈጸመ ስለ ሆነና ስለ ስሕተታቸውም በእሳት የሚቃጠል መሥዋዕትና የጎጠአት መሥ ዋዕት ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ስላቀረቡ ነው። 26 ባለማወቅ የተደረገውን ስሕተት ሁሉም የፊ ጸመት ስለ ሆነ፤ መላው የእስራኤል ማግ ባረ ሰብና በመከላከል የሚኖር መጽተኛ ሁሉ ይቅር ይባላል።

27 “ነገር ግን አንድ ሰው ካለማወቅ የተ ነሣ በግሉ ጎጠአት ቢሠራ ግን ለጎጠአት መሥዋዕት የአንድ ዓመት እንስት ፍየል ያምጣ። 28 ከዚያም ካህኑ፤ ባለማወቅ ጎጠ አት ሠርቶ ለተሣዛተው ሰው በእግዚአ ብሔር (ሥጦ) ፊት ያስተሰርዋል፤ ስርየት

14 ሁለት ሊትር ያህል ነው። 15 አንድ ሊትር ያህል ነው። 16 አራት ተክል ሊትር ያህል ነው። 17 አንድ ሊትር ያህል ነው። 18 በተለያዩ የድንት መሥዋዕት ይባላል። 19 ስርዐት ተክል ሊትር ያህል ነው። 20 ሁለት ሊትር ያህል ነው።

ዋዕትና ከጎብረት መሥዋዕት ሁሉ ጋር የወይን ጠጅ ቀሩርባን አብሮ ለሚቀርብ እንዳለበት ለመጀመሪያ ጊዜ የተመለከተው በዚህ ክፍል ላይ ነው።

15፡14 መጽተኛ፤ የፋሲካ በዓል በሚገኘበት ጊዜ እንደሚቀረጡ ሁሉ (የ9፡14 ግብ ይመ) መጽተኛ የሆነ ሰው በትውልዱ እስራኤላዊ ከሆነ ሰው ጋር አንድ ዐይነት ደንብና ሥርዐት ይከተል ነበር። የራሳቸውን እምነት ተለው የእስራኤልን እምነት ለሚቀበሉ ሰዎች የእስራኤል ማግባረ ሰብ ላል ጊዜ ከፍት ነበር። በእርግጥም የእስራኤል መሠረተ እምነት በምድር ላይ የሚኖረውን ሰው ሁሉ የሚያቅና ነው (ዘፍ 12፡3)።

15፡20 ከመጀመሪያው ዱቄት ላይ ጎብስት ጋግራችሁ...

አምጡ ይህ ሕግ እስራኤላውያን ወደ ምድሪቱ በሚገቡበት ጊዜ የሚሆነውን በደስታና በጉጉት እንዲጠብቁት ያደርጋል። መጀ መሪያ ከሚወቃው እህል ጎብስት ተሠርቶ ለእግዚአብሔር መቅ ረብ ነበረበት። ከዕርሻ የመጀመሪያው ፍሬ የማትረቡ ሐሳብ በረከት ሁሉ ከእርሱ እንደሆነና ምርት ሁሉ የእርሱ እንደ ሆነ የሚያመለክት ያሳሳ ነው።

15፡22 ካለማወቅ የተነሣ... ሳትፈጽሙ ብትቀሩ፤ ጎጠ አት ባለማወቅ ለሠራ ወይም ለፈጸም ይቻላል፤ ሆኖም የማንችተ ሥርዐት መደረግ አለበት (የዘሌ 4፡2 ግብ ይመ)። ባለማወቅ የሚደረግ እንደዚህ ያለው ጎጠአት በሕዝቡ ሁሉ (ቀ፡ 22-26) ወይም በአንድ ገለበሰ (ቀ፡ 22-29) ሊፈጸም ይችላል።

በሚደረግለትም ጊዜ ሰውየው ይቅር ይባላል።
29 ያገር ተወላጅ እስራኤላዊ ይሁን ወይም መጻተኛ ባለማመት ገጢአት ከሠራ በማናቸውም ሰው ላይ ሕጉ እኩል ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

30 “ያገር ተወላጅም ይሁን መጻተኛ ሆነ ብሎ ገጢአት የሚሠራ ማንኛውም ሰው ማን እንደሚታወቅ (ሥጦ) ስለሚያቃልል ያ ሰው ከወገኖቹ ተለይቶ ይጥፋ።” 31 የእግዚአብሔርን (ሥጦ) ቃል ስለ ናቀ፣ ትእዛዛቱንም ስለ ባህነ ያ ሰው በእርግጥ ተለይቶ መጥፋት አለበት፤ ጥፋቱ የራሱ ነው።”

ሰንበትን የሻረው በሞት ተቀጣ

32 እስራኤላውያን በምድረ በጻ በነበሩበት ጊዜ አንድ ሰው በሰንበት ቀን ዕንጨት ሲለቅም ተገኘ። 33 ዕንጨት ሲለቅም ያገኘትም ሰዎች ሰውየውን ወደ ሙሴ፣ ወደ አሮንና ወደ መላው የእስራኤል ማኅበር አመጡት። 34 በሰውየው ላይ ምን መደረግ እንዳለበት ግልጽ የሆነ ነገር ባለመናገር በጥበቃ ሥር እንዲቆይ አደረጉት። 35 ከዚያም እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን፣ “የወቀው ይመት፤ መላውም ማኅበር ከሰፈር ውጭ በድንጋይ ይውገረው” አለው። 36 ስለዚህ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት ማኅበሩ ሰውየውን ከሰፈር አውጥቶ እስኪሞት ድረስ በድንጋይ ወገረው።

ስለ ልብስ ዘርፍ የተሰጠ መመሪያ

37 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤
38 “እስራኤላውያንን ተናገራቸው፤ እንዲህም በላቸው፤ “በሚቀጥሉት ትውልዶች ሁሉ በየልብሳችሁ ጫፍ ላይ ዘርፍ አድርጉ፤ እያንዳንዱም ዘርፍ ሰማያዊ ጥለት ይኑረው።”
39 ልባችሁ የተመኘውን፣ ዐይናችሁ ያየውን ሁሉ ተከትላችሁ እንዳታመነዝሩ እነዚህን ዘርፎች በማየት የእግዚአብሔርን (ሥጦ) ትእዛዛት በማስታወስ እንድትታዘዙ ማስታወሻ ይሆኑአችኋል።”
40 ስለዚህ ትእዛዛቱን

15:29 ዘ።12:49
15:30 ቀ።14:10
17:14 ዘ።14:40
44:18 ዘ።14:31
17:13
ሊዮ31:22 ዘ።19:4
13:29 ዘ።19:6
20:14
37:6 ዘ።23:1
20:27
15:31 ዘ።15:10
14:11 ዘ።14:10
15:23
26:12 ዘ።11:27
12:9 ዘ።11:9
11:26
5:13 ዘ።13:1
11:18
15:32 ዘ።31:14
15:35 ዘ።23:1
12:16
15:34 ዘ።9:8
15:35 ዘ።31:14
15:18 ዘ።20:1
21:6
44:29 ዘ።17:58
15:36 ዘ።31:14
ዘ።20:2
17:21
15:38 ዘ።3:3
ዘ።10:8
11:42
22:12
17:23
15:39 ዘ።17:7
ዘ።4:23
15:40 ዘ።26:5
15:41 ዘ።14:4
11:13
15:10 ዘ።10:3
18:11
9:4
5:12
11:14
15:22 ዘ።1:15
15:41 ዘ።17:7
ዘ።20:2
16:1 ቀ።24:10
6:24 ዘ።17:26
8:14
11:6
10:6
17:1
16:2 ዘ።1:1
16:1
26:9
12:7
16:3 ቀ።7:10
19:6 ዘ።12:2
14:1
10:1
106:16
16:4 ዘ።1:14
15:4
16:5 ዘ።10:3
ዘ።17:5
15:10
106:5
4:1
10:5
26:14
30:21
19
50:44
12:1
21:9
16:6 ቀ።7:16
ዘ።10:1
1:2
8:3
16:7 ቀ።5:6
ዘ።10:1
11:10
30:9

ሁሉ ለመፈጸም ታስባላችሁ፤ ስለምሳካችሁም (ሌሎችም) የተቀደሳችሁ ትሆናላችሁ።”
41 ስለምሳካችሁ (ሌሎችም) እሆን ዘንድ ከግብፅ ምድር ያወጣችሁ እኔ ስለምሳካችሁ እግዚአብሔር (ሌሎችም) ነኝ። እኔ እግዚአብሔር ስለምሳካችሁ (ሥጦ) ነኝ።

ቆሬት ጸታንና አቤርን

16 የሊዊ ልጅ፣ የቀዳሳ ልጅ፣ የይስጋር ልጅ የሆነው ቆሬ፣ ከርቤልም ነገድ የአሌልያስ ልጅ፣ ጸታንና አቤርን እንዲሁም የፍሌት ልጅ እን በከፋት ተነሣሥ ተው፣ 2 መሴን ተቃውሙት። ከእነዚህም ጋር ታዋቂ የማኅበረ ሰቡ መሪዎች የሆኑና በጉባኤ አባልነት የተመረጡ ሁለት መቶ ሰውን እስራኤላውያን አብረው ነበሩ። 3 እነዚህም ሙሴንና አሮንን ለመቃወም ማን ባር ፈጥረው በመምጣት፣ “ምንው ከልክ አላለፋችሁም! የማኅበረ ሰቡ አባላት ሁሉ እያንዳንዳቸው የተቀደሱ ናቸው፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) ከእነርሱ ጋር ነው፤ ታዲያ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ማኅበር ላይ የምትታበዩት ለምንድነው?” አሉአቸው።

4 ሙሴም ይህን ሲሰማ በግንባር መሬት ላይ ተደፋ፤ “ቆሬንና ተከታዮቹን በሙሉ እንዲህ ላላቸው፤ “የእርሱ የሆነውና የተቀደሰው ማን መሆኑን እግዚአብሔር (ሥጦ) ነገጠዋል፤ ይለያል፤ ወደ ራሱም ያመጣዋል፤ የሚመርጠውን ሰው ወደ ራሱ እንዲቀርብ ያደርገዋል።”
5 ቆሬ፣ አንተና ተከታዮችህ ሁሉ እንዲህ አድርጉ፤ ጥናዎችን ውሰዱ፤ “በማግከቱም በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት እሳትን ማሳን ጨምሩባቸው፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) የሚመርጠውም ያ ሰው ቅዱስ ይሆናል፤ እናንተ የሊዊ ልጆች ከልክ ያለፋችሁትን ለእናንተ ናችሁ!”

6 ደግሞም ሙሴ ቆሬን እንዲህ አለው፤ “እናንተ ሊዊዎችን አድምጡ! የእስራኤል ስለምሳካ (ሌሎችም) እናንተን ከቀሩት እስራኤላ

15:30 ሆነ ብሎ፣ ቀጥተኛ ትርጉሙ፤ “በትዕቢት ወይም በዕብረት” ማለት ነው። ሳይወቅ ገጢአትን የሚሠራ ከእግዚአብሔር ምሕረት ያገኛል፤ ነገር ሆኖ የእግዚአብሔርን ቃል የሚያቃልል ስሙንም የሚገኝና ለመሳደስ በትዕቢት የሚነሳሳሣ ሰው መቀጣት አለበት። በም 14 ላይ ሕዝቡ ይህን ያደርጉ እንደ ነበር ተገልጿል፤ እዚህ ላይ ማለትም ከቀ። 32-36 ግለሰብን በሚመለከት ተጠቅሰዋል። ተለይቶ ይጥፋ የዘ። 12-15 ግብ ይመ።

15:32 በሰንበት ቀን ዕንጨት ሲለቅም፤ ሰንበትን ለሻረ ሰው ቅጣቱ ሞት ነበር (ቀ። 36፤ ዘ። 31፤15፤ 35፤2 ይመ።)። ሆኖ ብሎ የእግዚአብሔርን ስም እንደሚሰደበው ሰው ሁሉ (ዘ። 24፤10-16)፤ ሰንበትን የሻረውም በትዕቢትና በመመፈግ ገጢአትን በመፈጸሙ (የቀ። 30 ግብ ይመ።) ሞት ይፈረድበት ነበር። ክርስቶስ በሆድር በነበረበት ጊዜ ከሕዝቡ ፍላጎት ይልቅ ለሰንበት ሕግ ከፍተኛ ግምት እስኪወጡ ድረስ ሰንበት በተሳሳተ ሁኔታ እንዲከበር ይደረግ ነበር። በዚህ ጉዳይ ላይ ኢየሱስ ፈሪሶ ወደ ያገኘ ብዙ ጊዜ ተቃውሞአቸዋል (ማቴ 12፤1-14 ይመ።)፤ በእነርሱ አምላክነት እየሰሰን ለመግደል እንዲነሳሳሳ (ማቴ 12፤14) በቂ ምክንያት የሆኑአቸው እነዚህ ሕጎች ናቸው (ቀ። 32-36)።

15:38 በየልብሳችሁ ጫፍ ላይ ዘርፍ አድርጉ፤ እንድ ሰው በሚደርብት ጊዜ በልብሱ ጫፍ ላይ ያለው ዘርፍ ይዞር

ነበር (ከቀ። 39 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህም የእግዚአብሔርን ትእዛዝ እንዲፈጽሙ ለማስታወስ (ከዘ። 6፤4-9 ጋር ያነጻጽሩ) እንደ መግጸፍ ሆኖ ያገለገል ነበር።

15:41 ያወጣችሁ እኔ ለምሳካችሁ እግዚአብሔር ነኝ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዲፈጽሙት የሰጠው ትእዛዝ በማንን ሥራው ላይ የተመሠረተ ነበር (ዘ። 20፤2 እና ማ፡1 ይመ።)።

16:1-7፤ ቀደም ሲል ግርያምና አሮን የሙሴን መሪነት በመቃወም በመፅ ለማግኘት ሞከረው ነበር (ም 12)። በዚህ ጊዜ ደግሞ ቆሬና ግብረ አስቸኛ የሙሴንና የአሮንን መሪነት በመቃወም ተነሡ። ቆሬ በቀዳሳ በኩል የሊዊ የልጅ ልጅ ነበር። ቀዳሳ ጋዊ በመሆኑ በሚደረፈው ውስጥ በሚደረፈው የእግዚአብሔር እገልገሉት (4፤1-20 ይመ።) ቆሬ ከፍተኛ ግብረነት ነበረው። በዚህም ላይ ተጨማሪ ሥልጣን ለመያዝ ፊልገ፤ ምኞቱም ካህን ለመሆን ነበር፤ ምኞቱን እውን ለማድረግ አታሳቡ። ከቆሬ ጋር የተባበሩት ከርቤል ልጆች ጸታን፤ አቤርንና ሌሎች እነርሱን የመሳሰሉት ሲሆኑ እንዲሁም ወደ ሁለት መቶ አምሳ የሚጠጉ የግልቱ ሦስት መቶ ሌሎች የእስራኤል መሪዎች ነበሩ። ያዋሪሱትም ከስ ማኅበሩ ሁሉ ቅዱስ ሲሆን (ቀ። 3) ሙሴ በሕዝቡ ሁሉ ላይ የመንፈሳዊ መሪነቱን በታ በመያዝ፤ “ከመጠን በላይ አብዝተዋል” (ቀ። 3) የሚል ነበር። በዚህ ስድስ አክል የልበት ክስ ሙሴ፤ “ከልክ ያለፋችሁትን ለእናንተ ናችሁ!” (ቀ። 7) ሲል በቀጣ መለሰ፤ በእሳት የሚቀርብ መሥዋዕትም አዘጋጀ።

ውያን ማኅበር ሰብ መለዋቴና በእግዚአብሔር (ሥጦ) ማደሪያ አገልግሎት እንድትፈጽሙ ወደ ራሱ ማቅረቡ፤ እንድታገለግሏቸውም በማኅበር ሰቡ ፊት እንድትቆሙ ማድረጉ አይበቃቸውም።¹⁰ እንተከፈለን ከእነዚህ ጋር ወገኖቻችን የሆኑትን ሲዋውያንን ሁሉ ወደ ራሱ አቅርቧቸዋል፤ እናንተ ግን የክህነቱንም ሥራ ደርባችሁ ለመያዝ ይኸው ትሯሯግላችሁ።¹¹ እንተከፈለን ተከታዮቻችን ሁሉ አባሪ ተባባሪ ሆኖችሁ የተነሣችሁት በእግዚአብሔር (ሥጦ) ላይ ነው፤ ለመሆኑ ታጉረመርመሩበት ዘንድ አርን ማነው።”

¹²ከዚያም ሙሴ የኤልያብን ልጆች ጻፉና አቢርኖን አስጠራቸው፤ እነርሱ ግን እንዲህ አለ፡ “እኛ አንመጣም፤¹³ በሙድረ በዳ ልትገድለን ማርና ወተት ከምታፈሰው ምድር ያወጣኸን አይበቃም። አሁን ደግሞ በእኛ ላይ ጌታ መሆን ያምርሃል።”¹⁴ ከዚህም በቀር እንተ ማርና ወተት ወደምታፈሰው ምድር አላመጣኸንም፤ ወይም ዕርሻ ምችንና የወይን ተክል በታዎች አላወረሰ ከንም። ታዲያ የእነዚህን ሰዎች ዐይን ታወጣለህን?¹⁵ በጭራሽ አንመጣም!”

¹⁵ሙሴም በጣም ተቈጣ፤ እግዚአብሔርንም (ሥጦ) “ቀረባናቸውን አትቀበል፤ እኔ ከእነዚህ ሰዎች የወሰድኩት እንድ አህያ እንኳ የለም፤ አንዳቸውንም አልበድልሁም” አለ።

¹⁶ሙሴም ቆሬን እንዲህ አለው፤ “እንተከፈለን ተከታዮቻችን እንዲሁም አርን ነገ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ትቀርባላችሁ።¹⁷ እያንዳንዱም ሰው ጥናውን ይወስዳል፤ ባጠቃላይ ሁለት መቶ አምሳ ጥናዎች ይሆናሉ፤ በዚያም ላይ ዕጣን ጨምሮ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ያቀርባል፤ እንተከፈለን አርንም ጥናዎች ትሆኑ እንደዚሁ ታቀርባላችሁ።”¹⁸ እያንዳንዱም ሰው ጥናውን በመያዝ ፍም አድርጎበት ዕጣን ጨምሮበት ከሙሴና ከአርን ጋር በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ቆሙ።¹⁹ ቆሬም እነርሱን በመቃወም ተከታዮቹን ሁሉ በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ በሰበሰባቸው ጊዜ፤ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ከብር ለመላው ማኅበር ተገለጠ።²⁰ እግዚአብሔርም (ሥጦ) ሙሴንና

16:9 ዘፍ30+151
ዘጉ3+6 ዘፍ410+817
11:212+511 ሳጦ24
11:110 ዘፍ134+135 ዘፍ44+11
16:10 ዘጉ3+101
18:7 ዘጠ17+5:12
16:11 ቀ41 ዘፍ
16:71 ዘፍ10+10
16:12 ቀ1:14:27
16:13 ዘፍ13+81
ዘጉ13:27+14:21
ሐግ7:27:35
16:14 ቀ12 ዘፍ
22:5123+11 ዘፍ20
24:2121+11 ዘፍ20+5
100+61:21+1 ሳጦ
11:21:2174+25:15
13:151 ሳጦ105+331
ሐግ5:17:39+7:10
21:212:ሐግ22
ሐግ2:19 ዘፍ3+10
16:15 ዘፍ4+141
14:10:12+3
16:16 ቀ4
16:17 ሐግ8+11
16:18 ዘፍ10+1
16:19 ቀ42 ዘፍ
16:7 ዘጉ14+14:10
204:216
16:21 ቀ42 ዘፍ
19:14 ዘፍ32+10
16:22 ዘፍ18+231
ዘፍ10:6 ዘጉ14+51
27:161 ሳግ12:10+1
21:20:27+8:1334+4
34:141 ሳግ32+271
ሐግ18:4+6 ሳግ12+9
16:25 ዘፍ19+7
16:26 ዘፍ19+151
ሐግ52+11 ሳግ51+6
16:27 ቀ12:32+1
ዘፍ33:8 ሳግ7+241
ዘፍ13:1+16:14:21
16:28 ዘፍ3+121
17:181+36 ሳግ5+36
16:38
16:29 ዘጉ24+131
ሐግ31:2 መዝ3+19
16:30 ቀ43 ዘፍ
37:35 ዘጉ14+111
ዘፍ20:6 ሳግ5+261
21:13 መዝ9+1716
110:55+15:141+7
ሐግ5:14+11+11
38:181 ዘፍ26+20
16:31 ሐግ64+1-2
1 ሐግ47+1-121

አርንን እንዲህ አላቸው፤²¹ “ሁሉንም በእንድ ጊዜ እንጸጠፋቸው ሕናንት ከዚህ ማኅበር ተለዩ።”

²²ሙሴና አርን ግን በግንባራቸው ተደፍተው፤ “የሰብአዊ ፍጡር ሁሉ መንፈስ ስምሳክ (ሌላም) የሆነው እግዚአብሔር (ሥጦ) ሆይ፤ እንድ ሰው ንጢአት በሠራ በመላው ማኅበር ላይ ትቈጣለህን?” ሲሉ ጮኹ።

²³ከዚያም እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “እኔም ሰርን ከቆሬን ከዳ ታንና ከአቢርኖን ድንኳኖች ራቀኝ በላቸው።”

²⁵ሙሴ ተነሥቶ ወደ ጻፉና አቢርኖን ሄደ፤ የአቢራኤልም ሽማግሌዎች ተከተሉት። ጳጳር ሲሆን፤ “ከእነዚህ ክፉ ሰዎች ድንኳን ራቀኝ፤ የእነርሱ የሆነውን ማንኛውንም ነገር አትገኝ፤ ያለበለዚያ በእነርሱ ንጢአት ሁሉ እናንተም ትጠፋላችሁ” ሲል ማሰርን አስጠነቀቀ።²⁷ በእነዚህ እነርሱ ከቆሬን ከዳ ታንና አቢርኖን ወጥተው ከሚሰቱቻቸው፤ ከልጆቻቸውና ከሕፃናቸው ጋር በድንኳኖቻቸው ደጃፍ ላይ ቆመው ነበር።

²⁸ሙሴም እንዲህ አለ፤ “እነዚህን ነገሮች ሁሉ እንዳደርግ እግዚአብሔር (ሥጦ) እንደላከኝና ከራሴም እንዳይደለ በዚህ ታውቃላችሁ።”²⁹ እነዚህ ሰዎች እንደጥናቸውም ሰዎች አይሟግት የሚሞቱ ቢሆኑና በሌሎች ሰዎች ላይ የሚደርሰው ብቻ የሚደርሰባቸው ከሆነ፤ እኔን እግዚአብሔር (ሥጦ) አልላከኝም።³⁰ ይሁን እንጂ እግዚአብሔር (ሥጦ) ፈጽሞ አዲስ የሆነ ነገር አምጥቶ ምድር አዲስ ከፍታ እነርሱን የእነርሱ የሆነውን ሁሉ ብትውጥና በሕይወታቸው ወደ መቃብር ቢወርዱ፤ ሰዎቹ እግዚአብሔርን (ሥጦ) የናቁ መሆናቸውን የምታውቁት ያን ጊዜ ነው።”

³¹ይህን ሁሉ ተናግሮ እንደ ጨረሰ የቆመበት ምድር ተሰነጠቀች።³² እኔንም ከፍታ ሰዎቹን ከዘቢተ ሰዎቻቸው እንዲሁም የቆሬን ሰዎች በሙሉ፤ ንብረታቸውንም ሁሉ ዋጠች።

ግዝ13:4 ዘፍ14+4 16:32 ዘፍ15+12
14 ሳግ5 ታደርጋቸዋለህ ወይም ታውቃቸዋለህ ግለት ነው።
830 በሰብራይነት ሲሉ ግለት ነው።

16:12 ጻፉንና አቢርኖን በሙሴ ላይ ከሰ ያቀረቡት ወደ ተስፋፋቱ ምድር አልሰጣቸውም በሚል ሰብሰበዋል። በሙሴ ሕዝቡን “ማርና ወተት ከምታፈሰው ምድር” (ቀ 13) አስወጥቶናል በማለት ሕዝቡን የሚያደናግር ማስረጃ በማቅረብ ተናግረዋል። ይሁን እንጂ እውነት ባለሆነ ፈጠራ በእለምርታቸው ውስጥ ተቀየረ የታደባቸው የግብፅ ምድር፤ እስር ቤት ከመሆን ይልቅ ወደ ነፃነት መለመድ ነበር።

16:15 አንዳቸውንም አልበድልሁም ሙሴ በሰብአዊ ስሜት ምንም በደል አለመፈለግን መናገሩ፤ ምን ያህል ትሑት እንደ ነበር ያመለክታል።

16:18-21 መሥዋዕት የማቅረቡ ቶክክሮች የተካሄደው በእሳት ነበር፤ እግዚአብሔር ቅዱስ በሆነው የሚረዳ ሠዕድ የእርሱ ከሆናት አድርጎ የሚቀበላቸው ትሮቶችን ሰዎች ከቆሬ ጋር ያባሩት ሁለት መቶ አምሳ ሰዎች፤ በመገናኛው ድንኳን መሃል ሲያ ላይ መሆኑን አርንን ለመቃወም ተስብሰው ተሞልተው መጡ። በዚያ እግዚአብሔር ክብር መገለጡ የማይቀር ሲሆን፤ ይኸው ዐመፀኞችን ሰዎች (ቀ 21) በሞት የሚቀጣ ቅጽበታዊ ቃል የያዘ በድንገት የሆነ ቅጣት እርን (ቀ 19)፤ ቅጣቱም የተገላ ላቢሮስ ሆነ። በጥናዎቻቸው ውስጥ እሳት በማድረግ በእግዚአ

ብሔር ፊት ራሳቸውን እንደ ካህን ለማቅረብ የደረሩት እነዚያ ሁለት መቶ አምሳ ሰዎች በእግዚአብሔር አሳት ተቃጥለው ሞቱ (ቀ 35)

16:221 ሙሴና አርን ወደ እግዚአብሔር በመግለጻቸው እሳቱ ሙሴ እንጂ ሕዝቡ ሁሉ ሊጠፉ ነበር።
16:24 ራቀኝ እግዚአብሔር የሚለው ፍርድ እጅግ ከገደ ነው፤ ነገር ግን ቆመው ተመልክቶ የነበሩትንና ከጥፋተኞቹ ጋር ያላባሩትን ሰዎች ማጥፋት አልፈለገም። በዚህ ስፍራ ላይ ቆሬ ከሁለት መቶ አምሳዎች ሐሰተኛ ካህናት ተለዩት በሙሴ ላይ የጀመሩትን ተቃውሞ ለመቀጠል ከዳ ታንና ከአቢርኖን ጋር አብሮ የቆመ ይመስላል።

16:30 ላዲስ የሆነ ነገር በፍጥነት የሚፈጸመው ይህ ፍርድ በእግዚአብሔር የሚሆን እንጂ በሌላ ነገር ወይም መንገድ ተተርጉሞ በአጋጣሚ የሚደረግ ያለመሆኑን ሙሴ ለሕዝቡ በሚገባ አረጋግጧል። በመፀኞችን ለመሞት ምድር በመጠጠፍ፤ ሙሴንና የአርንን እውነተኛነትና የእግዚአብሔርን ቀጣ የሚያሳይ ትክክለኛ ምልክት ነበር።

16:32 ከነዚህ ሰዎቻቸው... ዋጠች፤ የቆሬ ልጆች ማስተዋል በጉደለው በእሳታቸው ምክር ውስጥ ሰላልገቡ ከእርሱ ጋር

33 እነርሱም ካላቸው ከማናቸውም ነገር ጋር ከሕይወታቸው ወደ መቃብር ወረዱ፤ ምድሪቱም በላያቸው ተከደነችባቸው፤ ጠፋ፤ ከማንበረ ሰቡም ተወገዱ። 34 ከጨሽታቸውም የተነሣ በአካባቢያቸው የነበሩት እስራኤላውያን ሁሉ፤ “ምድሪቱ እኛንም እኮ ልትወግን ነው” ብለው ሸሹ።

35 እሳትም ከእግዚአብሔር (ሥጦ) ዘንድ ወርዳ የሚጥኑትን ሁለት መቶ አምሳ ሰዎች በላቻቸው።

36 እግዚአብሔርም (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 37 “ጥናዎቹ የተቀደሱ ናቸውና ከተቃጠሉት ሰዎች ዘንድ ወስደህ በውስጥው ያለውን ፍም አርቆ እንዲደፋ ለካህኑ ለአርን ልጅ ለአልዓዛር ንገረው። 38 እነዚህም ሕይወታቸውን ለማጥፋት ጎጠኦት የሠሩ ሰዎች ጥና ናቸው፤ ጥናዎቹም በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት የቀረቡና የተቀደሱ በመሆናቸው ለመሠዊያው መለበጫ እንዲሆኑ ቀጥቶጠህ አሳሳቸው፤ እነዚህም ለእስራኤላውያን ማስጠንቀቂያ ይሁኑ።”

39 ከዚህ የተነሣም ካህኑ አልዓዛር የተቃጠሉት ሰዎች አምጥተዋቸው የነበሩትን የናስ ጥናዎች ሰብስቦ የመሠዊያው መለበጫ እንዲሆኑ ቀጠቀጣቸው። 40 ይህን ያደረገውም፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) በሙሴ አማካይነት ባዘዘው መሠረት ነው፤ ይህም ከአሮን ዘር በስተቀር ማንም ሰው በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ቀርቦ ዕጣን እንዳያጥን ያለበለዘ ግን፤ እንደ ቆሬና እንደ ተከታዮቹ እንደሚሆን ለእስራኤላውያን የተሰጠ ማስጠንቀቂያ ነበር።

41 በማግሥቱም መላው የእስራኤል ማሳበረ ሰብ፤ “እናንተ የእግዚአብሔርን (ሥጦ) ሕዝብ ገድሳችኋል” በማለት በሙሴና በአሮን ላይ አጥረመረመረ።

42 መሳባበሩም ሙሴንና አሮንን ለመቃወም በተሰበሰቡ ጊዜ ወደ መገናኛው ድንኳን ዘወር ሲሉ ደመና ድንኳኑን በድንገት ሸፍኖት አዩ፤ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ክብር ተገለጠ። 43 ከዚያም ሙሴና አሮን ወደ መገናኛው ድንኳን ፊት ለፊት ሄዱ። 44 እግ

16:33 ተ+301
መከ9+10
16:35 ዘሌ10+21
ዘጉ+11+13126+101
ፊሊ11+5
16:37 ተ+6100
6+23
16:38 ዘወ20+241
38+1-7ዘሌ10+11
ዘጉ+26+10ዘዳ28+46
19ጥ20+21ኤር44+
29ኤዘ14+81
2ኦጥ2+6
16:39 ዘሌ20+141
2ዘና26+18
16:40 ዘወ30+191
ዘጉ+3102ጥኤ526+
1812ጥ12+312ዘና2
6+18ኤላ+131
66+31ኤር41+51
44+3
16:42 ተ+9100
16:7ዘጉ+14+10

ዘአብሔርም (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 45 “በቅጽበት አጠፋችኋለሁና ከዚህ ማገበር ራቅ” እነርሱም በማንባራቸው ተደፉ።

46 ከዚያም ሙሴ አሮንን፤ “ከእግዚአብሔር (ሥጦ) ዘንድ ቀጣጣ ወጥቶ መቅሠፍት ጀምሮ አልፋና ጥናውን ወስደህ ዕጣን በመጨመር ከመሠዊያው እሳት አድርግበት፤ ፊጥ ነህም ወደ ማገበር ሂደህ እስተሰርይላቸው” አለው። 47 በሰዚህ አሮን፤ ሙሴ በነገረው መሠረት ወደ ማገበር መካከል ሮጦገ፤ መቅሠፍቱም ቀደም ብሎ በሕዝቡ መካከል መስፋፋት ጀምሮ ነበር፤ ሆኖም አሮን ዕጣኑን ዐጥኖ አስተሰርላቸው። 48 እርሱም በሕይወት ባሉትና በሞቱት መካከል ቆመ፤ መቅሠፍቱም ተከለከለ። 49 ይህን እንጂ በቆሬ ምክንያት የሞቱትን ሳይጨምር ዐሥራ አራት ሺህ ሰባት መቶ ሰዎች ተቀሥፈው ሞቱ። 50 ከዚያም መቅሠፍቱ ቆመ፤ አሮንም ሙሴ ወዳለበት ወደ መገናኛው ድንኳን ደጃፍ ተመለሰ።

የአሮን በትር ማቂጥቂጥ

17 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 20 “እስራኤላውያን ንገራቸውና ከየነገሩ አለቆች አንዳንድ፤ ባጠቃላይ ዐሥራ ሁለት በትር ተቀበሉ፤ የያዳንዳንም ሰው ስም በየቦታ ላይ ጻፈው። 21 ያዳንዳን ያዳንዳን አለቃ አንዳንድ በትር መኖር ስላለበት በሌዊ በትር ላይ የአሮንን ስም ጻፍ። 22 በትርቹንም እኔ ከእንተ ጋር በምገናኝበት በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ከምስኡ ፊት ለፊት አስቀምጥቸው። 23 እኔ የምመርጠው ሰው በትርም ታቂጠቀጣለች፤ እስራኤላውያን በእናንተ ላይ ነጋ ጠባ የሚያደርጉትንም ማጉረምረም በዚህ አገታለሁ።

24 ሙሴም ለእስራኤላውያን ተናገራቸው፤ አለቆቻቸውም በቀደመት በያዳንዳን አባቶች ስም ዐሥራ ሁለት በትር ሰጡት፤ የአሮን በትርም በበትርቹ መካከል ነበረች። 25 ሙሴም በትርቹን ወስዶ በምስኡና ድንኳን ውስጥ በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት አኖራቸው።

16:45 ዘወ32+10
16:46 ዘወ29+361
ዘሌ10+16126+251
ዘጉ+15318+191መዘ
106+29
16:47 ዘጉ+25+6-8
16:48 ዘጉ+25+81
መዘ106+30
16:49 ተ+32
17:2 ዘና32+101
ዘወ4+2ዘጉ+14
17:3 ዘጉ+1+3
17:4 ተ+7100
16:34125+2240+12
17:5 ተ+8100
16:7ዘጉ+16+5
17:7 ዘወ38+21

አልሞቱም ነበር (26+11)። ነገር ግን ሌሎች በመፀዋትና ቤተሰቦቻቸውም ከእነርሱ ጋር አብረው ሞቱ።

16:37 ጥናዎቹ ... ወስደህ እውነተኛቹ ከህግ፤ ሁለት መቶ አምሳያቹ ሐሳቶች ሰዎች ተቃጥለው ከሞቱበት ቦታ ከፍሰ የተሠሩት ጥናዎቻቸውን በመውሰድ ከጠፈጠቱአቸው በኋላ ከህን ሳይሆን ራሱን ከህን አድርጎ ለሚቂጥር ማስተዋል ለጉደለው ሰው (ቀ፡ 40) ማስጠንቀቂያ ይሆኑ ዘንድ ለመሠዊያ መለበጫ አደረጉአቸው።

16:41 መላው የእስራኤል ማዘቢ በባ ... አጥረመረመሩ ለሞቱት ሰዎች ተጠያቂ አድርገው ሙሴን ያለእግዚአብሔር ማገበር ሁሉ አርሱት ታቃወሙ። ሙሴና አሮን ባልቃ ገብተው በማንባራቸው ተደፍተው በመማለድ የእግዚአብሔርን ቀጣጣ ባያበርዱ ኖሮ (ቀ፡ 4+22 ይመ) ተደጋግሞ በታወቁ በመሆናቸው ምክንያት (ቀ፡ 45 ይመ) ጠቅላላው ሕዝብ በጠፋ ነበር።

16:49 ዐሥራ አራት ሺህ ሰባት መቶ ሰዎች... ሞቱ፤ የማገበር መጥላ ፋጥር ምዕራፍ ሁለት ላይ የተጠቀሰው የሕዝብ ቁጠራ ዝርዝር መሠረት ከሆነ እዚህ ላይ የተጠቀሰው የሕዝብ ብዛት ተቀባይነት ያለው ይሆናል።

17:1-131 በዚህ ክፍል የተጠቀሰው ታሪክ የተፈጸመው በቆሬ ላይ ከተሰጠው መለኮታዊ ፍርድ (16:1-35) የመፀዋቸው

ሰዎች ጥናዎችና ከእነርሱ ጋር ተያይዞ የተደረገው ነገር (16:36-50) ያስገኘው ምሳሌያዊ ትምህርትን በተመለከተ ከተጻፈው ታሪክ በኋላ ነው። በዚያ ሁሉ ተቃውሞ የአሮን ከነህት የአደቀና የተረጋገጠ መሆኑን የሚያመለክት ተከታታይ ታሪኮች በመያዝ አንጻር ም 17 ሦስተኛ መሆኑ ነው። ከየነገሩ አንዳንድ በትር መወሰዱና ዐሥራ ሁለት በትርቹ መመረባቸው የአሮንን መለኮታዊ ምርጫ በድጋፍ አረጋግጦ ለማመልከት የገባ ምሳሌያዊ አገላለጽ ነበር።

17:3 በሌዊ በትር ላይ የአሮንን ስም ጻፍ፤ እግዚአብሔር የሌዊን ነገድ አገልጋዮች አድርጎ መምረጡና በተለይም አሮንን ካህን ማድረጉ በም 17 ላይ መከላከል የሚሆነ ታሪክ ተፈጽሞአል። እግዚአብሔርም ምርጫው ተከክል መሆኑን ለማሳየት ታምር አድርጎአል (ቀ፡ 8 ይመ)፤ የቆሬ ዐመፅ በብዙዎች የተደገፈ ስለ ነበር፤ ለማረጋገጫ የሚደረገው ታምር ገልጽና የማያሻማ መሆኑን ነበረበት። ከቆሬ ጋር ያበሩት ሁለት መቶ አምሳ ሰዎች፤ ከብዙ ነገድ ምናልባትም ከሁሉም ነገድ የመጡ ሊሆኑ ይችላሉ።

17:4 ከምስኡና ፊት ለፊት፤ ዐሥራት ትእዛዛትን በያዘው በታቡቱ ፊት ለፊት ማለት ነው፤ ምናልባትም በዕጣን መሠዊያው አጠገብ ባለው ቅዱስ ስፍራ ሊሆን ይችላል።

በእሳት የማይቃጠለው የራሱን ድርሻ ይሆናል፤ እጅግ የተቀደሰ አድርገው ከሚያመጡልኝ ስጦታ ከእህል ቀርባኝም ሆነ ከገጠኤት ወይም ከበደል መሥዋዕት የሚነሣው ሁሉ የአንተና የልጆችህ ድርሻ ነው።¹⁰እጅግ ቅዱስ መሆኑን በማሰብ በተቀደሰ ስፍራ ብላው፤ እያንዳንዱም ወንድ ከዚሁ ይብላ፤ ይህ ለአንተም የተቀደሰ ነው።

¹¹እስራኤላውያን ከሚያቀርቡት ስጦታ፤ ከሚወዘወዘው ቀርባን ተለይቶ የሚቀመጠው ስጦታ ሁሉ የአንተ ይሁን። ይህንም ለአንተ፤ ለወንድና ለሴት ልጆችህ መደበኛ ድርሻ አድርጌ ሰጥቻችኋለሁ። ከዚህ ሰዎችህ በሥርዐቱ መሠረት የነጻ ማንኛውም ሰው ከዚሁ መብላት ይችላል።

¹²እስራኤላውያን የመከር በኩራት አድርገው ለእግዚአብሔር (ሥጡ) የሚሰጡትን ምርጥ የወይራ ዘይት በሙሉ፤ ምርጥ የሆነውን አዲስ የወይን ጠጅና እህል ሁሉ ለአንተ ሰጥቻችኋለሁ።¹³ ለእግዚአብሔር (ሥጡ) የሚያመጡ የምድራቱ በኩር ፍሬ ሁሉ የአንተ ይሆናል። ከዚህ ሰዎችህ በሥርዐቱ መሠረት ንጹሕ የሆነ ማንኛውም ሰው ይህን መብላት ይችላል።

¹⁴ለእግዚአብሔር (ሥጡ) ፈጽሞ የተሰጠሉ በእስራኤል ያለ ማንኛውም ነገር ሁሉ የአንተ ነው።¹⁵ማሕወን የሚከፍትና ለእግዚአብሔር (ሥጡ) የተሰጠ የሰውም ሆነ እንስሳ የአንተ ነው፤ ነገር ግን ማንኛውም በኩር ሆኖ የተወለደውን ወንድ ልጅና ንጹሕ ካልሆነ እንስሳ በኩር ሆኖ የተወለደውን ተባብሶ ሁሉ ዋጀው።¹⁶እነዚህም አንድ ወር ሲሆኑ ቸው ሃያ ጌራ በሚመገኘው በቤተ መቅደሱ ስቅል፣ ልክ፤ በተወሰነው በማዋጃው ዋጋ በአምስት ስቅል ጥሬ ብር ትዋጀዋለሁ።

¹⁷የተቀደሱ ሰለሆኑ የበሬ፤ የበግ ወይም የፍጥል በኩር የሆኑትን አትዋጀውም፤ ደማቸውን በመሠዊዋው ላይ ትረጂቃለሁ፤ ሲባቸውንም ሽታው እግዚአብሔርን (ሥጡ) ደስ የሚያሰኝ እንዲሆን በእሳት የሚቀርብ መሥዋዕት አድርገህ ታታጥለሃለህ።¹⁸የሚወዘወዘው ቀርባኝ ፍርምባና የቀኙ ወርች የአንተ እንደ ሆነ ሁሉ የእነዚህም ሥጋ የአንተ ይሆናል።¹⁹እስራኤላውያን ከሚያቀርቡት ስጦታ፤ ከሚወዘወዘው ቀርባን ተለይቶ የሚቀመጠው ስጦታ ሁሉ የአንተ ይሁን። ይህንም ለአንተ፤ ለወንድና ለሴት ልጆችህ መደበኛ ድርሻ አድርጌ ሰጥቻችኋለሁ። ከዚህ ሰዎችህ በሥርዐቱ መሠረት የነጻ ማንኛውም ሰው ከዚሁ መብላት ይችላል።

18:10
ሰላ6:16:17:18
18:11 ዘፀ29:26:1
ሰላ7:30:31-34:1
13:31:22:1-16:1
ዘግ6:20
18:12 ዘፍ4:3:11ዘፀ
23:19:134:26:11ዘፀ
7:13:11:14:112:17
128:5:122:18:32:1
218:53:1:5:10:10:35:5
37:14:63:11:12:3:10
23:41:10:12:8:13:1
1:10:14:11:11
18:13 ተ11:1
ዘፀ29:27
18:14 ዘላ27:21:1
ሉ6:17-19
18:15 ዘፍ10:15:1
ዘፀ13:2:13:1
ዘግ3:46
18:16 ዘፀ30:13:1
ዘላ27:6:17:31:54:7
18:17 ዘፀ29:13:1
ዘላ1:9:13:212:7:19
18:18 ተ11:1
ዘላ7:30
18:19 ዘላ2:13:1
2:12:14
18:20 ተ24:11:1
26:62:10:10:9:12:1
12:14:27:18:1-21
ሉ6:13:33:13:1
44:28

18:21 ተ24:11:1
28:22:118:27:30
33:11:14:53:13:1+28
ዘላ1:4:22:19:10:4:37
113:5:10:24:3:18:1
6:17:5
18:22 ዘፀ28:43
18:23 ተ20:11:1
12:14:27:21:11:1
10:18:26:62:1
ዘላ10:9:14:10:4:10:1
18:24 ዘላ27:30:1
ዘላ26:12
18:26 ተ21:28:1
ዐ10:38
18:27 ተ2:12:30:1
ዘፍ50:10:118:7:18:1
ዘላ15:14:10:4:63:7:1
ፍት3:36:1
14:11:40:23:1

ንተ ይሆናል።¹⁹እስራኤላውያን ለእግዚአብሔር (ሥጡ) ከሚያቀርቡት ከተቀደሰ ቀርባን የሚለየው ሁሉ ለአንተ፤ ለወንድና ለሴት ልጆችህ መደበኛ ድርሻ አድርጌ ሰጥቻችኋለሁ፤ ይህም በእግዚአብሔር (ሥጡ) ፊት ለአንተና ለዘሮችህ ዘላለማዊ የጨው ኪዳን ነው።

²⁰እግዚአብሔር (ሥጡ) አርማን እንዲህ አለው፤ “ከምድራቸው የምትካፈለው ርስት፤ ከእነርሱም የምታገኘው ድርሻ የለም፤ በእስራኤላውያን መካከል ድርሻህና ርስትህ እኔ ነኝ።

²¹ላማናችሁ ድንኳን በሚያገለግሉበት ጊዜ ለሚሠሩት ሥራ ደመወዝ እንዲሆናቸው ከእስራኤል የሚወጣውን ዐሥራት ሁሉ ለሊዋውያን ርስት አድርጌ ሰጥቻችሁ።²²አድራጎቱ ንጠራት ስለ ሆነ ሞት እንዳይሰጥልንልባቸው ከእንግዲህ ወዲያ እስራኤላውያን ወደ መጥኛው ድንኳን አይጠጉ።²³በመገናኛው ድንኳን የሚከፍነውን ሥራ የሚሠሩት ሊዋውያን ናቸው፤ በዚያም ለሚፈጸመው በደል ጎልፋቱ፤ የሸጠሃለ። ይህም ለሚመጡት ትውልድ የዘላለም ሥርዐት ነው፤ ሊዋውያን በእስራኤላውያን መካከል ርስት አይሰጣቸውም።²⁴በዚህ ፈንታም እስራኤላውያን መባ አድርገው ለእግዚአብሔር (ሥጡ) የሚያቀርቡትን ዐሥራት ለሊዋውያን ርስት አድርጌ ሰጥቻችሁ፤ እኔም እነርሱን በተመለከተ፤ ‘በእስራኤላውያን መካከል ርስት እይኖራቸውም’ ያልኩት በዚህ ምክንያት ነው።”

²⁵እግዚአብሔር (ሥጡ) መሰን እንዲህ አለው፤ “ሊዋውያንን ተናገራቸው፤ እንዲህም ባላቸው፤ ‘ርስት አድርጌ የምሰጣችሁን ዐሥራት ከእስራኤላውያን በምትቀበሉበት ጊዜ፤ እናንተም ካገኛችሁት ላይ አንድ ዐሥርኛ በማወጣት ለእግዚአብሔር (ሥጡ) መባ አድርጋችሁ ታቀርባላችሁ።²⁷ቀርባኛችሁም ከወውድማ እንደ ገባ እህል ወይም ከመጭመቂያ እንደ ወጣ ወይን ሆኖ ይቈጠራችኋል።²⁸እናንተም ከእስራኤላውያን ላይ ከምትቀበሉት

²⁹የሰብራደሰው ትርጉም አንድን ነገር ወይም አንድን ሰው በማይወጥ ውሳኔ ለእግዚአብሔር መስጠትን ያመለክታል።³⁰እናንተም ለምሳሌ ገራም ያህል ነው።”

18:11 ለወንድና ለሴት ልጆችህ ከሚቀርበው ስጦታ ተከፋይ የሚሆኑት ከሆኑት ብቻ ሳይሆኑ ቤተ ሰባቸውም ጭምር ነበሩ። በሥርዐቱ መሠረት ንጹሕ ያልሆኑ የቤተ ሰባ አባላት ብቻ ሕዝቡ ከሚያመጣው ስጦታና መሥዋዕት እንዳይሰሉ ይከለክሉ ነበር (ቀ፡ 13 ይመ)፤ በሥጋዎች የሚደረጉ ዝግጅቶች በዘላ 22:4-8 ተገልጿዋል።

18:12 ምርጥ የወይራ ዘይት... ምርጥ የሆነውን አዲስ የወይን ጠጅና እህል ሁሉ፤ ከተመረተው ሁሉ ምርጥ የሆነውን ለእግዚአብሔር መስጠት የተገባ ነበር ይህም ለካህናትና ለቤተ ሰባቸውም የተለየ ምግብ የሚነሣ ነበር። በተመለከተ ሁኔታም በእህሉ ዘመን የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማርና በመለበስ የሚያገለግሉ ሰዎች ለእግዚአብሔር ታገቡ ሆኖ ከፍተኛ ማግኘት እንዲላባቸው (የ1ቀ፡ 9:13-10 እና ሆነ ደመ) የአዲስ ኪዳን ጽሐፊዎች በእጽግነት ይገልጻሉ።

18:19 ዘላለማዊ የጨው ኪዳን፤ በጽሕፈት ለካህናት የሚሰጥ ነበር። “የጨው ኪዳን” የሚለው ሐረግ (2ዜ፡ 13:5 ይመ) አሁንም ግልጽ አይደለም። በዘላ 2:13 ከእህል ቀርባን ጋር አብሮ ይቀርብ የነበረው ጨው፤ “የጨው ኪዳን” ተብሎ ተጠርቶአል።

በሕዝ 43:24 እንደ ተጠቀሰው በሚቃጠል መሥዋዕት ላይ ጨው ማድረግ አስፈላጊ ነበር፤ ለቤተ መቅደሱ አገልግሎት ከሚቀመመው ልዩ ዕግንም ውስጥ ጨው ከተደባለቀት ነገሮች አንዱ ዐይነት እንደ ነበር በዘፀ 30:35 ተጠቅሟል። “የጨው ኪዳን” መሥዋዕት ከተረበ በኋላ በሚበላውና ኪዳን በሚደረግበት ምግብ (ዘፍ፡ 31:54:110 24:5-11:1 መዝ 50:5 ይመ) ላይ የሚመረመር ምርጥ ወይም የሚያመለክት ይሆናል። ጨው ለዘዘ ጊዜ የሚቆይ ድና ቋሚ የሆነ ነገርን ስለሚወክል፤ የተሰጠውም ኪዳን የማይለወጥ መሆኑን ያመለክታል (ዘዘላ 2:13 ጋር ያነጻጽሩ)።

18:26-32 ሊዋውያን፤ ሕዝቡ ለእግዚአብሔር የሚሰጡውን ዐሥራት ተቀበለው ወደ ቤተ መቅደሱ የሚያገቡት እነርሱ ቢሆኑም ሁሉንም በመስጠት እግዚአብሔርን የማምለኩ ጉዳይ ራሳቸውንም ያመለክት ነበር። ከሚያገኙት ገቢ አንድ ዐሥር ኛውን ለካህኑ ለእርሻ መስጠት ይጠበቅባቸው ነበር (ቀ፡ 28)፤ ከሚቀበሉትም የተመረጠው ለእግዚአብሔር መቅረብን ማረጋገጥ ይገባቸዋል (ቀ፡ 29)። ስለዚህ ሊዋውያን እንደታዘዙት ቢያደርጉ ከሞት ፍርድ ሊያመልጡ ይችላሉ ማለት ነው (ቀ፡ 32)።

ዐሥራት ሁሉ በዚህ ዐይነት ለአግዚአብሔር (ሥጦ) መባ ታቀርባላችሁ፡፡ ከዚህም የአግዚአብሔር (ሥጦ) ድርሻ የሆነውን ዐሥራት ለካህኑ ለአድን ትሰጣላችሁ፡፡ ²⁹ከምትቀበሉት ሁሉ ምርጥና እጅግ የተቀደሰውን ክፍል የአግዚአብሔር (ሥጦ) ድርሻ አድርጋችሁ ታቀርባላችሁ፡፡

³⁰“ለዋውያንን እንዲህ በላቸው፡ ‘ምርጥ የሆነውን ክፍል በምታቀርቡበት ጊዜ፤ እንደ ዐውድማ ምርት ወይም እንደ ወይን መጭ መቂያ ውጤት ይኖ ይቁጠርላችኋል፡፡’
³¹የቀረው ግን በመገናኛው ድንኳን ለሰጣችሁ ሁሉ አገልግሎት ደመወዝችሁ ስለ ሆነ፤ እና ንተና ቤተ ሰዎቻችሁ በየትኛውም ስፍራ ለትበሉት ትችላላችሁ፡፡ ³²የተመረጠውን ክፍል ካቀረባችሁ በዚህ በደለዎች አትሆኑም፤ ደግሞም የተቀደሰውን የአስራአዳውያንን መባ አታረክሱም፤ አትሞክሩም፡፡

የመንጃት ሥርዐት ውሃ

19 ¹አግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴንና አርንን እንዲህ አላቸው፡፡ ²“አግዚአብሔር (ሥጦ) ያዘዘው፤ ሕጉ የሚጠይቀው ሥርዐት ይህ ነው፡፡ እንከን ወይም ነውር የሌለባት ንና ቅንበር ተጭናባት የማያውቅ አንዲት ቀይ ጊደር እንዲያጠጥሱልህ ለእስራኤላውያን ንገራቸው፡፡ ³ካህኑ ለአልዓዛርም ስጠው፤ ከሰፊሩ አውጥተውም በፊቱ ይረድዋት፡፡ ⁴ከዚያም ከህኑ አልዓዛር ጣቱን በደሙ ውስጥ ነከር፤ ወደ መገናኛው ድንኳን ፊት አቅካጭ ሰባት ጊዜ ይፈጠው፡፡ ⁵እርሱ እየተመለከተም ጊደሯን ያቃጥሏት፤ ቈዳምም፤ ሥጋም፤ ደግሞ፤ ፈርሳም ጭምር ይቃጠል፡፡ ⁶ካህኑ የገጣባ ዕንጨት፤ ሂሳቡና ብሩህ ቀይ ከር ወስዶ ጊደሪቱ በምትቃጠልበት እሳት ውስጥ ይጨምራል፡፡ ⁷ከዚህ በኋላ ካህኑ ልብሱን በውሃ ማጠብ፤ ሰውነቱንም መታጠብ አለበት፤ ከዚያም ወደ ሰፊሩ ሊመለስ ይችላል፤ ይሁን እንጂ በሥርዐቱ መሠረት እስከ ማታ ድረስ የረከሰ ይሆናል፡፡ ⁸የማያቃጥ ለውም ሰው እንደዚህ ልብሱን ማጠብ፤ ሰውነቱንም በውሃ መታጠብ አለበት፤ እርሱም ደግሞ እስከ ማታ ድረስ የረከሰ ይሆናል፡፡

18+28 ሚ3+8
 18+30 +27
 18+31 +23
 18+32 +29
 ዘለ19+8122+15
 19+2 ዘፍ15+91
 ዘለ22+19-25ዘዳ
 21+3114ሙ6+71
 ሰፊ9+13
 19+3 ዘፀ29+14
 ዘጥ3+4
 19+4 ዘላ4+17
 19+5 ዘፀ29+14
 19+6 ተ+181
 ዘለ14+41ሙ51+7
 19+7 ዘለ11+251
 14+8

19+9 ተ+13ዘፍ
 35+21ዘፀ29+31ዘለ
 4+12ዘጥ8+71
 ሰፊ9+13
 19+10 ዘላ3+171
 15+1014+46+22+18
 19+11 ዘለ8+331
 21+1ዘጥ3+1+19
 19+12 ተ+19+201
 ዘጥ3+1+19+22ዘፍ
 26+21
 19+13 ተ+22ዘለ
 7+20115+3112+11
 122+312ዘፍ36+141
 ሙ179+114+22+13
 19+15 ዘለ6+28
 19+16 ዘጥ3+1+191
 17+1312129+23+61
 141+2ዘጥ6+5ጥ6
 23+27ዘለ5+3
 19+17 ተ+91
 ዘጥ8+7
 19+18 ተ+6+161
 ዘፀ12+22ዘለ4+17

⁹“ጉሕኑ የሆነ ሰው የጊደሯን ዐመድ አፍሶ ከሰፊሩ ውጭ በመውሰድ በሥርዐቱ መሠረት ጉሕኑ በሆነ ስፍራ ያኑረው፤ ይህም ለመንጃቱ ውሃ እንዲውል በእስራኤል ማን በረ ሰብ የሚጠበቅ ይሆናል፤ ከገጠኦትም ለመንጃት ይጠቅማል፡፡ ¹⁰የጊደሯን ዐመድ የሚያፈሰውም ሰው እንደዚህ ልብሱን ማጠብ አለበት፤ ያም ሰው እስከ ማታ ድረስ የረከሰ ይሆናል፤ ይህም ለእስራኤላውያን እንዲሁም በመከከላቸው ለሚኖሩ መጻተኞች የሚሆን ዘላለማዊ ሥርዐት ነው፡፡

¹¹“የሞተን ሰው በድን የሚነካ ማንኛውም ሰው እስከ ሰባት ቀን የረከሰ ይሆናል፡፡ ¹²በሃ ስተኛውና በሰባተኛውም ቀን ሁለመናውን በውሃው ያንጸ፤ ጉሕኑም ይሆናል፡፡ በሃስተኛውና በሰባተኛው ቀን ሁለመናውን ካላንጸ ግን ጉሕኑ አይሆንም፡፡ ¹³የሞተን ሰው በድን ነከቶ ራሱን ያላንጸ ማንኛውም ሰው የአግዚአብሔርን (ሥጦ) ማደሪያ ያረክሳል፤ ያም ሰው ከእስራኤል ተለይቶ ይጥፋ፡፡ የሚያንጸው ውሃ ሳላተረጨበት ርኩስ ነው፤ ከርኩሱቱም አልተላቀቀም፡፡

¹⁴“አንድ ሰው በድንኳን ውስጥ በሚሞት በት ጊዜ የሚፈጸመው ሥርዐት የሚከተለው ነው፡፡ ወደ ድንኳኑ የሚገባም ሆነ በዚያ ውስጥ ያለ ማንኛውም ሰው እስከ ሰባት ቀን ድረስ የረከሰ ይሆናል፤ ¹⁵እንዲሁም ያልተከደነ ማንኛውም ክፍት ዕቃ የረከሰ ይሆናል፡፡ ¹⁶ሚዳ ላይ በሰይፍ የተገደለውን ወይም እንዲሁ የሞተውን ወይም ደግሞ ዐፅም ወይም መቃብር የሚነካ ማንኛውም ሰው እስከ ሰባት ቀን ድረስ የረከሰ ይሆናል፡፡

¹⁷“ለረከሰውም ሰው፤ ለማንጃት ከተቃጠለው የጊደር ዐመድ ላይ ማሰር ውስጥ በማድረግ በላዩ የምንጭ ውሃ ይጨምሩበት፡፡ ¹⁸ከዚያም በሥርዐቱ መሠረት ጉሕኑ የሆነ ሰው ሂሳቡ ወስዶ በውሃው ውስጥ ከነከረው በኋላ ድንኳኑን፤ በውስጡ ያሉትን ዕቃዎች ሁሉ፤ እዚያ የነበሩትንም ሰዎች ሁሉ ይርጃቸው፡፡ እንዲሁም የሰው ዐፅም ወይም መቃብር ወይም ደግሞ የተገደለውን ወይም እንዲሁ የሞተውን ሰው የነካው ማንኛውንም ሰው ይርጭ፡፡ ¹⁹የነጻው ሰው ያልነጻውን

¹⁹⁺² ቀይ ጊደር በአምልኮ ሥርዐቱ መሠረት ጉሕኑ ያልሆነ ወይም ከመርከሱ የተነሣ በአምልኮ ወደ አግዚአብሔር መቅረብ (ቀ 11፡14፡16) የማይችል ማንኛውም ሰው እንዲጸፈ ለማድረግ የቀይ ጊደር መሥመድ ተቀርብ ነበር፡፡ ነውር የሌለባት ቀይ ጊደር ከሰፊሩ ውጭ ታርጻ እንድትቃጠል ይደረጋል (ቀ 3፡6)፡፡ የተቃጠለውን የጊደሪቱን ዐመድ አፍሶ ከሚያንጸው ውሃ ጋር በመደባለቅ (ቀ 9፡17) የረከሱ ሰዎችን ለማንጃት ይውላል (ቀ 12፡18)፡፡ ይህ የረከሱ ሰዎችን የማንጃት ሥርዐት፤ ረከሰ የሰበረውን ሰው ተመልሶ ወደ አግዚአብሔር መቅረብ እንዲችል ያደርገዋል፡፡ የዕብራውያን መልእክት፤ የክርስቶስ ደም ያለውን የማንጃት ጉልል ከቀይዋ ጊደር ዐመድ ጋር ያገጽደርዳል (ዕብ 9፡13-14)፤ ቀጥሎም ያለውን ማብ ይመጣ፡፡

¹⁹⁺⁶ የዘገባ ዕንጨት፤ ሂሳቡና ብሩህ ቀይ ከር የቀይዋ ጊደር ዐመድ ካለው የማንጃት ሁኔታ ጋር የተገናኘ ናቸው፡፡ ¹⁹⁺¹² ሁለመናውን በውሃው ያንጸ፤ የቀይዋ ጊደር ዐመድ ከሰፊሩ ውጭ ይከማት ነበር፤ የሞተን ሰው በድን የነካ ሰው እንዲጸፈ ለማድረግ ዐመዱ በሚለገው ሁኔታ ከውሃ ጋር ይደባለቅ

ነበር፡፡

¹⁹⁺¹³ የአግዚአብሔርን ማደሪያ ያረክሳል፤ ከርኩሱቱ እንዲጸፈ የተዘጋጀውን መንገድ ሆኖ ሆኖ ብሎ ችላ የሚል ሰው በራሱ ላይ ፍርድን ማምጣት ብቻ ሳይሆን ለማደራጀት መርከቡም ምክንያት ይሆናል፡፡ ከእስራኤል ተለይቶ ይጥፋ፤ የዘፀ 12፡15 ማብ ይመጣ፡፡

¹⁹⁺¹⁴ ወደ ድንኳኑ የሚገባም ሆነ በዚያ ውስጥ ያለ ማንኛውም ሰው፤ ሰው የሚረከበባቸው የተለያዩ አጋጣሚዎች ለኖሩ ይችላሉ፤ የሞተውን ሰው በድን ሆኖ ብሎ በመነካት ብቻ ሳይሆን የተቀበለ ሰው በድን አቅራቢ በመሆን እንኳ ማንኛውም ሰው ሊረከስ ይችላል፡፡

¹⁹⁺¹⁸ ሂሳቡ ወስዶ በውሃው ውስጥ ከነከረው በኋላ ... ይርጃቸው፤ እዚህ ላይ የማንጃቱ ሥርዐት የሚከሄድበት መንገድ ተገልጿል፡፡ እንደ ሥርዐቱ ጉሕኑ የሆነው ሰው፤ ሂሳቡን ወስዶ ጉሕኑ ባልሆነው ሰው ወይም ነገር ላይ ይረጭ ነበር፡፡ የክርስቶስ ደም የማንጃት ጉልል፤ የቀይዋ ጊደር ዐመድ የተደባለቀ በት ውሃ ርኩሱትን ለማንጃት ካለው ብቃት ጋር ተነጽደደደ፤ (“እጅግ አብልሞ” ዕብ 9፡13-14)፡፡

ሰው በሦስተኛውና በሰባተኛው ቀን ይርጋል። በሰባተኛው ቀን ያንጸው፤ የሚያገኝውም ሰው ልብሱን ይጠብ፤ ገላውንም በውሃ ይታጠብ፤ ማምሻውም ላይ የነጻ ይሆናል።²⁰ ይሁን እንጂ አንድ የረከሰ ሰው ራሱን ሳያገጽ ከቀረ የእግዚአብሔርን (ሥጦ) መቅደስ አርከስላልና ከማን በረ ሰቡ ተለይቶ ይጥፋ፤ የሚያገኝው ውሃ ያልተጨበጠት ስለ ሆነ ርከሰ ነው።²¹ ይህም ለእነርሱ የዘላለም ሥርዐት ነው።

“የሚያገኝውን ውሃ የሚረጋገጠውም ሰው ልብሱን ይጠብ፤ የሚያገኝውንም ውሃ የሚነካ ማንኛውም ሰው እስከ ማምሻው ድረስ የረከሰ ይሆናል።²² የረከሰ ሰው የሚነካው ማምሻውም ነገር ይረከማል፤ ይህን የነካ ሰው ደግሞ እስከ ማምሻው ድረስ የረከሰ ይሆናል።”

ከዐለት የፈለቀ ውሃ

20 በመጀመሪያው ወር መላው የእስራኤል ማኅበረ ሰብ ወደ ጺን ምድረ በጻ መጥተው በቃደስ ተቀመጡ፤ እዚያ ማርያም ሞተች፤ ተቀበረችም።

²³ በዚህ ጊዜ ለማኅበረ ሰቡ የሚሆን ውሃ አልነበረም፤ ሕዝቡም ሙሴንና አርንን በመቃወም ተሰበሰቡ።²⁴ ሙሴን ተባለት፤ እንዲሁም አለት፤ “ወንድሞቻችን በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት በሞቱ ጊዜ ምንወ አኛም ያኔ ሞተችን ባረፍነው ኖሮ፤ ‘የእግዚአብሔርን (ሥጦ) ማኅበረ ሰብ ወደዚህ ምድረ በጻ ያመጣችሁት ለምንድነው! ከነከብቶቻችን እዚሁ እንድናልቅ ነው? ከግብፅ አውጥታችሁ እህል ወይም በለስ፤ ወይን ወይም ሮማን ወደለለበት ወደዚህ ከፋ ቦታ ያመጣችሁን”

19:19 ዘፍ35:21
ዘሌ16:14-15ዘኁ
31:191ሳ፡ወ36:251
ዕለ10:22
19:20 ተፋ12:1
ዘሌ 14:8115:31
ዘመ74:7
19:21 ዘወ27:21
19:22 ዘሌ5:21
15:4-12
20:1 ተፋ14:10
15:20ዘኁ13:21
26:1336:10ዘሳ1461
ወሰ11:171መዝ
29:8
20:2 ዘወ15:221
17:1ዘኁ16:19
20:3 ተፋ13ዘወ
13:7ዘወ5:2117:721
21:18ዘኁ14:21
16:31-35
20:4 ዘወ14:111
ዘኁ14:2316:13
20:5 ዘወ17:11
ዘኁ13:2316:14
20:6 ዘወ40:21
ዘኁ14:516:19
20:8 ዘወ4:21
10:12-1317:61
ሌፋ41:18143:201
ሊር31:9
20:9 ዘኁ17:210
20:10 ተፋ8:1
መዝ106:323:3
20:11 ዘወ17:61
ሌፋ33:21
20:12 ተፋ24:1
ዘኁ27:14ዘሳ137:1
3:27132:511
ሌፋ5:1618:13
20:13 ተፋ3:10
17:7ዘሌ10:3
20:14 ተፋ1:161
ዘፍ124:3125:301

ለምንድነው? የሚጠጣ ውሃ እንኳ ይታጣ!”
“ሙሴና አርን ከማኅበረ ሰቡ ወደ መገናኛው ድንኳን ደጃፍ ሂደው በማንባራቸው ተደፉ፤ የእግዚአብሔርም (ሥጦ) ክብር ተገለጠላቸው። ‘እግዚአብሔርም (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው። “በተራቱን ውሰድ፤ አንተን ወንድምህ አርን ማኅበሩን በአንድነት ሰብ ሰቡ፤ እነርሱም እያዩ ዐለቱን ተናገሩት፤ ዐለቱም ውሃ ያወጣል። አንተም ለማኅበረ ሰቡ ከዐለቱ ውሃ ታወጣላቸዋለህ፤ እነርሱና ከብቶቻቸውም ይጠጣሉ።”

²⁵ ስለዚህም ሙሴ ልክ እንደታዘዘው በትሩን ከእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ወሰደ።²⁶ እርሱና አርንም ማኅበሩን በዐለቱ ፊት አንድ ላይ ሰበሰቡ፤ ሙሴም “እናንተ ዐመፀኞች አድምጡ፤ ከዚህ ዐለት እኛ ለአናንተ ውሃ ማውጣት አለብን?” አላቸው።²⁷ ከዚያም ሙሴ እጁን ዘርግቶ በበትሩ ዐለቱን ሁለት ጊዜ መታው፤ ውሃውም ተንደላደለ፤ ማኅበረ ሰቡና ከብቶቻቸውም ጠጡ።

²⁸ ነገር ግን እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴንና አርንን “በእስራኤላውያን ፊት እኔን ቅዱስ አድርጋችሁ ለማክበር ስላልታመናችሁብኝ ይህን ማኅበረ ሰብ ወደምሰጠው ምድር ይዛችሁ አትገቡም” አላቸው።

²⁹ እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር (ሥጦ) ጋር የተባሉበት፤ እርሱም ቅዱስ መሆኑን በመከፈቸው የገለጠበት ይህ የመሪሆኑ ውሃ ነበር።

ኤዶም እስራኤል እንዳያልፍ ከለከለ

³⁰ ሙሴ ከቃደስ ለኤዶም ንጉሥ እንዲህ

“ከዚህ በፊት ማለት መጣላት ማለት ነው።

20:1-29 ይህ ምዕራፍ የማርያምን ሞት (ቀ 1) በማውሳት ይጀምርና በአርን ሞት ይደመድማል (ቀ 28)። ከኤዶም ጋር የተደረገውን ግጥም በተመለከተ የተጠቀሰውን ታሪክ ያካትታል (ቀ 14-21)። በሙሴ ላላገኘ ገጠላችን ላይ ያተኮራል (ቀ 11-12)። በምድረ በጻ የእስራኤል የመጨረሻው ዓመት አላዛኝ ጅግል ይህን የመሰለ ነበር።

20:1 በመጀመሪያው ወር፤ ዓመቱ አልተጠቀሰም፤ ነገር ግን በቀ 22-29 ያለው ሐሳብ በ33:38 ላይ ከተገለጸው ጋር ሲነጻጸር ይህ ምዕራፍ የመጀመሪያው ከግብፅ ምድር ከወጡ በኋላ በአርኛው ዓመት ይሆናል ወደግጥሙ አዝማሚያ የመራል (የ1:11 9:1 ማብ ይመ)። በቃደስ ዐመፅ በተደረገበት ጊዜ (ም 13:14) የነበሩ ሰዶሚያቸው ሃይ ዓመቱን ከዚያም በላይ የሆናቸው ብዙ ሰዎች በዚህ ጊዜ ሞተዋል። በቃደስ፤ አብዛኛው በምድረ በጻ ያለባሉት መንከራተት አልተጻፈም፤ ሕዝቡት መና እየበሉ፤ የውሃ ምንጭንና ዘርዘር ብሉ የሚበቃለውን የምድረ በጻ ተክል ለማግኘት የተደረገው ጉዞ በማድረግ ብዙ ዘረው ሊሆን ይችላል። ነገር ግን ዘረው የሚመጡት ከፍተኛ ዓመፅ ወደ አደረገበት (ም 13-14) በቃደስ ወደሚገኘው ዋና ሰፈር ነበር። ዙሪያውን ይዙና እንጂ ወደ ተስፋይቱ ምድር አልደረሱም፤ አሁንም ከፊታቸው ነበረች።

20:2 ውሃ ለእዚያም ከእርባ ዓመት በፊት እግዚአብሔር የዐለቱን ወገዝ ለመምታት (ዘፀ 17:1-7) የተጠቀሰውን በትር እንዲወስድ ሙሴን አላገኘ ነበር። አሁን ደግሞ ከእርባ ዓመት በላይ እስራኤል ከፍተኛ ዓመፅ ባደረገበት ስፍራ ቀድሞ የሆነው ነገር ተደገመ። የዐመፀኞቹ ልጆች ከሞቱት ዘመዶቻቸው ጋር አብረው በሞቱ ይሻላቸው እንደ ነበር ተናገሩ። ከሰማይ የወረደውን መና በሚመለከት ቀድሞ የተሰጠው ቅሬታ አሁንም በልጅ ቻቸው ተደገመ።

20:8 ዐለቱን ተናገሩት፤ እግዚአብሔር በግብፅና በዚያ ሁሉ የምድረ በጻ ጉዞ ታምር ያደረገበትን በትር እንዲወስድ ለሙሴ ነግሮት ነበር፤ በዚህ ጊዜ ግን ሙሴ ለሕዝቡ ውሃን ያልልቅ

ዘንድ ዐለቱን መምታት ሳይሆን መናገር ነበረበት (ከመዝ 114:8 ጋር ያነጻጽሩ)።

20:10 እናንተ ዐመፀኞች አድምጡ፤ አርባ ዓመት ሙሴ በሙሴ ልብ ተጨቅሞ የነበረው ቀጣዩ ንደትና ምሬት በአንድ ጊዜ ተገለጠ (መዝ 106: 33 ይመ)።

20:11 ዐለቱን ሁለት ጊዜ መታው፤ ሙሴ በመቁጣቱ ለድንጋፍ እንዲናገር (ቀ 8) ከእግዚአብሔር የተሰጠውን ትእዛዝ አብዛከረው። ሙሴ ተጣድሮ ባለግብተዋል ባደረገው ነገር ከእግዚአብሔር ከባድ ተግግጥ አደረገበት (ቀ 12)። ሙሴን ያስቆጣው ነገር ምን እንደ ሆነ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በግልጽ አልተጠቀሰም፤ ይሁን እንጂ ከዚህ ቀጥሎ ያለት የቀጣጣውን ከግብፅ ይመ ሰላኑ፤ (1) ቃል ብቻ መናገር በቂ እንዳልሆነ በማኅበረ ያደረገው በመስለም ሙሴ ይህን የፈጸመው በእግዚአብሔር ካለማመት የተነሣ ነበር፤ (2) ሀልዎት እግዚአብሔር ከሰጠው ጋር እንደ ሆነ የለ ምንት አልፎ ተናገረ ለሕዝቡ ምላሽ በመስጠት ፈንታ ሙሴ ቸቸሎ ባደረገው ነገር (ቀ 12) ቅዱስ የሆነውን እግዚአብሔርን አላዘነ።

20:12 ይህን ማኅበረ ሰብ ወደምሰጠው ምድር ይዛችሁ አትገቡም። ሙሴ ባለመታዘዙ በመጨረሻ የሚደርስበት ነገር ገልጽ ነው፤ ይኸውም አርንም ሆነ ሙሴ ወደ ተስፋይቱ ምድር መግታቸው ነው። አብረዋቸው ከነበሩት መካከል ኢየሱና ካሌብ ብቻ በእይታት ኖረው ወደ ተስፋይቱ ምድር ሲገቡ፤ ከሙሴ ጋር አርንም እንዳይዘግ ወደረጉ እግዚአብሔርን ባለመቅሰብና ከወንድሙ ጋር በመተባበሩ ነበር።

20:13 መሪዎች ከእርባ ዓመት በፊት ለመጀመሪያ ጊዜ ከዐለት ወደ እንዲፈልቅ ሲደረግ ይህን የሚመስል ስም ተጠቅሶ ነበር (ዘፀ 17:7 ላይ ደግሞ ማህ ማለት “መሬትን” ተብሎ አለው)፤ በመዝ 95:8 ይህም መሪዎች ለማህ ውሃ አጠገብ የተደረገው መመፈ አላዛኝ መሆኑ በእንግሮጉር ተገልጿል።

20:14-21 ሙሴ በስምንት ሕዝብ ለሚጠቀምበት ነገር ዋጋ ከፍሎ በኤዶም ምድር ያልፍ ዘንድ ላቀረበው ጥያቄ ግትር

ሲል መልክተኞች ላከ፡

“ወንድምህ እስራኤል የሚለው ይህ ነው፤ የደረሰብን መከራ ሁሉ ምን እንደ ሆነ አንተም ታውቃለህ።¹⁵ የቀድሞ አባቶቻችን ወደ ግብፅ ወረዱ፤ እኛም እዚያ ብዙ ዘመን ኖርን። ግብፃውያን እኛንም አባቶቻችንንም አሠቃዩን።¹⁶ ወደ እግዚአብሔር (ሥጦ) በጮኸን ጊዜ ግን ጩኸታችንን ሰማ፤ መልክ ልኮም ከግብፅ አወጣን።

“አሁንም ያለነው እዚሁ ቃዴስ በግ ዛትህ ድንበር ላይ ባለችው ከተማ ነው።¹⁷ ስለዚህ በአገርህ እንድናልፍ እባክህን ፍቀድልን። በየትኛውም ዕርሻ ወይም የወይን ተክል ውስጥ አንገባም፤ ከየት ኛውም ጉድጓድ ውሃ አንጠባም። የን ጉሡን አውራ ጉዳና ይዘን ከመጓዝ በስተቀር፤ ግዛትህን አልፈን እስክንሄድ ድረስ ወደ ቀንም ወደ ግራም አንልም።”

¹⁸ኤደም ግን እንዲህ ሲል መለሰ፡

“በዚህ በኩል አታልፉም፤ እናልፋለን የምትሉ ከሆነ በሰልፍ ወጥተን በሰ ይፍ እንመታችኋለን።”

¹⁹እስራኤላውያንም መልሰው፤

“አውራውን መንገድ ይዘን እንሄዳለን፤ እኛም ሆንን ከብቶቻችን የትኛውንም ውሃችሁን ከጠባን ዋጋውን እንከፍላለን፤ በእግር አልፈን መሄድ ብቻ እንጂ ሌላ ምንም አንፈልግም።” አሏቸው።

²⁰ኤደምም እንደ ገና፤

“በዚህ ማለፍ አትችሉም።” የሚል መልስ ሰጣቸው።

ከዚያም ኤደም ብዙና ጎይለኛ የሆነ ሰራ ዊት አሰልፎ ሊወጋቸው ወጣ፤²¹ ስለዚህ ኤደም በማዛቱ አልፈው እንዳይሄዱ ስለ ከለከላቸው እስራኤላውያን ተመለሱ።

36+16፡18፡81
84+39፡ኢ፡2+11፡
9+9
20+15 ዘፍ15+13፡
46+6፡10፡1+14
20+16 ቀ+14፡23፡
ዘፍ16+11፡21+17፡10
2+23፡12+42፡14+19
ዘፍ17፡33+37፡14፡26+8
20+17 ቀ+20፡
ዘፍ21+22፡14፡27፡
መግ11+17
20+18 ቀ+14፡
ዘፍ21+23
20+19 ዘፍ12+38፡
ዘፍ21፡6፡28
20+20 ቀ+14፡
17፡18
20+21 ዘፍ21+4፡
23፡14፡28፡1፡መግ11+18

20+22 ዘፍ31+33፡
37፡13+17፡14፡1+6፡
32፡50
20+23 ቀ+16
20+24 ቀ+10፡
ዘፍ25፡8፡10፡17+7
20+25 ዘፍ33+38
20+26 ቀ+24፡10፡
28፡1+41፡40፡13፡10፡
16+4፡14፡27+13፡
31+2
20+27 ዘፍ33+38
20+28 ቀ+26፡10፡
29+29፡14፡33፡38፡
ዘፍ10፡6፡13፡21+50
20+29 ዘፍ27+41፡
ዘፍ10፡6፡13፡32፡1+50፡
34፡8
21+1 ዘፍ12፡9፡
ዘፍ13፡17፡133+40፡
ዘፍ17፡14፡12፡14፡
መግ19፡16
21+2 ቀ+3፡10፡
7+16፡10፡22፡20፡
ዘፍ21፡34፡ኢ፡21፡10፡
8+26፡ኢ፡25፡9፡1
50፡21
21+3 ቀ+2፡10፡
10፡18፡14፡14፡45

የአርን መዋት

²²መላው የእስራኤል ማንበረ ሰብ ከቃዴስ ተነሥቶ ወደ ሐር ተራራ መጣ።²³ እግዚአብሔርም (ሥጦ) በኤደም ወሰን አጠገብ ባለው በሐር ተራራ መሲንና አርንን እንዲህ አላ ቸው።²⁴ “አርን ወደ ወገኖቹ ይሰበሰባል፤ ሁለታችሁም በመረባ ውሃ በትእዛዜ ላይ ዐም ግችኋልና ለእስራኤላውያን ወደምጥባት ምድር አይገባም።²⁵ አርንንና ልጁን አልዋዛርን ወደ ሐር ተራራ ይዘሃቸው ውጣ።²⁶ አርን ወደ ወገኖቹ ስለሚሰበሰብ ልብሱን አውልቀህ ልጁን አልዋዛርን አልሰሰው፤ አርንም እዚያው ይሞታል።”

²⁷ሙሴ እግዚአብሔር (ሥጦ) እንደዘዘው አደረገ፤ መላው ማንበረ ሰብ እያያቸው ወደ ሐር ተራራ ወጡ።²⁸ ሙሴም የአርንን ልብስ አውልቆ ልጁን አልዋዛርን አለበሰው፤ አርንም እዚያው ተራራው ጫፍ ላይ ሞተ። ከዚያም ሙሴና አልዋዛር ከተራራው ወረዱ።²⁹ መላው ማንበረ ሰብም አርን መዋቱን በተረካ ጊዜ፤ የእስራኤል ቤት በሙሉ ሠላሳ ቀን አልተሰለፈ።

የዓራድ መደምሰስ

21 በኔጌብ ይኖር የነበረው ከነዓናዊው የዓራድ ንጉሥ እስራኤል በአታሪም መንገድ መምጣቱን በሰማ ጊዜ በእስራኤላውያን ላይ አደጋ ጥሎ ጥቂቶቹን ማረከ።² በዚያን ጊዜ እስራኤል፤ “ይህን ሕዝብ አሳልፈህ በእጃችን ከሰጠሽን ከተሞቻቸው (ፈጽሞ እንደመሰሰላችን)” ሲል ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ተሳለ።³ እግዚአብሔርም (ሥጦ) የእስራኤልን ልመና ሰምቶ ከነዓናውያንን በእጃቸው አሳልፎ ሰጣቸው፤ እነርሱም ሰዎቹንና ከተሞቻቸውን ፈጽመው ደመሰሱ፤ ከዚህ የተነሣም ስፍራው ሐርማ” ተባለ።

² የሰብራይሰው ትርጉም እንደገና ነገር ወይም እንደገና ሕዝብ ፈጽሞ በመደምሰስ በማደግ ውሳኔ ለእግዚአብሔር መስጠትን ያመለክታል።

³ መደምሰስ ወይም ግጥፋት ግለት ነው።

የሆነ የእምቢታ መልስ ተሰጠው።

²⁰14 ወንድምህ እስራኤል፤ የኤደም ሕዝብ የያዕቆብ ወንድም ከዓሳው የትውልድ አረጋ ነው (ዘፍ 36፡1 ይመ)።

²⁰17 የንጉሡን አውራ ጉዳና በየርዳናስ ማዶ የሚገኘና ከእርሷ ያለክ ደግሞ የሚደርስ ጉዳና ሲሆን፤ የሰሜን ደቡብ ገንድ ዋና መንገድ ነው።

²⁰20 ብዙና ጎይለኛ የሆነ ሰራዊት፤ ኤደም ሰራዊቱን አሰልፎ በመውጣቱ እስራኤል ወንድሙ ከሆነው ሕዝብ ጋር ጦርነት ላለመገጠም ወደ ኋላ አፈገፈ።፤ እስራኤል የሚገኝ መር ገጻ የምታህል መሬት እንክ ከኤደም እንዳይወስድ እግዚአብሔር ከልከሉት ነበር (ዘፍ 21፡4-6 ይመ)።

²⁰22 ሐር ተራራ፤ በኤደም ምድር ዳርቻ እንደሚገኝ (ቀ 23) ከመንገሩ በስተቀር በየት አትጣጣ እንደ ሆነ የታወቀ ነገር የለም።

²⁰24 ወደ ወገኖቹ ይሰበሰባል፤ በማለዘብ እንደሚሞት የተነገረ ላባባ ነው (ዘፍ 25፡18፡171 35፡29)። ሁለታችሁም እግዚአብሔርን ባለመታዘዝ በተደረገው ነገር አርን ከሙሴ ጋር ተብዛሮ ነበር (ቀ 12)፤ በመሆኑም አርን ሞተ፤ የአርን ሞት ሙሴም እንደሚሞት የሚባይ ቀዳሚ ምልክት ነበር (ዘፍ 34

ይመ)።

²⁰25 አርንንና ልጁን አልዋዛርን በሙሴ እግር የሚተካው ሰው ማን እንደ ሆነ ግልጽ ነበር (ዘፍ 34)፤ አርንንም የሚተካው ሰው ማን ሊሆን እንደሚችል የታወቀ ነበር።

²⁰26-27 እርን በሕይወት እያለ ልጁ የአርንን ልብስ እንዲለብስ ተወካት፤ አርን የሞተውም ከዚያ በኋላ ነው።

²⁰29 ማለታለላት፤ የአርን (አንዲሁም የሙሴ) ሞት እንደ ትውልድ ግለታት ያመለክታል። በየደመው ትውልድ እሁን ያለፈ ሲሆን በእርብ ዓመት ዕድሜአቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ የሆናቸው ሰዎች ሙሉ በሙሉ ተተክተው ነበር።

²¹11-31 የእስራኤል አዲሱ ማንበረ ሰብ ከከነዓናውያን ጋር ያደረገው የመጀመሪያው ጦርነት፤ በዓራድ ንጉሥ የተቀሰ ቀስ ሳይሆን አይቀርም። ዓራድ ድንገተኛ ወረራ ሊያደርግባቸው ቢያስብም፤ ድሉ ግን ሙሉ በሙሉ ለእስራኤል ሆነ፤ በቀደመው ትውልድ፤ በአማላቃውያንና በከነዓናውያን ተሸንፈው ስለ ነበር (14፡41-45)፤ ይህ ለእነርሱ አዲስ ቀን ነበር።

²¹2 ፈጽሞ እንደመሰሰላችን አማራጭ ትርጉሙን ይመ።

²¹3 ሐርማ፤ የዚህን ቦታ ስም መጠቀሱ፤ ቀደም ሲል ከሆነው ከእስራኤል ሸንፈት ጋር የተገናኘ መሆኑን ያረጋግጣል (14፡45 ይመ)።

ከፍል ቁጥራው አባብ

“እስራኤላውያን በኢዶም ዞረው ለመሄድ ስላሰቡ ከሐር ተራራ ተነሥተው ወደ ቀይ ባሕር” በሚወስደው መንገድ ተጓዙ፤ ይሁን እንጂ ሕዝቡ በመንገድ ላለ ትዕግሥቱ አለቀ፤ “ከእግዚአብሔር (ሐይማኖት) ሙሴም ላይ ተነሥተው፤ “በምድረ በጻ እንድንጥት ከግብፅ ያወጣችሁን ለምንድነው? ምግብ የለ! ውሃ የለ! ይህን የማይረባ ምግብ ሰውነታችን ተጽይፎታል” ሲሉ ተናገሩ።

“በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር (ሐይማኖት) መርዘኛ አባባን ሲደደባቸው፤ ሕዝቡን ነደፉ፤ ብዙ እስራኤላውያንም ሞቱ። ፖሐዝቡም ወደ ሙሴ መጥቶ፤ “በእግዚአብሔርና (ሐይማኖት) በእንተ ላይ በመናገራችን በድለናል፤ አባባቸን ከእኛ እንዲያርቅልን ወደ እግዚአብሔር (ሐይማኖት) ጸልልን” አለ፤ ሙሴም ስለ ሕዝቡ ጸለየ።

“እግዚአብሔር (ሐይማኖት) ሙሴን፤ “አባብ ሠር ተህ በዕንጨት ላይ ሰቀለው፤ የተነደፈውም ሁሉ ወደ እርሱ በማየት ይድናል” አለው፤ ፡፡ስለዚህ ሙሴ የናስ አባብ ሠርቶ በዕንጨት ላይ ሰቀለ፤ ከዚያም በአባብ የተነደፈ ማና ቸውም ሰው ወደ ናሱ አባብ በተመለከተ ጊዜ ይድን ነበር።

ወደ ሞግብ የተደረገው ጉዞ

10 እስራኤላውያን ተጓዙ፤ በአባትም ሰፈሩ።
11 ከዚያም ከአባት ተነሥተው፤ በሐይማኖት ጉይዶ ባለው ምድረ በጻ በዲዮባሪም ሰፈሩ።
12 ከዚያም ተጉዞው በዘሬድ ሸለቆ ሰፈሩ።
13 ከዚያም ተነሥተው እስከ አምራውያን ግዛት በሚዘልቀው ምድረ ሰጸ ባለው በኦርኖን አጠገብ ሰፈሩ፤ አርኖን በሞግብና በአምራውያን መካከል የሚገኝ የሞግብ ወሰን ነው።
14 እንግዲህ በእግዚአብሔር (ሐይማኖት) መጽሐፍ እንዲህ ተብሎ የተጻፈው በዚህ የተነሣ ነው፤

21:4 ዘጉ14:251
20:21:22:11ዘጸ21:181
11:141:መ411:18
21:5 መ14:111
ዘጉ11:45:20:14:23
120:51:መ78:19
21:6 ቀ7:ዘጸ81
15:52:33:14ዮ20:4
141:መ58:141:10:9
14:መ81:17:14:10:9
21:7 መ81:10:9
11:21:14:40:14:10
74:1:መ78:34:14:10
27:18:13:73:10:9
54:15:14:መ8:24
21:8 ዮ33:14
21:9 27:18:41
ዮ33:14-15
21:10 ዘጉ33:43
21:11 ዘጸ36:351
ዘጉ33:44:ዘጸ34:181
ኢር40:11
21:12 ዘጸ2:13:14
21:13 ዘጸ10:161
ዘጉ22:36:ዘጸ22:241
ኢሉ12:11:መ41:113
18:125:104:33:14
16:21:ኢር48:20
21:14 14:መ17:1
47:11:ዘጸ17:25:28
21:15 ቀ28:ዘጸ8
21:9:18:14:151
21:16 ዘጉ25:11
33:49:1:መ49:211
ኢ15:8
21:17 መ15:1
21:20 ዘጉ23:141
ዘጸ3:17:27:134:11
ኢሉ12:31:134:20
21:21 ዘጸ32:31
33:ዘጸ23:23:ዘጸ32:3
33:ዘጸ1:41:14:24
10:12:24:13:10:1
መ41:119:21:1197
4:19:109:9:22:መ11
135:11:ዘጸ36:191
ኢር48:45
21:22 ዘጉ20:17
21:23 ዘጉ20:18
21:ዘጸ21:32:14:131
18:21:36:1:መ41:11
20:14:15:4:14:10
48:21:34

“...በሱሩ” ውስጥ የሚገኘው ዋሂብ አርኖንና 15 ወደ ዔር የሚወስዱት በሞግብ ድንበርም የሚገኙት የሸለቆች ተረተርቶች።”

16 ከዚያም እግዚአብሔር (ሐይማኖት) ለሙሴ፤ “ለዎቼን በአንድነት ሰበሰባቸውና ውሃ እስጣቸዋል” ወዳለበት ብሔር ወደተባለው የውሃ ጉድጓድ ጉዞአቸውን ቀጠሉ።

17 ከዚያም እስራኤላ ይህን መዝሙር ዘመረ፤

“አንተ ምንጭ ሆይ ፍለቅ!
እናንተም ዘምሩለት፤

18 ልዑላን ለቂፈሩት፤
የሕዝብ አለቆች በበተረ
መንግሥታቸውና በበተርቻቸው
ላጉደጉዱት፤
የውሃ ጉድጓድ ዘምሩለት።”

ከዚህ በኋላ ከምድረ በጻው ወደ ሙቴና ሄዱ፤
19 ከሙቴና ወደ ዘላለክል፤ ከዘላለክልም ወደ ባሞት፤ 20 ከባሞትም ፈሰጋ ላይ ሆኖ ምድረ በጻው ቀጥሎ ወደሚገታይበት በሞግብ ወደሚገኘው ሸለቆ ተጓዙ።

የሴዎንና የግን ድል መሆን

21 እስራኤላ ወደ አምራውያን ንጉሥ ወደ ሴዎን እንዲህ የሚሉ መልእክተኞች ላከ፤

22 “በእገርህ አልፈን እንድንሄድ ፍቀድ ልን፤ ወደ የትኛውም ዕርሻ ሆነ የወይን አትክልት አንገባም፤ ወይም ከየትኛውም ጉድጓድ ውሃ አንጠጣም። ከግዛትህ እስከገንዘብ ድረስም የንጉሡን አወራ ጉዳና አንለቅም።”

23 ሴዎን ግን እስራኤላ በግዛቱ ውስጥ እንዲያልፍ አልፈቀደም፤ ሰራዊቱን በሙሉ አሳሳቢ እስራኤልን ለመውጋት ወደ ምድረ

“4 በብራይስጥ ያም ሐፍ ሲሆን የደንገል ባሕር ግለት ነው።
“14 የብራይስጥ ትርጉም አይታወቅም።

21:41 ሙሴ ከኢዶም ጋር ጦርነት ላለመግጠም በመወሰኑ (የ20:20 ማብ ይመ) ሕዝቡን በእግዚአብሔር ምሪቶች በሙሴ ላይ በተሳጣ ተናገሩ። ብዙ ድል በማግኘታቸውም በራሳቸው ተማምነው ነበር። በዔራድ ንጉሥ ላይ ያገኙት ድል ለተሳሉት ስለላት ምላሽ ለመስጠት (ቀ 2) በእግዚአብሔር የተደረገ መሆኑን ዘንጉት እሁንም በእግዚአብሔር ላይ ለማመን ተዘጋጅተው ነበር።

21:5 ይህን የማይረባ ምግብ ሰውነታችን ተጽይፎታል፤ ሕዝቡ ትዕግሥት ከማጣቱ የተነሣ (ቀ 4) የእግዚአብሔርን ከጦር ለማቃለል፤ የእርሱ አገልጋይ የሆነውን ሙሴን ለመናገርና ከሰማይ የወረደውን መና ለመጽዋፍ ተጻፈረ። ስለ መናው ሕዝቡ በተናገረው የነፋቱ ቃል ሁሉ ይዘኛቸው እጅግ የከፋ ነው (የ11:7 ማብ ይመ)። ሙሴ ድንጋዩን በተሳጣ መታታላ ሊሆን ከሚገባው ግምት ውጪ (የ20:11 ማብ ይመ) እንደ ሆኑ ሁሉ፤ ሕዝቡ ከሰማይ ለወረደው እንጂራ ያላዩው ንቃትና መጽዋፍ እጅግ የከፋ ነበር። ከሰማይ የወረደውን እንጂራ መናች የእግዚአብሔርን ከጦር ለማቃለል ለይቶቻ የሚታይ አይደለም (ከዮሐ 6:32-35: 48-51:58 ጋር ያነጻጽር)።

21:8-9 ሕዝቡ በጎጠሊታቸው ተጽደተው ላደረጉት ጸሎት ምላሽ ይሆን ዘንድ (ቀ 7) በአባብ የተነደፈው ሁሉ ላይቶ እንዲድን የአባብ ምስል ሠርቶ ለዐላማ ወይም በዕንጨት ላይ እንዲሰቅል እግዚአብሔር ሙሴን አዘዘው። የዚህን ድርጊት ምላሴያዊ አገላለጽ በዮሐ 3:14-15 ይመ።
21:10-13 ሕዝቡ በኢዶም ጸርቻ አድርጎ በስተ ምዕራብ

ወደ ጨው ባሕር ማዕከላዊ ክፍል ወደሚገባው፤ በሞአብና በአምራውያን ግዛት መካከል አዋላጅ ወደ ሆነው ወደ አርኖን ወንዝ አመረ።

21:14 በእግዚአብሔር የጦርነት መጽሐፍ፤ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተጠቀሰው ለዚህ ቦታ ብቻ ነው። እግዚአብሔርን የሚያድሱ የተለያዩ ጥንታዊ የጦርነት መዝሙሮችን የያዘ መጽሐፍ ሊሆን ይችላል (ስለ ጦርነት ጊዜ ሙዚቃ ለመረዳት የ10:3 ማብ ይመ)። ከ“ያሻር መጽሐፍ” ጋር ያነጻጽሩ (ኢሉ 10:13: 24:መ 1:18)።

21:16 ውሃ እስጣቸዋለን፤ በምድረ በጻው ጉዞ ወቅት ውሃን በተመለከተ የሚነሱ ጥያቄ የተደረገውን ትግርቶ ተዘሥተው ነበር (ዮ 20: ዘጸ 17 ይመ)።

21:17-18 የውሃው ምንጭ መዝሙርም የተገኘው ከእግዚአብሔር የጦርነት መጽሐፍ (ቀ 14) ሊሆን ይችላል።

21:21-26 ለእስራኤላ የኢዶምን ንጉሥ እንደ ጠየቀ ሁሉ (20:14-19) በአምራውያንም ምድር ግለፍ ይችሉ ዘንድ የአምራውያንን ንጉሥ ጠየቀ። ሴዎን ገደሉን አሰልፎ እስራኤልን ሲገጥም በግዛቱ ጊዜ ድል ተመታ። የአምራውያን የጦሪው ምድር የሚገኘው ከዮርዳኖስ ግደ ሲሆን በአርኖን ወንዝ (የጨው ባሕር አግዛድ) ጀምሮ ከጨው ባሕር ስሜን ወላሳ ሰማንት ኪሉ ሚትር ያህል ርቆ ወደሚገኘው የርዳኖስ ወንዝ ወደሚፈሰው ያባቅ ወንዝ (ቀ 24) ድረስ ነው።

በዳው ወጣ፤ ያህጽ እንደ ደረሰም ከእስራኤል ጋር ጦርነት ገጠመ። ²⁴እስራኤል ግን በሰይፍ መታው፤ ከአርማን እስከ ያቦቅ ድረስ ያለውንም ምድሩን ወሰደበት፤ ይሁን እንጂ የአሞራውያን ወሰን የተመሸገ ስለነበር ከያቦቅ አላለፈም። ²⁵እስራኤልም ሐሲ ጦሩ በአካባቢዋ ያሉትን መንደሮች ጨምሮ የአሞራውያንን ከተሞች በሙሉ በመያዝ እዚያው ተቀመጠ። ²⁶ሐሲቦን የቀድሞ ቦታ የሞሳብን ንጉሥ ወግቶ እስከ አርማን ድረስ ያለውን ምድሩን የወሰደበት የአሞራውያን ንጉሥ የሲዎን ከተማ ነበረች።

²⁷እንግዲህ ባለቅኔዎች እንደዚህ ያሉት ለዚህ ነው፡

“ወደ ሐሲቦን ኑ፣ እንደ ገና ትገንባ፤ የሲዎንም ከተማ ተመልሳ ትሠራ፤

²⁸እሳት ከሐሲቦን ወጣ፤ ነበልባልም ከሲዎን ከተማ ትገንባባ፤ የሞሳብን ዓር፣ በአርማን ከፍታዎች የሚኖሩትንም በላ።

²⁹ሞሳብ ሆይ፤ ወዋልህ! የከሞስ ሕዝብ ሆይ፤ ተደመስሰህ! ወንዶች ልጆችን ለሸሽተ፤ ሴቶች ልጆችን ለምርኮ፤ ለአሞራውያን ንጉሥ ለሲዎን አሳልፎ ሰጥቶላል።

³⁰እኛ ግን ገለበጥናቸው፤ ሐሲቦን እስከ ደቡን ድረስ ተደመስሰች፤ እስከ ኖፋ ድረስ ያሉትን፤ እስከ ሜዳየ የተዘረጉትን እንዳሉ አፈራርሰናቸዋል።”

³¹ስለዚህም እስራኤል በአሞራውያን ምድር ተቀመጠ።

³²ሙሴ ሰላዮችን ወደ ኢያዚር ከሸከ በኋላ እስራኤላውያን በአካባቢዋ ያሉትን መንደሮች በመያዝ እዚያ የነበሩትን አሞራውያን አባረሩአቸው። ³³ከዚያም ተመልሰው ወደ ባሳን የሚወስደውን መንገድ በመያዝ ሄዱ፤ የባሳን ንጉሥ ዐግና መላ ሰራዊቱም አድራይ ላይ ጦርነት ሊገጥሟቸው ወጡ።

³⁴እግዚአብሔር (ሥዕ) ሙሴን፤ “እርሱን ከመላው ሰራዊቱና ከምድሩ ጋር በእጅህ አሳ ልፌ ሰጥቼኋለሁና አትፍራው። በሐሲቦን ሆኖ

21፡24 ተ፡35ዘፍ 19፡33132፡22ዘፍ 32፡33ዘፍ42፡33፡371 30፡4፡297፡7፡ሊ፡1፡13 1፡1፡1፡1፡3711፡1፡13 22፡2፡መዝ135፡ 10፡11አጥ2፡9 21፡25 ተ፡30ዘፍ 13፡29132፡3ዘፍ14 129፡7፡ሊ፡9፡101 12፡2፡መዝ101፡11፡14 26፡ላ15፡41፡16፡8፡ ሊ፡ር4፡2፡34አጥ 2፡10 21፡26 ተ፡11፡13፡ 21፡ዘፍ13፡29ዘፍ 29፡7፡መዝ135፡11 21፡28 ተ፡15ዘፍ 11፡1፡22፡41ዘፍ 12፡2፡ሊ፡13፡17፡ ሊ፡ላ15፡2፡ሊ፡ር19፡5፡ 48፡45 21፡29 ዘ፡፡24፡17፡ መ፡10፡6፡11፡1፡241 ፍ፡ት፡1፡15፡2፡መ፡8፡21 መ፡60፡8፡1፡17፡11፡7፡ 33፡12፡ዘ፡123፡13፡1፡ዘ፡5 18፡2፡ሊ፡ላ15፡5፡1፡6፡2 125፡10፡ሊ፡C48፡7፡46 21፡30 ዘ፡፡32፡31 ሊ፡1፡13፡9፡16፡17፡ 50፡11፡25፡1፡ዘ፡5፡19፡7 ሊ፡ላ15፡2፡ሊ፡ር 48፡18፡22፡ 21፡31 ዘ፡፡13፡29 21፡32 ዘ፡፡32፡1፡ 3፡35፡ሊ፡፡2፡1፡16፡22፡ 7፡2፡ሊ፡፡13፡25፡መ፡ላ 18፡2፡2፡መ፡10፡3፡ 2፡መ፡24፡5፡1፡ዘ፡5፡19፡ 31፡ዘ፡5፡6፡8፡1፡ሊ፡ላ 16፡8፡ሊ፡C48፡32 21፡33 ዘ፡፡32፡33፡ 18፡14፡13፡1፡3፡4፡10፡ 31፡4፡32፡3፡14፡ሊ፡፡2፡ 10፡9፡10፡1፡24፡1፡3፡ 12፡30፡31፡19፡37፡ 17፡4፡13፡19፡10፡9፡ 22፡2፡መዝ135፡11፡ 13፡6፡20 21፡34 ዘ፡32፡ 21፡35 ተ፡24ሊ፡፡ 9፡10 22፡1 ዘ፡፡13፡29፡ 21፡11፡13፡1፡12፡33፡ 48፡ዘ፡32፡249፡1፡ 21፡7 22፡2 ዘ፡፡23፡1፡3፡ ሊ፡፡24፡9፡1፡መ፡11፡25 1፡ዘ፡6፡5፡፡፡2፡14 22፡13 ዘ፡15፡15 22፡4 ዘ፡፡19፡37፡

ይገዛ በነበረው በአሞራውያን ንጉሥ በሲዎን ላይ ያደረግዘበትን ሳላ፡ በአርሱም ላይ አድርግበት” አለው።

³⁵ስለዚህም እስራኤላውያን ዐግን ከልጆቹና ከመላው ሰራዊቱ ጋር አንድም ሳይቀሩ ሁሉ ንጉሥ ፈጅቸው፤ ምድሩንም ወረሱ።

ባላቅ በለግምን አስጠራ

22ከዚህ በኋላ እስራኤላውያን ወደ ሞሳብ ሚዳ ተጉዛው ከዮርዳኖስ ወንዝ አጠገብ ከኢያሪኮ ማዶ ሰፈሩ።

ንዚህ ጊዜ የሰፎር ልጅ ባላቅ፤ እስራኤል በአሞራውያን ላይ ያደረገውን ሁሉ እየ፤ ፋሞሳብም ከሕዝቡ ብዛት የተነሣ ተሸበረ፤ በእርግጥም ሞሳብ በእስራኤላውያን ምክንያት በፍርሀት ተወጥሶ ነበር።

⁴ሞሳብም ያንም የምድያምን ሽማግሌዎች፤ “በሬ የመሸከ ሃር ጠራርን እንደሚሰላ ሁሉ፤ ይህም ሰራዊት በዙሪያችን ያለውን ሁሉ ጠራርን የሚያጠፋ ነው” አሏቸው።

ስለዚህ በዚያን ጊዜ የሞሳብ ንጉሥ የነበረው የሰፎር ልጅ ባላቅ፤ “ከወንዙ ጳር ባለች በትውልድ ለገሩ በምትገኝ በቴቱሪ የነበረውን የቢያርን አድጎ በለግምን እንዲጠፋ ሩት መልእክተኞች ላከ፤ እንዲህም አለ፡

እነሆ ከብዛቱ የተነሣ ምድሩን የሸፈነ ሕዝብ ከግብፅ ወጥቶ በአቅራቢያዬ ሰፍሮአል።” ስለዚህ ይህን ሕዝብ መቋቋም ስለማልቻለ መጥተህ ርገምልኝ፤ ምናልባትም ድል አድርጌ ከአገሪቱ ላለመሆኛው የምችለው ከዚያ በኋላ ሊሆን ይችላል፤ አንተ የምትባርከው በፋክ፤ የምትረግመውም ርገም እንደሚሆን ሙቃሊሁና።”

የሞሳብና የምድያም ሽማግሌዎችም ለሚርት የሚከፈለውን ዋጋ ይዘው ሄዱ፤ በለግም ዘንድ በደረሱ ጊዜም የባላቅን መልእክት ነገሩት።

25፡2፡ዘ፡፡32፡17፡18፡29፡ሊ፡፡5፡25፡መዝ72፡1፡16 22፡5 ተ፡3፡ዘ፡፡ 2፡14፡ዘ፡13፡3፡ዘ፡፡24፡25፡13፡18፡16፡ዘ፡23፡4፡ሊ፡፡13፡22፡10 13፡2፡ዘ፡፡2፡16፡5፡2፡ሊ፡፡2፡15 22፡6 ተ፡11፡1፡2፡17ዘ፡፡23፡17፡ 11፡13፡24፡9፡10 22፡7 ዘ፡፡30፡27

⁴¹ በብሔራዊ የኢያሪኮ የርዳክ የሚባል ሲሆን፤ ይህም የዮርዳኖስ ወንዝ የጥንት ስም ሲሆን አይቀርም።

⁴⁵ የኢፍራጥስ ወንዝ ነው።

21፡27-30፤ በዚህ ምዕራፍ ላይ የሚገኘው ይህ የተተኛው ጥንታዊ ጥም፤ አሞራውያን በሞሳብ ላይ ስለ እገኙት ድል (ፋ 29) የተዘመረና ተሸናፊውን መገን የሚያስቀጣ የአሞራውያን መዝሙር ነበር። “የሐሲቦን መዝሙር” ደግሞ በእግዚአብሔር የጦርነት መጽሐፍ ተጽፎ እንዲቋቋ ተደርጎ ይሆናል (ፋ 14)።

21፡33 ባላን፤ ከገሊላ ባሕር በስተ ሰሜን ምሥራቅ የሚገኝ አገር ነው። 21፡35 ሁሉንም ፈጅቸው፤ እስራኤላውያን ግን ካሸነፉት በኋላ ከዮርዳኖስ ማዶ ያለውን አገር፤ ይኸውም ከሞላብ ጀምሮ በሐሞን ተራራ አካባቢ የሚገኙት እስከ ባላን ከፍታዎች ድረስ ያሉትን አገሮች ተቋብጠዋ። በሲዎንና በዞን ላይ የተገኘውን ድል ለማሳወቅ መዝሙር ተዘምርቷል፤ (መዝ 135፡11 136፡19-20)፤ እግዚአብሔር ላደረገውም ነገር መተሰብያ የሚከበርበት በፋሲካ በዓል ልሳት በቋሚነት ከሚጠቀሱት ነገሮች አንዱ ነው።

22፡1 ሞሳብ ሚዳ፤ የእስራኤል ሕዝብ ከወደ ባሕር በስተ ሰሜን፤ ከዮርዳኖስ ወንዝ በስተ ምሥራቅ ወዳለው የሰፈራ

ቦታቸው ተመልሶ ሄደ። ከጥንታዊዋ የኢያሪኮ ከተማ በመጀመር በከፍን ላይ ጦርነት የከፈቱት ከዚህ ቦታ ተነሥተው ነበር። ነገር ግን ሞሳብ የእስራኤል ዕቅድና ሁኔታ አላስተማመውም። የሞሳብ ፍራት በእስራኤል የመውረስ ታሪክ ሂደት ውስጥ ክፍተት በመፍጠር ቦታን እንዲጸጋታ ያደርጋል፤ በክፍተቱ መካከል የሚታየው የባላቅና የስለግም ታሪክ ነው (ዋ 22፡4)።

22፡3 ሞሳብ... በፍርሀት ተወጥሶ ነበር፤ የሞሳብ ንጉሥ ባላቅ፤ እስራኤል በእርሱ ላይ የታዩት ክፉ ሃገር እንደ ሌላ አላወቀው ነበር።

22፡4 የምድያምን ሽማግሌዎች ... ለሉላቸው፤ እስራኤልን ለመቃወም (ፋ 7) ባላቅ ከምድያውያን ጋር ኅብረት ፈጠረ። በሬ የመሸከ ሃር ጠራርን እንደሚሰላ የመለው በሆነ ስት ከብት አርቢያች መሆናቸውን ለማመልከት የገባ ለሲያዊ ንጽድር ነው።

22፡5 የቢያርን ልጅ በለግምን እንዲጠፋት ባላቅ ወታደር አሰልፎ እስራኤልን ለመዋጋትና ለመቋቋም እንደሚያቻል ስለ ተረዳ፤ ወደ ፊት የሚሆነውን ነገር በመተንበይና በመርገም

፲፱፻፵፱ም፣ “እግዚአብሔር (ሥጦ) የሚሰጠኝን መልስ አመጣላችኋለሁና የዛሬን ሊሊት እዚሁ ዕድሩን” አላቸው። ስለዚህም የሞዓብ አለቆች ከእርሱ ዘንድ ቂዩ።

፲፱፻፶፱ ዘመን (አሁንም) ወደ በለዓም መጥቶ፣ “ከአንተ ጋር ያሉት እነዚህ ሰዎች እነማን ናቸው?” ሲል ጠየቀው።

፲፱፻፶፱ም ስገዚአብሔርን (አሁንም) እንዲህ አለው፡ “የሞዓብ ንጉሥ የሴድር ልጅ ባላቅ ይህን መልእክት ልኩብኛል። ፲፱፻፲፱ ዓመት ሕዝብ የምድሩን ገጽ አጥለቅልቃል፤ ስለዚህ መጥተህ ርገምልኝ፤ ምናልባት ልዋጋቸውና ላባርራቸው የምችለው ከዚያ በኋላ ሊሆን ይችላል።”

፲፱፻፲፱ ዘመን (አሁንም) ግን በለዓምን፣ “አብረኛቸው አትሂድ፤ የተባረከ ሕዝብ ስለ ሆነም አትርገመው” አለው።

፲፱፻፲፱ ዓመት ጠየቀ በለዓም ተነሥቶ የባላቅን አለቆች፣ “አብራሃችሁ እንዳልሄድ እግዚአብሔር (ሥጦ) ከልክሎኛልና እናንተ ወደ አገራችሁ ተመለሱ አላቸው።”

፲፱፻፲፱ የሞዓብ አለቆች ወደ ባላቅ ተመለሱ፤ “በለዓም አብሮን ለመምጣት እምቢ አለን” አሉት።

፲፱፻፲፱ ዓመት ከፊተኞቹ ይልቅ ቀጥራቸው የበዛና ይበልጥ የተከበሩ ሌሎች አለቆች ላከ። “እነርሱም ወደ በለዓም መጥተው እንዲህ አሉት፡ “የሴድር ልጅ ባላቅ ይህን እንድንገኘው ልከናል፤ ወደ እኔ ለመምጣት የሚያግድህ ምንም ነገር አይኑር፤”

፲፱፻፲፱ ዓመት በእጅጉ እከፍላለሁ፤ የምትለውንም ሁሉ አደርጋለሁ፤ ስለዚህ መጥተህ ይህን ሕዝብ ርገምልኝ።”

፲፱፻፲፱ ግን እንዲህ ሲል መለሰላቸው፡ “ሌላው ይቅርና ባላቅ በብርና በወርቅ የተሞላ ቤተ መንግሥቱን ቢሰጠኝ እንኳ፤ የእምሳሌን የእግዚአብሔርን (አሁንም ሥጦ) ትእዛዝ በመጣስ ከዚያ ያለፈ ወይም ያነሰ ማንኛ

22:8 ቀ፡19
22:9 ቀ፡20 ዘፍ
20:3 ዘፍ፡23+51
24:4+16
22:12 ዘፍ12+2
22:17 ቀ፡6:37፤
ዘፍ24:11
22:18 ቀ፡38 ዘፍ፡
23:12;26;24;13፤
19፡22;142ዘ፡518፤
131ዘ፡C42+41

ውንም ነገር ማድረግ አልችልም። 19 አሁንም ሌሎቹ እንዳደረጉት ሁሉ፤ እናንተም ዛሬ እዚሁ ዕድሩና እግዚአብሔር (ሥጦ) ምን እንደሚለኝ ደግሞ ልወቅ።”

20 በዚያች ሊሊት ስገዚአብሔር (አሁንም) ወደ በለዓም መጥቶ፣ “እነዚህ ሰዎች የመጡት እንድትሄድላቸው እስከ ሆነ ድረስ አብረሃቸው ሂድ፤ ነገር ግን እኔ የምንገርህን ብቻ አድርግ።”

የበለዓም አሁያ

21 በለዓም በጠዋት ተነሣ፤ አሁያውንም ጭኖ ከሞዓብ አለቆች ጋር ሄደ። 22 ይሁን እንጂ በለዓም በሄደ ጊዜ ስገዚአብሔር (አሁንም) በጣም ተቂጥቶ ስለ ነበር የእግዚአብሔር (ሥጦ) መልእክ ሊቃወመው በመንገዱ ላይ ቆመ። በለዓምም በአሁያው ላይ ተቀምጦ ነበር፤ ሁለት አሽከሮቹም አብረው ነበሩ።

23 አሁያዬቱም የእግዚአብሔር (ሥጦ) መልእክ የተመዘዘ ሰይፍ ይዞ በመንገዱ ላይ መቆሙን ባየች ጊዜ ከመንገድ ወጥታ ዕርሻ ውስጥ ገባች፤ በለዓምም ወደ መንገዱ እንድትመለስ መታት።

24 ከዚያም የእግዚአብሔር (ሥጦ) መልእክ በሁለቱም በኩል ግንብ ባበሰት በሁለት የወይን ተክል ቦታ መካከል በሚገኝ ጠባብ መተላለፊያ ላይ ቆመ። 25 አሁያዬቱም የእግዚአብሔርን (ሥጦ) መልእክ ባየች ጊዜ ወደ ግንቡ ተጠጥታ የበለዓምን እግር አጣበቀችው፤ ስለዚህም እንደ ገና መታት።

26 የእግዚአብሔርም (ሥጦ) መልእክ ወደ ፊት ሄድ ብሎ ወደ ቀኝም ሆነ ወደ ግራ መተላለፊያ በሌለበት ጠባብ ቦታ ላይ ቆመ። 27 አሁያዬቱም የእግዚአብሔርን (ሥጦ) መልእክ ባየች ጊዜ ከጠለባም ቦታች ተኛች፤ በለዓም ተቂጥቶ ነበርና በበትሩ ደበደበች። 28 ከዚያም የእግዚአብሔር (ሥጦ) የአሁያዬቱን አፍ ከፊት፤ በለዓምም “እንዲህ አድርጋህ ሦስት ጊዜ የመታሸኝ ምን አድርጌህ ነው?” አለችው።

22:19 ቀ፡8
22:20 ቀ፡35:38፤
ዘፍ20:3 ዘፍ፡23+51፤
12:16;26;24;131
2ዘ፡518+13
22:22 ዘፍ16+7፤
ዘፍ41:141 ዘ፡413፤
6:13
22:23 ቀ፡25:27፤
ኢሉ5:13
22:27 ዘፍ11+11፤
የዕ1:19
22:28 ቀ፡32፤
2ዘ፡24+16

ታዋቂ የሆነውን ሰው በማስጠራት በጣዖት አምላክዎች የሚግረት አሁራ (ቀ፡6-7) እስራኤልን ለግብረጥም ፈለገ።

22:8 እግዚአብሔር የሚሰጠኝን መልስ እዚህ ላይ ያለውን ሕረግ ቀ፡18 ላይ፤ “አምላክ እግዚአብሔር” የሚለውን በማየት አንዳንዶች በለዓም በእስራኤል አምላክ “በያህዌ” የሚያምን ሰው ነበር እስከ ግለት ድርሰቱ። ነገር ግን ተከታዩን አገላለጽ መሠረት በማድረግ በለዓም የተናገረው ነገር ራሱን የገኝገኛውም አግልጥቶ ቃል አባባሪ መሆኑን የሚገልጽ አድርጎ መውሰዱ ይበልጥ ተቀባይነት ያለው መደበለል፤ (31:7-8፡ 15-16፤ ዘፍ 23:3-6፤ ኢሉ 13:22፤ 24:9-10፤ ነህ 13:1-31 ሚክ 6:5፤ 2ዳጉ 2:15-16፤ ይሁ ቀ፡11፤ ራኢ 2:14 ይመጣ።)

22:9 እግዚአብሔርም ወደ በለዓም መጥቶ በለዓም “ያህዌ” (ቀ፡8) ብሎ በተናገረው ቃል ፈንታ፤ “አምላክ” ብሎ በመጻፍ፤ እራሱም ለባዕድ አማልክት ነበረ ለሆነው በለዓም ያለውን ተላቻ የመለከታል። በለዓም ራሱን ትክክለኛ የእግዚአብሔር ነቢይ አድርጎ በመቀጠር ከተናገረው የሚያስቂጣ ቃል አንጻር ብላገት በሞላበት ዘዴ ተራረከው ራሱን ያርቃል። እግዚአብሔር በለዓምን መናገሩ የማይክድ ነው፤ የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ግን ከሌሎች አማልክት የተለየ መሆኑን በለዓም ገና አልተረጸፈም ነበር።

22:12 የተባረከ ለአብርሃም በተሰጠው ተስፋ መሠረት እስራኤል በእግዚአብሔር በረከት ሥር ነበር (ዘፍ 12:2-3)።

22:18 የአምላክን የእግዚአብሔርን በለዓም፤ “የአምላክን የእግዚአብሔርን” ብሎ መናገሩ ከሚያመለክተው ጤኑ አማልክት መካከል የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔርንም የሚያካትት መሆኑን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስ፤ በለዓምን ጽፎት ከመፈለግ ይልቅ በገንዘብ ተቅም የሚደለል ሰው ምላላ አድርጎ ይገልጻል (ዘፍ 23:3-6፤ 2ዳጉ 2:15-16፤ ይሁ ቀ፡11)።

22:20 ለተናገረው ሂደት ቀደም ሲል በለዓም እንዳይሄድ መከላከልና (ቀ፡12) በጥገ ላይ እያለ በእርሱ ላይ መቂጣት (ቀ፡22)፤ እዚህ ላይ ደግሞ በለዓም እንዳይሄድ እግዚአብሔር መቆጣጠር፤ እርስ በእርሱ የሚቃረን ሕብረ ይመስላል። ትግሩ ግን የበለዓም ወላጅና ባሕርይ እንደ ሆነ ገልጽ ነው። እስራኤልን ለመርገም እንዳይሄድ እግዚአብሔር በለዓምን ከልክሎታል፤ ቀጥሎም ትእዛዝን የሚያስብ ከሆነ ብቻ እንዳይሄድ ፈቅዶለታል። እግዚአብሔር ግን የበለዓምን ድብቅ ዐላማ ያውቅ ነበር። ለዚህም ነው እግዚአብሔር ተቂጥቶ ይህን የባዕድ አማልክት ነቢይ የተቋቋመው።

22:23 አሁያዬቱም የእግዚአብሔርን መልእክ ... ባየች ጊዜ ወደፊት የሚሆነውን ነገር የመቅየት የተደነቀው ሰው ለማንፈላዊ እውነት ዕውቅ ነበር፤ ነገር ግን ድጻ የሆነች አሁያዬ የእግዚአብሔር መልእክ መንገዱ ላይ ቆየ ለየች። የባዕድ አማልክት ነቢይ እንደመሆኑ በለዓም የእንስሳን ጤን ለይቶ የማወቅ ትራታ ነበረች፤ ሆኖም እእርሱ ያልታዩውን ነገር አሁያዬ ልታይ ትላለች።

²⁹በሰላምም መልሶ አሀያዬቱን፤ “ሰላሳ ጥብብኝ ነዎ! በእጄ ሰይፍ ይገድ ቢሆን ኖሮ አሁኑኑ በገደልሁሽ ነበር” አላት። ³⁰አሀያዬ ተም ደግሞ በሰላምን እንዲህ አላቸው፤ “ከሆኑ ጊዜ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ የተቀመጥክ ብኝ አሀያህ አይደለሁምን? ታዲያ ይህን የመሰለ ነገር የማድረግ ልማድ ነበረኝ?”

እርሱም፤ “በጭራሽ!” አላት።
³¹በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር (ያህዌ) የበሰላምን ዐይን ከፈተ፤ እርሱም የእግዚአብሔር (ያህዌ) መልአክ የተመዘዘ ሰይፍ እንደ ያዘ መንገዱ ላይ ቆሞ አየ፤ ጉንበስ ብሎም በግ ንባሩ ተደፋ።

³²የእግዚአብሔርም (ያህዌ) መልአክ እንዲህ ሲል ጠየቀው፤ “አሀያህን እንዲህ አድርገህ ሦስት ጊዜ የመታሃት ስለ ምንኛን ነው? መንገድህ በፊት፤ ጠማማ ስለ ሆነ ልቃወምህ መጥቻለሁ።” ³³አሀያዬቱ አይታኝ ሦስቱንም ጊዜ ከፊቱ ዞር ባትልማ ኖሮ በእውነት እስካሁን አንተን በገደልህ አሀያዬቱን ግን በሕይወት በተውኳት ነበር።

³⁴በሰላምም የእግዚአብሔርን (ያህዌ) መልአክ፤ “ነጢአት ወርቻለሁ፤ እኔን ለመቃወም መንገዱ ላይ መቆምህን አላወቅሁም፤ አሁንም ደስ የማትሰኝ ከሆነ እመለሳለሁ” አለው።

³⁵የእግዚአብሔርም (ያህዌ) መልአክ በሰላምን፤ “መሄዱን ከሰዎቹ ጋር ሂድ፤ ነገር ግን እኔ የምነግርህን ብቻ ተናገር” አለው። ስለዚህ በሰላም ከባላቅ አለቆች ጋር ሂደ።

³⁶በሰላም በመምጣት ላይ መሆኑን ባላቅ በሰማ ጊዜ በግዛቱ ዳርቻ በአርኖን ወሰን ላይ ወደምትገኘው ወደ ሞዓብ ከተማ ሊቀ በለው ወጣ። ³⁷ባላቅ በሰላምን፤ “በቶሎ እንድትመጣ ልኪብህ አልነበረምን? ለምን አልመጣህም? በእርግጥ ወርታህን ልከፍል የግልጽላ ሆኜ ነውን?” አለው።

³⁸በሰላምም፤ “ይኸው አሁን መጥቻለሁ፤ ግን እንዲያው ማንኛውንም ነገር መናገር

22፥29 ተ፡33፤ ዘ፡25፥4፤ጥ፡12፥10፤ 27፥23-27፤ጥ፡6፤ 15፥19
 22፥31 ዘ፡21፥19
 22፥33 ተ፡29
 22፥34 ዘ፡23፥19፤ ዘ፡፡14፥40፤11፥4፡፡15 ፤24፥30፤12፥1፤13 ፤24፤10፤ኢ፡ዮ፡33፤27፤ ማ፡15፤14
 22፥36 ተ፡21፤ ዘ፡፡21፥13

እችላለሁ? እኔ መናገር የሚገባኝ እገዛለኝ ብዙ፤ (ሌላም) በእኔ ያስቀመጠውን ብቻ ነው” ብሎ መለሰለት።
³⁹ከዚያም በሰላም ከባላቅ ጋር ወደ ቂርያት ሐጽት ሂደ። ⁴⁰ባላቅም ከብቶችና በሳችሁ ሠዎ፤ ከፊሉንም ለበሰላምና ከእርሱ ጋር ለነበሩት አለቆች ሰጣቸው። ⁴¹በማግስቱ ጠዋት ባላቅ በሰላምን ወደ ባሞት በአል አወጣው፤ እዚያም ሆኖ ሕዝብ በከፊል አየ።

የመጀመሪያው የበሰላም ንግር

23 በሰላም፤ “እዚህ ሰባት መሠዊያ ሥራ ልኝ፤ ሰባት ኮርማዎችና ሰባት አውራ በሳችሁ አዘጋጅልኝ” አለው። ²ባላ ቅም በሰላም እንደ ነገረው አደረገ፤ ሁለቱም በእያንዳንዱ መሠዊያ ላይ አንድ ኮርማና አንድ አውራ በግ አቀረቡ።

³ከዚያም በሰላም ባላቅን፤ “እኔ ወደዚያ ስሄድ፤ አንተ እዚህ መሠዊያዎትህ አጠገብ ቂይ፤ ምናልባትም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሊገኝኝ ይመጣ ይሆናል፤ የሚገልጥልኝንም ሁሉ እነግርሃለሁ” አለው። ከዚያም በሰላም ወደ አንድ ገላጣ ኩረብታ ሂደ።

⁴እግዚአብሔር (ሌላም) ተገኝሎ፤ በሰላምም፤ “እነሆ፤ ሰባት መሠዊያዎች አዘጋጅቻለሁ፤ በእያንዳንዱም ላይ አንድ ኮርማና አንድ አውራ በግ አቅርቧልሁ” አለው።

⁵እግዚአብሔርም (ያህዌ) በበሰላም አፍ መልአክት አስቀምጦ፤ “ወደ ባላቅ ተመልሰህ ይህን መልአክት ንገረው” አለው።

⁶እርሱም ተመልሶ ሲሄድ ባላቅን ከመላው የሞዓብ አለቆች ጋር በመሠዊያው አጠገብ ቆሞ አገኘው። ⁷ከዚያም በሰላም ንግሩን እንዲህ ሲል ጀመረ፤

“ባላቅ ከአራም አመጣኝ፤ የሞዓብ ንጉሥ ከምሥራቅ ተራሮች፤ ‘ና ያዕቆብን ርገምልኝ፤ መጥተህም እስራኤልን አውግዝልኝ’ አለኝ።

⁸32 የዚህ ጥገኛ ሐረግ የዕብራይስጡ ትርጉም አይታወቅም።

22፥29 በእጄ ሰይፍ ይገድ ቢሆን ኖሮ፤ ይህ አባባል ያለበው ያልተሳካለትን የበሰላምን አስቂኝ ገጽታ ያመለክታል። በዚያ ቦታ ሰይፍ ነበረ (ቀ፡ 23፥31-33 ይመጣ) ሆኖም የሰይፉ ለሰባ መሆን የሚገባት አሀያዬቱ አልነበረችም።

22፥31 የእግዚአብሔር የበሰላምን ዐይን ከፈተ፤ ይህ አባባል በቀ፡ 28 የመጀመሪያ ላይ ከተጠቀሰው ዐረፍተ ነገር ጋር አንድ ነው። በሌላ አንጻር በዚያ የቆመውን መልአክ ያይ ዘንድ የባዕድ የሆኑትን አባይ ዐይኖችን መሄራት የበለጠ ተአምር ነበር።

22፥35 እኔ የምነግርህን ብቻ ተናገር፤ በሰላም አሁን በፊት ተደቅኝ ያለው ጎሳሬነት ከባድ መሆኑን ይበልጥ መረዳቱን ያሳያል፤ እግዚአብሔር እንዲናገር የሚሰጠውንም ቃል ፈጽሞ ሊሰውጥ አይችልም (23፥12፡20፡26)።

22፥37 በቶሎ እንድትመጣ ልኪብህ አልነበረምን? የታሪኩ አስቂኝ ክፍል ያለበው ባልተሳካለት በበሰላም በኩል ብዙ ሳይሆን ገራ በተጋጣሙ በባላቅም በኩል ነበር (23፥11፡ 25፤ 24፥1፤ ይመጣ)።

22፥40 ባላቅም ከባላቅ ሰባት ሠዎ ለእግዚአብሔር የቀረበ መሥዋዕት አልነበረም። በሰላም የባዕድ አግልሕት ነበረ እንደ መሆኑ ጉብትን አይቶ ወደፊት የሚሆነውን የመተንበይ

22፥38 ዘ፡፡23፥5፤ 16፥26
 22፥40 ዘ፡፡23፥1፤ 14፡29፤ኦዘ፡ 45፥23
 22፥41 ዘ፡፡21፤ 28፤23፥13
 23፥1 ዘ፡፡22፥40
 23፥2 ተ፡14፥30
 23፥3 ተ፡15
 23፥4 ተ፡16
 23፥5 ዘ፡፡4፤12፤ 4፤15፤ዘ፡፡22፥20፤ ላ፡፡49፥21
 23፥6 ተ፡17
 23፥7 ተ፡18፤ዘ፡፡ 24፤10፤ዘ፡፡22፥5፤6፤ 24፥3፤21፤ኢ፡፡24፥9፤ 2፡፡4፡፡23፤1፤12፤፡፡15፤1፤ 5፤13፥2

ችሉታ ነበረው፤ ስለዚህ ከተሰጠው ሥጋ ወስጥ ጉብት ሳይኖር በት አይቀርም። የእግዚአብሔር ቃለ ጎይል በእርሱ ላይ በመጣ ጊዜ በሰላም በተከሰቱት የጥንቂቅ ሥራውን አዳርገው (24፥1)።

23፥1 በሳት መሠዊያ ... ሰባት ኮርማዎችና ሰባት አውራ በሳች፤ ይህ መሥዋዕት በሰላም እንደግያምንበት የባዕድ አምላክ አሠራር፤ እንደ አንዱ ክፍል ሆኖ ተዘጋጅቶ ነበር። ፍጹምነትን የሚያመለክተው ሰባት ቀጥሮ በአጠቃላይ በሌላ ሕዝቦች ዘንድ ከፍተኛ ግምትና ትኩረት የሚሰጠው ነበር፤ ይህ ከምሥራቅ የመጣው ነበረ የወደፊቱን ሁኔታ ለመተንበይ የሚያስችለው በቂ ጉብትና ሌላም የሥጋ ብልት ለመሥዋዕት ከሚቀርቡት ብዙ እንከሳት ያገኛል።

23፥2 ባላቅም በሰላም እንደ ነገረው አደረገ በሰላም ዋና አዛዥ ሲሆን ባላቅ ግን አሁን ትእዛዝ ፈጽሞ ሆኗል። 23፥7-24፥1 በግጥም መልክ የቀረቡ ሰባት የትንቢት ሰንገኞች እዚህ ላይ ተጠቅሰዋል። የመጀመሪያው አራቱ ርዘም ያሉ ሲሆኑ ለትረካው መጀመሪያ የሆነ መግቢያ ያላቸውና ውበት የተሰጡ ቅኔያዊ ገጥሞች ናቸው (23፥7-10፡18-24፤ 24፥15-19)። የመጨረሻዎቹ ሦስቱ አጠር ያሉ ሲሆኑ በቀላሉ ለመረዳት የሚቻሉ ይቻሉም፤ ነጠል ባለ ሁኔታው በተከታታይ ተጽፈው ይገኛሉ። (24፡20፡21-22፡23-24)።

ሦስተኛው የበለጸገው ንግር

27ከዚህ በኋላ ባላቅ በለጸግን፤ “በል እንግ ዲያው ወደ ሌላ ቦታ ልውሰድህ፤ ከዚያ ሆኑ እንድትረገማልኝ ምናልባት ስንዘላለክህ (ሌላው) ይፈቅድልህ ይሆናል” አለው። 28ባላቅም በለጸግን ምድረ በዳው ቀላልቀል ወደሚታይበት ወደ ፊርሻ ጫፍ አወጣው።

29በለጸግም፤ “ሰባት መሠዊያዎች እዚህ ሥራልኝ፤ ሰባት ኮርማዎችና ሰባት አውራ በጎችም አዘጋጅልኝ አለው። 30ባላቅም በለጸግም እንደ ነገረው አደረገ፤ በእያንዳንዱም መሠዊያ ላይ አንድ ኮርማና አንድ አውራ በግ ሠዋ።

24 በለጸግም እግዚአብሔር (ሥጦ) እስራኤልን መባረክ እንደ ወደደ ባዩ ጊዜ፤ እንደ ሌላው ጊዜ ሁሉ አስማት ለመሻት አልሄደም፤ ነገር ግን ፊቱን ወደ ምድረ በዳ መለሰ። 25በለጸግ አሻቅሮ ተመልክቶ እስራኤል በየነገድ በየነገዱ ሆኖ መስፈሩን ሲያይ የስንዘላለክህ (ሌላው) መንፈስ በላዩ መባባት፤ 3ንግራንም እንዲህ ሲል ጀመረ፤

“የዚያ ዐይኑ የተከፈተለት፤ የቢዮር ልጅ የበለጸገው ንግር፤ ‘የዚያ የስምዓክን (ሌላው) ቃል የሚሰማ፤ ሁሉን የሚችል’ የአምላክን ራእይ የሚያይ፤ ከመሬት የተደፋው ዐይኖቹም የተከፈቱለት ሰው ንግር፤

3“ያዕቆብ ሆይ፤ ድንኳኖችህ፤ እስራኤል ሆይ፤ ማደሪያዎችህ እንዴት ያማኙ ናቸው!

“እንደ ሸለቆች፤ በወንዝ ዳር እንዳሉም የአትክልት ስፍራዎች ተዘርግተዋል፤ በእግዚአብሔር (ሥጦ) እንደ ተተከሉ-

23+26 ዘጐጉልቀ 22+18: 20
23+27 ቀ+13: ዘጐጉልቀ 24+10
23+28 ዘጐጉልቀ 25+33: 18+31+16+18+33+29: 4+31+ሌ+22+17+መዝ 106+28+ሆላ9+10
23+30 ቀ+2
24+1 ዘጐጉልቀ 23+20: 23+28
24+2 ዘጐጉልቀ 11+25: 26
24+3 ቀ+15
24+4 ዘጐጉልቀ 15+1 ዘጐጉልቀ 22+9
24+5 ሌር+20: 30+18: ሚልታ+12

24+6 ዘጐጉልቀ 2+10: ሌዩ 29+19: መዝ 1+31+45+8+11+04+16+ ማሕል+14+ሐዘ3+15
24+7 ዘጐጉልቀ 17+8-16: ዘጐጉልቀ 12+24: መዝ 5+12 11ዘጐጉልቀ 14+21: መዝ 89+27+14+51+11-13
24+8 ዘጐጉልቀ 15+61: 24: መዝ 18+14: መዝ 45+51: ሌር50+17
24+9 ዘጐጉልቀ 12+23: ዘጐጉልቀ 23+24
24+10 ቀ+3-9: መዝ 4+14: ዘጐጉልቀ 22+61: 23+7-10: 11: 18-24: መዝ 23+51: ሌር27+231 34+37: መዝ 2+15: መዝ 21+14: 22+13: 25+6
24+11 ቀ+14: 25: ዘጐጉልቀ 22+17
24+12 ዘጐጉልቀ 22+18
24+13 ዘጐጉልቀ 22+18: 20

ፊቶች፤ በውሃም አጠገብ እንዳሉ ዝግባዎች ናቸው። 7ከማድኃቸው ውሃ ይፈሳል፤ ዘራቸውም የተትረፈረፈ ውሃ ያገኛል፤ “ንጉሣቸው ከአጋግ ይልቃል፤ መንግሥታቸውም ከፍ ከፍ ይላል፤ 8“እግዚአብሔር (ሌላው) ከግብፅ አወጣቸው፤ ብርታታቸውም እንደ ጎሽ ብርታት ነው፤ ጠላቶች የሆኑአቸውን ሕዝብ ያንክታሉ፤ ዐጥንቶቻቸውን ያደቅቃሉ፤ በፍላጻቻቸው ይወጃቸዋል። 9እንደ አንበሳ አድፍጠዋል፤ እንደ እንስሲቱም አንበሳ አድብተዋል፤ ሊቀሰቅሳቸውስ የሚችል ማን ነው? “የሚባርኩህ በሩክ፤ የሚረገማህም ርጉም ይሁኑ!”

10ከዚያም ባላቅ፤ በበለጸግም ላይ እጅግ ተቂጣ፤ እጆቹም አጨብጭቦ እንዲህ አለው፤ “ጠላቶቼን እንድትረገማልኝ ጠራህህ፤ አንተ ግን ሦስቱንም ጊዜ ባረከሃቸው። 11በል ቶሎ ወደ ቤትህ ሂድልኝ፤ ወርታህን አሳምሬ ልክ ፍልህ ዝር፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) ግን እንዳታገኝ ከለክህ።”

12በለጸግም ለባላቅ እንዲህ ሲል መለሰ ለት፤ ወደ እኔ ለላክሃቸው ሰዎች እንዲህ ብሎ ነግራለቸው አልነበረምን? 13“ሌላው ይቅርና ባላቅ በብርና በወርቅ የተሞላ ቤተ መንግሥቱን ቢሰጠኝ እንኳ፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) የሚለውን ብቻ ከመናገር በስተቀር ከእግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዝ ውጭ በራሴ

94 ለቤብራይስጥ ቅጂ ግለት ነው።

23+28 ፈገግር በለጸግ የእስራኤልን ሰፈር በሚገባ ለማየት የቻለበት (24+2) የተራራው ሰንሰለት ለሚናዊ ክፍል ነው (የ23+14 ግብ ይመ)።

24+1 እንደ ሌላው ጊዜ ሁሉ አስማት ለመሻት እዚህ ላይ የበለጸግም የጥንቂቁን የአስማት ሥራ ተገልጿል (የ22+40፤ 23+1 ግብ ይመ)።

24+2 የእግዚአብሔር መንፈስ በላዩ መባባት፤ የእግዚአብሔር መንፈስ በበለጸግም ላይ መምጣቱ በአዲስ ኪዳን ኩባንላ እው በመንፈስ ቅዱስ መመላቅ ጋር ተመሳሳይ አይደለም (ሐሥ 2+14)። መንፈስ ቅዱስ በላዩ ላይ የመጣው በለጸግም ትክክለኛ የእግዚአብሔር ነዚያ እንደ ሆነ ለማጽደቅ ሳይሆን፤ በእርሱ በኩል እንደ ጊዜ የሚገልጠው እውነት በመኖሩ ነው። እግዚአብሔር ዐላማውን ለመፈጸም ሲል እንዳንድ ጊዜ እርሱን በሚገባ የማያውቁትንና በመንገዱ የማይሄዱትን ሰዎች ይጠቀምባቸዋል።

24+3-4፤ ለትንሢቱ እንደ መገቢያ ሆኖ ሰፋ ተደርጎ የተፈራው ሐሳብ፤ ሁልም እግዚአብሔር በበለጸግም ፊት በመሆኑ ያዋውና የተረዳውን ነገር የሚገልጽ ነው። እሁን የበለጸግም ዐይኖች ተከፍተዋል (የ22+31 ግብ ይመ)።

24+6-7፤ እዚህ ላይ በአጠቃላይ መልኩ በለጸግም የሚናገር ሲሆን፤ እስራኤል በተሰጣቸው አዲስ ምድር በሚኖሩበት ጊዜ ወደ እነርሱ የሚመጣው በረከት የተትረፈረፈ እንደሚሆን ያመለክታል። ከእግዚአብሔር የሚሰጣቸው እንዲህ ዐይነቱ የተትረፈረፈ በረከት፤ በአድን የነበረውን በረከት የሚያስታውስ ነው።

24+7 ከአጋግ ይልቃል፤ የንጉሥ ባለል ጠላት የሆነውን ሰው በሚመለከት (14: መ 15+32-33) የተነገረ ወደ ፊት የሚፈጸም እንደ ትንሢት ሊሆን ይችላል፤ ይህም በአራተኛው ትንሢት ውስጥ የተጠቀሱትን (ቀ 15-19) አስደናቂ ቃላትን ለመገለጽ የሚያዘጋጅ መንደርደሪያ ሆኖ የገባ ሐሳብ ነው። ነገር ግን አጋግ የሚለው ስም በአማራጭውን ነገሥታት ከንድ የተለመደ ነው፤ ይኸውም የሚያመለክት ለእስራኤላውያን ከግብፅ በወጡ ጊዜ (ዘፀ 17:8-13)፤ ከዚያም ቀጥሎ ከዓን ለመግባት በተቃረበት ወቅት (14+45 ይመ)፤ በእነርሱ ላይ ጦርነት የከፈተባቸውን አማሌቃ ውያንን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል።

24+8 እግዚአብሔር ከግብፅ አወጣቸው፤ የእስራኤልን ድነት የሚያመለክቱ እነዚህ ቀላፍ የሆኑ ቃላት ጠላታቸው በሆነ የሌላ ነገር ሰው ተነግረዋል (የ25+1 ግብ ይመ)።

24+9 የሚባርኩህ በሩክ፤ የሚረገማህም ርጉም ለአብርሃም በተሰጠው ተስፋ ውስጥ የተጠሰደው የበረከትና የመርገም ቃል (ዘጐጉልቀ 12+2-3)፤ የእስራኤልን መባረክ አስመልክቶ በተነገረው በዚህ ትንሢትም ውስጥ ተገልጿል። እዚህ ላይ በለጸግም የእስራኤላውያን በረከት ተነቱላል ለመሆን ያለውን ምኞት አላረገጠ መናገሩ ይሆናል (የ23+10 ግብ ይመ)።

24+11 እግዚአብሔር ግን እንዳታገኝ ከለክህ እስራኤልን ለእግዚአብሔር በሚሰጣቸው ባላቅ በመስፋቱ፤ በለጸግም ያለ እንዳት ከፍያ ሾሙ፤ ይኸውም በለጸግም ትጉቶለት ለነበረው ዋጋ በምሳቤ የተሰጠው እጅግ አሳፋሪ ስድስት ነው (2ሌዎ 2+15 ይመ)።

ሐሳብ በንም ሆነ ከቶ ማድረግ አልቻልም።”
14 እንግዲህ ወደ ሕዝቧ እመለሳለሁ፤ ይህን እንጂ በሚመጣው ዘመን ይህ ሕዝብ በሕዝቧ ላይ የሚያደርገውን ና ልንገር።”

አራተኛው የበለጸገውን ግንኙነት

15 ከዚያም እንዲህ ሲል ግንኙን ጀመረ፤

“የቢዮር ልጅ የበለጸገውን ግንኙነት
የዚያ ዐይኑ የተከፈተለት ሰው ግንኙነት።

16 የዚያ የሕምዝባ (አሁን) ቃል የሚሰማ፤
ከሰውያን ፅዕናትን ያገኘው፤
ሁሉን ከሚቻለው ራሱይ
የሚገለጥለት፤

መሬት የተደፋው፤ ዐይኖቹም
የተገለጡለት ሰው ግንኙነት።

17 “አየዋለሁ፤ አሁን ግን አይደለም፤
እመለከተዋለሁ፤ በቅርቡ ግን
አይደለም።

ከከብ ከያዕቆብ ይወጣል፤
በትረ መንግሥት ከእስራኤል
ይነሳል።

የሞላበትን ግንባርቶ፤
የሄትንም ወንዶች ልጆች ራስ
ቅል ያደቃል።

18 አዲም ይሸነፋል፤
ጠላቱ ሲይርም ድል ይሆናል፤
እስራኤል ግን እየበረታ ይሄዳል።

19 ገዥ ከያዕቆብ ይወጣል፤
የተረፉትንም የከተማዬቱን ነዋሪዎች
ይደመስሳል።”

የመጨረሻዎቹ የበለጸገውን ግንኙነት

20 ከዚያም በላይም አማሌትን አይቶ
ግንኙን እንዲህ ሲል ጀመረ፤

“አማሌት ከሕዝቦች የመጀመሪያው
ነበር።

24:14 ዘፍ49:11
ዘፍ31:8;16;ሚክ
6:5
24:16 ዘፍ14:181
ዘፍ22:9;ላ.ሳ.14:14
24:17;19:37;ዘፍ
49:10;ዘፍ21:291
ዘፍ23:6;ላ.ሳ.15:1-
16;14;ላ.ሳ.48:451
ጥቂ2:21;ላ.17
24:18 ዘፍ9:251
14:6;ዘፍ1:44;ላ.ሱ
12:7;15:101;መግ
5:41;20:8;1121
1ዘፍ18:111;መዝ
60:8;ላ.ሳ.11:141
ላ.ሞ9:12;ላ.ዘ1:2
24:19 ዘፍ49:101
ሚክ 5:2
24:20 ዘፍ14:71
ዘፍ17:14;ዘፍ25:191
1ሳ.መ15:20;30:17-
20;24:መ8:121
1ዘፍ18:11
24:21 ዘፍ15:191
መዝ37:27;ዘፍ41:33
ላ.ሳ.32:18;ላ.ዘ
34:27
24:22 ዘፍ10:22
24:24 ተ+20:221
ዘፍ10:4121
24:25 ዘፍ22:5
25:1 ዘፍ19:371
ዘፍ21:16;31:161
ዘፍ21:1;ላ.ሳ.66:111
ላ.ሳ.5:7;7:9;19:21
ላ.ሳ.3:18;ሚክ6:51
1ቆር10:8;ላ.ዘ2:14
25:2 ዘፍ20:51
32:6;ዘፍ32:381
1ቆር10:20
25:3 ዘፍ23:281
ዘፍ4:19;መግ2:191
1ነፃ9:9;ላ.ር1:161
44:3
25:4 ዘፍ32:121
ዘፍ7:21;3:30;ዘፍ4:3
113:17;ላ.ሳ.7:261
2ሳ.መ21:16;23:23
26;2ዘፍ28:11;29:1
10;30;8;ዘፍ10:1
14;ላ.ሳ.44:3

በመጨረሻ ግን ይደመስሳል።”

21 ቁናውያንንም አይቶ ግንኙን እንዲህ
ሲል ጀመረ፤

“መኖሪያህ አስተማማኝ ነው፤
ጉጂህም በበለት ወስጥ ተሠርቶአል፤
22 ያም ሆኖ ግን እናንተ ቁናውያን፤
አሰር በምርኮ ሲወሰዳችሁ
ትደመስሳላችሁ።”

23 ከዚያም ግንኙን ቀጠለ፤

“አቤት! እምሳክ (አሁን) ይህን
ሲያደርግ ማን ይተርፋል?

24 መርከቦች ከኪቲም ዳርቻዎች
ይመጣሉ፤

አሦርንና ዔቦርን ይይዛሉ፤
እነርሱም ደግሞ ይደመስሳሉ።

25 ከዚህ በኋላ በላይም ተነሥቶ ወደ ቤቱ
ተመለሰ፤ ባላቅም መንገዱን ቀጠለ።

ሞላበት እስራኤልን አሳሳተ

25 እስራኤላውያን በሰጡም በነበሩበት
ጊዜ ወንዶቹ ከሞላበት ሴቶች ጋር
ማመንዘር ጀመሩ። 2 እነዚህም ሴቶች ወደ
አምላካቸው መሥዋዕት ሕዝቡን ጋበዙ፤
ሕዝቡም መሥዋዕቱን በላ፤ ለአማልክቱም
ሰገደ።

3 ስለዚህ እስራኤል የፊንርን በኋል በማም
ለክ ተባብሮ፤ የእግዚአብሔርም (ሥጦ) ቀጣ
በላይ ነደረ።

4 “እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን፤ “እስፈራው
የእግዚአብሔር (ሥጦ) ቀጣ ከእስራኤል እን
ዲመለስ የሕዝቡን አለቆች ሁሉ ወስደህ
ግደልና በጠራራ ፀሐይ ላይ በእግዚአብሔር
(ሥጦ) ፊት ስቀላችሁ” አለው።

*17 የሴቱ ሳምንቱ ይፋ ሲሆን በግደላቱ ከቅ
ግን ያቃሉ ትርጉም አይታወቅም።

24:14 በሚመጣው ዘመን ይህ አገላለጽ ይበልጥን ገና
በሩት ያለውን (መሲሐ የሚመጣበትን) የወደፊቱን ዘመን ያመለ
ከታል (ላ.ሳ. 48:47 እና ማገ ይመ)።
24:15:16፤ በሦስተኛው ትንቢት መጀመሪያ ላይ እንደ
ተጠቀሰው ሁሉ (ክ 3-4 ይመ)፤ ለአራተኛው ትንቢት የተጻፈ
ፊው መግባባትም እንደዚህ ረጅም ነው፤ ይህም በዚህ ትንቢት
ወስጥ የተጠቀሱ አስደናቂ ቃሎች እንባባ እንዲረዳ የሚያዘጋጅ
ነው።

24:17 ከከብ ... በትረ መንግሥት መጀመሪያ ዳዊት
በነገሠ ጊዜ ተፈጽሞ ይሆናል፤ በከፍተኛ ሁኔታ ሙሉ በሙሉ
የሚፈጸመው ግን በመጨረሻ መግቢት መጥቶ በሚገዛበት ጊዜ
ነው። ወደ ፊት እስራኤልን የሚታደገው እንደ ከከብ (ራሱ
22:16) እና በንጉሥ እንዳለች የከበረች በትር ይሆናል፤ በሕዝ
ቡም ጠላቶች ላይ ድል ይቀዳል (ክ 19 ይመ)። ሂታን በጥን
ታዊ የግብፅ መግባብት ወስጥ ሹቱ በመባል ይታወቁ የነበሩት
የመጀመሪያዎቹ (ጥንታውያን) የሞላበት ነዋሪዎች ሊሆኑ ይችላሉ።

24:20 አማሌት... የመጀመሪያው ነበር፤ በእስራኤል ላይ
ጦርነት ለመክፈት እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ ያለውን ዐላማ
ለመቃወም የመጀመሪያው ነገድ ነበር (ዘፍ 17:8-13)።

24:21 ቁናውያንንም ይህ ስም ብረታ ብረት ሠራተኞች
የሆኑትን ነገዶች ያመለክታል፤ በላላ ቦታ ቁናውያን ከእስራኤል ጋር
እንደተጣበቁ ተገልጿል (መግ 1:16፤ 4:11፤ 1ሳ.መ 15:6 ይመ)።
የሙሴ ሰማት ቁናዊ ሲሆን ከምድያም ጋር ተባብሮአል (ዘፍ
2:16 ይመ)፤ ምናልባትም በላይም የተናገረውም ስለ ምድያም

ውያን ላይሆን አይቀርም (22:4:7 ይመ)።

24:24 ኪቲም፤ በቆዳርስ የነበረችው ጥንታዊቷ ኪቶ
ላትሆን ትችላለች። ለሦርንና ዔቦርን ይይዛሉ፤ ለነርሱም ደግሞ
ይደመስሳሉ፤ እንደ ሕዝብ ተነሥቶ የሌላውን አገር ይወስዳል፤
እርሱም ደግሞ መጨረሻው ጥፋት ይሆናል። በአንዳንድ ለእስራ
ኤል ሕዝብ የሚሆኑ የማያቋርጥ በረከት፤ የመጨረሻውን ድል
በመቀዳጀት (ክ 17-19) ታዲያቸው የሆነው ወደፊት የሚሰ
ጣቸውን አስተማማኝ ተስፋ ያመለክታል።

25:1-181 ም 31:8:16 እስከምንደርስ ድረስ፤ ለእስራኤል
መሳሳት ሞና ምክንያት የሆነው በላይም እንደ ነበር እንደገናም
(ዘፍ2:5:8 ማገ ይመ)። በላይም የርግማን ቃል በመናገር እስራ
ኤልን ማጥፋት አልቻለም፤ ነገር ግን በከነዓውያን የበላል ልም
ላላ ሥርዐት ለእስራኤልን አታለል።

25:1 ሰጠራ፤ ከነፃነት ድል ለማድረግ እስራኤል ዝግጅት
ያደረገችበት ቦታ ሌላ ስሙ ነው፤ የሚገኘውም ከዮርዳኖስ ወንዝ
ማይ፤ ከጥንታዊቷ የአያሌት ከተማ ትይዶ ነበር (ላ.ሱ 2:1 ይመ)።
ማንዝር ጀመሩ፤ እስራኤል የበላልን የልምሳሚ ሥርዐት ተቆ
ብላ የዘመተ ገጢት ከማድረግም በላይ በምድሪቱ ለነበሩ ባህድ
አማልክት መስገዳና (ክ 2-3) ታሪካቸው ወርሶ በሕዝቡ ገጠ
አት ተሳታፊ ሆኖ በመገኘቱ ከእግዚአብሔር ጋር የሰራተን ኪዳን
ጣለች።

25:4 ወስደህ ግደልና በጠራራ ፀሐይ ላይ በእግዚአብሔር
ፊት ስቀላችሁ፤ የሞቱት ሰዎች በድን በዚህ ሁኔታ እንዲታይ
መደረጉ፤ በገጠኤት ምክንያት ከቅጣት የተረፉትን ሰዎች ያስቡ
ነቅታል።

፩ሙሴም የእስራኤልን ጻፉት “እያንዳን ጻፉት የፈረሰን በአል በማምለክ የተባበሩትን ሰዎቻችሁን ግደሉ አላቸው።”

ከዚህ በኋላ ሙሴና መላው የእስራኤል ማኅበር በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ላይ እያለቀሱ ሳለ፣ አንድ እስራኤላዊ አነራሰ አያዩት አንዲት ምድያማዊት ሴት ይዞ ወደ ቤተ ሰቡ መጣ። ገዢው የአሮን ልጅ የአልዓር ልጅ ፊንሐስ ይህን ባዩ ጊዜ ማኅበሩን ትቶ ጦሩን በእጁ በመያዝ፣ “እስራኤላዊውን ተከትሎ ወደ ድንኳኑ ገባ፤ ጦሩንም ወርውሮ እስራኤላዊውንና ሴቲቱን አጣምሮ ወጋቸው፤ ከዚያም በእስራኤላውያን ላይ የወረደው መቅሠፍት ተከለከለ፤ ሃያም በመቅሠፍቱ የዋተው ሰው ቀጥሮ ሃያ አራት ሺህ ደርሶ ነበር።”

¹⁰ እግዚአብሔር (ሙ) ሙሴን እንዲህ አለው፡
¹¹ “የካህኑ የአሮን ልጅ፣ የአልዓር ልጅ ፊንሐስ እኔ ለክብራ በመከላከል እንደ ምቀና ስለ ቀና ቀጣዩን ከእስራኤላውያን መልሶታል፤ ስለዚህ እኔም በቅናቱ ጨርሶ አላጠራጃቸውም።¹² ስለዚህ እነሆ እኔ የሰዓም ቃል ኪዳኔን ከእርሱ ጋር እንደማደርግ ንገረው።¹³ ስለዚህ (አላሚ) ክብር ቀንቶ ለእስራኤላውያን ስላስተሰረዳቸው፣ እርሱና ልጆቹ ዘላቂ የካህንነት ቃል ኪዳን ይኖራቸዋል።”
¹⁴ ከምድያማዊት ሴት ጋር የተገደለው እስራኤላዊ የሰላ ልጅ ዘንበሪ ይባላል፤ የሰምየውያን ቤተ ሰብ አለቃ ነበር።¹⁵ እንዲሁም የተገደለችው ምድያማዊት ሴት ከስቢ ትባላለች፤ እርሷም ከምድያማውያን ቤተ ሰብ የአንዱ ነገድ አለቃ የሆነው የሰር ልጅ ነበረች።

¹⁶ እግዚአብሔር (ሙ) ሙሴን እንዲህ አለው፡

25:5 ዘ032:271
 ሆሴ9:10
 25:6 ዘ525:21
 ዘጉ14:11፡መላ2:41
 ሩት19:11፡መላ11:41
 24፡መ15:30፡ዕዝ
 10:11፡መ126:61
 ሊር41:6
 25:7 ዘ061:251፡ሊኦ
 22:131፡መ45:8120፡
 28:14፡መ13:19:221
 19:18፡281፡መ35:53
 146:91፡ሊ33:101
 ሚከ4:3
 25:8 ዘመ106:30
 25:9 ዘጉ14:371
 31:161፡ፋር10:8
 25:11 ዘ020:51፡ዘፋ
 32:16:21፡መዝ
 78:581፡መ61:30
 25:12 ሊሳ11:49
 54:101፡ሊዘ54:251
 37:261፡መ24:45
 25:13 ቀ11፡መ
 29:9:361፡ዘ19:101
 29:101፡መ1፡መ106
 31፡ሊር33:181፡መ
 34:25
 25:14 ቀ461
 ዘጉ1:6
 25:15 ቀ181፡ዘጉ
 31:8፡ሊኦ13:211
 ዕን3:7
 25:16 ዘጉ31:7
 25:17 ዘ023:221
 ዘጉ31:1-3፡ዘፋ21:1
 1፡መ42:16-181፡መ
 17:9:351፡ዘ29:271
 10:251፡ዘ09:271፡መ
 8:2121፡ዘ87:423
 25:18 ዘጉ23:28
 26:1 ዘጉ14:371
 25:8
 26:2 ዘ030:11-
 161፡ዘጉ1:3
 26:3 ቀ463፡ዘጉ
 22:1133:481

17 “ምድያማውያንን እንደ ጠላት ቁጥራችሁ ፍጆታው።”¹⁸ ይኸውም ፈረሰ ላይ በተፈጸመው ድርጊትና በፈረሰ ምክንያት በመጣው መቅሠፍት በተገደለችው በምድያማዊው አለቃ ልጅ፣ በእንጉታው በከስቢ አታላለው የጠላትነት ሥራ ስለሠሩባችሁ ነው።”

ሁለተኛው የሕዝብ ቁጠራ

26 ከመቅሠፍቱ በኋላ እግዚአብሔር (ሙ) ሙሴንና የካህኑን የአሮንን ልጅ አልዓርን እንዲህ አላቸው፡ “ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያ በላይ የሆናቸውን በእስራኤልም ጦር ሰራዊት ውስጥ ለማገልገል ብቃት ያላቸውን ሁሉ ከመላው የእስራኤል ማኅበር ሰብ ከየቤተ ሰቡ ቀጥጡ።”¹ ስለዚህ ሙሴና ካህኑ አልዓር ከኢየሱብ ማዶ በየር ጽናሰ አጠገብ ባለው በሞዓብ ሜዳ ለሕዝቡ እንዲህ ሲሉ ተናገሩ፡ “እግዚአብሔር (ሙ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት ዕድሜያቸው ሃያ ከዚያ በላይ የሆነውን ቀጥጡ።”

ከግብፅ የወጡት እስራኤላውያንም እነዚህ ነበሩ፤
 ፍየአስራኤል የበኩር ልጅ የሆነው የሮቢል ዘሮች እነዚህ ነበሩ፤

በሂናን በኩል፣ የሂናውያን ጉሣ፤
 በፈላስ በኩል፣ የፈላውያን ጉሣ፤
 ፍላክሮን በኩል፣ የአስሮናውያን ጉሣ፤
 በከርሚ በኩል፣ የከርማውያን ጉሣ፤
 ገእዚህ የሮቢል ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህም የተቁጠሩት አርባ ሦስት ሺህ ሰባት መቶ ሠላሳ ነበሩ።

ሊኦ13:32 26:4 ዘ061:14113:3 26:5 ዘ546:91፡ዘጉ1:201
 18፡መ543 26:6 ዘ546:91፡ዘ543
¹ኔ ስለሰራዊት የሊዶሪያ የርዳሳ የጊቤል ሲሆን ይህም የየርዳሳ ወንዝ የጥንት ስም ሳይሆን አይቀርም።

25:6 አንዲት ምድያማዊት ሴት ይዞ ወደ ቤተ ሰቡ መጣ፤ ዘንበሪና ፍቅረኛው አስቢ (ቀ 15)፣ ለእግዚአብሔር ቃልና ለቅ ድነና ያላዩት ንቅተኛ ሞት ይደረጋል ተብሎ የማይገመት ነበር።
 25:9 ሃያ አራት ሺህ፤ ሕዝቡ በማምለክ የድፍረት ገጠአት ስለ ሠሩ የሞቱት ሰዎች ቀጥሮ ሲሆን፤ ይህም በቆሬና በተባበረዎቹ ዐመፅ የተነሣ ከሞቱት ሰዎች ቀጥሮ ይበልጣል (14000፤ 16:49 ይመጣ። የሞቱት ሰዎች ቀጥሮ ከፍተኛ ነት፤ በመጀመሪያው (1:46) እና በሁለተኛው (26:51) የሕዝብ ቁጠራ ከተገለጸው ቀጥሮ እጅግ ብዙ ከሆነው ሕዝብ ጋር ሲጓዝ እር ተመግባንንት አለው።

25:11 ለክብራ በመከላከል እንደምቀና ስለ ቀና ከዘ0 20:4-6 ጋር ያነጻጽሩ፤ ፊንሐስ ለእግዚአብሔር ክብር ጠፍቶ እንደ ለአራት ሺህ የእግዚአብሔር ክህናት ሆነው ያገለገሉት ዘንድ እግዚአብሔር ከፊንሐስና ከዘሩ ጋር ኪዳን አደረገ (ዘዞፍ 9:19 ግብ ይመጣ።)፤ የአልዓር ልጅ ፊንሐስ ያደረገው ነገር፤ እነ ቶቹ የሆኑት ናዳብና አብየሮ የፈጸሙትን የግደላለሽነት ገጠአትን ይቃረናል (ዘሌ 10:1-3 እና ማገብ ይመጣ።)

25:17 ምድያማውያንን እንደ ጠላት ቁጥራችሁ ፍጆታው፤ ይህ የተፈረደባቸው እስራኤልን ለማሳት በተደረገው ተንኮ ውስጥ ተሳታፊ ስለ ነበሩ ነው። እስራኤልን ለመጃጃም በተደረገው ሣራ ከመጀመሪያ ጀምሮ ምድያማውያን ከሰላት ጋር በመተባበራቸው (22:4:7)፤ በ 31:1-24 ላይ ለተገለጸው ቅዱስ ጦርነት ባሳማመች ሆኑ።

26:1-51፤ ከሠላሳ ስምንት ዓመት በፊት ለድል ጦርነት እንደመጣ ለተሰበሰበው ሰራዊት ቁጠራ ተደርጎ ነበር። ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ የነበሩት እነዚያ ከመጀመሪያው ትውልድ የተቁጠሩት ሰዎች ሁሉ ሞተዋል። መደፈት ለሚጠበቀው ጦርነት ዝግጁ ለመሆን በዚህ ጊዜ አዲስ ትው

ልድ ተሰብሶበ መቁጠሩ እጅግ ያስፈልግ ነበር። በዚህ ወቅት ለሮን ሞቶአል (20:28 ይመጣ) በዕድሜ የገፋው ሙሴም በሥራው እንዲያገዝው የወንጌሉም ልጅ አልዓር ተመድቦለት ነበር። በዚህ ሁለተኛ ቁጠራ ውስጥ ዋና ዋና የሆኑት ነገዶች፤ ድርድራዊዎች፤ የአብዝኞቹ ነገዶች የሕዝብ ቀጥሮ ጨምረዋል። የሕዝብ ቀጥራቸው ከተነሱት ነገዶች አንዱ የሮቢል ነገድ ነው። ቆሬና ከሮቢል ወገን የሆኑት ተባብረዎች ባሰሡት ዐመፅ በሞት ስለ ተቀጡ (የቀ 9 ማገብ ይመጣ)፤ በሮቢል ነገድ የሕዝብ ብዛት ሲሆን ይፋላል፤ የሆነ የማክስ ለውጥ የታዩት በዚህ ምክንያት ሊሆን ይችላል። ከዚያ በኋላ በመካከል በነበሩት ዓመታት የሮቢል ነገድ ቀጥሮ ከመጀመሪያው ብዛት ጋር የተቀራረበ ነበር (የቀ 14 ማገብ ይመጣ።)፤ በመጀመሪያውና በሁለተኛው የሕዝብ ቁጠራ ጊዜ የተመዘገበ፣ በሊያንዳንዱ ነገድ የተደረገው ንጽጽር ከዚህ እንደሚከተለው ነው፡

ነገድ	የመጀመሪያው ቁጠራ	ሁለተኛው ቁጠራ
ሮቢል	46,500	43,730
ሰምአን	59,300	22,200
ጋድ	45,650	40,500
ይሁዳ	74,600	76,500
ይሳቡር	54,400	64,300
ዛብሎን	57,400	60,500
ኤፍሬም	40,500	32,500
ምናሴ	32,200	52,700
ብንያም	35,400	45,600
ዳን	62,700	64,400
አሲር	41,500	53,400
ገፍታሌም	53,400	45,400
ጠቅላላ ድምር	603,550	601,730

የደራሲ ልጅ አልደብ ሲሆን፤ የአልደብ ልጆች ደግሞ፤ ነሙኤል ዳታንና አቤሮን ነበሩ። እነዚሁ ዳታንና አቤሮን በሙሴና በአሮን ላይ የመጡ የማግዘፍ ሽማግሌት ሲሆኑ፤ ቆሬና ተከታዮቹ በእግዚአብሔር (ሙ) ላይ ባመፁ ጊዜ እነርሱም በነገሩ ነበሩበት።
10 ሁለት መቶ አምሳያቸውን ለሰዎች እሳት በበ ላቻቸው ጊዜ የቆሬ ተከታዮች ሲሞቱ እነ ዚህን ደግሞ ምድር ተከፍታ ከእርሱ ጋር ዋጣቻቸው፤ መቀባጫም ሆኑ።
11 የቆሬ የዘር ሐረግ ግን አልጠፋም።

12 በምያን ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በነሙኤል በኩል፤ የነሙኤል ልዑቅ ጉሣ፤ በደሚን በኩል፤ የደሚናውያን ጉሣ፤ በደኪን በኩል፤ የደኪናውያን ጉሣ፤
13 በዛራ በኩል፤ የዛራውያን ጉሣ፤ በሳኦል በኩል፤ የሳኦል ጉሣ፤
14 እነዚህ የምያን ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩትም ሃያ ሁለት ሺህ ሁለት መቶ ነበሩ።

15 የጋድ ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በአፎን በኩል፤ የአፎናውያን ጉሣ፤ በሐጊ በኩል፤ የሐጋውያን ጉሣ፤ በሽራ በኩል፤ የሸናውያን ጉሣ፤
16 በአሰና በኩል፤ የአሰናውያን ጉሣ፤ በዔሪ በኩል፤ የዔሪውያን ጉሣ፤
17 በአሮጳጊ በኩል፤ የአሮጳጊውያን ጉሣ፤ በአርኢሊ በኩል፤ የአርኢሊውያን ጉሣ፤
18 እነዚህ የጋድ ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት አርባ ሺህ አምስት መቶ ነበሩ።

19 ዲናና አውናን የይሁዳ ልጆች ነበሩ፤ ነገር ግን በከነዓን ምድር ሞተዋል።
20 የይሁዳ ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በሲሎም በኩል፤ የሲሎማውያን ጉሣ፤ በፋሬስ በኩል፤ የፋሬሳውያን ጉሣ፤ በዛራ በኩል፤ የዛራውያን ጉሣ፤
21 የፋሬስ ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በኢስሮም በኩል፤ የኢስሮማውያን ጉሣ፤ በሐሙል በኩል፤ የሐሙላውያን ጉሣ፤

22 እነዚህ የይሁዳ ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት ሰባ ስድስት ሺህ አምስት መቶ ነበሩ።

23 የይሳባር ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤

26+9 ዘጉ10+161
16+12
26+10 ዘገ3+121
15+12 ዘገ16+35
38
26+11 ዘገ6+241
ዘገ16+33 ዘገ45+912
4+1612 ዘገ14+612 ዘገ5
25+41 ዘገ18+20
26+12 ዘገ46+101
1 ዘገ54+24
26+13 ዘገ46+10
26+14 ዘገ46+101
ዘገ1+23
26+15 ዘገ46+16
26+18 ዘገ30+111
ዘገ1+251 ዘገ1
13+24-28
26+19 ዘገ38+3
47
26+20 ዘገ38+5
291 ዘገ7+17
26+21 ዘገ38+29
14+4+191 ዘገ5
2+9

በቶላ በኩል፤ የቶላውያን ጉሣ፤ በፋዋ በኩል፤ የፋዋውያን ጉሣ፤
24 በደሱብ በኩል፤ የደሱብውያን ጉሣ፤ በሺምሮን በኩል፤ የሺምሮናውያን ጉሣ፤
25 እነዚህ የይሳባር ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት ሥልሳ አራት ሺህ ሦስት መቶ ነበሩ።
26 የዛብሎን ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በሲሬድ በኩል፤ የሲሬዳውያን ጉሣ፤ በኢሎን በኩል፤ የኢሎናውያን ጉሣ፤ በያሕልኤል በኩል፤ የያሕልኤላውያን ጉሣ፤
27 እነዚህ የዛብሎን ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት ሥልሳ ሺህ አምስት መቶ ነበሩ።
28 የዮሴፍ ዘሮች በምናሲና በኢፍሬም በኩል ያሉት በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤
29 ምናሲ ዘሮች፤ በማኪር በኩል፤ የማኪራውያን ጉሣ፤ ማኪርም የገለጻድ አባት ነው፤ በገለጻድ በኩል፤ የገለጻዳውያን ጉሣ፤
30 የገለጻድ ዘሮች እነዚህ ነበሩ፤ በኢዲዝር በኩል፤ የኢዲዝራውያን ጉሣ፤ በኪሊግ በኩል፤ የኪሊጋውያን ጉሣ፤
31 በአሥራኤል በኩል፤ የአሥራኤላውያን ጉሣ፤ በሲኪም በኩል፤ የሲኪማውያን ጉሣ፤
32 በሸሚዳ በኩል፤ የሸሚዳውያን ጉሣ፤ በአፈር በኩል፤ የአፈራውያን ጉሣ፤
33 የአፈር ልጅ ሰለጻዳድ ወንዶች ልጆች አልነበሩትም፤ ልጆቹ ሴቶች በቻ ነበሩ፤ እነርሱም ማህላፕ ነፃ፤ ዒግላ፤ ሚልካና ቲርዳ ይባላሉ።

34 እነዚህ የምናሲ ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት አምሳ ሁለት ሺህ ሰባት መቶ ነበሩ።
35 የኢፍሬም ዘሮች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በሱቱላ በኩል፤ የሱቱላውያን ጉሣ፤ በቤኪር በኩል፤ የቤኪራውያን ጉሣ፤ በታሐን በኩል፤ የታሐናውያን ጉሣ፤
36 የሱቱላ ዘሮች እነዚህ ነበሩ፤ በዔዴን በኩል፤ የዔዴናውያን ጉሣ፤
37 ለዔላት ሳምራውያን ቅጅ ለሮጂ በማሬቲክ ቅጅ ለሮጅ ተባሉአል።

26+22 ዘገ1+127
26+23 ዘገ46+13
26+24 ዘገ46+13
26+25 ዘገ30+18
26+26 ዘገ1+30
26+27 ዘገ30+20
26+28 ዘገ41+521
ዘገ1+32136+1
26+29 ዘገ50+231
ዘገ1+341 ዘገ11+1
26+30 ዘገ27+11
36+11 ዘገ17+21 መሳ
6+1118+211 ዘገ57+14
17
26+33 ዘገ27+11
3136+2111 ዘገ1
17+311 ዘገ57+15
26+34 ዘገ1+35
26+35 ዘገ1+32

26+9 ዳታንና አቤሮን የርቢል ቤተ ሰብ መዘርዘሩ ከጠተ ሰቡ የተወሰኑ ሰዎች በቆሬ ዐመፅ መከፈላቸውን ይህን ክፍል ለሚያነብ ሰው የሚያስታውስ ነው (16፡1 ይመጥ ከይሁዳ ቀኝ 11 ጋር ያነጻጽሩ)።
26+14 ሃያ ሁለት ሺህ ሁለት መቶ፤ ከአምሳ ዘጠኝ ሺህ ሦስት መቶ ሰዎች የተረፉት ቀጥር ሲታይ፤ ከአምሳን ነገድ የሰራው ሰው ብዛት እጅግ ከፍተኛ መሆኑን ያመለክታል። ዘን በሪ ከአምሳን ቤት ነበር (25፡14)። በአልን በማምለካቸው በእግዚ አብሔር መቅሠፍት ከሞቱት ሃያ አራት ሺህ ሰዎች ውስጥ አብ ካቸቹ ከአምሳን ነገድ ሊሆን ይችላል። ፍርዱ የሆነው በቅርብ ስለ ነበር፤ የአምሳን ነገድ እንደ ሮቤል ነገድ (ዮፋ 1-51 ማብ ይመ) በቂ ጊዜ አግኝቶ ቀጥሮ ሊጨምር አልቻለም።
26+19 ዲናና አውናን፤ የይሁዳ ክፉ ልጆች ሰማቸው ሳይ

ረሳ ተጠቅሰዋል፤ ነገር ግን የውርስ ድርሻ አልነበራቸውም (ዘፍ 38፡1-10 ይመ)
26+20 ፋሬስ የጻዊትና የኢየሱስ የትውልድ ሐረግ ከዚህ ሰው ዘር ተያይዞ የመጣ ነው (ፋት 4+18-22፤ ማቴ 1+1-3)።
26+29፡35 የምናሲ ... አፍሬም የኢፍሬምና የምናሲ ነገድ ስም ዝርዝር አጻጻፉ ተቀያየረ እንጂ የነገሩቹ ቅደም ተከተል በምዕራፍ አንድ ላይ ተዘርዝሮ እንደ ተጻፈው ነው።
26+33 የሰለጻድ ... ሰላቶ ልጆች 27፡1-11፤ 36 ይመ።
26+34 አምሳ ሁለት ሺህ ሰባት መቶ ከአምሳ ይልቅ ቀጥሎ የጨመረው የምናሲ ነገድ ነበር፤ ቀደም ሲል በነገሩ ሥር የተመ ዘገባው ሠላሳ ሁለት ሺህ ነበር፤ ይሁን እንጂ ለላቀጥሮ መጪ መር ምክንያት የሆነው ነገር አልተገለጸም።

37 እነዚህ የኢፍሬም ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት ሠላሳ ሁለት ሺህ አምስት መቶ ነበሩ።

እነዚህም በየጉሣቸው የተቋጠሩ የዮሴፍ ዘርች ነበሩ።

38 የብንያም ዘርች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በቤላ በኩል፤ የቤላውያን ጉሣ፤ በአስቤል በኩል፤ የአስቤላውያን ጉሣ፤ በአከራሪ በኩል፤ የአከራሪውያን ጉሣ፤ በሰላፋን በኩል፤ የሰላፋውያን ጉሣ፤ በሐፋም በኩል፤ የሐፋማውያን ጉሣ፤ የቤላ ዘርች በአርድና በናዕማን በኩል፤ በአርድ በኩል፤ የአርድውያን ጉሣ፤ በናዕማን በኩል፤ የናዕማውያን ጉሣ።

41 እነዚህ የብንያም ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህም የተቋጠሩት አርባ አምስት ሺህ ስድስት መቶ ነበሩ።

42 ዩዳን ዘርች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በሰምዔ በኩል፤ የሰምዔውያን ጉሣዎች።

እነዚህ እንግዲህ የዩዳን ጉሣዎች ሲሆኑ፤

43 ሁሉም የሰምዔውያን ጉሣዎች ነበሩ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት ደግሞ ሥልሳ አራት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

44 የአሲር ዘርች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በዩምና በኩል፤ የዩምናውያን ጉሣ፤ በየሱዋ በኩል፤ የየሱዋውያን ጉሣ፤ በበሪና በኩል፤ የበሪናውያን ጉሣ፤ እንዲሁም በበሪና ዘርች በኩል፤ በሐሲር በኩል፤ የሐሲራውያን ጉሣ፤ በመልኪኤል በኩል፤ የመልኪኤላውያን ጉሣ።

45 አሲር ሢራሕ የምትባል ልጅ ነበረችው።

47 እነዚህ የአሲር ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት አምሳ ሦስት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

48 የንፍታሊም ዘርች በየጉሣቸው እነዚህ ነበሩ፤ በያሕጽኤል በኩል፤ የያሕጽኤላውያን ጉሣ፤ በትኒ በኩል፤ የትኒውያን ጉሣ፤ በቪሊም በኩል፤ የቪሊማውያን ጉሣ።

50 እነዚህ የንፍታሊም ጉሣዎች ሲሆኑ፤ ከእነዚህ የተቋጠሩት አርባ አምስት ሺህ አራት መቶ ነበሩ።

51 ባጠቃላይ የእስራኤል ወንዶች ቀጥሮ ስድስት መቶ አንድ ሺህ ሰባት መቶ ሠላሳ ነበሩ።

26:37 ዘኑ1:133
26:38 ዘፍ46:211
ዘኑ1:13611ዘፍ58:40
26:40 ዘፍ46:21
26:41 ዘኑ1:133
26:42 ዘፍ46:237
ዘኑ1:1381መላ18:19
26:44 ዘኑ1:140
26:47 ዘኑ1:141
26:48 ዘፍ30:8

52 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ⁵³“ምድሪቱ በሰማቸው ቀጥሮ ልክ ተደልድላ በርስትነት ለእነርሱ ትሰጥ።” ⁵⁴በር ከት ያለ ቀጥሮ ሳለው ጉሣ ሰፋ ያለውን ርስት፤ እነሰ ያለ ቀጥሮ ሳለው ጉሣ ደግሞ አነሰ ያለውን ሰጥ፤ ርስቱንም እያንዳንዱ በዝርዝር ላይ በተመለከተው ቀጥሮ መሠረት ይረከባል። ⁵⁵የመሬት ድልድሉም በዕጣ ይሁን፤ እያንዳንዱ የሚወርሰውም በየነገድ አባቶቹ ስም ይሆናል። ⁵⁶እያንዳንዱም ርስት በትልልቆቹና በትንንሾቹ ነገዶች መካከል በዕጣ ይደለዳል።

57 በየጉሣቸው የተቋጠሩት ለዋውያን እነዚህ ነበሩ፤

በጌድሶን በኩል፤ የጌድሶናውያን ጉሣ፤ በቀዓት በኩል፤ የቀዓታውያን ጉሣ፤ በሚራሪ በኩል፤ የሚራሪውያን ጉሣ፤ እነዚህም ደግሞ የሊዊ ጉሣዎች ነበሩ፤ የሊብናውያን ጉሣ፤ የኪብርናውያን ጉሣ፤ የሞሐውያን ጉሣ፤ የሙሳውያን ጉሣ፤ የቆሬውያን ጉሣ።

ቀዓት የእንበረም ቅድመ አያት ነበር፤ ⁵⁹ሚስቱ ዮካብድ ትባል ነበር፤ እርሷም በግብፅ አገር ከሊዊውያን የተወለደች የሊዊ ዘር ነበረች። ከእንበረምም አሮንን፤ ሙሴንና እጎታቸውን ማርያምን ወለደች። ⁶⁰አሮንም የናዳብና የአብዮድ፤ የአልዓዛርና የኢታምር አባት ነበር። ⁶¹ነገር ግን ናድብና አብዮድ ባልተፈቀዱ አባት ለእግዚአብሔር (ሥጦ) መሥዋዕት ስላቀረቡ ሞቱ።

62 አንድ ወርና ከዚያ በላይ የሆናቸው ሊዊውያን ወንዶች ሁሉ ተቋጥረው ሃያ ሦስት ሺህ ሆኑ፤ እነርሱም ከሌሎቹ እስራኤላውያን ጋር ርስት ተካፋዮች ስላልነበሩ አብረዋቸው አልተቋጠሩም።

63 ሙሴና ካህኑ አልዓዛር ከኢያሪኮ ማዶ በዮርዳኖስ ወንዝ አጠገብ ካለው ከሞዓብ ሜዳ ላይ የእስራኤልን ሕዝብ በቋጠሩበት ወቅት የተቋጠሩት እነዚህ ናቸው። ⁶⁴ሙሴና ካህኑ አሮን በሲና ምድረ በዳ እስራኤላውያንን በቋጠሩ ጊዜ ከእነዚህ ከተቋጠሩት መካከል አንዳቸውም አልነበሩም፤ ⁶⁵ምክንያቱም በእርግጥ በምድረ በዳ እንደሚሞቱ

⁶⁶“ትቂት የማሰራቲክ የአራተ ሰምራውያን የሸላጪትና የሰርሰት ቅጂች ሰፋን የሚሉ ሲሆን፤ እያሉ የማሰራቲክ ቅጂች ግን ጤራቸው ይላሉ።”

26:50 ዘኑ1:142
43
26:51 ዘፀ12:37
26:53 ቀ፡55እስራ
11:23114:11እስራ
45:8
26:54 ዘኑ33:4
54:1518
26:55 ዘሌ16:8
26:57 ዘፍ46:111
26:58 ዘፀ6:20
26:59 ዘፀ21:141
61:20115:20
26:60 ዘፀ6:23
26:61 ዘሌ10:1-2
ዘኑ3:4
ዘኑ1:1471
21:33131:39118:23
26:63 ቀ፡3ዘኑ1
11:19122:1
26:64 ዘኑ1:1441
14:29

26:46 ሢራሕ የምትባል ልጅ የዚህች ሴት ልጅ ስም በተለይ መጠቀሱ የሚያስገርም ነው።

26:51 ስድስት መቶ አንድ ሺህ ሰባት መቶ ሠላሳ ሕዝቡ ሁሉ በምድረ በዳው ጉዞ ወቅት በጋጠመው ትግርና ውጣ ውረድ ከመጀመሪያ አንጦቶ እስከ መጨረሻ የነበረ ቢሆንም፤ ጠቅላላ ቀጥሮ ግን ከመጀመሪያው ብዙም የተራራቀ አልነበረም። እግዚአብሔር የገባውን ብዙ ኪዳን ለመፈለግ በያዕቆብ በኩል የአብርሃም ትውልድ የሆነውን ሕዝብ (ዘፍ 12:2-3) ቀጥሎ እንዲበዛ ያደረገ ሲሆን፤ ይህ እስደናቂ ነገር የእግዚአብሔር በረከት እንደ

ሆነ መቁጠር አለበት። ይህ ጠቅላላ ድምርና በሥራ የተዘረዘረው የእያንዳንዱ ነገድ ብዛት፤ በመጽሐፉ ወስጥ ከተጠቀሰው አጠቃላይ ቀጥሮ ጋር የተስማማ ነው (የ1:146 ማብ ይመ)።

26:53 በዘግባቸው ቀጥሮ ልክ ተደልድላ፤ ከፍተኛ ቀጥሮ ያለው ነገድ ሰፋ ያለ መሬት የሚሰጠው ሲሆን፤ የቦታው ምርጫ ግን በዕጣ ይወሰናል (ሐ፡ 55)።

26:57 ሊዊውያን፤ በመጀመሪያው ቁጠራ ላይ እንደተደረገው ሁሉ (ም 3) በሁለተኛው ቁጠራ ሊዊውያን በተለይ ተቋጥረዋል።

ያን ጊዜ እግዚአብሔር (ሥጦ) ነግሮአቸው ነበር፤ ከዮፎኒ ልጅ ከካሊብና ከነዌ ልጅ ከኢያሱ በስተቀር ከእነርሱ የተረፈ ማንም ሰው አልነበረም።

የሰለጸጸው ሴት ልጆች

27 የምናሰ ልጅ፤ የማኪር ልጅ፤ የገ ለዓድ ልጅ፤ የአራር ልጅ፤ የሰለጸጸው ሴት ልጆች ከቡሴፍ ልጅ ከምናሰ ጌሣ ዎች ነበሩ፤ ስማቸውም ማህለህ፤ ነፃ፤ ዓግላ፤ ሚልካና ቲርጸ ይባላል። እነርሱም፤ ጋወደ መጥናቸው ድንኳን መግቢያ ቀረቡ፤ በሙሉ፤ በካህኑ በአልዓዛር፤ በመሪዎችና በመላው ማኅበርም ፊት ቆመው እንዲህ አሉ፤ ³“አባ ታችን በምድረ በጸ ሞተ፤ ተባብረው በእ ግዚአብሔር (ሥጦ) ላይ ካመጡት ከቆሬ ተከ ታዮች ጋር አልነበረም፤ የሞተው ግን በራሱ ንጢአት ሲሆን፤ ወንዶች ልጆችም አልነ በሩትም። ⁴‘ታዲያ አባታችን ተነድ ልጅ ባለመውለዱ ስሙ ከጌሣዎቹ ወለደች እን ዴት ይጠፋል? ለእኛም በአባታችን ዘመ ዶች መካከል ርስት ስጡን።”

⁵ስለዚህ ሙሴ ጉዳያቸውን ወደ እግዚአ ብሔር (ሥጦ) አቀረበ፤ “እግዚአብሔርም (ሥጦ) እንዲህ አለው፤ “የሰለጸጸው ልጆች ጥያቄ ትክክል ነው፤ በእርግጥ በአባታቸው ዘመ ዶች መካከል ድርሻቸውን ርስት አድርገው ለትሰጣቸው ስለሚገባ የአባታቸውን ድርሻ ለእነርሱ አስተላልፍላቸው።

⁶እስራኤላውያንን እንዲህ በላቸው፤ ‘አንድ ሰው ወንድ ልጅ ሳይተካ ቢሞት ውርሱን ሲሴት ልጁ አስተላልፍ።’ ስሴት ልጅ ከሌለ ችው ደግሞ ውርሱን ለወንድሞቹ ስጡ። ⁷ወንድሞች ከሌሉትም ውርሱን ለአባቱ ወን ድሞች ስጡ። ⁸አባቱ ወንድሞች ከሌሉት ውርሱ ከጌሣው መካከል ቅርብ ሲሆን ዘመዱ ይሰጥ፤ እርሱም ይውረሰው። ይህም እግዚአ ብሔር (ሥጦ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት ለእስ ራኤላውያን ሕጋዊ መመሪያ ይሆናቸዋል።”

26፡65 ዘጉ11፡
28፡13፡6፡14፡28፡
1፡ቁር10፡5
27፡1 ዘፍ50፡23፡
ዘጉ26፡30፡33፡ኢሱ
17፡23፡1፡ዘፍ2፡21
27፡2 ዘወ40፡2፡
17፡ዘጉ1፡16፡9፡6፡
31፡13፡32፡213፡6፡1
27፡3 ዘጉ1፡16፡2፡
26፡33፡65
27፡5 ዘፍ25፡22፡ዘወ
18፡19፡ዘጉጉ፡9፡8
27፡7 ቀ፡8፡ኢሱ
17፡4፡ኢየ42፡15

27፡11 ዘጉ35፡29
27፡12 ዘጉ23፡14፡1
33፡47፡ዘሌ14፡34፡
ዘዳ3፡23-27፡32፡
48-52፡ኢር22፡20
27፡13 ዘጉ20፡12፡
28፡13፡2፡ዘወ44፡22፡
31፡14፡32፡50፡
15፡2፡1፡
27፡14 ዘወ17፡7፡
ዘጉ20፡1፡2፡5፡12
27፡16 ዘጉ1፡16፡22፡
ኢየ21፡20
27፡17 15፡22፡17፡
2ዘፍ18፡16፡1፡
34፡5፡ዘጉ10፡21
ግፋ9፡36
27፡18 ቀ፡23፡ዘፍ
41፡38፡ዘጉ11፡25፡
29፡ዘዳ34፡9፡ኢሱ
6፡6
27፡19 ቀ፡23፡ዘወ
3፡28፡13፡17፡14፡23
27፡20 ኢሱ1፡16፡17
27፡21 ዘፍ25፡22፡
ዘወ28፡30፡ኢሱ9፡14፡
ዘጉ10፡6፡13፡ኢሱ8፡
19፡ኢሱ1፡13፡ግፋ
2፡7፡3፡1

ኢያሱ በሙሴ እግር ተተካ

¹²ከዚያም እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እን ዲህ አለው፤ “በዓባሪም ሽንተረር ላይ ወዳ ለው ወደዚህ ተራራ ውጣና ለእስራኤላውያን የሰጠኋቸውን ምድር እይ። ¹³ካዮቸውም በኋላ አንተም እንደ ወንድሙም እንደ አሮን ወደ ሕዝብህ ትሰበሰባለህ፤ ¹⁴ምክንያቱም ማንብረ ሰቡ በእን ምድረ በዳ ባለው ውሃ አጠገብ ባመፁ ጊዜ እኔን በሕዝቡ ፊት ቅዱስ አድርጋችሁ ለማክበር ሁለታችሁም ትእዛዜን ስላልጠበቃችሁ ነው።” ይህም በእን ምድረ በዳ በቃዴስ የሚገኝ የመሪባ ውሃ ነው።

¹⁵ሙሴ እግዚአብሔርን (ሥጦ) እንዲህ አለው፤ ¹⁶“የሰብአዊ ፍጡር ሁሉ መንፈስ ስምሐክ (ሌሎም) የሆነ ጌታ እግዚአብሔር (ሥጦ) በዚህ ማኅበረ ሰብ ላይ ሰው ይሹም፤ ¹⁷እርሱም፤ የእግዚአብሔር (ሥጦ) ሕዝብ አረኛ እንደሌ ሰው የበግ መንጋ እንዳይሆን በፊቱ የሚ ወጣና የሚገባ፤ መርቶ የሚያወጣውና የሚ ያገባው እንዲሆን ነው።”

¹⁸ስለዚህም እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “መንፈስ ቅዱስን ያደረበ ትን የዌን ልጅ ኢያሱን ወስደህ እኚህን ጫንበት። ¹⁹በካህኑ በአልዓዛርና በመላው ማኅበር ፊት እንዲቆም አድርገው፤ በፊታ ቸውም ሹመው፤ ²⁰መላው የእስራኤል ማኅ በረ ሰብ እንዲታዘገብላትም ከሥላሳግህ ከፍ ሆነ ሰጠው። ²¹እርሱም በእግዚአብሔር (ሥጦ) ፊት ሆኖ በሕራም በመጠየቅ ውሳኔ በሚያ ስገኝለት በካህኑ በአልዓዛር ፊት ይቆማል፤ እርሱም ሆነ መላው የእስራኤል ማኅበረ ሰብ በአልዓዛር ትእዛዝ ይወጣሉ፤ በእርሱም ቃል ይገባሉ።”

²²ሙሴም እግዚአብሔር (ሥጦ) እንዳዘዘው አደረገ፤ ኢያሱንም ወስዶ በካህኑ በአልዓዛርና በመላው የእስራኤል ማኅበር ፊት አቆመው፤

*18 ወይም ማፈለ

27፡1-11፤ ወንድ ልጅ ሳይወልድ የሞተው ሰው፤ ሴት ልጆች (26፡33 ይመ) የመሠረት መብታቸውን ለማስከበርና የአባታቸውን ስም በምድሪቱ ለማስጠራት (ቀ 4) ተደርፎታለችው ተነሡ። ሴቶቹ ወደ ሙሴና አልዓዛር ወደ ሕዝቡም አለቆች ዘንድ ቀርበው ያደረጉት ነገር ያልተለመደና በጽኑነት ድፍረትን የተ ሞላ ነበር።

27፡3 የሞተው ግን በራሱ ንጢአት ሲሆን፤ በምድረ በዳ ያለቀት ሰዎች (26፡64-65 ይመ) ከሞቱበት ንጢአት የተለየ ሰው። በእምነት ወደ ሙሴና አልዓዛር ወደ ሕዝቡም አለቆች ዘንድ በዳው ጉሣ በቂ ግንዛቤ ነበራቸው፤ ስለ ቤተ ሰባቸውም ፍትሐዊ ጥያቄ አቀረቡ።

27፡4 ርስት ስጡን አንድ ሰው ወንዶች ልጆች ከሌሉት ይዞታው ለሌላ እንዳይተላለፍ በሰብራይባት ሕግ የተከለከለ ነበር፤ ሳንደን ግን እግዚአብሔር ሴት ልጅ ከአባቱ የመሬት ይዞታና የቤተ ሰባን ድርሻ እንድትወርስ የሚያደርግ ሕግ ሰጠ።

27፡5 ሙሴ ጉዳያቸውን ወደ እግዚአብሔር አቀረበለ ለዮት ያለ ጉዳይን የሚመለከት ሕግ በእስራኤል ዘንድ እንዲት ተግባራዊ ይሆን እንደ ነበር ይህ ቀጥሮ በግልጽ ያሳያል። መሠ ረታዊ የሆነ መመሪያ አሳች ይታወቅ ነበር። በሕት ውስጥ ሲሉት ገቢዮት ጥያቄያቸውን የተለዩ ሐሳቦች ለሕዝቡ አለቆች ምናልባትም ለሙሴ ለራሱ ደቀርቡ እንደ ነበር፤ እርሱም ለቀረ በው ጉዳይ ውሳኔውን ከእግዚአብሔር ይጠብቅ ነበር። በዚህ ጉዳይ ላይ እግዚአብሔር ለእነዚህ ሴቶች የሚሰማው ውሳኔ ሰጠ። ይህን

በሚመለከት በም 36 ላይ ተጨማሪ ሐሳብ ተሰጥቶአል።

27፡12-23፤ የሰለጸጸው ሴት ልጆች የአባታቸውን መሬት ለመውረስ (ቀ 1-11) ጥያቄ የማትባላቸው ሁኔታ፤ ሙሴ ከመ ሬቱ ድርሻ እንዳይኖረው (ቀ 12-14) እግዚአብሔር ካደረገው ነገር ጋር ሲነጻጸር የሚያሳዝን ነው። በመርስ ሕት ውስጥ ላልተ ካተቱና ከተለዩበት አሠራር ውጭ የሚያጋጥሙ ጉዳዮች አሌፈ ላረውን ነገር የሚያደርግ ቢሆንም፤ ሙሴ ምንም ያገኘው ድርሻ አልነበረም። ሙሴ፤ በቃዴስ በመሪባ ውሃ አጠገብ የሠራው ንጢ አት (20፡1-13) ሁሉ ጊዜ ይታወቅ ነበር።

27፡16 ሰው ይሹም፤ ሙሴ በያዘው የመሪነት ስፍራ እን ደማይቀጥል ሲነረው የሰጠው ምላሽ በምትኩ ስለሚሸመው ሰው መጸለይ ነበር።

27፡18 ኢያሱን ወስደህ፤ አሮን ከመሞቱ በፊት ሙሴና አሮን አንድ ላይ ሆነው የሚተካውን ሰው መወሰን እንደነበረባ ቸው ሁሉ (20፡22-29)፤ ሙሴንም የሚተካ ትክክለኛውን ሰው መሹም አስፈላጊ ነበር። እስራኤል እምነቷን ጥላ ሁሉም ነገር ጨለባ በሆነባት ሰዓት ሁሉ ለዮትን፤ ጀግኑን ኢያሱና ካሌብ ነበሩ (ም 13-14)። እግዚአብሔር ከሁሉ ለአንዳቸውን መመረጡ ተገቢ ነበር (ከዘወ 17፡9-14፤ 24፡13፤ 32፡17፤ 33፡11 ጋር ያነጻጽሩ)።

27፡20 ከሥላሳግህ ከፍለህ ስጠው፤ ከሙሴ አባቶር በኋላ፤ የመሪነቱን ሥልጣን ወደሚተካው ሰው ማስጋር አስቸጋሪ ነበር። ሙሴ በሕይወት እያለ ቀስ በቀስ ሥልጣኑን ለሚተካው ሰው በማ ስተላለፍ፤ ለውጡን በተረጋጋ ሁኔታ ማስጋር ይገባ ነበር።

23ከዚያም እግዚአብሔር (ሥጦ) በሙሴ እማካ ይነት ባዘዘው መሠረት እጁን በራሱ ላይ ቁኖ ሾመው።

የየዕለቱ መሥዋዕት

28 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፡ 24ይህን ትእዛዝ ለእስራኤል ውያን ሰጣቸው፡ 'ሽታው ደስ እንዲያሰኝኝ በእሳት የሚቀርብልኝን የምግብ ቀሩርባን የተወሰነውን ጊዜ ጠብቃችሁ አቅርቡልኝ' በላቸው። 25ደግሞም እንዲህ በላቸው፡ 'በእሳት ለእግዚአብሔር (ሥጦ) የምታቀርቡት መሥዋዕት ይህ ነው፡ አንድ ዓመት የሆናቸው ነና እንከን የሌለባቸውን ሁለት ተባዕት የበግ ጠቦቶች መደበኛ የሚቃጠል መሥዋዕት በማድረግ በየዕለቱ አቅርቡ። 26እንዲሁ ጠቦት ጠቀት ሌላውን ደግሞ ማታ አቅርቡ። 27ከዚህም ጋር ተወቅዞ በተጠለለ በሂን አንድ አራተኛ የወይራ ዘይት የተወሰ የኢፍ አንድ ዐሥረኛ ልም ዱቄት የእህል ቀሩርባን አዘጋጁ። 28ይህም ሽታው ደስ እንዲያሰኝ በእሳት ለእግዚአብሔር (ሥጦ) የሚቀርብ ምሥዋዕት ሲሆን፤ በሲና ተራራ የተደነገገ መደበኛ የሚቃጠል መሥዋዕት ነው። 29ከእያንዳንዱ ጠቦት ጋር አጠርት የሚቀርበውም የመጠጥ ቀሩርባን ፊልቶ የወጣለት የሂን አንድ አራተኛ መጠጥ ይሆናል፤ የመጠጥም ቀሩርባን በተቀደሰው ቦታ ላይ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) አፍሰሱት። 30ሁለ ተኛውንም ጠቦት ጠቀት ባቅረባችሁት ዐይነት አድርጋችሁ ከእህል ቀሩርባኑና ከመጠጥ ቀሩርባኑ ጋር ማታ አቅርቡት፤ ይህም ሽታው እግዚአብሔርን (ሥጦ) ደስ የሚያሰኝ በእሳት የሚቀርብ መሥዋዕት ነው።

የሰንበት መሥዋዕት

31'በሰንበት ዕለት፤ አንድ ዓመት የሆና ቸውንና እንከን የማይገኝባቸውን ሁለት ተባዕት የበግ ጠቦቶች መሥዋዕት ከመጠጥ ቀሩርባኑና በዘይት ከተለወሰ የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ ልም ዱቄት ጋር አቅርቡ። 32ይህም ከመጠጥ ቀሩርባኑ ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ በየሰንበቱ የሚቀርብ የሚቃጠል መሥዋዕት ነው።

የየወሩ መሥዋዕት

33'የየወሩ መባቻ እንከን የሌለባቸውን ሁለት ወይደራኞች፤ አንድ አውራ በግ፤ ዓመት የሆናቸውን ሰባት ተባዕት የበግ ጠቦቶችን የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጋችሁ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) አቅርቡ። 34ከእያንዳንዱ ወይ

27+23 ቀ+19
28+2 1+9+3+11+1
ዘሊ23+1-44
28+3 ዘሊ2+5+1
29+381አጥ4+4
28+4 ዘሊ29+39
28+5 ዘሊ2+11
6+20ዘጥ29+6
28+6 ዘሊ19+3+1
ዘሊ14+3+9
28+7 ዘሊ34+71
10+9123+13ዘጥ2
3+2816+15
28+8 ቀ+21ዘሊ
29+391ዘሊ1+91347
28+9 ቀ+3+5ዘዘ
20+10ዘሊ23+13
ግብ2+5
28+10 ቀ+3+1
ዘሊ23+38
28+11 ዘሊ1+3+1
5+15ዘጥ7+151
10+10
28+12 ቀ+20ዘጥ2
15+6+9129+3

ፈን ጋር ለእህል ቀሩርባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ የኢፍ ሦስት ዐሥረኛ ልም ዱቄት፤ ከአውራውም በግ ለእህል ቀሩርባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ ልም ዱቄት ይቀርባል፤ 35እንደዚሁም ከእያንዳንዱ የበግ ጠቦት ጋር ለእህል ቀሩርባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ የኢፍ አንድ ዐሥረኛ ልም ዱቄት አቅርቡ፤ ይህም ለሚቃጠል መሥዋዕት ሲሆን ሽታው ደስ የሚያሰኝ በእሳት ለእግዚአብሔር (ሥጦ) የሚቀርብ መሥዋዕት ነው። 36ከእያንዳንዱ ወይደራን ጋር ለመጠጥ ቀሩርባን የሚሆን የኢግ ግማሽ የወይን ጠጅ፤ ከአውራው በግ ጋር የኢግ አንድ ሦስተኛ፤ ከእያንዳንዱም የበግ ጠቦት ጋር የኢን አንድ አራተኛ የወይን ጠጅ ይቅረብ፤ ይህም በየወሩ መባቻ ዓመቱን ሙሉ የሚቀርብ የሚቃጠል መሥዋዕት ነው። 37ከመጠጥ ቀሩርባኑ ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍየል የጎጢአት መሥዋዕት ሆኖ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) ይቀርባል።

ፋሲካ

28+16-25 ተን ምብ - ዘሊ 12+14-20+1 ዘሊ 23+4-81 ዘሊ 16+1-8

38'የመጀመሪያው ወር በግ በዐሥራ አራ ተኛው ቀን የእግዚአብሔር (ሥጦ) ፋሲካ በዓል ይከበራል። 39በዚሁ ወር በዐሥራ አምስተኛው ቀን በዓል ይሆናል፤ እስከ ሰባትም ቀን ድረስ ያለ እርሾ የተጋገረ ቂጣ ብሉ። 40በመጀመሪያው ቀን የተቀደሰ ጉባኤ አድርጎ፤ የዘወትር ተግባራትንም አትሆናቸው። 41እንከን የሌለባቸው ሁለት ወይደራኞች፤ አንድ አውራ በግና ዓመት የሆናቸው ሰባት ተባዕት የበግ ጠቦቶች በእሳት የሚቃጠል መሥዋዕት በማድረግ ለእግዚአብሔር (ሥጦ) አቅርቡ። 42ከእያንዳንዱም ወይደራን ጋር ለእህል ቀሩርባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ የኢፍ ሦስት ዐሥረኛ ልም ዱቄት፤ ከአውራውም በግ ጋር የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ ልም ዱቄት አቅርቡ። 43ከሰባቱም የበግ ጠቦቶች ከእያንዳንዳቸው ጋር የኢፍ አንድ ዐሥረኛ ልም ዱቄት አዘጋጁ። 44በተጨማሪም ማስተሰሪያ እንዲሆናችሁ አንድ ተባዕት ፍየል የጎጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ አቅርቡ። 45እንደዚሁም ሣት ሣት በመደበኛነት አቅርቧቸው። 46በዚህም ዐይነት ሽታው እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ሆኖ በየዕለቱ

28+13 ቀ+21ዘሊ
19+16+14ዘጥ15+3
28+14 ቀ+11ዘጥ2
15+72ዘጥ2+410ዘ
3+5
28+15 ቀ+23-23፡
24+30ዘሊ4+3ዘጥ
29+16-19
28+16 ዘሊ12+11፡
2ዘጥ30+1335+1
28+17 ዘሊ12+15፡
19
28+18 ዘሊ12+16
28+19 ቀ+11፡
ዘሊ19
28+20 ቀ+12፡
ዘሊ14+10
28+21 ቀ+13
28+22 ዘሊ44+31
ዘጥ15+28ዘጥ8+3
28+24 ዘሊ19

45 አንድ ሊትር ያህል ነው። 46 ሁለት ሊትር ያህል ነው።
47 አራት ተኩል ሊትር ያህል ነው።
48 ስድስት ተኩል ሊትር ያህል ነው።
49 ሁለት ሊትር ያህል ነው። 50 አንድ ሊትር ያህል ነው።

28+1-29+40፤ በእነዚህ ምዕራፎች መሥዋዕት ማቅረብ በበግም ሕይወት ውስጥ ያለውን ከፍተኛ ስፍራና የከሰናቀ ግዴታን ምን ያህል ሊገደ ሆነ ተገልጿል። እነዚህ የመጽሐፉ ክፍሎች በዚህ ጊዜ መጻፋቸው በቅርብ ጊዜ ከሚሆነው የሥላሚን ሽግግር ግለት ከሙሴ ወደ ኢያሱ የመሪነት ሥልጣን መተላለፍ ጋር ለማያያዝ ይመስላል (27፡12-23)።
28+1-81 ዘሊ 29+38-41፤ ዘሊ 1-7 እና ማብ ይመጣ።
28+9-10፤ ዘወትር ከሚደረገው መሥዋዕት ሌላ በበንበት ቀን የተለየ መሥዋዕት ይቀርብ ነበር።

28+11-15፤ በወሩ መጀመሪያ ላይ የሚቀርቡ መሥዋዕት ቶች እጅግ አስፈላጊ ነበሩ፤ ይህም በዓል በሚደረግበትና ለአጭር ሰዓታት በሚታሰብ ጊዜ ነበር (10+10 ይመጣ)።
28+16-25፤ በዓመቱ መጀመሪያ ወር ላይ ለሚሆነው የፋሲካ ሰዓል ተገዢው ዝግጅት እንዲደረግ ካሳች ታዘዋል። የፋሲካ በዓል ደግሞ ከቂጣ በዓል ጋር የተያያዘ ነው (ዘሊ 12+15፤ ዘሊ 23+4-8 ይመጣ)። ቀጥሮ ሰባት እንዲሁም ብዙሃኑ የሆነው ዐሥራ አራት በዚህ አንቀጽ ውስጥ ተደጋግሞ ተጠቅሷል።

ለሰባት ቀን በእሳት ለሚቀርብ መሥዋዕት የምግብ ቀርባን አዘጋጁ፤ ይህም ከመጠጥ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ጋር ሆኖ በተጨማሪ ይቀርባል።²⁵ በሰባተኛው ቀን የተቀደሰ ጉባኤ አድርጉ፤ የዘወትር ተግባርም አትሥሩበት።

የሳምንቱ በዓል

28:26-31 ተጓ ምብ - ዘሌ 23:15-22፤ ዘጸ 16:9-12

²⁶“በየሳምንቱ በሚደረገው በዓል፤ አዲስ የእህል ቀርባን ለእግዚአብሔር (መ) በምታቀርቡበት በፍሬ በኩራት ቀን የተቀደሰ ጉባኤ አድርጉ፤ የዘወትር ተግባርም አትሥሩበት።²⁷ ሁለት ወይፈኖች፤ አንድ አውራ በግና ዓመት የሆናቸውን ሰባት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ሽታው እግዚአብሔርን (መ) ደስ የሚያሰኝ አድርጋችሁ የሚቃጠል መሥዋዕት አቅርቡ።²⁸ ከእያንዳንዱም ወይፈን ጋር ለእህል ቀርባን የሚሆን በዘይት የተለወሰ የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ፤ ከአውራው በግ ጋር የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ ልም ዱቄት ይቀርባል።²⁹ ከሰባተኛው የበግ ጠቦቶች ከእያንዳንዳቸው ጋር የኢፍ አንድ ዐሥረኛ ልም ዱቄት ይቅረብ።³⁰ በተጨማሪም ማስተሰሪያ እንዲሆንላችሁ አንድ ተባዕት ፍየል አቅርቡ።³¹ ከእህል ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት በተጨማሪ እነዚህን ከመጠጥ ቀርባናቸው ጋር አቅርቡ። እንስሳቱም እንከን የሌላቸው መሆናቸውን አረጋግጡ።

የመለከት በዓል

29:1-6 ተጓ ምብ - ዘሌ 23:23-25

29“በሰባተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን የተቀደሰ ጉባኤ አድርጉ፤ የዘወትር ሥራም አትሥሩበት፤ ይህም የመለከት ድምፅ የምታሰሙበት ቀናችሁ ነው። እንከን የሌለባቸውን አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግና ዓመት የሆናቸው ሰባት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ሽታው እግዚአብሔርን (መ) ደስ የሚያሰኝ የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጋችሁ አቅርቡ።³ ከወይፈኑ ጋር ለእህል ቀርባን የሚሆን የኢፍ ሦስት ዐሥረኛ፤ ከአውራውም በግ ጋር የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ፤ በዘይት የተለወሰ ልም ዱቄት አቅርቡ።⁴ ከእያንዳንዱም ሰባት የበግ ጠቦት ጋር በዘይት የተለወሰ የኢፍ አንድ ዐሥረኛ ልም ዱቄት አዘጋጁ።⁵ ማስተሰሪያ እንዲሆናችሁም አንድ ተባዕት ፍየል የገጢ

28:26 ቀርባን 34:22፤23:16
28:27 ቀርባን
28:28 ቀርባን
28:29 ቀርባን
28:30 ቀርባን
28:31 ቀርባን
29:1 ዘኑሉ28:18
29:2 ቀርባን28:18
3:9ዘኑሉ28:23:11
29:3 ቀርባን28:18
28:12
29:4 ዘኑሉ28:13
29:5 ዘኑሉ28:15
29:6 ዘሌ1:9፤ ዘኑሉ28:23:57:11

አት መሥዋዕት በማድረግ በተጨማሪ አቅርቡ።⁶ እነዚህ እንግዲህ በተደነገገው መወረት ከእህል ቀርባናቸውና ከመጠጥ ቀርባናቸው ጋር በየዕለቱና በየወሩ ከሚቀርቡት የሚቃጠሉ መሥዋዕቶች ሌላ ተጨማሪ ሆኑ። ለእግዚአብሔር (መ) ሽታቸው ደስ የሚያሰኝ ሰባት የሚቀርቡ መሥዋዕቶች ናቸው።

የማስተሰሪያ ቀን

29:7-11 ተጓ ምብ - ዘሌ 16:2-34፤ 23:26-32

⁷“በዚሁ በሰባተኛው ወር በዐሥረኛውም ቀን የተቀደሰ ጉባኤ አድርጉ፤ ራሳችሁን አዋርዱ፤ ሥራም አትሥሩ።⁸ ሁሉም እንከን የሌለባቸው አንድ ወይፈን፤ አንድ አውራ በግና ዓመት የሆናቸው ሰባት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ሽታው እግዚአብሔርን (መ) ደስ የሚያሰኝ የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጋችሁ አቅርቡ።⁹ ከወይፈኑ ጋር ለእህል ቀርባን የሚሆን የኢፍ ሦስት ዐሥረኛ፤ ከአውራው በግ ጋር የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ በዘይት የተለወሰ ዱቄት አቅርቡ።¹⁰ ከሰባተኛው የበግ ጠቦቶችም ከእያንዳንዳቸው ጋር በዘይት የተለወሰ የኢፍ አንድ ዐሥረኛ ልም ዱቄት አዘጋጁ።¹¹ ማስተሰሪያ እንዲሆንም ለገጢአት መሥዋዕት ከሚቀርበው አንዱ ሁሉ ከእህል ቀርባንና ከመጠጥ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ቀርቦ ከሚቃጠሉ መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍየል የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

የዳስ በዓል

29:12-39 ተጓ ምብ - ዘሌ 23:33-43፤ ዘጸ 16:13-17

¹²“በሰባተኛው ወር በዐሥራ አምስተኛው ቀን የተቀደሰ ጉባኤ አድርጉ፤ የዘወትር ሥራ አትሥሩ፤ ለእግዚአብሔርን (መ) የየሰባት ቀን በዓል አክብሩ።¹³ ሁሉም እንከን የሌለባቸው ዐሥራ ሦስት ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በግና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ ሁለት ተባዕት የበግ ጠቦቶች የሚቃጠል መሥዋዕት በማድረግ ሽታው እግዚአብሔርን (መ) ደስ እንዲያሰኝ በእሳት አቅርቡ።¹⁴ ከዐሥራ ሦስቱ ወይፈኖች ከእያንዳንዳቸው ጋር የኢፍ ሦስት ዐሥረኛ፤ ከሁለቱ አውራ በግና ዓመት ከእያንዳንዳቸው ጋር የኢፍ ሁለት ዐሥረኛ በዘይት የተለወሰ ልም ዱቄት የእህል ቀርባን አቅርቡ።¹⁵ እንዲሁም ከዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች ከእያንዳንዳቸው ጋር

29:7 ዘጸ31:15፤ ዘሌ 27:9
29:8 ቀርባን
29:9 ቀርባን18:18
28:12
29:10 ዘኑሉ28:13
29:11 ቀርባን28:15
16:3ዘኑሉ28:15
29:12 ዘሌ23:24፤ 17:18፤21:232
29:13 ቀርባን28:12
28:23
29:14 ቀርባን
ዘኑሉ15:16
29:15 ቀርባን
ዘኑሉ28:13

¹³ ለድስተ ተክል ሊትር ይህ ነው።
¹⁴ ለራት ተክል ሊትር ይህ ነው።
¹⁵ ሁለት ሊትር ይህ ነው።
¹⁶ ወይም ዱም

28:26-31፤ የቂግ በዓል ከተደረገ ከእምሳ ቀን በኋላ የመከር በዓል ይደረጋል (ዘሌ 23:19-22 ይመ)፤ በአዲስ ኪዳን የተጠቀሰው (ሐሥ 26:1) “በዓል ገምሳ” የተባለው ቃል የተሻው ከዚህ “ከእምሳ” ቀጥሮ ነው።
29:1-6፤ በሰባተኛው ወር በመጀመሪያ ላይ መለከት በመንፈስ በዓል የተደረገ ከመሆኑም በላይ በተቀደሰ በዓል እግዚአብሔርን ለማምለክ ወር ሁሉ ሥራ የበባበት ወቅት ነበር (ዘሌ 23:23-25 ይመ)። ከዚህ በኋላም፤ በአይሁድ ልማድ ይህ በዓል የአዲስ ዓመት መታሰቢያ ነበር።

29:7-11፤ መለከት በመንፈስ የሚደረገው በዓል ለገጢአት ስርዐት ቀን የሚያዘጋጅ ነው፤ ይህ ቀን ሕዝቡ ከሥራው ገጢአት በመጽዳት በንብረት የሚቀርብበትና በዓል የሚደረግበት ዕለት ነው (ዘሌ 16፤ 23:26-32 ይመ)።
29:12-34፤ በሰባተኛው ወር መለከት በመንፈስ በተደረገው በዓል በመጀመሪያው ቀን ነው፤ በዐሥረኛው ቀን የገጢአት ስርዐት ቀን የነበረ ሲሆን በዐሥራ አምስተኛውም ቀን ለሰባት ቀናት የተከበረው የዳስ በዓል ተደርጎአል (ዘሌ 23:33-44 ይመ)። በእያንዳንዱ ቀን የሚቀርበው መሥዋዕት ራሱን የቻለ ሥርዐት ነበረው።

የአፍ አንድ ዐሥረኛ በዘይት የተለወሰ ልም ዱቄት የእህል ቀርባን አቅርቡ።¹⁶ ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

¹⁷ “በሁለተኛው ቀን ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው ዐሥራ ሁለት ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።¹⁸ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከበግ ጠቦቶቹ ጋር በተወሰነው ቀጥር መሠረት የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን አብራችሁ አቅርቡ።¹⁹ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ አውራ ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

²⁰ “በሦስተኛው ቀን ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው ዐሥራ አንድ ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።²¹ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከበግ ጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተወሰነው ቀጥር መሠረት አብራችሁ አቅርቡ።²² ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

²³ “በአራተኛው ቀን ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው ዐሥራ ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።²⁴ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተደነገሰው ቀጥር መሠረት አቅርቡ።²⁵ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

²⁶ “በአምስተኛው ቀን ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው ዘጠኝ ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።²⁷ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተወሰነው ቀጥር መሠረት አቅርቡ።²⁸ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

²⁹ “በስድስተኛው ቀን ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው ስምንት ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።³⁰ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተወሰነው ቀጥር መሠረት አቅርቡ።³¹ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

29፡16 ቀ፡5፡61 ዘኑ፡28፡15
29፡17 ቀ፡2፡18ሌ
23፡36 ዘኑ፡28፡3
29፡18 ቀ፡9፡18ጥ
15፡4-12፡28፡7
29፡19 ቀ፡6፡18ጥ
28፡3፡15
29፡20 ቀ፡17
29፡21 ቀ፡18

በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።⁴⁰ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከበግ ጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተወሰነው ቀጥር መሠረት አቅርቡ።³¹ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

³² “በሰባተኛው ቀን ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው ሰባት ወይፈኖች፤ ሁለት አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ዐሥራ አራት ተባዕት የበግ ጠቦቶች አቅርቡ።³³ ከወይፈኖቹ፤ ከአውራ በጎቹና ከበግ ጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተወሰነው ቀጥር መሠረት አቅርቡ።³⁴ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

³⁵ “በስምንተኛው ቀን የተቀደሰ ገባኢ አድርገው የዘወትር ሥራም አትሥሩ።³⁶ ሁሉም እንከን የሌ ለባቸው አንድ ወይፈኛ፤ አንድ አውራ በጎቹና ዓመት የሆናቸው ሰባት ተባዕት የበግ ጠቦቶች የሚቃጠል መሥዋዕት በማድረግ ሽታው እግዚአብሔርን (ሐ) ደስ የሚደሰኝ ቀርባን በእሳት አቅርቡ።³⁷ ከወይፈኛ፤ ከአውራ በጎቹና ከበግ ጠቦቶቹ ጋር የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውን በተወሰነው ቀጥር መሠረት አቅርቡ።³⁸ ደግሞም ከእህሉ ቀርባንና ከመጠጡ ቀርባን ጋር በመደበኛነት ከሚቀርበው የሚቃጠል መሥዋዕት ሌላ አንድ ተባዕት ፍጥራ የገጢአት መሥዋዕት አድርጋችሁ በተጨማሪ አቅርቡ።

³⁹ በእለትና በበጎ ፊቃድ ከምታቀርቧቸው ቀርባንናቸው በተጨማሪ የሚቃጠሉ መሥዋዕቶቻችሁን፤ የእህል ቀርባንናቸውንና የመጠጥ ቀርባንናቸውንና የጎበረት መሥዋዕቶቻችሁን፤ በተወሰነው በጎሎቻችሁ ላይ ለእግዚአብሔር (ሐ) አቅርቡ።”

⁴⁰ ሙሴም እግዚአብሔር (ሐ) ያዘዘውን ሁሉ ለእስራኤላውያን ነገራቸው።

ስለላት

30 ሙሴ ለእስራኤል የነገድ አለቆች እንዲህ አላቸው፡ “እግዚአብሔር (ሐ) ያዘዘው ይህ ነው፡ ሕንድ ሰው ለእግዚአብሔር (ሐ) ስለላት በመገላበት ወይም እንድት ነገር ለማድረግ በመሐላ ራሱን ግዴታው ስት በሚያስገባበት ጊዜ ቃሉን ሳያጥፍ ያለውን ሁሉ መፈጸም አለበት።

³⁹ በተለምዶ ያደገንን መሥዋዕት ይባላል።

29፡35 ዘሌ፡23፡36
29፡36 ቀ፡21
ዘሌ፡1፡9
29፡39 ዘሌ፡1፡31
3፡1፡17፡16፡23፡21
ዘኑ፡6፡2፡11ዘያ
23፡31፡2ዘያ31፡3
30፡1 ዘኑ፡1፡4
30፡2 ዘላ፡23፡21-
23፡መላ፡11፡35፡አፋ
22፡27፡መዘ፡22፡25፡1
50፡14፡16፡1፡5፡176፡1
11፡116፡1፡14፡ሞ፡20፡1
25፡መዘ፡5፡4፡5፡አፋ፡1
19፡21፡1፡የ፡1፡16፡1
24፡9

29፡40 ሙሴም ... ለእስራኤላውያን ነገራቸው፤ በበጎሉ መጨረሻ ላይ የተሰጠው የማጠቃለያ ሐሳብ ከሙሴ ወደ ኢየሱሥ ልዩ በግን በግንባራ ለሚደረገው ሂደት አስፈላጊ ነበር።
30፡1-16፡1 ይህ ዋና የብሉይ ኪዳን ክፍል ስለላት በተመለከተ የተጠቀሰ ነው (ዘጸ 23፡21-23 ይመጣ። ቸኩሉ ስለላት መላል ተገቢ እንዳልሆነና (ከመዘ 5፡1-7 ጋር ያነጻጽራል) ለእግዚአብሔር የተላላትንም ነገር መፈጸም ተገቢ መሆኑን የገልጿል።

“በአባቲ ቤት የምትኖር ሴት ልጅ ለእግዚአብሔር (ሎጦ) ስለላት ብትሳል ወይም አንድ ነገር ለማድረግ በመሐላ ራሷን ግዴታ ውስጥ ብታስገባ፤ ላባቷም መሳሊን ወይም ራሷን ግዴታ ውስጥ ማስገባቷን ሰምቶ ምንም ነገር ሳይላት ቢቀር ስለላቶቿ በመሆኑ ራሷን ግዴታ ውስጥ ያስገባችባቸው ነገሮች ሁሉ መፈጸም ይኖርባቸዋል።” ላባቷ ይህንን ሰምቶ ከከለከላት ግን የትኛውም ስእለቷ ወይም ራሷን ግዴታ ውስጥ ያስገባችበት መሐላ አይያዝባትም፤ የከለከላት አባቷ ስለ ሆነ እግዚአብሔር (ሎጦ) ነጻ ያደርጋታል።

“እንዲሁም ከተሳለች ወይም አምልጦ አት ተናግራ ራሷን ግዴታ ውስጥ ካስገባች በኋላ ባል ብታገባ፤ ባሏም ሰምቶ ምንም ነገር ሳይላት ቢቀር ስለላቶቿ ወይም ራሷን ግዴታ ውስጥ ያስገባችባቸው ነገሮች መፈጸም ይኖርባቸዋል።” ሆኖም ባሏ ይህንን ሰምቶ ከከለከላት ግን ለመፈጸም የተሳለች ውንም ሆነ አምልጦአት ተናግራ ራሷን ግዴታ ውስጥ ያስገባችበትን ነገር ስለሚያስቀር እግዚአብሔር (ሎጦ) ከዚህ ነጻ ያደርጋታል።

“ባሏ የሞተባት ወይም ከባሏ የተፋታች ሴት የትኛውም ስእለቷ ወይም የገባችበት ግዴታ ሁሉ የጸና ይሆናል።

10፥ከባሏ ጋር የምትኖር ሴት ብትሳል ወይም አንድ ነገር ለማድረግ በመሐላ ራሷን ግዴታ ውስጥ ብታስገባ፤ ባሏም ይህንን ሰምቶ ምንም ነገር ሳይላትና ባይከለከላት ግን ስለላቶቿም ሆኑ ለማድረግ ራሷን ግዴታ ውስጥ ያስገባችባቸው ነገሮች ሁሉ የጸኑ ይሆናሉ። 12ባሏ ሰምቶ እንዲቀሩ ካደረገ ግን ስለላቶቿንም ሆኑ ለማድረግ ቃል የገባችበትን ነገሮች የመፈጸም ግዴታ የለባትም፤ ባሏ እንዲቀሩ ስላደረጋቸው እግዚአብሔር (ሎጦ) ነጻ ያደርጋታል። 13የትኛውንም ስእለቷን ወይም ራሷን ለመከላከል በመሐላ የታስረችበትን ሁሉ ባሏ ሊያጸናው

30፥4 ሓገ
30፥5 ሓ፥8፡12፡15
30፥6 ዘሌ5፡4
30፥8 ሓ፥5ዘዘ፥3፡6

30፥12 ኦፋ5፡22፡1
ፋ43፡18
30፥15 ሓ፥5
31፥2 ዘፍ25፡21
ዘጉ፡20፡26
31፥3 መሳ11፡36፡1
1፡ሳ፡24፡12፡24፡መ
4፡8፡122፡48፡1፡መዘ
94፡11፡149፡7፡አ፡ላ
34፡8፡አር፡11፡20፡1
46፡10፡አዘ፡25፡17
31፥5 ሓ፥6፡21
31፥6 ሓ፥5ዘዘ
6፡25ዘ፡1፡10፡2፡1
14፡44
31፥7 ዘጉ፡20፡15፡16፡1
ዘ፡20፡13፡1፡መሳ21፡11
15፡21፡1፡15፡16
31፥8 ዘፍ34፡29፡1
ዘጉ፡22፡5፡124፡14፡1
25፡15፡አ፡13፡21፡1
22

ወይም ሊያፈርሰው ይችላል። 14ይሁን እንጂ ባሏ ግን ስለ ጉዳዩ ከሰለት ወደ ስለት ምንም ነገር ሳይላት ቢቀር ስለላቶቿን ወይም ራሷን ግዴታ ውስጥ ያስገባችባቸውን ነገሮች ሁሉ እያጸናላት ነው ማለት ነው፤ ስለ ነገሮቹ ሰምቶ ምንም ነገር ሳይላት በመቅረቱ አጽንቶላታል። 15ስለ ነገሮቹ ከሰማ በኋላ እንዲቀሩ ካደረገ ግን ለፈጸመችው በይፋ በጎሳፊነት የሚጠየቀው ራሱ ነው።”

16እነዚህ እንግዲህ በባልና በሚስት፤ በእባትና አብረው በቤት ውስጥ በምትኖር ልጅ መካከል ያለውን ግንኙነት አስመልክቶ እግዚአብሔር (ሎጦ) ለሙሴ የሰጠው ሥርዐቶች ናቸው።

ምድያማውያንን መበቀል

31 እግዚአብሔር (ሎጦ) ሙሴን፤ “ለእስራኤላውያን ምድያማውያንን ተበቀልላቸው፤ ከዚያም ወደ ወገኖችህ ትከማቻ ለህ” አለው።

17ስለዚህ ሙሴ ሕዝቡን እንዲህ አላቸው፤ “ምድያማውያንን ለመውጋት እንዲሄዱና ስለ እግዚአብሔርም (ሎጦ) እንዲበቀሏቸው ከሰማቸችሁ ጥቂቶቹን ለጦርነት አዘጋጁ።” ከእያንዳንዱም የእስራኤል ነገድ አንዳንድ ሺህ ሰው ለጦርነቱ ላኩ።” ስለዚህ ከእስራኤል ጥምታ ተወጥቶ ከእያንዳንዱ ነገድ አንድ ሺህ በአጠቃላይ ዐሥራ ሁለት ሺህ ሰው ለጦርነት ተዘጋጁ። ሙሴም የቤተ መቅደሱን ንጥዩ ቅዱሳትና ምልክት መስጫ የሆኑትን መልክቶች ከያዘው ከካህኑ ከአልዓዛር ልጅ ከፊንሐስ ጋር ከየገነዱ አንዳንድ ሺህ ሰው ለጦርነት ላኩ።

18እግዚአብሔር (ሎጦ) ሙሴን ባዘዘው መሠረት ከምድያማ ጋር ተዋኑ፤ ወንዱንም በሙሉ ፈጁት፤ ከተገደሉት መካከል አምስቱ የምድያማ ነገሥታት አዊ፤ ሮቼም፤ ሱር፤ ሐርና ራዩ ይገኙባቸዋል፤ የቢየርን ልጅ በላዓምንም በሰይፍ ገደሉት። ከዚያም እስራኤላውያን

30፥3-5፤ በአባቲ ቤት ያለች ያላገባች ልጃገረድ የምትሳለውን ስእለት አባቷ ሊፈጽማለት ይገባል። በዚህ ስፍራ የተጠቀሰውና ከእርሱ ቀጥሎ ያለው ሕግ የወጣው፤ ሴት እንዳትጉዳ መካከለያ ለማበጀት ይሆናል፤ ይህም በጥንት የቅርብ ምሥራቅ አገር ለማድረግ ሴት አንዳንድ ጊዜ ያለ ረዳት እስከምትቀር ድረስ ከዛሬ በሆነ የተገባረተ ሰብ ተጽእኖ ሥር ስለምትሆን ነበር።

30፥6-8፤ የገባች ሴት የምትላለው ስእለት በባሏ መፈጸም አለበት።

30፥9 ባሏ የሞተባት ወይም ከባሏ የተፋታች ሴት በዚህ ሁኔታ ያለች ሴት ስእለት መሳሉ በቀጥታ እርሷን የሚመለከት ስለ ሆነ ራሷ የሚገድ መፈጸም ይገባታል።

30፥10-15፤ በባልና በሚስት ግንኙነት ደረጃ ስእለት መላል ሊያስከትል የሚችል ውስብስብ ሁኔታን የሚያሳይ ተጨማሪ ሙሴ አለ። ነገደዚህ ዐይነት ውስብስብ ነገር ጉልቶ የታየው በሰለጸፍና ሴት ልጆች ዘንድ በተፈጠረው ሁኔታ ሊሆን ይችላል (27፡1-11)። በመጨረሻ በሕግ መልክ ለሰፈረው ለዚህ ነገር ምንነቶች ሆኑ አንዱ ጉዳይ ከሌላው ጋር ተያይዞ እንደ መጣ ተገልጿል። እስከ አዲስ ኪዳን ባሉት ዓመታት፤ ስእለትን በተመለከተ ይላጥ የነበረው ሕጋዊ ውጤ ይበልጥ ውስብስብ ሆኖ ነበር። ከሙሴ ጋር በተያያዙ አንድ ሰው ውስብስብ ሁኔታ ውስጥ ራሱን እንዳያስገባ (ማቴ 5፡33-37) እየሰሰ የተናገረው ነገር ለዚህ ችግር መፍትሔ ነው።

31፡1-24፤ ሙሴ ከመሞቱ በፊት ሊያደርጋቸው ከሚገባው

የመጨረሻ ነገሮች እንደ አንዱ ሆኖ እንዲፈጽመው የተፈለገው፤ እግዚአብሔር በምድያማውያን ላይ ቅዱስ ጦርነትን ማወጁን እንዲያስቀኝ ነበር። የዘመኑን ጎጠላት እንዲሠሩና በስሌል ሂረር እንዲያውልኩ እስራኤላውያንን በማታለባቸው፤ እግዚአብሔር በምድያማውያን ላይ ያወጀው “የእግዚአብሔር በቀል” ጦርነት እንጂ ሙሴ በቅናት ተነሣሽ ያደረገው አልነበረም (25፡16-18 ይመስላል)። በም 31 ላይ የተገለጸው ቀጣዩ መባባስ ምክንያት የሆነው ምድያማዊ ሴት ከሰቢ በዚህ ስፍራ ተጠቅሳለች።

31፡2 ወደ ወገኖቻችሁ ትከማቻላሁ ለዘላብ ባለ አነጋገር ሙሴ መሞቱን ለመግለጽ ነው (ዘፍ 25፡8፡17፤ 35፡29 ይመስላል)።

31፡4 ከእያንዳንዱም የእስራኤል ነገድ አንዳንድ ሺህ ሰው፤ ይህን ቅዱስ ጦርነት በተመለከተ እያንዳንዱ ነገድ እኩል የሆነ ሽክምና ገላፊነት እንዲሰግው ማድረግ አስፈላጊ ነበር።

31፡6 ረገሱን ለእግዚአብሔር ክብር ከመቅናቱ የተነሣ ዘንበርንና ከሰቢን ገደላቸው (25፡8)። ይህ ቅዱስ ጦርነት መሆኑን ለማሳየት በጦርነቱ ላይ የሚያገለግሉ ንጥዩ ቅዱሳትን የመጠበቅ ገላጊነት ለእርሱ ተሰጠ፤ የ10፡3 ማለ ይመስላል።

31፡7 እግዚአብሔር ሙሴን ባዘዘው መሠረት፤ ይህ የእግዚአብሔር ጦርነት ነበር።

31፡8 በላዓምንም... ገደሉት፤ ከእግዚአብሔር ሕግ ውጪ በአፈን እንዲያውልኩ እስራኤላውያንን ለማታለል ዋና አነሣሽ የነበረው ሰው ስም በም 25 ላይ አልተጻፈም። ነገር ግን በዚያ ከሞቱ ሰዎች አንዱ እንደ ሆነ ተጠቅሷል። በላዓም የጥንቄላ ሥራ

የምድያማውያን ሲቶችና ሕፃናት ማረኩ፤ የቀንድ ከብቶቻቸውን፤ የበግና የፍየል መን ጋምቻቸውን ሁሉ ነጹ፤ ሀብታቸውንም በሙሉ ወሰዱ።¹⁰ ምድያማውያኑ የሚኖሩባቸውን ከተሞች ሁሉ ሰፈሮቻቸውንም በሙሉ አቃጠሉ።¹¹ ሰውና እንስሳትን ጨምሮ የማረኩትንና የዘረፉትን ሁሉ እንዳለ አጋዙት።¹² የማረኩትን ሰዎች፤ የነጹአቸውን እንስሳትና የዘረፉትን ሀብት በሙሉ፤ ከኢያሪጦ ማዶ፤ በፑርዳናስ አጠባቢ በሞንብ ወዳለው፤ ሙሴና ካህኑ አልዓዛር እንዲሁም መላው የእስራኤላውያን ማንበር ወዳለበት ሰፈራቸው አመጡአቸው።

¹³ ሙሴ፤ ካህኑ አልዓዛርና የማንበረ ሰቡ መሪዎች በሙሉ ሊቀበሉአቸው ከሰፈር ወጡ።¹⁴ ሙሴም ከጦርነት በተመለሱት በሰራዊቱ አዛዦች ማለትም በሻለቆችና በመቶ አለቆች ላይ ተቋቋሙ።

¹⁵ እርሱም እንዲህ አላቸው፡ “ሲቶችን ሁሉ እንዴት በሕይወት ትተውአቸዋላችሁ?”¹⁶ የበለጸገው ምክር ተቀብለው በፈሳር በተፈጸመው ድርጊት እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር (ሥጤ) እንዲመለሱና የእግዚአብሔር ርም (ሥጤ) ሕዝብ እንዲቀሠፍ ያደረጉት እነርሱ ናቸው።¹⁷ አሁንም ወንዶቹን ልጆች ሁሉ፤ ወንድ ያወቁትንም ሲቶች በሙሉ ግደሉዋቸው።¹⁸ ነገር ግን ወንድ ያላወቁትን ልጃገረዶች ሁሉ ለራሳችሁ አስቀሩአቸው።

¹⁹ ከእናንተ መካከል ሰው የገደለ ወይም የተገደለውን የነካ ሁሉ ከሰፈር ውጭ ሰባት ቀን ይቋይ። በሦስተኛውና በሰባተኛው ቀን ራሳችሁን ምርኮኞቻችሁን አንጹ።²⁰ ማናቸውንም ልብስ እንዲሁም ከቋዳ፤ ከፍየል ጠጉር ወይም ከዕንጨት የተሠራ ማንኛውንም ነገር አንጹ።”

²¹ ከዚያም ካህኑ አልዓዛር ወደ ጦርነት ሄደው የነበሩትን ወታደሮች እንዲህ አላቸው፡ “እግዚአብሔር (ሥጤ) ለሙሴ የሰጠው የሕግ ሥርዐት ይህ ነው፤²² ወርቅ፤ ብር፤ ናስ፤ ብረት፤ ቁርቁር፤ እርሳስ²³ እንዲሁም እሳትን መቋቋም የሚችል ማንኛውም ነገር በእሳት ውስጥ ማለፍ አለበት፤ ከዚያም ገጽሕ ይሆናል፤ ይህም ሆኖ መንጻት አለበት፤ እሳትን መቋቋም የማይችል ማንኛውም ነገር በዚሁ ውሃ ውስጥ ማለፍ አለበት።²⁴ በሰባተኛው ቀን ልብሳችሁን አጠቡ፤ ትንጻሳችሁም፤ ከዚያም ወደ ሰፈር መግባት ትችላላችሁ።”

ምርኮን መከፋፈል

²⁵ እግዚአብሔር (ሥጤ) ሙሴን እንዲህ አለው፤
²⁶ “እንተ፤ ካህኑ አልዓዛርና በማንበረ ሰቡ

31+9 ተ+15ዘፍ
34+29
31+10 ዘፍ25+164
ኢሱ6+2418+2811+11
11መሳ18+2711ዘፍ
6+541መዘ69+251
ሕዝ2514
31+11 ተ+261
ዘፍ20+1412ዘፍ528+8
31+12 ተ+32531
ዘፍ49+2711ዘ15491
ዘጉ22+1127+2
31+14 ተ+4811ዘ
18+21ዘፍ1+151
24ሙ18+1
31+16 ዘጉ22+51
23+2824+14125+1
9114+3712ፈጉ2415
31+17
ዘፍ7+2120+16
181መሳ21+11
31+19 ዘሌ21+11
ዘጉ19+1216
31+20 ዘሌ11+321
ዘጉ19+19
31+21 ተ+5
31+22 ኢሱ6+191
22+8
31+23 ዘጉ8+71
14ቀ3+13
31+24 ዘሌ11+251
14+8
31+26 ተ+11121
ዘጉ1+4+19
31+27 ኢሱ22+81
14ሙ25+131
30+24
31+28 ተ+37411
ዘጉ18+21
31+30 ዘጉ3+371
18+3
31+32 ተ+12
31+37 ተ+3841
31+41 ተ+21281
ዘጉ5+9118+8

ውስጥ ያሉት የየቤተ ሰቡ አለቆች ሆናችሁ የተማረኩትን ሕዝብና እክሳት ሁሉ ቀጠሩ።²⁷ ምርኮውንም ለሁለት ከፍላችሁ በጦርነቱ ለተካፈሉት ወታደሮችና ለቀረው ማንበረ ሰብ አከፋፍሉት።²⁸ በጦርነቱ ከተካፈሉት ወታደሮች ድርሻ ላይ፤ ከሰውም ሆነ ከቀንድ ከብት፤ ከአህያ፤ ከበግ ወይም ከፍየል ከየአምስት መቶው አንዱን ለእግዚአብሔር (ሥጤ) ግብር አውጣ።²⁹ ይህንንም ግብር ከድርሻቸው ላይ ወስደህ የእግዚአብሔር (ሥጤ) ፈንታ በማድረግ ለካህኑ ለአልዓዛር ሰጠው።³⁰ ከእስራኤላውያን እኩሌታ ድርሻ ደግሞ ከሰውም ይሁን ከቀንድ ከብት፤ ከአህያ፤ ከበግ፤ ከፍየል ወይም ከሌሎች እንስሳት ከየአምሳው አንዳንድ መርጠህ፤ የእግዚአብሔርን (ሥጤ) ማደሪያ ድንኳን በጥፈኔነት ለሚጠብቁ ሌዋውያን ሰጣቸው።”³¹ ሙሴና ካህኑ አልዓዛርም እግዚአብሔር (ሥጤ) ሙሴን እንዳዘዘው አደረጉ።

³² ወታደሮቹ ማርከው ከወሰዱለት ምርኮ ውስጥ የቀረው ይህ ነበር፤ ስድስት መቶ ሰባ አምስት ሺህ በግ፤³³ ሰባ ሁለት ሺህ የቀንድ ከብት፤³⁴ ሥልሳ አንድ ሺህ አህያ³⁵ ወንድ ያላወቁ ሠላሳ ሁለት ሺህ ሲቶች።

³⁶ በጦርነቱ ላይ የነበሩት ወታደሮች እኩሌታ ድርሻ ይህ ነበር።

ሦስት መቶ ሠላሳ ሰባት ሺህ አምስት መቶ በግ፤³⁷ ከነዚህም ለእግዚአብሔር (ሥጤ) የተሰጠ ግብር ስድስት መቶ ሰባ አምስት ነበር።

³⁸ ሠላሳ ስድስት ሺህ የቀንድ ከብት፤ ከነዚህም ለእግዚአብሔር (ሥጤ) የተሰጠው ግብር ሰባ ሁለት ነበር።

³⁹ ሠላሳ ሺህ አምስት መቶ አህያ፤ ከነዚህም ለእግዚአብሔር (ሥጤ) የተሰጠው ግብር ሥልሳ አንድ ነበር።

⁴⁰ ዐሥራ ስድስት ሺህ ሰው፤ ከነዚህም ለእግዚአብሔር (ሥጤ) የተሰጠው ግብር ሠላሳ ሁለት ነበር።

⁴¹ ሙሴም እግዚአብሔር (ሥጤ) እንዳዘዘው የእግዚአብሔር (ሥጤ) ድርሻ የሆነውን ግብር ለአልዓዛር ሰጠው።

⁴² ሙሴ ከዘመቱት ሰዎች የለዋው የእስራኤላውያን እኩሌታ ድርሻ ማለትም፤⁴³ የማንበረ ሰቡ ድርሻ ይህ ነበር፤ ሦስት መቶ ሠላሳ ሰባት ሺህ አምስት መቶ በግ፤⁴⁴ ሠላሳ ስድስት ሺህ የቀንድ ከብት፤⁴⁵ ሠላሳ ሺህ አምስት መቶ አህያ፤⁴⁶ ዐሥራ ስድስት ሺህ ሰው።⁴⁷ ከእስራኤላውያን እኩሌታ ድርሻ ላይ፤

⁴⁸ ከእስራኤላውያን እኩሌታ ድርሻ ላይ፤ ይህም የፑርዳናስ ወንዝ የተገኘ ሰው ላይሆን አይቀርም።

ወይም አስማት በመጠቀም (ም 22-24) ሊያደርግ ያልቻለውን ነገር ምድያማውያንን ከፋ ምክር በመምከር ግብ መትቀላታል (ቀ16)።

31+9-181 ወታደሮቹ ምድያማውያን ወንዶችን ሲገድሉ ሊቶችና ልጆች ማርከው ወሰዱ። በፈሳር ውስጥ ያልተሳተፉ ደናግል የሆኑ ሲቶች ብቻ እንዲሳተፉ ሙሴ እዘዘ፤ በእስራኤል የምርኮ መስተም ላይ ትግር ስለሚፈጥር፤ ነውረኛ የሆኑትን ሲቶችና ወንዶች ልጆች እንዲሞቱ ተደረገ (ቀ15-17)።

31+19-241 ይህ ቅዱስ ጦርነት እንደ መሆኑ ሰዎች (ቀ19-20) እና ሰዎቻቸው (ቀ21-24) ሁለቱም ይነጹ ዘንድ እስልላጊ ነበር (ከ19+11-13 ጋር ያነጻጽሩ)።

31+26-351 በጦርነቱ ከተማረኩ ነገሮች የጦርነቱ ባለቤት ለሆነው እግዚአብሔር የሚገባውን ድርሻ በመስጠት (ቀ 28) ወደ ሰልፍ ለወጡና በማንበረ መካከል ሳይወጡ ለቀሩ ሰዎችም እኩል ማከፈል፤ የዚህ ቅዱስ ጦርነት ሊሳው ገጽታው ነበር።

ሙሴ እግዚአብሔር (ሥጤ) እንዳዘዘው ከየአ ምሳው ሰውና እንስሳ እንዳንድ መርወ የእ ግዚአብሔርን (ሥጤ) ማደሪያ ድንኳን በጎሳ ፊትነት ለሚጠበቁ ሊዋውያን ሰጣቸው።

49ከዚያም በኋላ በሰራዊቱ ክፍሎች ላይ የተሾሙት የሻለቆችና የመቶ አለቆች ወደ ሙሴ ቀርበው፤ 49እንዲህ አሉት፡ “እኛ አገ ልጆቻችን በእጃችን ሥር ያለትን ወታደሮች ቁጥረናል፤ እንድንዋ የጉዳየ የለም።” 50በእዚህ እያንዳንዳችን ያገኘነውን የወርቅ ጌጣ ጌጥ፤ የእግር ዐልበዎች፤ የእጅ አንባሮች፤ የጣት ቀለቦች፤ የጀሮ ጉትቻዎችና የዐንገት ሐብ ሎች በእግዚአብሔር (ሥጤ) ፊት ማስተላለፍ እንዲሆን መባ አድርገን ለእግዚአብሔር (ሥጤ) አምጥተናል።”

51ሙሴና ካህኑ አልዓዛር በጌጣ ጌጥ መልክ የተሠራውን ወርቅ ሁሉ ተቀበሉት። 52ሙሴና አልዓዛር ከሻለቆችና ከመቶ አለ ቆቹ በመቀበል ስጦታ አድርገው ለእግዚአ ብሔር (ሥጤ) ያቀረቡት ወርቅ ዐሥራ ስድ ስት ሺህ ሰባት መቶ ሃምሳ ስቅል መዘነ። 53እያንዳንዱም ወታደር ለራሱ የወሰደው ምርኮ ነበረው። 54ሙሴና ካህኑ አልዓዛር ወርቁን ከሻለቆችና ከመቶ አለቆች ተቀብለው በእግዚአብሔር (ሥጤ) ፊት ለእስራኤላ ውያን መታሰቢያ እንዲሆን ወደ መገና ኛው ድንኳን አመጡት።

ከዮርዳኖስ ማዶ ያሉ ነገዶች

32እጅግ ብዙ የሆነ የቀንድ ከብት፤ የበግና የፍየል መንጋዎች የነበሩአ ቸው የሮቤልና የጋድ ነገዶች የኢያሌርና የገለገላዊ ምድር ለከብት ምቹ ስፍራዎች መሆናቸውን አዩ። 32በእዚህ ወደ ሙሴ ወደ ካህኑ ወደ አልዓዛርና ወደ ማገበረ ሰቡ መሪ ዎች መጥተው እንዲህ አሉ፡ “አባሮት፤ ዲቦን፤ ኢያሌር፤ ኒምራ፤ ሐሴቦን፤ ኤል ያሊ፤ ሲጣጥ፤ ናባውና፤ ባያን፤ እግዚአብሔር (ሥጤ) በእስራኤል ሕዝብ ፊት እንዲሸነፍ ያደረገው ይህ ሁሉ ምድር ለከብት ምቹ ነው፤ እኛ አገልጋዮቻችንም ከብቶች አሉን።” 33“በፊትህ ሞገስ የገኘን ከሆነ ይህ ምድር ለእኛ ለአገልጋዮችህ በርስትነት ይሰጠን፤ የርዳኖስንም እንድንሻገር አታደርግ” አሉ።

34ሙሴም የጋድንና የሮቤልን ነገዶች እን ዲህ አላቸው፡ “እኛን ባለዚህ ተቀምጣችሁ ወገኖቻችሁ ወደ ጦርነት ይሂዱ? እስራኤላ ውያን ተሻግረው እግዚአብሔር (ሥጤ) ወደ ሰጣቸው ምድር እንዳይገቡ ተስፋ የምታስ ቈርጧቸው ለምድን ነው? 35አባቶቻችሁ

31:48 ቀ፡14
31:49 ዘጉ፡11:191
ኢር23:4
31:50 ዘጠ30:16
31:53 ዘፍ34:291
ዘጠ20:14
31:54 ዘፀ27:211
28:12140:2
32:1 ቀ፡24:361
ዘፍ31:21ዘፀ12:381
ዘጉ21:321ዘጠ45:16
32:2 ዘላ41:221
ዘጉ27:12
32:3 ቀ፡134:1361
ዘገ18:11ዘጠ21:25:
30:334:47ዘጠ32:49
134:11ኢሉ13:17:
19:27116:217:183
118:55181ኢ15:41
164:891ኢር48:32:
341ኢዘ25:19
32:4 ዘጉ21:1341
ዘፀ12:38
32:5 ዘጉ13:129
32:7 ዘጉ13:127-
144

32:8 ዘጉ13:13:
26ዘጠ19:25
32:9 ዘጉ13:123:
ዘጠ14:24
32:10 ዘጉ11:11:
1210-23
32:11 ዘጠ30:141
ዘጉ11:114:23:
28-30
32:12 ዘጉ14:24:
301ዘጠ63:8
32:13 ዘፀ41:141
ዘጉ14:128-351
26:64:65
32:14 ቀ፡101ዘጠ
11341ዘጠ78:59
32:15 ዘጠ30:17-
18128:57120
32:16 ቀ፡24:361
ዘፀ12:38ዘጠ45:191
14ዘጠ24:31ዘጠ
509:178:70
32:17 ዘጉ22:41
ዘጠ31:18201ኢሉ
41:12:13
32:18 ኢሉ22:1-4
32:19 ቀ፡22:291
ዘጉ21:331ኢሉ
12:1122:17
32:20 ቀ፡17
32:21 ቀ፡17
32:22 ዘላ14:341
ዘጠ31:18-201ኢር22:4

ምድሪቱን እንዲሰሉ ከቃዴስ በርኔ በላክኋ ቸው ጊዜም ያደረጉት ይህንኑ ነበር። 36ወደ ኢሸባሽ ሸለቆ ሄደው ምድሪቱን ካዩ በኋላ፤ እግዚአብሔር (ሥጤ) ወደ ሰጣቸው ምድር እንዳይገቡ እስራኤላውያንን ተስፋ አስቈረ ጧቸው። 37በዚያም ቀን የእግዚአብሔር (ሥጤ) ቀጣሣ ነደደ፤ እንዲህም ሲል ማለ፤ 38በፍጥነት ለላባቸው ሰላልተከተሉት ከግብፅ ከወጡት፤ ዕድ ሚያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያ በላይ የሆነ ቸው ሰዎች አንዳቸውም ለአብርሃም፤ ለይ ስሐቶች ለያዕቆብ ለሰጥ በመሐላ ቃል የገ ባሁላቸውን ምድር አያዩዋትም፤ 39እግዚአ ብሔርን (ሥጤ) በፍጹም ለላባቸው ተከትለው ታላና፤ ከቄኔዛዊው ከዮርዳኖስ ልጅ ከካሊብና ከነዌ ልጅ ከኢያሱ በስተቀር አንዳቸውም አያዩዋትም። 40እግዚአብሔር (ሥጤ) ቀጣሣ በእስራኤል ላይ ስለ ነደደ፤ በፊቱ ከቶ ነገር ያደረገው ያ ትውልድ በመላ እስኪ ያልቅ ድረስ አርባ ዓመት በምድር በዳ እን ዲንከራተቱ አደረጋቸው።

41“እኛን ተገብተን ልጆች ይኸው በአባቶቻችሁ እግር ተተክታችሁ እግዚአ ብሔር (ሥጤ) በእስራኤል ላይ ይበልጥ እንዲ ቈጣ ታደርጋላችሁ።” 42እርሱን ከመከተለ ብትመለሱ አሁንም ይህን ሁሉ ሕዝብ ሆኖ ድረ በዳ ይተወዋል፤ ለሚደርስበትም ጥፋት ምክንያቱ እኛንተው ትሆናላችሁ።”

43ከዚህ በኋላ ወደ እርሱ ቀርበው እንዲህ አሉት፡ “እዚህ ለከብቶቻችን በረቶች፤ ለሴ ቶቻችንና ለልጆቻችን ከተሞች መሥራት እንወዳለን፤ 44ይሁን እንጂ ወደ ስፍራቸው እስከኖረው ድረስ ታጥቀንና በእስራኤ ላውያን ፊት ግንባር ቀደም ሆነን ለመሄድ ዝግጁ ነን፤ በዚህም ጊዜ ሴቶቻችንና ልጆ ቻችን በምድሪቱ ላይ ካሉት ነዋሪዎች እን ዲጠበቁ በተመሸጉ ከተሞች ይኖራሉ።” 45እኛም እያንዳንዱ እስራኤላዊ ርስቱን እስኪወርስ ድረስ ይኖረዋል ትንን አንመለስም።” 46ድርሻ ገኝን ከዮርዳኖስ ወንዝ በስተ ምሥራቅ ሰጠ ገኘን፤ ከዮርዳኖስ ማዶ ከእነርሱ ጋር የምን ካፈለው አንዳችንም ርስት አይኖርም።”

20ከዚያም ሙሴ እንዲህ አላቸው፡ “ይህን ብታደርጉ ማለትም በእግዚአብሔር (ሥጤ) ፊት ታጥቃችሁ ለጦርነት ብትዘጋጁ፤ 21እንዲሁም በታደርጉት ከፊቱ አሳዶ እስኪያስወግድ ድረስ ሁላችሁም በእግዚአብሔር ፊት ለጦርነት ዝግጁ ሆናችሁ የርዳኖስን ብትሻገሩ፤ 22ምድ ሪቱ ለእግዚአብሔር (ሥጤ) ከተገዛች በኋላ

52 እንደ መቶ ዘጠና ኪ.ግ. ያህል ነው።

32:11 የሮቤልና የጋድ ነገዶች ከዮርዳኖስ ማዶ የሚገኙ ውን ሰፊና ለም የግጦሽ መሬት ለማግኘት ለላገት የእነዚህ ሁለት ነገድ መሪዎች በዚያ ለመሰፈርና የርዳኖስን እንዳይሻገሩ ጥያቄ አደረጉ፤ ይህም አካባቢ በጦርነት የተሻገ የእግዚአብሔር ስጦታ ነበር።

32:18 አባቶቻችሁ... ያደረጉት ይህንኑ ነገር፤ ከነገሩን ድል ለማድረግ እነዚህ ሁለት ነገዶች ከማገበሩ ሁሉ ጋር ይቋዩ ዘንድ ወደ ኋላ ማለታቸው ወደ ምድሪቱ ላለመጣባት የለጠቃ ላይ ዐመፅ መሆኑ እንዳይሆን የሙሴ ሥጋት ነበር። ይህ ከሆነ፤

የቃዴስ ውድቀት (ም 13-14) እንደ ገና ይደገማል ማለት ነው። ከሁለም በላይ ከነጻናውያንን ድል ማድረግ የእስራኤላውያን ሁሉ ተልእኮ ነበር።

32:17 ታጥቁ... ለመሄድ ዝግጁ ነን፤ መሬቱን ድል ለማድረግ ያገዙ ዘንድ ያለባቸውን ጎሳፊነት ከመወጣት ወደ ጎሳ የማለት ሐሳብ እንዳልላቸው የሮቤልና የጋድ ነገድ መሪዎች ለሙሴ ለሚረጋገጡ ፈላጊነት ከወንድሞቻቸው ጋር ለጦርነት በሙ ውጣቱ ላይ የተሰማሙ ሲሆኑ ቤተ ሰባቸውንና ከብቶቻቸውን ግን ምርጫቸው በሆነው ቦታ ለመተው ወሰኑ።

ልትመለሱ ትችላላችሁ፤ በእግዚአብሔርና (ሥዌ) ለእስራኤል ካለባችሁም ግዴታ ነጻ ትሆናላችሁ፤ ይህችም ምድር በእግዚአብሔር (ሥዌ) ፊት ርስታችሁ ትሆናለች።

²³ ይህን ባታደርጉ ግን እግዚአብሔርን (ሥዌ) ትበድላላችሁ፤ ገጠአታችሁ እንደሚያገኙትሁም ዕወቁ። ²⁴ ለሲቶቻችሁና ለልጆቻችሁ ከተሞች፣ ለበግና ለፍየል መንገዶች ትሆሙ ጉረሮች ሥርሳቸው፤ የባሳችሁበትን የተሰሩ ልዩ ግን ፈጽሙ።፤።

²⁵ የጋድና የሮቤል ሰዎች ሙሴን እንዲህ አሉት፡ “እኛ አገልጋዮችህ ጌታችን ያዘዘንን እንፈጽማለን። ²⁶ ልጆቻችንና ሚስቶቻችን፣ የበግና የፍየል እንዲሁም የከበት መንገዶችን እዚህ በገለጻድ ከተሞች ይቀራሉ፤ ²⁷ በርቶህ ግን ልክ ጌታችን እንዳለው እያንዳንዱ ሰው ለጦርነት ዝግጁ ሆኖ በእግዚአብሔር (ሥዌ) ፊት ለመዋጋት እንሻራለን።”

²⁸ ከዚያም ሙሴ ለካህኑ ለአልዓዛር፣ ለነዌ ልጅ ለኢያሱና ለእስራኤል ነገድ ቤተ ሰባ አባቶች እነርሱን አስመልክቶ ትእዛዝ ሰጠ። ²⁹ እንዲሁም አሳቸው፡ “የጋድና የሮቤል ወንድ ሁሉ፣ እያንዳንዱ ለጦርነት በመዘጋጀት በእግዚአብሔር (ሥዌ) ፊት ከእናንተ ጋር የርዳኛህን የሚሻገር ከሆነ፣ ምድሪቱም ለእጃችሁ ስትገባ የገለጻችን ምድር ርስት በእድገታችሁ ሰሟቸው። ³⁰ ለጦርነት ተዘጋጅተው ከእናንተ ጋር ካልተሻገሩ ግን፣ ርስታቸውን አብረዋችሁ በከነዓን መካፈል አለባቸው።”

³¹ የጋድና የሮቤል ሰዎች እንዲህ ሲሉ መለሱለት፡ “ባሪያዎችህ እግዚአብሔር (ሥዌ) ያለውን ያደርጋሉ፤ ³² ለጦርነት ዝግጁ ሆነን በእግዚአብሔር (ሥዌ) ፊት ወደ ከነዓን እንሻራለን፤ የምንወርሰው ርስት ግን ከየርዳኛህ ወዲህ እዚህ ይሆናል።”

³³ ከዚያም ሙሴ፣ የአዋጅውያንን ንጉሥ የሰማንን ግዛትና የባላንንን ንጉሥ የዐግን ግዛት ግለትም ምድሪቱንና ከነከተሞቹ በዙሪያዋ ያለውን ግዛት በሙሉ ለጋድና ለሮቤል ነገዶች እንዲሁም ለየሲፍ ልጅ ለምናሲ ነገድ እኩሉታ ሰጣቸው።

³⁴ የጋድ ልጆች፣ ዲቦንን፣ አባሮትን፣ አሮዒርን፣ ³⁵ ዓባሮትን፣ ሸፋንን፣ ኢያዚርን፣ የግብሃን፣ ³⁶ ቤትነምራንና ቤትሃራንን የተመሸጉ ከተሞች አድርገው ሠሩአቸው፤ እንዲሁም ለበግና ለፍየል መንገዶቻቸው ጉረሮዎች አበጁላቸው። ³⁷ የሮቤልም ልጆች ሐሴቦንን፣

- 32፥23 ዘፍ4፥7፤ኢሳ319
- 32፥24 ቀ1፥16፤ ዘጉ30፥2
- 32፥25 ቀ2፥29፤ኢሳ1፥16፤18፤22፥2
- 32፥26 ቀ4፥16፤24፤ ኢሳ1፥14፤21፤21
- 22፥9፤2፥2፥2፥9፤1፥5፤9
- 32፥27 ቀ1፥17፤21
- 32፥28 ቀ2፥29፤ዘጉ1፥16፤11፤28፤1፥13
- 34፥18-20፤ኢሳ1፥13
- 32፥29 ቀ4፥19፤ዘጉ2፥24
- 32፥30 ቀ23፥29፤32
- 32፥31 ቀ4፥29
- 32፥32 ቀ1፥17፤30፤ ኢሳ1፥2፥6
- 32፥33 ቀ4፥19፤ዘጉ2፥21፤21፤24፤34፤14፤ ዘፍ2፥26፤36፤ኢሳ1፥12፤21፤2፤5፤6፤13፤4
- 24፥28፤1፥1፥13፥7
- 32፥34 ዘፍ2፥36፤34፤12፤4፤48፤ኢሳ1፥12፤21፤3፤9፤መ፡1፤1፤26፤1፥መ፡30፤28፤1፤5፤8፤ኢሳ4፥19
- 32፥35 ቀ4፥3፤ መ፡8፤11
- 32፥36 ቀ1፥3
- 32፥37 ቀ4፥3፤ዘጉ2፥21፤25፤ኢሳ1፥13፤19፤1፥5፤7፤6፤ኢሳ4፥19፤23፤ከ2፤5፤9
- 32፥38 ቀ3፥ኢሳ1፥5፤2፤ኢሳ4፥1፥22
- 32፥39 ዘፍ10፤1፤6፤50፤23፤ዘጉ2፥26፤29፤ ዘፍ2፥36
- 32፥40 ዘፍ50፤23፤ ዘፍ3፤15
- 32፥41 ዘፍ3፤14፤ ኢሳ1፥3፤30፤መ፡4፤1፤41፤ኢሳ2፥123፤1፤9፤4፤13
- 32፥42 መ፡8፤1፤11፤1፥5፤2፤23፤1፤፥መ፡15፤12፤2፥መ፡18፤1፤18፤ መ፡49፤1፤1፤ኢሳ2፥16፤5፤6፤5
- 33፥1 ዘፍ4፤1፤6፤1፤6፤2፤1፤17፤1፤140፤36፤ ዘጉ1፤1
- 33፥2 ቀ4፥1፤ዘፍ17፤14
- 33፥3 ዘፍ47፤1፤1፤ዘፍ14፤8፤ዘጉ1፤10፤21፤ ኢሳ5፤10
- 33፥4 ዘፍ4፤23፤1፤2፤12፤2፤ኢሳ5፤24፤24፤ኢሳ1፤5፤3፤ኢሳ1፤4፤21
- 33፥5 ዘፍ12፤37

ኢልያሲንና ቂርያታይምን ³⁸ እንዲሁም ስማቸው የተለወጠውን ናባውን፣ በአልሚዎንን፣ ሲባማንን ዐደሱ፤ ሳደሷቸውም ከተሞች ለግ ለውጡላቸው።

³⁹ ምናሲ ልጅ የሆነው የማከር ዘርች ወደ ገለጻድ ሄደው ምድሪቱን በመያዝ፣ እዚያ የነበሩትን አምራውያን አሳደዱአቸው፤ ⁴⁰ በእዚህ ሙሴ ገለጻድን የምናሲ ዘርች ለሆኑት ለማከራውያን ሰጣቸው፤ እነርሱም መኖሪያቸውን በዚያው አደረጉ። ⁴¹ ከምናሲ ነገድ የሆነው ኢያሶር መኖሪያቸውን ወሰደ፤ “የኢያሶር መንደርች” ብሎ ለየማቸው። ⁴² እንዲሁም ኖባህ ቁናትንና በዙሪያዋ ያሉትን መንደሮች በመያዝ በራሱ ስም፣ “ኖባህ” ብሎ ጠራቸው።

እስራኤላውያን ከግብፅ እስከ ሞግብ ሲንዝ የሰፈሩባቸው ቦታዎች

33 እስራኤላውያን በየነገሳቸው ተከፋፍለው በሙሴና በአሮን መሪነት ከግብፅ ወጥተው፣ በጉዞ ላይ ሳሉ የሰፈሩባቸው ቦታዎች እነዚህ ናቸው። ² ሙሴም በጉዞአቸው ላይ ሳሉ የሰፈሩባቸውን ቦታዎች በእግዚአብሔር (ሥዌ) ትእዛዝ መዝገበ፤ በየቦታው እየሰፈሩ ያደረጉት ጉዞም ይህ ነው፤

³ እስራኤላውያን በመጀመሪያው ወር በዐሥራ አምስተኛውም ቀን በፋሲካ ማግስት ከራምሴ ተነሡ። ግብፃውያን ሁሉ እያዩአቸውም በልበ ሙሉነት ተጓዙ። ⁴ በዚህ ጊዜ ግብፃውያን እግዚአብሔር (ሥዌ) ከመካከላቸው የገደለባቸውን በሽጉፎቻቸውን ይቀብሩ ነበር። እግዚአብሔር (ሥዌ) በግብፅ አማልክት ላይ ፈርዶ ነበር።

⁵ እስራኤላውያን ከራምሴ ተነሥተው በሰትነት ሰፈሩ። ግዛትነትም ተነሥተው በምድረ በዳው ዳርቻ በምትገኘው በኢታም ሰፈሩ።

⁶ ከኢታም ተነሥተው ከበላልዛርን በከተምሥራቅ ወዳለችው ወደ ፊህሊርት በመመለስ በሚግደል አጠገብ ሰፈሩ። ⁷ ከፊህሊርት^ሐ ተነሥተው በጢኦና ወገኑ በማለፍ ወደ ምድረ በዳው ሄዱ፤ ከዚያም በኢታም ምድረ በዳ ሦስት ቀን ተጉዘው በማራ ሰፈሩ።

33፥6 ዘፍ13፤20 33፥7 ዘፍ14፤2፥9 33፥8 ዘፍ14፤2፤ 22፤15፤23

^ሐ ብዙ የማሰራጩኩ የራሱ ሳምንት የሚቀርብ መረጃ የነበራቸው ከተሞች ባለመሆናቸው በትክክል ማመልከት አስቸጋሪ ነው። ብዙዎቹ ቦታዎች (ቀ 19-29) ከዚህ ክፍል ሌላ በዘመለክና በዩኑልቀ ውስጥ አልተጻፉም። በሌላ ቦታ የተጠቀሱ አንዳንድ ቦታዎች ደግሞ (ለምሳሌ፡ ተቢራ 11፥2፤ 21፥19) በሚህ ክፍል አልተጻፉም። መረጃው ቀጥሎ ያሉትን ድምጻሚዎች ያቀርባል።

(1) ሙሴ የቦታዎችን ዝርዝር በእግዚአብሔር ትእዛዝ ጻፈ (ቀ 2፤) (2) ብዙዎቹን ቦታዎች ማመልከት አስቸጋሪ ቢሆንም ዝርዝሩ የጉዞውን ሁኔታ የሚያሳይ ትክክለኛ የሆነ አዋር መግለጫ ተደርጎ መወሰድ አለበት። (3) ከራምሴ እስከ ሞግብ ሜዳ ድረስ

32፥23 ገጠአታችሁ እንደሚያገኙትሁም ዕወቁ፤ የምድርን ስህተት ሆኖአል፤ ይህን እንጂ ቃላቸውን ባያከብሩ የሮቤልክ ትልባቸውን በማመልከት ለምምኑኩ ከከባድ ማስጠንቀቂያ ጋር ነበር።

32፥33 ለምናሲ ነገድ እኩሉታን በየርዳኛህ ማዶ ባለው አካባቢ ለመሰፈር ቀረበው ጥያቄ ላይ ከሮቤልና ከጋድ ነገዶች ጋር ለምምኑት እንደተደረገና የምናሲ ነገድ እኩሉታ አብረው እንዲሰሩና የተወሰነ ይመስላል።

33፥1-49፤ ከራምሴ ጀምሮ እስከ ሞግብ ሜዳ ድረስ በምድረ በዳ ጉዞ ወቅት እስራኤላውያን የሰፈሩባቸው የልጅ የታወቁ አርባ የሚሆኑ አካባቢዎች በዘርዘረዋል። ነገር ግን ብዙዎቹ ቦታ

ግጥራ ተነሥተው ዐሥራ ሁለት የውሃ ምንጮችና ሰባ የተምር ዛፎች ወደ ዝናቡ በት ወደ አለም መጥተው በዚያ ሰፊና።

¹⁰ከኢሊም ተነሥተው በቀይ ባሕር አጠገብ ሰፊና።

¹¹ከቀይ ባሕር ተነሥተው በሲን ምድረ በዳ ሰፊና።

¹²ከሲን ምድረ በዳ ተነሥተው በራፍቃ ሰፊና።

¹³ከራፍቃ ተነሥተው በኢሉስ ሰፊና።

¹⁴ከኢሉስ ተነሥተው በራፊዲም ሰፊና፤ በዚያም ሕዝቡ የሚጠባው ውሃ አልነበረም።

¹⁵ከራፊዲም ተነሥተው በሲን ምድረ በዳ ሰፊና።

¹⁶ከሲን ምድረ በዳ ተነሥተው በቂብሮት ሃታቫ ሰፊና።

¹⁷ከቂብሮት ሃታቫ ተነሥተው በሐጼሮት ሰፊና።

¹⁸ከሐጼሮት ተነሥተው በራትማ ሰፊና።

¹⁹ከራትማ ተነሥተው በሬሞን ዘፋሬስ ሰፊና።

²⁰በሬሞን ዘፋሬስ ተነሥተው በልብና ሰፊና።

²¹ከልብና ተነሥተው በሪሳ ሰፊና።

²²ከሪሳ ተነሥተው በቀሄላታ ሰፊና።

²³ከቀሄላታ ተነሥተው በሻፍር ተራራ ሰፊና።

²⁴ከሻፍር ተራራ ተነሥተው በሐራዳ ሰፊና።

²⁵ከሐራዳ ተነሥተው በመቅሄሎት ሰፊና።

²⁶ከመቅሄሎት ተነሥተው በታሐት ሰፊና።

²⁷ከታሐት ተነሥተው በታራ ሰፊና።

²⁸ከታራ ተነሥተው በሚትቃ ሰፊና።

²⁹ከሚትቃ ተነሥተው በሐሽሞና ሰፊና።

³⁰ከሐሽሞና ተነሥተው በምሴሮት ሰፊና።

³¹ከምሴሮት ተነሥተው በብኔያዕቃን ሰፊና።

³²ከብኔያዕቃን ተነሥተው በሐርሃጊ ድጋድ ሰፊና።

³³ከሐርሃጊድጋድም ተነሥተው በቡጥ ባታ ሰፊና።

³⁴ከቡጥባታ ተነሥተው በዔብሮና ሰፊና።

³⁵ከዔብሮና ተነሥተው በዔጽዮንጋብር ሰፊና።

³⁶ከዔጽዮንጋብር ተነሥተው በጸን

33፡9 ዘ015፡27

33፡10 ዘ016፡1

33፡11 ዘ016፡1

33፡14 ዘ015፡22፤

17፤2

33፡15 ዘ017፡1፤

19፤1

33፡16 ዘ፡11፤34

33፡17 ዘ፡11፤35

33፡20 ኢሉ10፡29፤

12፤15፤15፤42፤21፤

13፤27፤78፤22፤19፤8፤

23፤31፤11፤56፤57፤

28፤52፤1፤10፤ኢ፡4

37፤8፤ኢር52፤1

33፡30 ዘ010፡6

33፡31 ዘ010፡6

33፡33 ዘ010፡7

33፡35 ዘ02፡8፤

17፡9፤26፤22፤48

33፡36 ዘ፡13፤21

33፡37 ዘ036፤16፤

ዘ፡20፤16፤22

33፡38 ዘ016፤35፤

ዘ፡20፤25፤28፤

27፤13

33፡40 ዘ010፤18፤

12፤9፤ዘ፡21፤1

33፡43 ዘ፡21፤1፤10

33፡44 ዘ፡21፤1፤1

33፡47 ዘ፡27፤1፤2፤

32፤3

33፡48 ዘ013፤1፤01

ዘ፡22፤1፤26፤31

27፤12፤ኢሉ0፤12፤9

33፡49 ዘ፡21፤1፤16፤

ኢሉ12፤31፤3፤20፤1

ሕ፡72፤5፤9

33፡50 ፡4፤8

33፡51 ዘ፡34፤2፤

ኢሉ3፤17

33፡52 ዘ፡26፤1፤1

መ፡106፤34፤36

33፡53 ዘ011፤3፤11

17፤14፤ኢሉ1፤11፤1

21፤43

33፡54 ዘ፡16፤8፤

ዘ፡26፤54፤13፤58፤

36፤2፤ኢሉ18፤1፤

ምድረ በዳ ባለችው በቃዴስ ሰፊና።

³⁷ከቃዴስ ተነሥተው በኢዲም ዳርቻ ባለው በሐር ተራራ ሰፊና። ³⁸በእግዚአብሔር (ሥጦ) ትእዛዝ ካህኑ አድን ወደ ሐር ተራራ ወጣ፤ እዚያም እስራኤላውያን ከግብፅ በወጡ በአርባኛው ሞት፤ በአምስተኛው ወር፤ ከወሩም በመጀመሪያው ቀን ሞተ። ³⁹እርን በሐር ተራራ ላይ ሲሞት፤ ዕድሜው መቶ ሃያ ሦስት ሞመን ነበር።

⁴⁰በከነዓን በምትገኘው በኔጌብ የሚኖረው ከነዓናዊው የዓራድ ንጉሥ፤ የእስራኤላውያንን መምጣት ሰማ።

⁴¹እነርሱም ከሐር ተራራ ተነሥተው በሲልሞና ሰፊና።

⁴²ከሲልሞና ተነሥተው በፋኖን ሰፊና።

⁴³ከፋኖን ተነሥተው በአቦት ሰፊና።

⁴⁴ከአቦት ተነሥተው በሞዓብ ዳርቻ በምትገኘው በኢየሐባሪም ሰፊና።

⁴⁵ከኢዲም ተነሥተው በዲቦንጋድ ሰፊና።

⁴⁶ከዲቦንጋድ ተነሥተው በዓልሞንዲ ብላታይም ሰፊና።

⁴⁷ከዓልሞንዲ ብላታይም ተነሥተው በናባው አጠገብ በሚገኙት በዓብሪም ተራራዎች ላይ ሰፊና።

⁴⁸ከዓብሪም ተራራዎች ተነሥተው ከኢያሪኮ ማዶ በቦርዳናስ ወንዝ አጠገብ ባለው በሞዓብ ሜዳ ላይ ሰፊና።

⁴⁹እዚያም በቦርዳናስ ወንዝ አጠገብ በሞዓብ ሜዳ ከቤት የሺሞት እስከ አቤል ለሰጢም ባለው ስፍራ ሰፊና።

⁵⁰ከኢያሪኮ ማዶ በቦርዳናስ አጠገብ ባለው በሞዓብ ሜዳ፤ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ⁵¹እስራኤላውያንን ተናገራቸው፤ እንዲህም በላቸው፤ ‘ወደ ከነዓን ለመግባት የርዳናስን ስትሻገሩ፤ ⁵²የምድሪቱን ነዋሪዎች በሙሉ ከፈታችሁ አሳዳችሁ አስወግቻችው፤ የተቀረጹ ምስሎቻቸውንና ቀልጠው የተሠሩ ጣቦቶቻቸውን በሙሉ አጥፉ፤ እንዲሁም በከራብታ ላይ የተሠሩትን መስገሻዎቻቸውን ሁሉ አፈራርሱ። ⁵³ምድሪቱን ርስት አድርጌ ሰጥቻችኋለሁና ውረሷት፤ ኑሩባትም። ⁵⁴ምድሪቱንም የሙኅዎቻችሁ በዕባ ጥክፋፊሉ። ከፍ ያለ ቁጥር ላለው ሰፋ ያለውን፤ ከቅተኛ ቁጥር ላለው ደግሞ አነስተኛውን ስጡ፤ ምንም ይሁን ምን በዕባ የወጣላቸው፤

⁵⁰ በዕብራይስጥ ሥ ሉፍ የሚል ሲሆን፤ የደንገል ባሕር ማለት ነው።

ያሉት አርባ በታዎች የተራ ቁጥር አቀማመጥ ሁኔታ ዝርዝሩ የተወሰነ ስልት የተከተለ መሆኑን ያሳያል፤ ይህም ያልተጠቀሱትን በታዎች ለማወቅ ደረዳሩ። (4) በሙሴ የሕግ መጽሐፍት ውስጥ በተወሰነው የትውልድ ሐረግ ላይ እንደ ተጻፈው፤ ጥንት ትርጉም በላቸውና አስፈላጊ የነበሩ ነገሮች ዛሬ ለእኛ ገልጽ ላይሆኑ ይችላሉ (5) በመሠረቱ ይህ ጽሑፍ በረድመ ምድረ በዳ ጉዞ አቸው ወትት ለሕዝቡ የሆነውን የእግዚአብሔርን በረከት የሚገልጽ ነው። እስራኤል በምድረ በዳ ጉዞ ያሳለፈውን ሁኔታ በመዘረዘሩ ከመልክን ምድር ጋር በተያያዘ እስፋላጊነቱን ባይካድም በይበልጥ

ን እግዚአብሔር ሕዝቡን ነጻ ማውጣቱን የሚገልጽ መንፈሳዊ ጽሑፍ ነው።
33፡52 የምድሪቱን ነዋሪዎች በሙሉ ከፈታችሁ ላሳዳችሁ አስወግቻችሁ የተቀረጹ ምስሎቻቸውን። አጥፉ፤ እስራኤላውያን ከምድሪቱም ጋር ወርሱት ባይረዝቡት ጊዜ እንደ ፈጽመው ሁሉ (ም 31)፤ በከነዓን ሕዝብ ሁሉ ላይ ያደርጉ ዘንድ እስፋላጊ ነበር። የከነዓንዎች የማባት አምልኮ ሥርዐት ምልክት የሆኑትን ነገሮች ሁሉ ለማጥፋት የተሰጠው ትእዛዝ ከሁሉም ይልቅ ትኩረት የተሰጠው ነበር።

የየራሳቸው ርስት ይሆናል። አከፋፈሉም በየአ ባቶቻችሁ ነገዶች አንጻር ይሁን።

35“የምድሪቱን ነዋሪዎች አሳዳችሁ ሳታ ለመሟረቱ በትቀሩ ግን፤ እንዲኖሩ የተዋቸ ጌታው ሰዎች ለዐይናችሁ ሰንጠረዥ ለጉናች ሁሉ እሸሽ ይሆኑባችኋል፤ በምትኖሩበትም ምድር ችግር ይፈጥሩባችኋል።” 36እኔም በእ ነርሱ ላይ ለማድረግ ያሰብሁትን በእናንተ ላይ አደርግባችኋለሁ።”

የክነዓን አዋሳኞች

34 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “እስራኤላውያንን እዘዛ ቸው፤ እንዲሁም በላቸው፤ ‘ርስት አድርጋ ችህ በሰጣ ወደምትካፈላት ወደ ከነዓን ምድር በምትገዛበት ጊዜ አዋሳኞቿ እነዚህ ይሆናሉ።

35“የደቡብ ድንበራችሁ በአዶም ወሳን ላይ ካለው ከጸን ምድረ በዳ ጥቂቱን ይጨምራል፤ በምሥራቅም በኩል የደቡብ ድንበራችሁ ከጨው ባሕር” ጫፍ ይጀምርና ‘በአቅረቢም መትላለፊያ አቋርጦ እስከ ጸን ይሄድና በስተ ደቡብ እስከ ቃደስ በርኔ ይዘለቃል፤ ከዚያም በሐጻር አጻር ዐልፎ እስከ ዓጽሞን ይደርስና ገዢ ከግብፅ ወንዝ ደረቅ መደብ ጋር በመ ገናኘት መጨረሻው ባሕሩ፤ ይሆናል።

36“የምዕራቡ ድንበራችሁ ደግሞ የታላቁ ባሕር ጻርቻ ይሆናል። በምዕራቡ በኩል ያለው ወሰናችሁም ይኸው ነው።

37“የሰሜን ድንበራችሁን ከታላቁ ባሕር እስከ ሓር ተራራ ምልክት አድርገዎት፤ ሽሐር ተራራ እስከ ሌቦሐማት፤ እንደዚሁ አድርጉ፤ ከዚያም ወሰኑ እስከ ጽጻድ ይሄድና ጸሐስ ዚፍሮን በመቀጠል መጨረሻው ሐጻርዔናን ይሆናል፤ በሰሜን በኩል ያለው ወሰናችሁ ይኸው ነው።

38“ለምሥራቁ ድንበራችሁም እንደዚሁ ከሐጻርዔናን እስከ ሴፋማ ምልክት አድር ገዎት። 39ወሰኑም ከሴፋማ አንገሥቶ ከዓይን በስተ ምሥራቅ እስካለው እስከ ሪብላ ቀሩል ቀሩል ይወርድና ከኪኔሬት ባሕር” በስተ ምሥራቅ እስካሉት ሽንተረሮች ድረስ ይዘ ሊቃል። 40ከዚያም ወሰኑ የዮርዳኖስን ወንዝ ተከትሎ መጨረሻው የጨው ባሕር ይሆናል።

“እንግዲህ በዙሪያዋ ካሉት ወሰናቿ ጋር ምድራችሁ ይህች ናት።”

41ሙሴ እስራኤላውያንን እንዲህ ብሎ አዘ ዛቸው፤ “ይህችን ምድር ርስት አድርጋችሁ በሰጣ ደልድሉ፤ እግዚአብሔርም (ሥጦ) ለዘጠ ጉና ለማማሹ ነገድ እንድትሰጥ አዞሏል።

33፥55 ሉቡ23፥131
መሳ23፥131መዝ106፥3
61ሉ45፥513ሉ71
26፥128 24፥102ከ
74፥124ፍ12፥7
33፥56 ዘኁ14፥428
34፥1 ዘዮ17፥8121
ዘኁ33፥51ዘዳ1፥7
81ሉ1፥2341፥መዝ
78፥54-55፥1051
11፥ ሕዝ47፥15
34፥3
ዘዮ143፥1ዘኁ13፥211
ሉቡ15፥1-3
34፥4 ዘኁ32፥18ሉ
ሉ15፥34መሳ1፥36
34፥5 ዘዮ15፥18
34፥6 ሉቡ14፥19፥1
115፥1247፥23፥41
ሕዝ47፥10፥15፥
19-20፥48፥28
34፥7 ሕዝ47፥15-
17ዘኁ20፥22
34፥8 ዘኁ13፥21፥1
ሉቡ13፥5
34፥10 ሉቡ 15፥5
34፥11 ዘዳ3፥17፥1
ሉቡ1፥2113፥27፥1
15፥32፥211፥16፥29፥1
23፥33፥25፥6፥21፥1
18፥54፥32፥ሉር39፥15፥
52፥9፥27
34፥13 ዘሌ16፥8፥1
ሉቡ13፥6118፥10፥1
14፥1-5፥ሉ4፥49፥8፥1
65፥9፥14፥74፥5፥11፥
ግክ2፥25

34፥14 ዘኁ32፥19፥1
ዘዳ3፥21ሉቡ14፥3
34፥17 ዘኁ11፥28፥1
ዘዳ 1፥38
34፥18 ዘኁ1፥141
ሉቡ14፥11
34፥19 ተ፡29፥1ዘዮ
29፥35ዘኁ26፥65፥1
ዘዳ33፥7፥መዝ60፥7
34፥20 ዘዮ29፥33
34፥21 ዘዮ49፥27፥1
መሳ5፥14፥መዝ
68፥27
34፥23 ዘኁ1፥134
34፥24 ዘኁ1፥132
34፥25 ዘዮ30፥20
34፥27 ዘኁ1፥140
34፥29 ተ፡19
35፥1 ዘኁ22፥1
35፥2 ዘሌ25፥32-
34ሉቡ14፥34፥1
21፥1-42
35፥3 ዘዳ18፥6፥1
ሉቡ14፥421፥2

14የርቤል ነገድ ቤተ ሰዎች፤ የጋድ ነገድ ቤተ ሰዎች እንዲሁም የምናሲ ነገድ እኩሌታ ርስታቸውን ተቀብለዋልና። 15እነዚህ ሁለቱ ነገዶችና እኩሌታው ነገድ ከዮርዳኖስ በስተ ምሥራቅ፤ ከኢያሪኮ ማዶ በፀሐይ መውጫ በኩል ርስታቸውን ተቀብለዋል።”

16 እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 17“ምድሪቱን ርስት አድርገው የሚያከፋፍ ሷችሁ ካህኑ አልዓዛርና የነዌ ልጅ ኢያሱ ናቸው። 18ምድሪቱን በማከፋፈሉ እንዲህ ጳው ከየነገሩ አንዳንድ መሪ ውሰዱ። 19ሰጣ ቸውም ይህ ነው፤

- ከይሁዳ ነገዶች፤
የዮፎኒ ልጅ ካሌብ፤
20ከሰምዖን ነገዶች፤
የዓሚሁድ ልጅ ሰላሚኤል፤
21ከብንያም ነገዶች፤
የኪስሎን ልጅ ኤልዳድ፤
22የዳን ነገድ መሪ፤
የዩዌሊ ልጅ ቡቂ፤
23የዮሴፍ ልጅ የምናሲ ነገድ መሪ፤
የሱፊድ ልጅ አኒኤል፤
24የዮሴፍ ልጅ የኤፍሬም ነገድ መሪ፤
የሺፍጣን ልጅ ቀሙኤል፤
25የዛብሎን ነገድ መሪ፤
የፈርናክ ልጅ ኤሊሳፊን፤
26የሳኮር ነገድ መሪ፤
የሐዛ ልጅ ፊልጢኤል፤
27የአሲር ነገድ መሪ፤
የሲሊሚ ልጅ አሐሁድ፤
28የንፍታሊም ነገድ መሪ፤
የዓሚሁድ ልጅ ፊዳኤል።”

29እነዚህ በከነዓን ምድር ለእስራኤላውያን ርስት እንዲያከፋፍሉ እግዚአብሔር (ሥጦ) ያዘ ዛቸው ሰዎች ናቸው።

ለለዋውያን የተሰጡ ከተሞች

35 ከኢያሪኮ ማዶ በዮርዳኖስ ወንዝ አጠገብ፤ በሞዓሲ ሜዳ እግዚአብሔር (ሥጦ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ 2“ከሚወርሱት ርስት ላይ ለእያውያን የሚኖሩባቸውን ከተ ሞች እንዲሰሟቸው እስራኤላውያንን እዘ ዛቸው፤ በየከተሞቹ ዙሪያም የግጦሽ መሬት ሰሟቸው። 3ከተሞቹ ለእነርሱ መኖርያ፤ የግ ጦሽ መሬቱ ለከተባቶቻቸው፤ ለበግና ለፍየል

፡3 መት ባሕር ነው።
፡45 የሚታረሙን ባሕር ነው።
፡78 ወይም እስከ ሌቦሐማት መግቢያ ድረስ
፡91 የግሊላ ባሕር ግላት ነው።
፡91 በሰራይዳት የኢያሪኮ ዮርዳኖስ ግላት ሲሆን፤ ይህም የዮር ዳኖስ ውንዝ የተገኘ ስም ሳይሆን አይተርም።

34፥13-121 አራቱን የክነዓን ጻርቻዎች በዝርዝር ማመልከቱ ለመረጃ ያህል ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር ለአጠቃ የሰጠው ስጦታ የጋድ ሰፊ እንደ ሆነም ለመገለጽ ነው።
34፥13-151 ይህም የርቤልና የጋድ እንዲሁም የምናሲ ነገድ እኩሌታ የዮርዳኖስ ማዶ በመስፈሩ (ም 32 ይመ) የተፈጠረ አዲስ ሁኔታ ነው።
34፥16-29፤ የየነገሩ አለቃ የሆኑትን የአዲሶቹን ሰዎች ስም መዘርዘር በመጀመሪያው ትውልድ አለቃ የነበሩትን ሰዎች ስም የመዘርዘር ሁኔታን ያስታውሳል (1፥5-16)፤ ለሁን ግን የተሰጠው

ተስፋ አስተማማኝነቱ ግልጽ ሆኖ ይታያል፤ አዲሶቹ የነገድ መሪ ዎች መሬት በማከፋፈል አልዓዛርና ኢያሱን ይረዳሉ።
35፥1-51 የዓሚሁድ ከሌሎች ነገዶች ጋር ርስትን ስለ ማይወርሱ (1፥47-53) ሰራሳቸውና ለቤተ ሰዎቻቸው መኖሪያ እንዲሁም ለከተባቶቻቸው ማሰግሪያ የሚሆን ከተማ ማግኘት ስለ ሚኖርባቸው ይኸውም በአንድ ለዩት ላይ ካሳቢ እንዲሰፍሩ ሳይሆን፤ በተለይ አቅማ፤ በምድሪቱ ሁሉ እንዲቀመጡ ማድ ረግ አስፈላጊ ነበር። ይህ ትእዛዝ ተግባራዊ መሆኑን በሉቡ 21 ላይ ተመልክቶአል።

መንገቶቻቸውና ለሌሎችም እንስሶቻቸው ይሆናሉ።

“በየከተሞች ዙሪያ ለሌዋውያኑ የምትሰጡ ስጦታዎች የገጠሽ መሬት ከከተማው ቅጥር አንድ ሺህ ከንድፍ ይዘረታል። ከዚያም ከተማውን መካከል በማድረግ ወደ ምሥራቅ ሁለት ሺህ ከንድፍ፣ ወደ ደቡብ ሁለት ሺህ ከንድፍ፣ ወደ ሰሜን ሁለት ሺህ ከንድፍ ከከተማው ውጭ ለካ፣ እነዚህንም ቦታዎች ለከተሞቹ የገጠሽ መሬት ያደርጓቸዋል።

የመማጸኛ ከተሞች

35፥6-34 ማመ - ዘጸ 4፥41-43፣ 19፥1-14፣ ሊቤ 20፥1-9

“ለሌዋውያኑ ከምትሰጡባቸው ከተሞች ስድስቱ፣ ሰው የገደለ ሸሽቶ የሚጠጋባቸው መማጸኛ ከተሞች ይሆናሉ፤ በተጨማሪም አርባ ሁለት ከተሞች ስጧቸው፤ የገጠሽ መሬቶቻቸውን ጨምሮ በጠቅላላው አርባ ስም ንት ከተሞች ለሌዋውያኑ ስጧቸው። ‘እስራኤላውያን ከወረሲት ምድር ላይ ለሌዋውያኑ የምትሰጡባቸው ከተሞች እያንዳንዱ ነገድ እንዳለው ድርሻ መጠን ይሆናል። ብዙ ካለው ነገድ ላይ ብዙ ከተሞች እንዲሁም ጥቂት ካለው ነገድ ላይ ጥቂት ከተሞች ውሰዱ።”

ከዚያም አግዚአብሔር (ሥጵ) ሙሴን እንዲህ አለው፡ “እስራኤላውያንን እንዲህ ብለህ ንገራቸው፡ ‘ወደ ከነዓን ለመግባት ዮርዳኖስን በምትሻገሩበት ጊዜ፣ ¹¹ላያስበው ሰው የገደለ ሰው ሸሽቶ የሚጠጋባቸው ከተ

35፥51 ሊቤ 25፥34፣ ሊቤ 3፥42፣ ዘጸ 13፥9፣ 123፥2፣ 131፥19
35፥6 ሉብ 1፥1፣ ሊቤ 21፥13
35፥8 ዘጸ 26፥54፣ 33፥54
35፥10 ዘጸ 33፥51፣ ዘጸ 9፥1፣ ሊቤ 1፥2፣ 11
35፥11 ሉብ 22፥25፣ ዘጸ 1፥13

35፥12 ሉብ 19፥24፣ 25፥26፣ 27፥28፣ ዘጸ 19፥6፣ ሊቤ 20፥31
2፥1፣ 14፥11
35፥13 ሉብ 6፥14
35፥16 ዘጸ 21፥12
35፥19 ሉብ 12፥21
35፥20 ዘጸ 21፥14
35፥21 ሉብ 19፥1
ዘጸ 21፥14

ሞች እንዲሆኑ መማጸኛ ከተሞችን ምረጡ። ¹²እነዚህም፣ ነፍስ ገዳዩ በማንበሩ ዘንድ ለፍርድ ከመቅረቡ በፊት እንዳይሞት ከደም ተበቃዩ የሚሸሸባቸው የመማጸኛ ከተሞች ይሆናሉ። ¹³እነዚህ ለሌዋውያኑ የምትሰጡባቸው ስድስት ከተሞች መማጸኛ ከተሞቻችሁ ይሆናሉ። ¹⁴በእዚህ ከዮርዳኖስ ወዲህ ሦስቱን እንዲሁም በከነዓን ሦስቱን የመማጸኛ ከተሞች አድርጋችሁ ሰጡ። ¹⁵እነዚህም ስድስት ከተሞች ላያስበው ሰው የገደለ ሰውን እንዲሁም በከነዓን ሦስቱን የመማጸኛ ከተሞች አድርጋችሁ በመካከላቸው ለሚኖር ለማንኛውም ሕዝብ የመማጸኛ ቦታዎች ይሆናሉ።

¹⁶... ‘እንድ ሰው ሌላውን እንዲሞት በብረት ቢመታው ነፍስ ገዳይ ነው፤ በሞትም ይቀጣል። ¹⁷ወይም አንድ ሰው መማጸኛ የሚችል ድንጋይ በእጁ ቢይዝና ሌላውን ሰው እንዲሞት ቢመታው ነፍስ ገዳይ ነው፤ በሞትም ይቀጣል። ¹⁸ወይም አንድ ሰው መማጸኛ የሚችል ዕንጨት በእጁ ቢይዝና ሌላውን ሰው እንዲሞት ቢመታው ነፍስ ገዳይ ነው፤ በሞትም ይቀጣል። ¹⁹ደም መላሹም ነፍስ ገዳዩን ይግደለው፤ ባገኘውም ጊዜ ይግደለው። ²⁰አንድ ሰው አስባለው ሌላውን በክፉት ገፍትሮ ቢጥለው ወይም እንዲሞት ሆነ ብሎ አንዳች ነገር ቢወረወርበት ²¹ወይም ደግሞ በጥላቻ ተነሣሥቶ በእጁ ቢመታውና በሞት፣ ያ ሰው በሞት ይቀጣል፤ ነፍስ ገዳይ

¹⁴ ሌራት መቶ አምሳ ሚትር ያህል ነው።
¹⁵ ዘጸ 1፥13 መቶ ሚትር ያህል ነው።

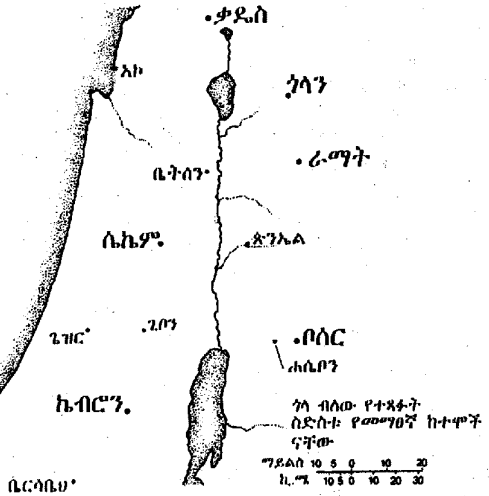
35፥6-15፤ ስድስት የሌዋውያን ከተሞች በምድሪቱ አስፈላጊ በሆኑ ቦታዎች ላይ እንዲመሠረቱ ተደርጉአል፤ ከእነዚህም ሦስቱ በዮርዳኖስ ግዳይ፣ ሦስቱ ደግሞ በከነዓን ምድር የሰጡ ሲሆኑ በድንገት የነፍስ ገድያ የፈጸመ ሰው ከሚደርስበት በቀል ለማ

ምለጥ አመቺ የሆኑ መሸሸጊያ መማጸኛ ከተሞች ነበሩ። በእሴ 20 ላይ ለዚህ ዕላማ ስለተመረጡት ቦታዎች ተገልጾአል።

35፥16-21፤ ሆኖ ተብሎ ስለሚፈጸም የነፍስ ገድያ የተለያየ ገለጻ ቀርቦአል።

የመማጸኛ ከተሞች

ከፍተኛ ለሆነ ወንጀል የመማጸኛ ከተሞችን የማዘጋጀት ሐሳብ በቀልን ለመፈጸም በሚያስችለው በልማዳዊው የነገዶች ሕግ እና ፍትሕን በተከተለውና በጠቅላላው ዘንድ ተቀባይነት በሚኖረው በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ መካከል ባለው ውጥረት ላይ የተመሠረተ ሥር የሰደደ ጉዳይ ነው። በሥጋ ገምድና የሚደረጉ ግጭቶች ብዙውን ጊዜ ከዘላቂ ገብረተሰብ ጋር የተያያዘ ነው። እስራኤል በአንድ አካባቢ/ስፍራ ወደ መከተም ሂደት ወስኖ ያለ ገብረተሰብ እንደ መሆኑ ወንጀለኛ ያልሆኑ ሰዎች ፍርድ ፊት ሳይቀርቡና ሳይረጋገጥ እንዳይገደሉ ለማድረግ መካከለኛ የሆነ እርምጃ መውሰዱ አስፈላጊ ነበር። ከነፍስ ገዳይነት ነጻ መውጣት የሚቻለው በአገሩ ማንበር ነጻ ማውጣት እና በዘመኑ ያለው ሊቀ ካህን ከሞተ ብቻ ነው።

ሲባሊህ

ነው፤ ደም መላሹም ገዳዩን ባገኘው ጊዜ ይግደለው።

22። “ነገር ግን በጥላቻ ሳይሆን እንዲያው በድንገት አንዱ ሌላውን ገፍትሮ ቢጥለው ወይም ሳያሰበው አንዳች ነገር ቢወረውር በት 23 ወይም መማደል የሚችል ድንጋይ ሳያይ ጥሎበት ቢሞት፤ ጠላቱ ስላልሆነና ለጉዳውም አስቦ ያላደረገው ስለ ሆነ፤ 24ማሳ በሩ በዚህ ሰውና በደመኛው መካከል በእነዚህ ደንቦች መሠረት ይፍረድ። 25”ማሳናም በነፍስ ገዳይነት የተከሰሰውን ሰው ከደመኛው እጅ በማስጣል ወደ ሸሽበት ወደ መማጽኛው ከተማ ይመልሰው፤ የተቀደሰ ዘይት የተቀባው ሊቀ ካህን እስኪሞትም ድረስ በዚያ ይቆይ።

26። “ሆኖም ተከላሹ ሰው ሸሽቶ ከተጠጋ በት መማጽኛ ከተማ ክልል ከወጣ፤ 27 ደም ተበቃዩም ከከተማው ውጭ ካገኘው፤ ተከላሹን ሊገድለው ይችላል፤ በነፍስ ገዳይነትም አይጠየቅም። 28 ተከላሹም ሊቀ ካህናቱ እስኪሞት ድረስ በመማጽኛው ከተማ ይቆይ፤ ወደ ገዛ ርስቱ መመለስ የሚችለው ከሊቀ ካህናቱ ሞት በኋላ ብቻ ነው።

29። “እንግዲህ በየትኛውም በምትኖሩበት ስፍራ፤ በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ የምትፈጽሟቸው ሕጋዊ ግዴታዎቻችሁ እነዚህ ናቸው።

30። “ሰው የገደለ ማንኛውም ሰው በሞት የሚቀጣው ምስክሮች ሲመስክሩበት ብቻ ነው፤ ይሁን እንጂ ማንም ሰው በአንድ ምስክር ብቻ በሞት አይቀጣም።

31። “በሞት መቀጣት ስላለበት ሰው የነፍስ ዋጋ አትቀበሉ፤ ፈጽሞ መሞት አለበት።

32። “ወደ መማጽኛ ከተማ ሸሽቶ ስለ ገባ ስለ ማንኛውም ሰው የደም ዋጋ በመቀበል ሊቀ ካህናቱ ከመሞቱ በፊት ወደ አንድ ተመልሶ ሄዶ እዚያ እንዲኖር አታድርጉ።

33። “ደም ምድሪቱን ስለሚያረክባት፤ ደም ለፈሰሰባትም ምድር ስርዮት ሊደረግላት የሚችለው በሌላ ሳይሆን በዚያው ደሙን ባፈሰሰው ሰው ደም ብቻ በመሆኑ፤ የምትኖሩ ባትን ምድር በደም አታርከቧት፤ 34”ምትኖሩ ባትን፤ እኔም የማድርባትን ምድር አታር ከሷት እኔ እግዚአብሔር (ሥጦ) በእስራኤላውያን መካከል እኖራለሁና።”

35:22 ዘፀ21:13
35:24 ቀ4:12
35:25 ቀ4:32፤ ዘፀ28:41፤129:7
35:29 ዘጉ10:8፤ 27:11፤ዘፀ12:20
35:30 ዘፀ17:6፤ 19:15፤ግሪ18:16፤ ዮሐ7:51
35:31 ዘፀ21:430፤ ሊዮ6:22፤መዝ49:8፤ዮሳ13:8
35:33 ዘፀ4:10
35:34 ዘፀ18:24፤ 25፤ዘፀ29:45

የሰለጸዳድ ሴት ልጆች ርስት
36:1-12 ተገ 5፡1 - ዘጉ 27:1-17

36 ከዮሴፍ ዝርያ ጉሣዎች የሆኑ የምናሲ ሰባ፤ የማኪር ልጅ፤ የገለጻድ ጉሣ የቤተ ሰብ አለቆች ወደ ሙሴና የእስራኤላውያን ቤተ ሰባት አለቆች ወደ ሆኑት መሪዎች ቀርበው ተናገሩ፤ “እንዲሁም አሉ፤ “ምድሪቱን በዕጣ ከፋፍለህ ለእስራኤላውያን ርስት አድርገህ እንድትሰጣቸው እግዚአብሔር (ሥጦ) አንተን ጌታዬን ባዘዘ ጊዜ የወንድማችንን የሰለጸዳድን ድርሻ ለሴቶች ልጆቹ እንድትሰጥ አዘዘላል።” ከሌሎች የእስራኤል ነገዶች ባል ቢያገኙ ድርሻቸው ከእኛ የዘር ርስት ላይ ተወስዶ የሚያገባቸው ሰዎች ላሉበት ነገድ ይተላለፋል፤ ይህ ከሆነ ደግሞ በዕጣ ከተደለሰለጸጸ ርስት ላይ ከፊሉ ሊቀነስብን ነው። “የእስራኤላውያን ዓመተ ኢየቤልዩ በሚመጣበት ጊዜ የእነርሱ ድርሻ ወደ ባሎቻቸው ነገድ ይጨመራል፤ ይህ ከሆነ ምድርሳቸው ከአባቶቻችን ነገድ ርስት ላይ ይወሰዳል።”

ከዚህ በኋላ ሙሴ እግዚአብሔር (ሥጦ) በተናገረው መሠረት እስራኤላውያንን እንዲህ ሲል አዘዛቸው፡ “የዮሴፍ ነገድ የተናገረው ትክክል ነው፤ “እንግዲህ የሰለጸዳድን ሴት ልጆች በተመለከተ እግዚአብሔር (ሥጦ) የሚያዘው ይህ ነው፤ ከአባታቸው ነገድ ወገን እስከ ሆነ ድረስ የወደዱትን ማግባት ይችላሉ።” እያንዳንዱ እስራኤላዊም ከቀደመት አባቶቹ በወረሰው ርስት ይጽፍ፤ በእስራኤል ከአንዱ ነገድ ወደ ሌላው ነገድ የሚተላለፍ ርስት አይኖርም።” እያንዳንዱ እስራኤላዊ የየአባቶቹን ርስት መውረስ ስላለበት፤ በማንኛውም የእስራኤል ነገድ ውስጥ ርስት የምትወርስ የትኛዬቱም ሴት፤ ከአባቷ ነገድ ወገን የሆነውን አንዱን ማግባት አለባት።” እያንዳንዱ የእስራኤል ነገድ የወረሰውን መሬት እንዳለ ማቆየት ስላለበት፤ ርስት ከአንዱ ነገድ ወደ ሌላው ነገድ አይተላለፍም።”

10 በዚህም የሰለጸዳድ ሴት ልጆች እግዚአብሔር (ሥጦ) መሰከን እንዳዘዘው አደረጉ። “የሰለጸዳድ ሴት ልጆች፤ ማህላ፤ ቴርቶ፤ ግዳሳ፤ ሚልካ፤ ኑዓ ከአባታቸው ወንድማች ልጆች ጋር ተጋቡ።” 12 ከዮሴፍ ልጅ ከምናሲ ዝርያ ጉሣዎች ጋር በመጋባታቸው፤ ርስታቸው በዚያው በአባታቸው ጉሣና ነገድ እጅ

36:1 ዘፀ50:23፤ ዘጉ26:28፤30፤27:2
36:2 ዘጉ26:33፤ 33:54
36:4 ዘፀ25:10
36:7 ዘፀ25:23
36:8 ዘፀ52:3፤22
36:11 ዘጉ26:33
36:12 ዘፀ57:15

35:22 በጥላቻ ሳይሆን እነዚህ መሸሸያ ከተሞች በድንገት የነፍስ ገድያን ለሚፈጽሙ ሰው ተገን ይሆኑ ዘንድ ለመማጽኛ የተቀረፁ ናቸው።

35:24 በእነዚህ ደንቦች መሠረት በምሕረት የሚደረግ ማንኛውም ነገር የሚያስከትል ነው። በዚህ ምክንያት በድንገት የነፍስ ገድያን የፈጸሰው ሰው ጉዳዩ በጻፉ ሰዎችን አለበት። በተወግደም ዋናው ካህን እስኪሞት ድረስ ተከላሹ በመሸሸያው ከተማ እንዲቆይ ይደረግ ነበር፤ ነገር ግን ተከላሹ ከመሸሸያው ከተማ ወጥቶ በደም ተበቃዩ ባይደል አይጠየቅበትም።

35:25-28፤ ዮሐ18:20፤ 20:6 ማሳ ይመዝ።
35:30 ምስክሮች፤ ጥፋት፤ ያልሆነው ወገን ያለ በቂ ማሳ ሆኖ እንዳይከሰስና የሞት ፍርድ እንዳይፈረድበት ለመከላከል ነው።
35:32፤ በድንገት የነፍስ ገድያን የፈጸመ ሰው እንኳ፤ የነፍስ ዋጋ በመክፈል ከመሸሸያ ከተማ መውጣት አይችልም ነበር።

35:33 ደም ምድሪቱን ስለሚያረክባት፤ ነፍስ መግደል የሕይወትን ቅድስና ብቻ ሳይሆን የተቀደሰውንም የእግዚአብሔር ምድር የሚያረክብ ነው።

36:1-13፤ ይህ ከዮሴል የሰለጸዳድ ሴት ልጆችን ታሪክ በመቀጠል ደስ የሚያስገኝ ሰፊ ያለ ሐሳብ ይሠራል (27:1-11 ይመዝ)። ሴቶቹ ልጆች የአባታቸውን ርስት እንዲወርሱ እግዚአብሔር ለሙሴ ከሰጠው ትእዛዝ አንጻር ተጨማሪ ጥያቄዎች የቀረቡ ሲሆኑ፤ ይኸውም እነዚህ ሴቶች ልጆች ከነገዳቸው ውጭ ባል ይያገቡ የቤተ ሰብ ርስት እንድት ይደረጋል? የመጀመሪያው ሰጠታ መሠረታዊ ዐላማ አይደላቀፍም ወይ? የሚሉ ጥያቄዎች ናቸው። እነዚህ ጥያቄዎች በመታረባቸው የቤተ ሰብ ርስት “ከአንድ ነገድ ወደ ሌላ ነገድ” (ቀ 9) እንዳይተላለፍ፤ እያንዳንዱ ከነገሩ ላይ ወጣ ጋብቻ እንዲፈጽም ውሳኔ ተደረገ።

እንዳለ ቀረ።

¹³በኢያሪኮማ ያደ፣ በዮርዳኖስ ወንዝ አጠገብ፣ በሞዳብ ሜዳ ሳሉ እግዚአብሔር (ይሆ) በሙሴ አማካይነት ለእስራኤላውያን

36:13 Hሌ7:38;
27:34ዘገኝ22:1

የሰጣቸው ትእዛዞችና ደንቦች እነዚህ ናቸው።

"13 በዕብራይስጥ የኢያሪኮ ዮርዳኖስ የሚል ሲሆን፣ ይህም የዮርዳኖስ ወንዝ የተገኘት ስም ነው።

36:10 የሰላለዓድ ሴት ልጆች እግዚአብሔር ሙሴን እንዳዘዘ አደረገ፤ የእግዚአብሔርን ጸጋ በመቃወምና ፈቃዱንም ቸላ በማለት ብዙ ጊዜ የእግዚአብሔር ሕዝብ ያደረገውን ዐመፅ

የሚናገረው የዘገኡቀኝ መጽሐፍ ደስ የሚል አጭር ጽሑፍ በግ ቅረብ ታሪኩን ይደመድማል። ስለ አባታቸው ስምና በምድሪቱ ስለ አለው ርስታቸው የተቋረቁሩት እነዚህ የተገነቡ ሴቶች ልጆች እግዚአብሔርን ታዘዋል።